ΑΝΤΩΝΗΣ Λ. ΠΕΠΠΑΣ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ (1890-2015)

ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ
(1890-2015)

ΙΣΗΓΟΡΙΑ ΝΕΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΒΙΒΛΙΟ 50

ISBN: 987-618-5214-05-0
ΕΚΔΟΣΗ 2η © Αντώνης Λ. Πέππας 2018

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΣΗΓΟΡΙΑ CAPP-ΓΛΑΥΚΩΨ 2018
ΛΥΣΙΟΥ 8, 111 46 ΑΘΗΝΑ

ΔΙΑΝΟΜΗ
ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 19 ΕΞΑΡΧΕΙΑ
ΤΗΛΕΦΩΝΟ 6975518278

Email glufx @ yahoo.gr
http://glufxsigoria.blogspot.gr

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΓΛΑΥΚΩΨ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ: Αντώνης Παπάδης
ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ Αντώνης Λ. Πέππας

Στην δεύτερη έκδοση έγιναν αλλαγές στην ύλη, προστέθηκαν και διορθώθηκαν κείμενα.

Αντώνης Λ. Πέππας

ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ (1890-2015)

Αθήνα, 2018

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ θερμά τον ***Φερέτο Σπύρο*** *πτυχιούχο Ανθρωπιστικών Σπουδών και μεταπτυχιακών σπουδών στους τομείς της Αγωγής και των Θεατρικών Σπουδών, για τις πολύτιμες πληροφορίες που μου έδωσε, ώστε το βιβλίο αυτό να χαρακτηριστεί για την εγκυρότητα και την αξιοπιστία των όσων μελετώνται.*

Ευχαριστώ επίσης τον ***Γιώργο Γαρμπή*** *που μου έδωσε την πυξίδα να πλεύσω τη φουρτουνιασμένη θάλασσα της αναρχίας.*

Τέλος, ευχαριστώ θερμά τους ιθύνοντες της Εφημερίδας ***«Διαδρομή Ελευθερίας»****, από την οποία άντλησα πολλά στοιχεία και ιδέες, και το προσωπικό της* ***Βιβλιοθήκης της Βουλής*** *των Ελλήνων που πρόθυμα με εξυπηρέτησε παρά τις γκρίνιες μου.*

Αφιερώνεται
Στη μνήμη των τυπογράφων
Σπύρου Γοργογιάννη
και Κώστα Φερέτου
που τύπωσαν πολλά αναρχικά
βιβλία, αφίσες και μπροσούρες.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο λόγος που κατοικεί μέσα μου με σπρώχνει πάντα να γράφω και να τραγουδάω τους ρομαντικούς, ουτοπικούς και ονειροπόλους, που αγωνίζονται να δώσουν στις μεγάλες μάζες του κόσμου μια ιδανική κοινωνία. Αγώνας δύσκολος, γιατί κανένα μεγάλο σύνολο λαών δεν σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις αξίες του αναρχισμού. Όμως πολλές από τις ιδέες τους υλοποιήθηκαν από άλλους πολιτικούς σχηματισμούς, που άσκησαν εξουσία κάνοντας τον κόσμο καλύτερο όπως: συνεταιριστικό κίνημα, νέα παιδαγωγική, ελεύθερος έρωτας, κ.ά. Η Αναρχία στην Ελλάδα εμφανίστηκε καθυστερημένα, όταν είχε πλέον χάσει τη δροσιά της και οι εργατικές συνθήκες είχαν βελτιωθεί στο καπιταλιστικό σύστημα. Εμφανίστηκε σαν μια συνιστώσα του τότε αναπτυσσόμενου σοσιαλιστικού κινήματος στα τέλη του 19ου αιώνα. Αυτονομήθηκε μετά τη ρήξη με τον Μαρξισμό που έγινε στη Διεθνή Ένωση των Εργαζομένων, γνωστή και σαν Α΄ Διεθνής. Εξαφανίστηκε μετά την επικράτηση του Μαρξισμού - Λενινισμού και του ΚΚΕ στο ελληνικό πολιτικό γίγνεσθαι και θανατώθηκε από το καθεστώς του Ιωάννη Μεταξά. Αναγεννήθηκε μέσα από τις στάχτες της μετά το 1971, με εντελώς διαφορετικό προσανατολισμό και στόχους, όπως ορίζουν οι σημερινές συνθήκες, σε μια κοινωνία βαθιά συντηρητική, τα Βαλκάνια και σε μια μεταλλαγμένη αμερικάνικη καρικατούρα. Η Αναρχία στην Ελλάδα του 19ου αιώνα δεν λειτούργησε όπως στον υπόλοιπο κόσμο με κοινωνικά αιτήματα απελευθέρωσης του ανθρώπου, αλλά κυρίως αναρχοχριστιανικά και δευτερευόντως αναρχοκομμουνιστικά. Ήταν μια αναρχία που ζητούσε τη δικαιοσύνη του

Θεού και όχι την κατάργησή του όπως στον υπόλοιπο κόσμο που φώναζε «Ούτε Θεός ούτε Αφέντης».

Η σημερινή Αναρχία εμφανίστηκε μετά το 1971 και είναι η αναρχία των μεγάλων αστικών κέντρων και της πανεπιστημιακής αμφισβήτησης.

Φυτρώνει στις μεγάλες ελληνικές πόλεις όπου υπάρχουν Πανεπιστήμια.

Τα ζητήματα που την απασχολούν είναι το μεταναστευτικό, οι φυλακές, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, η έκδοση εφημερίδων, περιοδικών και βιβλίων. Μετέχει σε πορείες και διαδηλώσεις με στόχο την εξεγερσιακή εκτροπή (συμβολική σύγκρουση με την εξουσία).[1] Και τέλος ένα κομμάτι της με τον Ένοπλο Αγώνα. Κλείνοντας θα προσπαθήσω να προσεγγίσω το θέμα μακριά από συναισθηματισμούς και θα αρκεστώ στην ιστορική ακρίβεια.

1. Σημ. Η σύγκρουση των αναρχικών με την εξουσία δεν είναι συμβολική για όλες τις τάσεις του, υπάρχουν διαφοροποιήσεις και η θέση που παίρνει καθένας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες.

Η ΣΗΜΑΙΑ ΤΩΝ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ

Η Αναρχία όπως όλες οι ιδεολογίες έχει και αυτή τη σημαία της κόκκινη αρχικά, μαύρη στη συνέχεια και μαυροκόκκινη συχνά σήμερα.

Η μαύρη σημαία πότε υιοθετήθηκε από τους αναρχικούς δεν είναι ιστορικά εξακριβωμένο. Πιθανόν να την ύψωσε ή Γαλλίδα Λουίζ Μισέλ ή «Κόκκινη Παρθένα», κατά το επαναστατικό όνομά της. Στη διάρκεια της Παρισινής Κομμούνας, η οποία πήρε τη σημαία των πειρατών με τα σταυρωτά κόκαλα. *(εφ. Διαδρομή 2.000 τ.5, σ.6).* [2]Η Λουίζ Μισέλ δικάστηκε την 22 Ιουνίου το 1883 για την ύψωση της μαύρης σημαίας

2. Σημ. Η Πειρατεία που ήταν ή αναρχική εκδοχή της θάλασσας άνθησε στην Ελλάδα μέσα από την Επανάσταση του 1821. Ολόκληρα νησιά ζούσαν από αυτή τη δουλειά που ο Αριστοτέλης την είχε χαρακτηρίσει «φυσικό λογικό επάγγελμα». «Όπως π.χ ή Γραμβούσα που την προστάτευε μάλιστα ή Παναγία της κλεφτουριάς» (Βολφ Ζάιντλ 1981:123). Η οργάνωση των πειρατών διαμορφωνόταν κυρίως στη βάση του κοινού οικονομικού συμφέροντος.

Θα μπορούσαμε να παρομοιάσουμε το πειρατικό πλήρωμα με μια άμεση δημοκρατία, όπου οι πολίτες έχουν όλοι λόγο. Πληρώνονταν όπως και σήμερα στα καΐκια με το μερτικό. Η λεία χωρίζεται σε δυο μέρη το ένα το παίρνει ο πλοιοκτήτης που είναι κατά κανόνα ο καπετάνιος και με αυτό πληρώνει και όλα τα έξοδα του πλοίου, και το άλλο μοιράζεται στο πλήρωμα ανάλογα με τη δουλειά που κάνει ο καθένας. Ουσιαστικά είναι μια αναρχική ομάδα χωρίς ιεραρχία, ο καπετάνιος έχει κάποιες παραπάνω εξουσίες τις οποίες του παραχωρεί η ομάδα για να παίρνει αποφάσεις που δεν θα μπορούσαν να παρθούν συλλογικά γιατί θα απαιτούσαν ώρες συζητήσεων όπως: ναυτιλιακά ζητήματα και πολεμικές επιχειρήσεις.

την οποία υπερασπίστηκε στο δικαστήριο *«Ε!Βεβαίως, κύριε αντιεισαγγελέα, βρίσκετε περίεργο να τολμά μια γυναίκα να υπερασπίζεται τη μαύρη σημαία. Γιατί καλύψαμε την εκδήλωση με τη μαύρη σημαία. Διότι αυτή η σημαία είναι η σημαία των απεργιών, και δείχνει ότι ο εργάτης δεν έχει ψωμί να φάει. Αν η εκδήλωσή μας δεν είχε σκοπό να είναι ειρηνική, θα είχαμε πάρει την κόκκινη σημαία. Είναι τώρα καρφωμένη στο νεκροταφείο του Περ-Λασαίζ, πάνω από τον τάφο των νεκρών μας. Όταν θα την υψώσουμε, θα ξέρουμε πώς να αμυνθούμε. Δεν κάναμε έκκληση στη νεκρή πια Διεθνή, διότι δεν μπόρεσαν να συμμαζέψουν τα κομμάτια της, και διότι η Διεθνής είναι μια εξουσία απόκρυφη, και τώρα είναι καιρός ο λαός να φανεί στο φως του ήλιου» (Nataf 1994:53).*

Εκτός από τη μαύρη σημαία οι αναρχικοί χρησιμοποίησαν και τη μαυροκόκκινη. Ο Murray Bookchin θέλει να την ύψωσαν οι Ισπανοί. *«Η παρουσία των μαύρων σημαιών μαζί με τις κόκκινες έγινε ένα χαρακτηριστικό των αναρχικών διαδηλώσεων σε όλη την Ευρώπη και την Αμερική. Με την ίδρυση της CNT το 1910, μια σημαία η οποία ήταν χωρισμένη διαγώνια και η μισή ήταν μαύρη και η άλλη μισή ήταν κόκκινη υιοθετήθηκε και χρησιμοποιήθηκε κυρίως στην Ισπανία» (εφ. Διαδρομή 2002 φ.4 σελ.18-19).*

Μετά τη ρωσική επανάσταση και τη διολίσθησή της σε δικτατορία (πρώτα υπό τον Λένιν, έπειτα υπό τον Στάλιν) η χρήση της κόκκινης σημαίας από τους αναρχικούς μειώθηκε, καθώς *«δεν αντιπροσώπευε πλέον την ελευθερία»* και συνδέθηκε με τα Κομμουνιστικά Κόμματα. Σήμερα μπορεί να την δούμε και σε μαυροπράσινο χρώμα που χρησιμοποιούν οι οικολογικές ομάδες. Οι Έλληνες αναρχοχριστιανοί του 19ου αιώνα είχαν και προσευχή προς τη σημαία.

Προσευχή στήν Ἀναρχική Σημαία

Τῶν Ἑλλήνων ἀναρχικῶν του 19ου αἰώνα

Μέ παλμούς καί μέ ὀδύνη σέ ἀσπάζομαι Σημαία καί φιλῶ τό μέτωπόν σου ὦ γλυκεία μου παρθένος. Εἶσαι πλήρης λαμπηδόνων,εἶσαι ἄνθος, εἶσαι νέα καί πεθαίνουμε μαζί σου ὡς τρελός ἐρωτευμένος.

Ὦ ἀνατολή ἐλπίδων.Ὦ πλημμύρα αἰσθημάτων!, σπόγγισον τά δάκρυά μου ὡς φιλόστοργος μητέρα.Λύτρωσον μέ ἐκ τοῦ ἕλους τῶν φρικτῶν δυστυχημάτων καί παρηγορία δός μοί ἕναν σου λαμπρόν ἀστέρα. Τούς εἰρηνικούς σου κόλπους, προσκυνῶ γονατισμένος τήν χαράν δός μοί Σημαία, τήν χαράν δός μοί τοῦ βίου. Ἄπελπις ὁδίτης εἶμαι, ἡμιθνής, ἀπηυδησμένος καί παλαίω ἐν τῷ βίω, τόν ἀγώνα μαρτυρίου. Ρίγος μέ καταλαμβάνει συγκινήσεως Ἅγιας εἰς τήν ἱερά σου ὄψιν καί τό ἐρυθρό σου χρῶμα, καί τά χερουβείμ ἀκούω καί ἀκούω μελωδίας καί ἀνάστασιν σαλπίζει εὐαισθήτου κάθε στόμα.Ὦ βασίλισσα τοῦ κόσμου!Ὦ θεά τοῦ μεγαλείου. Στέφει πᾶν διάδημά σου τηλαυγής φωτονεφέλη. Θραύονται ἐνώπιόν σου τά δεσμά τοῦ μυστηρίου. Ω!... ἰδέ τῆς ὑφηλίου τήν Σημαίαν...ἀνατέλλει![3]

(Επί τά Πρόσω, 21/4/104 (1896), φ. (17) 4,σ.2)

3. Σημ. Η προσευχή είναι γραμμένη από τον δικηγόρο Παναγιώτη Τσεκούρα μέλους του Αναρχικού Ομίλου Πατρών και συνεργάτη της εφημερίδας Επί τα Πρόσω.

ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΥ

Ο Αναρχισμός είναι μια κοινωνική και πολιτική θεωρία που ξεκινάει ως ιδέα από την αρχαιότητα[4], χρησιμοποιείται κατά την εποχή της Γαλλικής Επανάστασης, ακμάζει τον 19ο αιώνα και μέχρι τις μέρες μας εκφράζει αρχικώς την άρνηση όλων των εξουσιών *(Rocer, 2006: 9). Ενώ* η κοινή αντίληψη συγκλίνει στην θέση ότι ο αναρχισμός είναι ένα βίαιο αντικρατικό κίνημα, ωστόσο η άποψη αυτή, τουλάχιστον στην θεωρία, δεν αληθεύει. Ο Αναρχισμός, πρώτιστα, θεωρείται μια φιλοσοφική ιδεολογία και όχι μόνο μια απλή αντίσταση απέναντι στην κρατική εξουσία. Ο Αναρχισμός ξύπνησε μέσα από τον λήθαργο της ιστορίας στην Αγγλία του 18ου αιώνα και συγκεκριμένα το 1793, όταν ο William Codwin (1756-1836), που η κατάληψη της Βαστίλης στη Γαλλία τον συγκίνησε, γράφει ένα βιβλίο με τίτλο *«Έρευνα περί της πολιτικής δικαιοσύνης και της επιδράσεώς της επί της αρετής και της παγκοσμίου ευτυχίας»*.Ο Codwin αφού μελέτησε την ηθική συμπεριφορά των ατόμων και των κυβερνήσεων, κατέληξε στο συμπέρασμα πως ο κυβερνητισμός καθιστά τα άτομα δυστυχισμένα και επιδρά δυσμενώς στην ηθική τους εξέλιξη. Στο βιβλίο του στρέφεται κατά του κράτους, κατά του θρησκευτικού γάμου,

4. Η λέξη «αναρχία» («anarchy») στα Ελληνικά σημαίνει «χωρίς εξουσία» και για πρώτη φορά ιστορικά γίνεται αναφορά στο έργο Επτά επί Θήβαι (467 π.Χ.) του Αισχύλου. Με βάση το έργο αυτό οι αρχαίοι Έλληνες είχαν προτείνει ένα νέο τρόπο ζωής προσαρμοσμένο όχι με τους γραπτούς νόμους του κράτους, αλλά με τους φυσικούς κανόνες που κάθε άνθρωπος κατέχει δικαιωματικά από τη γέννησή του (Κλήμης, 2007: 20). Για τους περισσότερους Έλληνες,, η λέξη αναρχία εκφράζει την ακαταστασία. Οι αναρχικοί ταυτίζονται με το χάος και την αταξία.

και ονειρεύεται μια ιδανική κοινωνία όπου η καθημερινή εργασία θα γίνει «ψυχαγωγία». Εντάσσεται στους ατομικιστές αναρχικούς αν και ο ίδιος ποτέ δεν αποδέχτηκε πως είναι αναρχικός. Η μελέτη αυτού του βιβλίου υπήρξε για πάνω από 50 χρόνια πυξίδα όλων των Άγγλων Ριζοσπαστών και Σοσιαλιστών. Ο Πρώτος που χρησιμοποίησε τον όρο αναρχικός, πολιτικά, ήταν ο Pierre Josef Proudhon (1809-1865) στο βιβλίο του «περί ιδιοκτησίας», το 1840. Γεννήθηκε στην Γαλλία και ήταν τυπογράφος στο επάγγελμα, ενώ παράλληλα σπούδαζε. Έγραψε πολλά βιβλία και έγινε βουλευτής. Το 1840 πήρε μια υποτροφία από την Ακαδημία του Μπεζανσόν. Εκεί του δόθηκε η ευκαιρία να γράψει μια μελέτη με θέμα: *«Σε ποιες αιτίες πρέπει να αποδώσουμε τον όλο και αυξανόμενο αριθμό των αυτοκτονιών και ποια είναι τα κατάλληλα μέσα να καταπαύσουν τα αποτελέσματα της ηθικής αυτής μόλυνσης»*. Με άλλα λόγια ρωτούσαν τα αίτια της κοινωνικής δυστυχίας. Με αφορμή αυτή την μελέτη έγραψε ένα βιβλίο: *«Τι είναι ιδιοκτησία»*. Μέσα στο βιβλίο αυτό αναφέρει ότι η ιδιοκτησία είναι κλοπή. Αναλύει επίσης πώς πρέπει να είναι δομημένη η κοινωνία. Ο Proudhon τάχθηκε υπέρ της αμοιβαιότητας, (μουτουαλισμού) υπέρ ενός συνεργατικού παραγωγικού συστήματος που συνδεόταν περισσότερο με την ανάγκη παρά με το κέρδος που οργανώνονταν μέσα από αυτοδιοικούμενες κοινότητες. Το βιβλίο προσέλκυσε το ενδιαφέρον του Karl Marx, ο οποίος ξεκίνησε αλληλογραφία μαζί του. Οι δύο άντρες αλληλοεπηρεάστηκαν. Μέσα στο βιβλίο *«Τι είναι ιδιοκτησία»* απαντάται εύστοχα το ερώτημα του εστί αναρχικός:

«- Πώς! Είστε μοναρχικός;

- Όχι!

- Συνταγματικός;

- Θεός φυλάξοι.

- Αριστοκράτης λοιπόν;

- Είμαι Αναρχικός» (Proudhon X: 294).

Ο Proudhon ορίζει την αναρχία ως την «απουσία ενός αφέντη», ενός «ηγεμόνα». Πρακτικά, χωρίς να γίνει επανα-

στάτης ο Proudhon εμμένει σε ένα επίπεδο οραματισμού ενός καλύτερου κόσμου που τον αφήνει να τον πραγματοποιήσουν αυτοί που γεννιούνται επαναστάτες.

Το πνεύμα του σύντομα απλώθηκε σε όλο τον κόσμο και επηρέασε σημαντικά μεγάλους αναρχικούς στοχαστές.

Διαδήλωση στο κέντρο της Αθήνας

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ενωτικές Αξίες

Ο αναρχισμός από την αρχή της εμφάνισής του στο κοινωνικό γίγνεσθαι δεν υπήρξε μια ενιαία και συνεκτική ιδεολογία αλλά πολλές αναρχικές σχολές και τάσεις, οι οποίες ενώνονται από μια σειρά μεγαλύτερων αξιών. Οι σημαντικότερες από αυτές είναι οι παρακάτω: αντικρατισμός, φυσική ευταξία, αντικληρικαλισμός, οικονομική ελευθερία *(Heywood, 2007:343).*

Αντικρατισμός

Η έννοια του κράτους είναι το δικαίωμά του να διοικεί απεριόριστα προς τα κάτω, και να μην διοικείται από κανέναν προς τα επάνω. Τούτη η θεμελιώδης αρχή ποτέ δεν τηρήθηκε στο ελληνικό κράτος. Από όταν ιδρύθηκε το (1830) το κουμαντάρουν μερικά καπετανάτα του μεγάλου πλούτου, τα οποία με κάποιες αλλαγές εξακολουθούν να το χειραγωγούν ακόμα και σήμερα, ενώ ποτέ δεν υπάκουσαν στα κελεύσματά του. Όπως και να το κάνουμε είναι ένα είδος αναρχισμού και αυτό.

Τα αφεντικά αυτά έχουν δημιουργήσει πολλούς παρακρατικούς μηχανισμούς για να προκαλούν κρίσεις όταν το κράτος επιδιώκει να θίξει τα συμφέροντά τους. Ακόμα επάνω από την υπέρτατη κρατική αρχή υπάρχουν οι προστάτιδες δυνάμεις που εναγωνίως τους αναζητά ο λαός για να τους βρίζει μετά. Αυτές οι δυνάμεις χειραγωγούν πλούσιους και κράτος και ανεβοκατεβάζουν κυβερνήσεις που πρακτορεύουν ανοιχτά τα συμφέροντά τους. Ουσιαστικά το ελληνικό κράτος

ήταν και παραμένει ιδιόρρυθμο, ενώ σε καμία περίπτωση δεν μοιάζει με τα κράτη που δημιουργήθηκε και έδρασε η αναρχία. Στόχος του αναρχισμού είναι η πλήρης διάλυση του κράτους, συνεπώς εφόσον στόχος είναι το κράτος οι αναρχικοί απορρίπτουν τον σχηματισμό πολιτικών κομμάτων, την κάθοδο στις εκλογές, την διεκδίκηση δημοσίων αξιωμάτων και πιστεύουν στον αυθορμητισμό των μαζών και τη δίψα για ελευθερία *(Heywood, 2007: 342)*.

Οι αναρχικοί όλων των τάσεων προτάσσουν μια κοινωνία χωρίς κράτος, θεσμούς, και νόμους. *«Όπου ελεύθερα άτομα θα διαχειρίζονται την καθημερινότητα μέσα από μια εκούσια συμφωνία χωρίς καταναγκασμό» (Heywood, 2007:342)*. Γιατί βαθειά τους πίστη είναι ότι τα άτομα είναι ηθικά πλασμένα και το ένστικτο τους τα ελκύει προς την ελευθερία. Θεωρητικά οι αναρχικοί πιστεύουν στις αρχές της απόλυτης ισότητας, και της απόλυτης ελευθερίας. Σε αντίθεση με τους αναρχικούς, οι φιλελεύθεροι βλέπουν το κράτος σαν ένα διαιτητή ανάμεσα στα ανταγωνιστικά συμφέροντα. Οι συντηρητικοί το συνδέουν με την προστασία της κοινωνίας από το χάος και την αταξία, ενώ οι σοσιαλιστές με ένα μηχανισμό μείωσης των ταξικών αντιθέσεων. Από μία άλλη οπτική, οι φασίστες θεωρούν τον κρατικό μηχανισμό εργαλείο που υπηρετεί τη φυλή και το έθνος, ενώ οι φονταμενταλιστές σαν χωροφύλακα της κοινωνικής ηθικής και πολιτισμικής ανανέωσης. Οι αναρχικοί το θεωρούν περιττό. Ο πρίγκιπας Kropotkin θα χαρακτηρίσει το κράτος σαν ένα θεσμό που αναπτύχθηκε στην πορεία της ανθρώπινης ιστορίας *«προκειμένου να εμποδίσει τη σύναψη δεσμών ανάμεσα στους ανθρώπους, να παρακωλύει την εκδήλωση των τοπικών και ατομικών πρωτοβουλιών, να συνθλίψει τις υπάρχουσες ελευθερίες και να αποτρέψει τη γέννηση νέων ελευθεριών»*.

Οι Έλληνες αναρχοκομμουνιστές που θέλουν την καταστροφή του κράτους πολεμάνε να το αντικαταστήσουν με αντιεξουσιαστικές κομμούνες οι οποίες θα έχουν την παρακάτω δομή: *«Έξοδος από την ΟΝΕ και την ΕΕ. Απαλλοτρίωση της ιδιοκτησίας του κεφαλαίου των μεγάλων επιχειρήσεων,*

των πολυεθνικών, όλης της κινητής και ακίνητης περιουσίας των καπιταλιστών. Κατάργηση του τραπεζικού συστήματος, διαγραφή όλων των χρεών προς τις τράπεζες, επιστροφή των μικρών περιουσιών που έχουν κατασχέσει οι τράπεζες και κοινωνικοποίηση των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών. Απαλλοτρίωση της κρατικής περιουσίας, των επιχειρήσεων κοινής ωφελείας. Απαλλοτρίωση της εκκλησιαστικής περιουσίας. Κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής, της βιομηχανίας, των λιμανιών, των μέσων μεταφοράς και επικοινωνίας, των συγκοινωνιών, των επιχειρήσεων κοινής ωφελείας, των νοσοκομείων και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Τη διαχείρισή τους θα την αναλάβουν οι εργαζόμενοι. Κατάργηση του κράτους και του αστικού κοινοβουλίου των επαγγελματιών πολιτικών και αντικατάστασή τους από ένα συνομοσπονδιακό σύστημα λαϊκών συνελεύσεων και εργατικών συμβουλίων, ο συντονισμός των οποίων, η επικοινωνία και η εκτέλεση των αποφάσεων θα γίνεται από αντιπροσώπους αιρετούς και άμεσα ανακλητούς. Σε εθνικό επίπεδο θα υπάρχει στη θέση του παλιού αντιπροσωπευτικού αστικού κοινοβουλίου μια ανώτατη Συνομοσπονδία Λαϊκής Συνέλευσης, τα μέλη της οποίας θα προέρχονται από εξουσιοδοτημένα μέλη-αντιπροσώπους αιρετούς και ανακλητούς από τις τοπικές λαϊκές συνελεύσεις και τα εργατικά συμβούλια. Κατάργηση της αστυνομίας και του στρατού και αντικατάσταση από μια ένοπλη λαϊκή πολιτοφυλακή, μη μισθοφορική» (Μαζιώτης, 2015: 97-98).

Φυσική ευταξία

Ο Jean- Jacgues Rouseau[5] διακήρυξε πώς *«ο άνθρωπος γεννήθηκε ελεύθερος, όμως είναι παντού αλυσοδεμένος»*. Πώς θα

5. Σημ. Jean- Jacgues Rouseau (1712-1778). Γεννήθηκε στην Γενεύη, και είναι εντελώς αυτοδίδακτος, ηθικός και πολιτικός φιλόσοφος. Ο λόγος του επηρέασε τα μέγιστα την Γαλλική Επανάσταση. Έζησε στο Παρίσι και έγινε φίλος μεγάλων ηγετικών στελεχών του Γαλλικού Διαφωτισμού. Τα συγγράμματα του Jean-Jacgues Rouseau εκτείνονται σε όλο το φάσμα του λόγου: εκπαιδευτικά, επιστη-

ελευθερωθεί και θα γίνει συνεργάσιμος με τον συνάνθρωπο του για μια ειρηνική και συνεργατική κοινωνία; Σχεδόν όλες οι πολιτικές ιδεολογίες έχουν και ένα τρόπο να τον ελευθερώσουν ενώ τον δένουν πισθάγκωνα.

Ο Jon Locke, Άγγλος στοχαστής φιλόσοφος και πολιτικός οπαδός του φιλελευθερισμού, πιστεύει πως το ανθρώπινο είδος είναι άπληστο, εγωιστικό και επιθετικό, ενώ μόνο ένα κυρίαρχο κράτος μπορεί να τιθασεύσει αυτά τα αισθήματα και να εγγυηθεί την κοινωνική ευταξία.

Ο Condwin[6] αντίθετα υποστηρίζει πως τα ανθρώπινα όντα ρέπουν προς την εκπαίδευση και με την φωτισμένη τους κρίση μπορούνε να ζούνε αρμονικά και με ειρηνικό τρόπο. Η αδικία και η απληστία μεταξύ των ανθρώπων δημιουργείται από την εξουσία που είναι διαβρωτική και των νόμων της που δεν είναι φυσικοί αλλά ταξικοί. «*Η διακυβέρνηση με λίγα λόγια, δεν είναι η λύση στο πρόβλημα της ευταξίας, αλλά η αιτία του*» (Heywood, 2007: 349).

Οι Proudhon, Bakunin και Kropotkin δέχονται πώς τα ανθρώπινα όντα μπορούν να είναι εγωιστικά και ανταγωνιστικά και πως αυτές οι συμπεριφορές σχηματίζονται από τις κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες που κυριαρχούν σε κάθε χώρα και από το πλέγμα «κυριαρχίας - υποταγής».

Οι κολεκτιβιστές αναρχικοί (Collectivist anarchists) τονίζουν την ανθρώπινη ικανότητα για συνεργατική συμπεριφορά, χωρίς καταναγκασμούς, και για τους λόγους αυτούς ασπάζονται τη συλλογική ιδιοκτησία ή τους θεσμούς της αμοιβαιότητας.

Τέλος, οι ατομικιστές αναρχικοί (individualist anarchists)

μονικά, τέχνες, λογοτεχνία, φιλοσοφία. Στο βιβλίο του Κοινωνικό Συμβόλαιο (1762) υποστηρίζει μια μορφή Δημοκρατίας βασισμένη στην ιδέα της «Γενικής βούλησης». την πρώτη ολοκληρωμένη έκθεση αναρχικών πεποιθήσεων.

6. Condwin ήταν Πρεσβυτεριανός κληρικός που έχασε τη πίστη του και έγινε συγγραφέας. Η πολιτική φήμη του Condwin καθιερώθηκε με το έργο του «ερευνά για την πολιτική Δικαιοσύνη» 1771 στο οποίο αναπτύσσονται μια εκτεταμένη κριτική του αυταρχισμού και αποτελεί την πρώτη ολοκληρωμένη έκθεση αναρχικών πεποιθήσεων.

υπογραμμίζουν τη σπουδαιότητα του φωτισμένου ορθού λόγου και πιστεύουν την αγορά. Οι αντίπαλοι του αναρχισμού πιστεύουν πως η χωρίς κράτη κοινωνία όπως την ονειρεύονται οι αναρχικοί δεν είναι παρά ένα ουτοπικό όνειρο.[7] (Heywood, 2007: 349).

Αντικληρικαλισμός

Ο Θεός στην αναρχική σκέψη δεν απουσιάζει από όλες τις τάσεις του. Απουσιάζει όμως από τις αναρχοκομμουνιστικές σχολές. Οι αναρχικοί κομμουνιστές του 19ου αιώνα, θεώρησαν την Εκκλησία σαν πηγή της ίδιας της εξουσίας γιατί διατυπώνουν την υποψία πως πολιτική και θρησκευτική εξουσία συνεργάζονται στενά και βλέπουν την Εκκλησία σαν ένα από τα στηρίγματα του κράτους. «*Η Θρησκεία εγκαινιάζει μια νέα υποτέλεια στη θέση της φυσικής δουλείας. Στην θρησκεία ο άνθρωπος είναι -το ζώο- αναδυόμενος από την ζωικότητα, κάνει το πρώτο βήμα του προς την ανθωπινότητα. Όμως όσο παραμένει θρήσκος, δεν θα επιτύχει ποτέ το στόχο του, διότι κάθε θρησκεία τον καταδικάζει στον παραλογισμό και, οδηγώντας σε λάθος κατεύθυνση τα βήματά του, τον κάνει να αναζητά το θείο αντί για το ανθρώπινο. Μέσω της θρησκείας, οι λαοί που μόλις ελευθερώθηκαν από την φυσική δουλεία, στην οποία τα άλλα ζωικά είδη είναι βαθιά βυθισμένα, ξανακυλούν σε μια νέα δουλεία, σε υποτέλεια σε ισχυρούς ανθρώπους, και κάστες που έχουν γίνει προνομιούχες από τη θεϊκή εκλογή...*» (Bakunin, 2006:112).[8] Επομένως οι κληρικοί επιβάλανε την άγνοια, τη

7. Σημ. Ουτοπία από την λέξη ου-τοπία που σημαίνει «πουθενά».

8. Σημ. Ο Μιχαήλ Αλεξάντροβιτς Μπακούνιν, γεννήθηκε το 1814 στο Πρεμούκινο της Ρωσίας και πέθανε το 1876 στη Βέρνη της Ελβετίας. Είναι ο σημαντικότερος εκπρόσωπος του αναρχισμού το 19ον αιώνα.

Ήταν από αριστοκρατική οικογένεια και έγινε στρατιωτικός. Αποφοίτησε από τη σχολή το 1832 και παραιτήθηκε το 1835, μετά πήγε στη Μόσχα να σπουδάσει φιλοσοφία. Όπως όλοι οι μεγάλοι της εποχής του, επηρεάστηκε από τον ιδεαλιστή φιλόσοφο Εγγελο και ειδικότερα από την ιστορική διαλεκτική από την οποία εμπνεύστηκε τον κολεκτιβιστικό αναρχισμό. Ξεκίνησε τη

δεισιδαιμονία και την υποταγή στο κράτος.

Ο αναρχισμός εκδηλώνεται ιδιαίτερα στις καθολικές χώρες από τον 18ο αιώνα με ήπια αντιρρητικά γραπτά, βίαιους λίβελους και συχνά πυκνά με εξεγέρσεις που καταλήγουν στο κρέμασμα ιερέων και σε πυρπόληση εκκλησιών. Στην Ελλάδα του 19ου αιώνα οι αναρχικές ομάδες δεν ασχολήθηκαν ιδιαίτερα με την Εκκλησία γιατί οι ιερείς ήταν σάρκα από την σάρκα του λαού, καθώς δεν πληρώνονταν από πουθενά και τους ζούσε το χωριό. Γι' αυτό και οι Έλληνες αναρχικοί του 19ου αιώνα έχουν έναν άγιο να τους προστατεύει. Είναι ο άγιος Νέστωρας που υπήρξε παλαιστής και στενός φίλος του αγίου Δημητρίου προστάτη της Θεσσαλονίκης. Ο άγιος Δημήτριος γεννήθηκε το δεύτερο μισό του 3ου αιώνα μ.Χ. στη Θεσσαλονίκη. Οι γονείς του ήταν ευλαβείς και ευκατάστατοι. Ο «ευσεβέστατος» Δημήτριος, ανατράφηκε εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου και αναδείχθηκε *«διδάσκαλος της πίστεως του Χριστού»*. Σαν χριστιανός της τότε εποχής δεν αναγνώριζε εξουσίες. Την εποχή εκείνη πήγε στη Θεσσαλονίκη ο αυτοκράτορας Μαξιμιανός (296 ή 306), προκειμένου να απολαύσει τους αγώνες που διεξάγονταν μέσα στα πλαίσια του εορτασμού της νίκης των Ρωμαίων κατά των Σκυθών. Στην υποδοχή δεν παραβρέθηκε ο άγιος Δημήτριος παρόλο που ήταν δούκας της Θεσσαλονίκης γιατί σαν γνήσιος χριστιανός δεν αναγνώριζε θεσμούς και εξουσίες. Ήταν «αναρχικός». Τότε έδωσε διαταγή να φυλακιστεί ο Δημήτριος. Στους αγώνες λάμβανε μέρος και ένας μεγαλόσωμος αθλητής, ο Λυαίος, ο οποίος είχε μεγάλη φήμη για τις ικανότητές του στο άθλημα της πάλης. Επειδή δε ο Λυαίος προκαλούσε τα πλήθη να παλέψουν μαζί του, ένας από τους φίλους του Δημητρίου, ο Νέστωρας, ζήτησε την ευλογία του αγίου, προκειμένου να αντιμετωπίσει τον Λυαίο.

Ο Άγιος Δημήτριος πράγματι ευλόγησε το Νέστωρα σφραγίζοντας τον στο πρόσωπο με το σημείο του τίμιου σταυρού

ζωή του σαν πατριώτης Σλάβος, και έδωσε πολλούς αγώνες για τον Πανσλαβισμό. Τελικά όταν ανακάλυψε τον Προυντόν αφιερώθηκε στον Αναρχισμό.

και λέγοντάς του: *«και τον Λυαίο θα νικήσεις και για τον Χριστό θα μαρτυρήσεις»*. Η μάχη με τον Λυαίο δεν γινόταν με τα χέρια, αλλά με μαχαίρια. Με το πρώτο χτύπημα ο Λυαίος έπεσε νεκρός. Το μαχαίρι του Νέστωρα τον χτύπησε κατευθείαν στην καρδιά.

Γιατί όπως θα αποφανθεί ο συντάκτης της αναρχικής εφημερίδας «Φως» του Πύργου, *«οἱ ἀναρχικοί πάντοτε ἐγνώριζον νά μεταχειρίζονται καλῶς τό ἐγχειρίδιον», (Νέον Φως 1.1.1898, φ.5, σ.2-3)*. Στην εποχή μας στον 21° αιώνα οι αναρχικές ομάδες βρέθηκαν σε ένα νέο περιβάλλον με πολλές θρησκείες και αιρέσεις να δρούν στην ελληνική επικράτεια. Μέχρι που γράφω αυτές τις γραμμές οι λίγες και ασήμαντες επιθέσεις τους είναι αποκλειστικά προς την Ορθόδοξη χριστιανική εκκλησία.

Οικονομική ελευθερία

Οι αναρχικοί πιστεύουν πως η πολιτική εξουσία και ο πλούτος είναι αδιαχώριστα. Ο Bakunin, χωρίζει τους ανθρώπους στην αναπτυγμένη κοινωνία του καιρού του σε τρεις κοινωνικές ομάδες. Μια μεγάλη πλειοψηφία που πέφτει θύμα της εκμετάλλευσης, μια μειοψηφία που επίσης αποτελεί θύμα εκμετάλλευσης, αλλά εκμεταλλεύεται άλλους στον ίδιο βαθμό, και τέλος η ανώτερη κυβερνητική ομάδα που είναι σκέτοι εκμεταλλευτές. Στα αναρχικά ρεύματα αντιμετωπίζεται διαφορετικά η οικονομική ελευθερία. Οι κολεκτιβιστές αναρχικοί θέλουν μια οικονομία βασισμένη στην συνεργασία και τη συλλογική ιδιοκτησία, ενώ οι σχολές των ατομικιστών υποστηρίζουν την ελεύθερη αγορά και την ιδιοκτησία. Απορρίπτουν και οι δύο τάσεις το σοβιετικό μοντέλο του κρατικού σοσιαλισμού και τον καπιταλισμό όπως είναι δομημένος μετά το 1945. Όλες συνολικά οι τάσεις του αναρχισμού θέλουν μια οικονομία όπου ελεύθερα άτομα θα διαχειρίζονται τις ίδιες τους τις υποθέσεις. Ωστόσο η αντίληψη αυτή ανέδειξε ένα πλήθος μοντέλων με διαφορετική πορεία που εκτείνονται από τον αναρχοκομμουνισμό μέχρι τον αναρχοκαπιταλισμό.

ΡΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Το πολιτικό πρόγραμμα του αναρχισμού[9], κατά την περίοδο κυρίως του 19ου αιώνα[10], χωρίζεται σε δύο κατευθύνσεις. Η μία παίρνει τη μορφή του κοινωνικού ή κολεκτιβιστικού αναρχισμού και προσανατολίζεται προς την κοινωνική επανάσταση και μέσω αυτής, στην κατάκτηση της κοινωνίας. Η δεύτερη, στους αντίποδες της πρώτης, προβάλλει τον ατομικιστικό αναρχισμό που αγωνίζεται για την προάσπιση του κυρίαρχου και δημιουργού ατόμου.

Α. Κοινωνικός ή κολεκτιβιστικός Αναρχισμός

Θεωρητικός του κοινωνικού αναρχισμού και παγκόσμια γνωστός ως ο πατέρας του αναρχισμού είναι ο P.J. Proudhon. Για τον Proudhon η κοινωνία, βάσει της οποίας ο άνθρωπος υπόκειται στην εξουσία άλλου, είναι εκείνη ακριβώς που αποτελεί την αταξία και το χάος. Η κυβέρνηση είναι η αιτία κάθε κοι-

9. Σημ. Οι βασικές θέσεις που πρεσβεύει η αναρχική ιδεολογία είναι η άρνηση κάθε μορφής εξουσίας, η οποία δεν προέρχεται από μια φυσική εξέλιξη των πραγμάτων, η απόρριψη και εναντίωση κάθε είδους αρχής, ο σεβασμός στην ατομικότητα και την προσωπικότητα του ατόμου, η απόρριψη των εννοιών «κατώτερος» και «ανώτερος» πολιτισμός, η απόρριψη των κοινωνικών τάξεων, η αποδοχή του τρίπτυχου ισότητα, αδελφοσύνη, δικαιοσύνη, η αποδοχή της φυσικής κοινωνίας (Heywood, 2007: 343, 345).

10. Σημ. Ως ολοκληρωμένη βιοθεωρία, ο αναρχισμός διαμορφώνεται τον 19ο αιώνα στην Ευρώπη, σε μια εποχή όπου η αγροτική κοινωνία παραχωρεί τη θέση της στην αστική βιομηχανοποίηση, μια αλλαγή θεμελιακή, από την οποία πηγάζουν οι μεγάλες οικονομικές αδικίες και ανισότητες (Faure, 1977: 32).

νωνικής αναταραχής και βίαιης κατάστασης, γι' αυτό και όπως λέει ο ίδιος *«η αναρχία είναι η τάξη, ενώ η κυβέρνηση είναι ο εμφύλιος πόλεμος»* (Guerin, 1973: 19). Οπαδός του πλουραλισμού και πολέμιος του συγκεντρωτισμού, ο Proudhon απορρίπτει τον απολυταρχισμό της κρατικής εξουσίας που επιβάλλει στις ζωντανές αντιφάσεις της κοινωνικής ζωής, μια ηλίθια ενοποιητική λογική. Η εκχώρηση των εξουσιών στο κράτος αποτελεί γι' αυτόν την πρωταρχική αιτία μιας παρέμβασης που έχει ως συνέπεια να μετατρέπει την ελευθερία σε τυραννία. Ο Proudhon, αντιτιθέμενος κατηγορηματικά σε κάθε μορφή βίας, αποκλείει κάθε σχέση κυριαρχίας. Καταρρίπτει την εξουσία, γιατί έτσι καθώς γεννιέται από τη βία, δεν μπορεί να διατηρηθεί παρά μόνο με τη βία. Και το ζήτημα, για τον αναρχισμό, είναι όχι η υποκατάσταση της μιας τυραννίας από μια άλλη, αλλά η παγκόσμια συμφιλίωση μέσω της παγκόσμιας συνδιαλλαγής. Η κοινωνική επανάσταση για τον Proudhon κινδυνεύει σοβαρά εάν πραγματώνεται μέσω της πολιτικής επανάστασης. Και αυτό διότι δεν πρέπει να θέτουμε την επαναστατική δράση σαν μέσο κοινωνικής αναμόρφωσης, γιατί αυτό το υποτιθέμενο μέσο θα θεωρηθεί επίκληση στη βία, άρα μια αντίφαση. Το έργο του είναι στο μεγαλύτερο μέρος του μια οικονομική πρόταση, για την ευτυχία των λαών. *« ...διαπιστώνω απ' την άλλη την απόλυτη βεβαιότητα και ταυτόχρονα τον προοδευτικό χαρακτήρα της οικονομικής επιστήμης»* (Proudhon, X:43).

Αμοιβαιότητα

Για τον Proudhon η ειρηνική συνύπαρξη των ανθρώπων θα δημιουργηθεί από μια κοινωνία αυτορυθμιζόμενη, μέσω ενός δίκαιου συστήματος κατοχής ιδιοκτησίας, που θα βασίζεται στην αμοιβαιότητα των μελών της, δίχως ανταγωνισμό και απελευθερωμένη από τις αυθαίρετες παρεμβάσεις της πολιτικής εξουσίας *(Heywood, 2007: 358)*. Δηλαδή της ανταλλαγής, η απλούστερη μορφή της είναι το καταναλωτικό δάνειο. Μέ-

σω της αμοιβαιότητας οι υπόλοιπες οικονομικές δυνάμεις μπαίνουν στο χώρο του δικαίου και γίνονται αναπόσπαστα μέρη της καθημερινής τριβής. Αναγνωρίζεται μια μικρή ιδιοκτησία όπως οι μικρές ελληνικές οικογενειακές βιοτεχνίες. Για να πραγματοποιηθεί η αμοιβαιότητα πρέπει οι άνθρωποι να μην λειτουργούν πονηρά και ως απατεώνες αλλά να στηρίζονται στην καλή πίστη εξασφαλίζοντας υπηρεσία έναντι υπηρεσίας, αξία έναντι αξίας, πίστωση έναντι πίστωσης, εγγύηση έναντι εγγύησης και να μην υπάρχει υποψία κερδοσκοπίας.

Αναρχοκομμουνισμός

Ρεύμα του κοινωνικού αναρχισμού που υποστηρίζει την γενικευμένη απαλλοτρίωση της γης και την κατάργηση κάθε μορφής ανταλλακτικής αξίας. Σαν κύτταρο της μέλλουσας αναρχικής κοινωνίας προτείνει την αυτόνομη κοινότητα όπου δεν υπάρχουν οι διαχωρισμοί χειρωνακτικής και διανοητικής εργασίας και απουσιάζει το κράτος και ο κεντρικός σχεδιασμός. Ο αναρχοκομμουνισμός εκφράστηκε με την περίφημη θεωρία της «αλληλοβοήθειας». Ο Kropotkin [11] οραματίστηκε ότι μια αναρχική κοινωνία θα αποτελείται από ένα σύνολο αυταρκών κοινοβίων καθένα από τα οποία θα είχε από κοινού την ιδιοκτησία του πλούτου του. Εσωτερικά η κοινότητα θα βασίζεται στην αλληλεγγύη, στην άμεση δημοκρατία, καθώς οι αποφάσεις θα λαμβάνονται μέσα από μια διαδικασία συμμετοχής, και τα κοινόβια, τα οποία θα πρέπει να είναι μικρές κοινότητες όπου μπορούν να παίρνουν αποφάσεις. Τον αναρχοκομ-

11. Σημ. Ο Πρίγκιπας Πέτρος (Πιότρ) Αλεξέγιεβιτς Κροπότκιν (Ρωσικά Пётр Алексеевич Кропоткин 1842-1921). Αριστοκρατικής καταγωγής, γιος του πρίγκιπα Αλεξέι Πέτροβιτς Κροπότκιν, εκπαιδεύτηκε για να διοικεί το επίλεκτο σώμα της Αγίας Πετρούπολης. Όταν κατάλαβε τη ζωή αφιερώθηκε για να απελευθερώσει τις μεγάλες μάζες από τις αόρατες αλυσίδες τους. Και μεταμορφώθηκε στο «Μαύρο Πρίγκιπα της Αναρχίας». Το 1874 θα πιαστεί και θα κλειστεί στα κάτεργα. Θα δραπετεύσει το 1876 και θα ζήσει στην Ευρώπη. Μετά τη νίκη του Λένιν θα γυρίσει στη Ρωσία και θα πεθάνει άρρωστος το 1921.

μουνισμό σαν πρόγραμμα άμεσης εφαρμογής θα υιοθετήσει το 1911 το μεξικάνικο Φιλελεύθερο Κόμμα και σαν προοπτική οι Μαχνοβίτες στα χρόνια της Ρωσικής Επανάστασης. Μια αίρεση του αναρχοκομμουνισμού είναι και ο **Ελευθεριακός Κομμουνισμός.** Μια πρόταση των Αρσίνωφ, Μαχνό, του Ισαάκ Πουέντε (1932), του Ζωρζ Φοντενί (1953) όπου κατά την πολιτική αυτή πρόταση πρέπει να παρέχονται στον κάθε άνθρωπο τα μέσα να ζήσει χωρίς να ξεπερνάνε το όριο της οικονομίας.

Αναρχοσυνδικαλισμός

Ο αναρχοσυνδικαλισμός είναι το ρεύμα εκείνο που με κύριο εκπρόσωπο τον Γάλλο θεωρητικό Sorel,[12] προωθεί την γενική απεργία ως μέσο αντιβίας για την καταστροφή του υφιστάμενου οικονομικού και κοινωνικοπολιτικού συστήματος. Ξεπήδησε μέσα από την Α΄ Διεθνή και αποκρυστάλλωσε τις βασικές αρχές του από την Χάρτα της Αμιένης το 1906. Οι αναρχοσυνδικαλιστές αποβλέπουν σε μια μελλοντική κοινωνία χωρίς κυβέρνηση, στην οποία μπορούν να φτάσουν όχι με την κατάληψη της εξουσίας, αλλά με την καταστροφή της. Στην μελλοντική αυτή κοινωνία, σύμφωνα με την αναρχοσυνδικαλιστική θεωρία, η οικονομία θα είναι οργανωμένη σε μικρές παραγωγικές μονάδες και θα ελέγχονται από μικρές συντεχνίες ελεύθερων και ίσων μεταξύ τους μελών (Κολιόπουλος, 2001: 275-276).

Με την μορφή του αναρχοσυνδικαλισμού ο αναρχισμός άσκησε σημαντική επιρροή στο συνδικάτο CCT της Γαλλίας την περίοδο πριν το 1914, και από εκεί στην Ιταλία, Ισπανία, ΗΠΑ και Λατινική Αμερική.

Μια παράμετρος του αναρχοσυνδικαλισμού είναι και οι

12. Σημ. Sorel Georges. Γάλλος φιλόσοφος (μηχανικός στο επάγγελμα) που γεννήθηκε το 1847 και έζησε ένα ήσυχο αστικό βίο και πέθανε το 1922. Είναι ο θεωρητικός του επαναστατικού συνδικαλισμού. Έγραψε την «Πραγματεία της βίας», που δυστυχώς ενέπνευσε και τον Μουσσολίνι.

συμβουλιακοί αναρχικοί που πιστεύουν στην δημιουργία εργατικών συμβουλίων σε επαναστατικές περιόδους σαν εργαλεία μιας ταξικής πάλης που στοχεύει στην κατάργηση του κράτους, αλλά και των ίδιων των συμβουλίων στην πορεία.

Ο αναρχοσυνδικαλισμός εμφανίστηκε στην Ελλάδα το 1918 και είχε μεγάλη δύναμη μέσα στα εργατικά συνδικάτα της τότε εποχής και στο συνέδριο της ΓΣΕΕ. Σημαντικές προσωπικότητες ήταν ο Κώστας Σπέρας και ο Σταύρος Κούχτσογλου.

Μετά την μεταπολίτευση του 1980 εμφανίστηκε η Ομάδα Αναρχοσυνδικαλιστών που έβγαλε μια σειρά από κείμενα και προκηρύξεις που αργότερα τυπώθηκαν σε μορφή μπροσούρας. Η ομάδα αυτή διαλύθηκε περί το 1982-1983. Το 1977 εμφανίστηκε η αναρχική συλλογικότητα «Ομάδα για τα εργατικά Συμβούλια». Το 2003 εμφανίστηκε η Ελευθεριακή Συνδικαλιστική Ένωση (ΕΣΕ). Συγκροτήθηκε το 2003 σαν *«το ελληνικό τμήμα του παγκοσμίου αναρχοσυνδικαλιστικού κινήματος»*. Έχει παραρτήματα (πυρήνες) στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Γιάννενα, καθώς σημαντική δραστηριότητα σε εργασιακούς χώρους και πρωτοβάθμια σωματεία (βιβλιοϋπαλλήλους, κατασκευές, ανέργους, εκπαίδευση, επισιτισμό, κ.ά). Διατηρεί συνεργασίες με συνδικάτα και οργανώσεις στο εξωτερικό όπως: Βιομηχανικοί εργάτες του Κόσμου (ww), Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας (CGT) και πολλές άλλες. Ακόμα διατηρεί σχέσεις με τις αναρχοσυνδικαλιστικές ομάδες που συμμετέχουν στην ΑΙΤ. Βγάζει το περιοδικό «Ελευθεριακός[13] Συνδικαλισμός». Ακόμα βγάζει «Ημερολόγιο Εργαζομένων», αφίσες, μπροσούρες, προκηρύξεις κ.ά.

13. Σημ. Ελευθεριακός: Πολλοί αναρχικοί βλέποντας την αρνητική φύση της λέξεως «Αναρχισμός», έχουν χρησιμοποιήσει άλλους όρους για να τονίσουν στις μεγάλες μάζες του λαού τη θετική και δημιουργική πλευρά της ιδεολογίας τους. Οι πιο συνηθισμένοι είναι «Ελευθεριακοί Σοσιαλιστές», «Ελεύθερος Κομμουνισμός», «Ελευθεριακός Σοσιαλισμός», για τους αναρχικούς οι παραπάνω όροι είναι ουσιαστικά ταυτόσημοι με τον όρο Αναρχισμός, όπως γράφει ο Βαντζέτι στο βιβλίο «Τα γράμματα από τον Σάκκο και Βαντζέτι», σελ. 274.

Μεγάλη ομάδα είναι και η «Αναρχοσυνδικαλιστική Πρωτοβουλία Ροσινάντε» που έχει παραρτήματα στα Χανιά, στο Βόλο και σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Πύργο. Η ομάδα αυτή επίσης βγάζει την εφημερίδα «Ροσινάντε»[14] και την τετραμηνιαία θεωρητική επιθεώρηση «Καινά Δαιμόνια». Κατά την ιδρυτική της διακήρυξη είναι *«μια συνδικαλιστική οργάνωση που δραστηριοποιείται στην καρδιά της κεντρικής αντίθεσης του καπιταλισμού σε παγκόσμιο επίπεδο που είναι η αντίθεση του Κεφαλαίου με την Εργασία, από τη σκοπιά των συμφερόντων της Εργασίας, της απελευθέρωσης και της συνολικής κοινωνικής χειραφέτησης» (http://rocinante.gr).*

Β. Ατομικιστικός αναρχισμός (το αναρχικό κίνημα του εγωισμού)

Η φιλοσοφική βάση του ατομικιστικού αναρχισμού είναι η φιλελεύθερη ιδέα του κυρίαρχου ατόμου. Εμπνευστής και θεμελιωτής του ατομικιστικού αναρχισμού θεωρείται ο Godwin, ο οποίος πιστεύει απλά πως το άτομο δεν μπορεί να είναι κυρίαρχο σε μια κοινωνία που εξουσιάζεται από το κράτος και το νόμο. Για τον Godwin το κράτος είναι ανήθικο και παράλογο, μια «κτηνώδη» μηχανή, η μόνιμη και η μοναδική αιτία των ανθρώπινων κακών. Συνεπώς κράτος και ατομικισμός είναι αρχές ασυμβίβαστες.

Άλλος ατομικιστής είναι ο Max Stirner που πιστεύει στην ατομική ανταρσία και στην απόλαυση του εαυτού: *«η συναλλαγή μου με τον κόσμο έγκειται να τον απολαμβάνω αναλίσκοντας για την προσωπική μου απόλαυση: η συναλλαγή είναι απόλαυση του κόσμου και ανήκει στην προσωπική μου απόλαυση»* (Stirner 1990:42). Παρ' όλη την φιλελεύθερη ματιά του ο ατομικιστικός αναρχισμός έχει σημαντικές διαφορές με τους κλασικούς και σύγχρονους φιλελεύθερους. Η κυριότερη είναι η ύπαρξη του κράτους και των θεσμών του. Σημαντικό

14. Σημ. Ροσινάντε είναι το άλογο του Δον Κιχώτη.

στοιχείο του ατομικιστικού αναρχισμού είναι ο εγωισμός.

Εγωισμός

Όλα ξεκίνησαν από τη μελέτη στα βιβλία του ιδεαλιστή φιλόσοφου Hegel.[15] Τη φιλοσοφική σκέψη του τη διάβασε και ο Γερμανός δάσκαλος Max Stirner και έβγαλε τα δικά του συμπεράσματα γράφοντας ένα βιβλίο με τίτλο «*Ο μοναδικός και το δικό του*».[16] Οι θεωρίες του Stirner αντιπροσωπεύουν την πιο ακραία μορφή του ατομικισμού. Κατά τον Stirner το ατομικό Εγώ τοποθετείται στο κέντρο του ηθικού σύμπαντος. Έτσι το άτομο μπορεί να δρα όπως εκείνο θέλει γράφοντας στα παλιά του παπούτσια τους νόμους, τις θρησκευτικές ή ηθικές αξίες, τις κοινωνικές συνθήκες (Heywood, 2007:366). Η φιλοσοφική αυτή σκέψη καθαρά μηδενιστική θέλει να γκρεμίσει τα πάντα στο πέρασμά της και να μην αφήσει τίποτα όρθιο. Ο Stirner πιστεύει πως η εξέγερση εκφράζει μια στάση του «Εγώ» απέναντι στο κράτος, μια άρνηση της πολιτικής τάξης. Ο εξεγερμένος εξομοιώνεται με το Εγώ που δεν έχει φραγμό και όρια και που συγκρούεται μοιραία με τους εξαναγκασμούς του κράτους: «*...η συναλλαγή μου συνεπώς με τον κόσμο είναι η εξής: δεν κάνω πια τίποτα για το Θεό, δεν κάνω τίποτα για τον άνθρωπο, αλλά ό,τι κάνω το κάνω για μένα. Μόνο έτσι μ' ευχαριστεί ο κόσμος...*» (Stirner, 1990:41).

Ο καθορισμός από τον Stirner των εννοιών της επανάστασης και της εξέγερσης, παρουσιάζει επίσης ενδιαφέρον.

Για τον Stirner, κάθε επανάσταση ενστερνίζεται μια θέση καθαρά πολιτική και κοινωνική, με την οποία θέλει να αντι-

15. Σημ. Hegel (ή Έγελος, Γεώργιος Γουλιέλμος Φρειδερίκος (1770-1831). Μεγάλος Γερμανός ιδεαλιστής και διαλεκτικός φιλόσοφος. Γεννήθηκε στην Στουτγάρδη. Το φιλοσοφικό στου σύστημα ονομάστηκε εγελιανισμός και απόλυτος ιδεαλισμός. Δέχεται ότι το πνεύμα ταυτίζεται με το απόλυτο, διαιρείται σε 3 μέρη, την λογική (μεταφυσική), τη φιλοσοφία της φύσεως και την φιλοσοφία του πνεύματος.

16. Σε άλλα βιβλία αναφέρεται αντί το δικό του η ιδιοκτησία του.

καταστήσει την υπάρχουσα έννομη τάξη. Αντίθετα, η εξέγερση είναι μια συνειδησιακή κατάσταση εσωτερική, ένα ξεσήκωμα του Εγώ απέναντι στο κράτος, καθώς και εναντίον κάθε δύναμης, που ορθώνεται υπεράνω του. Συνεπώς, με την εξέγερση καταργείται οριστικά κάθε καταπίεση (Camus, 1951: 44). Μια άλλη διαφορά μεταξύ επανάστασης και εξέγερσης είναι το ότι η επανάσταση συγχέεται με την έννοια της βίας στην πιο έντονη και ακραία της μορφή, ενώ η εξέγερση περιλαμβάνει την ατομική προσπάθεια.

Αναρχοφουτουρισμός Είναι ένα παρακλάδι του αναρχοατομικισμού που άνθησε στην δεύτερη δεκαετία του 20ου αιώνα και θέλει να καταστρέψει τα πάντα. Το σύνθημά τους είναι: Καταστρέψτε, σκοτώστε! Μόνον ο θάνατος δεν επιτρέπει τον γυρισμό. Και θάνατος στον παγκόσμιο πολιτισμό. Είναι μια καθαρή μηδενιστική εκδοχή. [17] (Ουτοπία, τ.1,1976,σ.8-9).

Λιμπερταριανισμός

Είναι μια ατομικιστική θεωρεία με Αμερικάνους κυρίως στοχαστές όπως ο Henry David Thoreau (1854-1939), Lysander Spooner (1808-1887), Benjamin Tucker (1854-1939), Josian Warren. O Thoreau έγραψε δυο βιβλία το «*Walden*» και το «*Πολιτική Ανυπακοή*» και το συμπέρασμα που έβγαλε ήταν πως «*καλύτερη διακυβέρνηση είναι εκείνη που δεν κυβερνά καθόλου*». Για τον Thoreau ο ατομικισμός οδηγεί στην κατεύθυνση της ανυπακοής των πολιτών: «*...το άτομο θα έπρεπε να είναι πιστό στην συνείδησή του και να κάνει μόνον ό,τι εκείνο θεωρεί σωστό, ασχέτως των απαιτήσεων της κοινωνίας ή των νόμων που θεσπίζονται από την διακυβέρνηση...*» (Heywood, 2007:367).

O Tucker έδωσε νέα διάσταση στον Λιμπερταριανισμό δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στην ανθρώπινη ορθολογικότητα μέσω της οποίας θα λύνονται οι διαφωνίες και οι συγκρού-

17. Σημ. Συγγενεύει με τον αναρχομηδενισμό.

σεις. Και αν δεν μπορεί να γίνει αυτό υπάρχει και η δεύτερη λύση, που είναι ο διάλογος με τον οποίο δυο ανεξάρτητες ενέργειες των ελευθέρων ατόμων μπορούν να φέρουν την αρμονία. Ο Josian Warren και ο Tucker πιστεύουν πως τα άτομα έχουν κυρίαρχο δικαίωμα στην περιουσία. Προτείνουν ένα σύστημα ανταλλαγής, το οποίο θα είναι εργασία αντί εργασίας και την ίδρυση «τραπεζών χρόνου», μέσα από τις οποίες η εργασία κάποιου ατόμου θα μπορούσε να ανταλλαχθεί με την υπόσχεση εργασίας όταν και εφόσον αυτός που έδωσε εργασία χρειαστεί να πάρει. Κατά τα τέλη του 19ου αιώνα οι Αμερικανοί ατομικιστές πίστευαν πως το *«αόρατο χέρι της αγοράς, ήταν ικανό να ρυθμίσει την κοινωνική διάδραση,[18] απαλλάσσοντας ολοκληρωτικά από την ανάγκη για πολιτική οργάνωση»* (Heywood, 2007:370).

Αναρχοκαπιταλισμός

Στοχαστές αυτής της δεξιάς θεωρίας του αναρχισμού είναι οι Ayn Rond (1905-1982), Murray Rotbard (1926-1995), οι οποίοι πιστεύουν πως η κυβέρνηση μπορεί να καταργηθεί και τα πάντα να τα κατευθύνει το αόρατο χέρι της αγοράς. Η ιδιοκτησία πρέπει να κατέχεται από κυρίαρχα άτομα, τα οποία θα μπορούν να την διαχειριστούν ανάλογα με τα προσωπικά τους συμφέροντα. Και για αυτούς η αγορά ρυθμίζει ολόκληρη την κοινωνική δράση. Οι αναρχοκαπιταλιστές δίνουν μεγάλη έμφαση στη λειτουργία της αγοράς και πιστεύουν ότι όταν αφεθεί ελεύθερη μπορεί να ικανοποιήσει όλες τις ανθρώπινες ανάγκες.

Οι αναρχοκαπιταλιστές καταργούν κάθε κρατική μέριμνα, όπως αστυνομία και στην θέση της βάζουν τις «ιδιωτικές

18. Σημ. Ως διάδραση ορίζουμε το είδος δράσης που συντελείται όταν δύο ή περισσότερα άτομα δρουν, επηρεάζοντας το ένα το άλλο. Το κύριο χαρακτηριστικό της διάδρασης είναι η αμφίδρομη μορφή αυτής της σχέσης επιρροής μεταξύ των διαδρώντων ατόμων σε αντίθεση με τη μονόδρομη μορφή της συμβατικής δράσης: αιτίου-αιτιατού.

ενώσεις προστασίας». Επίσης ιδρύουν «ιδιωτικά δικαστήρια, υπηρεσίες διαιτησίας επιλύσεων διαφορών, αντί των δικαστηρίων, ιδιωτικές φυλακές και ιδιωτική φύλαξη στις γειτονιές».

Πιστεύω ότι ο αναρχοκαπιταλισμός θα παραχωρήσει πολλά από τα στοιχεία της σκέψης του στον ακραίο νεοφιλελευθερισμό και το οικονομικό σύστημα που θα επικρατήσει παγκόσμια θα έχει πολλά στοιχεία από τον αναρχοκαπιταλισμό, και πολιτιστικά από τον αμερικάνικο τρόπο ζωής.

Αναρχισμοί που δεν συγκρούονται άμεσα με την εξουσία

Γ. Θρησκευτικοί Αναρχισμοί ή τρόπου ζωής

Στην πολυπολιτισμική Ελλάδα στις αρχές του 21ου αιώνα δραστηριοποιούνται σχεδόν όλες οι θρησκείες και αιρέσεις του κόσμου. Με κυρίαρχες το Χριστιανισμό και το Ισλάμ που είναι η μελλοντική κυρίαρχη θρησκεία των μεγάλων μαζών του λαού, καθώς κάνει δυναμικά την εμφάνισή του στην καθημερινότητα της Ελλάδας. Γιαυτό θα ασχοληθώ με τα δύο μεγάλα θρησκευτικά ρεύματα του Χριστιανισμού που χάνεται και του Ισλάμ που έρχεται.

Άναρχο-Χριστιανισμός

Έχει τις ρίζες του στον Λέοντα Τολστόι. Η φιλοσοφία του είναι να καταργηθούν τα σύνορα, να μην υπάρχει καμία εξουσία, κανένας νόμος και να βασιλεύει η αγάπη, η αλληλεγγύη και ο ηθικός νόμος. Είχε μεγάλη αναγνώριση στην Ελλάδα του 19ου αιώνα, κυρίως στην Πελοπόννησο.

Μια παράμετρος του αναρχοχριστιανισμού είναι και ο **Θεολογικός Αναρχισμός**. Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, με το θάνατο του Χριστού θανατώνεται και όλο το αμαρτωλό παρελθόν. Επομένως δίνεται η ευκαιρία στον Θεό να φτιάξει έναν καινούργιο κόσμο, χωρίς κέντρα εξουσίας και κατεστημένα.

Κάτι που τελικά δεν έγινε αφού η μια Εκκλησία του Χριστού κατακερματίστηκε σε πολλές Χριστιανικές Εκκλησίες.

Άναρχο-Χριστιανισμός στο Άγιο Όρος

Η Ελλάδα έχει μια μεγάλη παράδοση στον αναρχοχριστιανισμό. Εκτός από τον αναρχοχριστιανισμό που αναπτύχθηκε τον 19ο αιώνα στην Πελοπόννησο, υπάρχει και ο μοναχισμός του Αγίου Όρους, που έχει πρακτική ζωή πάνω από 1000 χρόνια. Είναι αναρχισμός τρόπου ζωής, χωρίς να αμφισβητεί την εξουσία. Εκεί οι τύποι των μοναστηριών είναι το κοινόβιο που είναι μια κομμουνιστικού και μάλιστα σταλινικού τύπου κοινωνία, όπου τα πάντα είναι κοινά και κουμάντο κάνει ο ηγούμενος, (κυβέρνηση) σύμφωνα με τις αποφάσεις της γεροντίας (κεντρική επιτροπή). Μέχρι το 1992 υπήρχαν τα ιδιόρρυθμα μοναστήρια που ήταν καθαρά ένας ελευθεριακός τρόπος ζωής. Σε αυτά δεν υπήρχε ηγούμενος (κυβέρνηση) και τις αποφάσεις τις έπαιρνε η συνέλευση των προϊσταμένων. Εδώ ο μοναχός φροντίζει την αυτοσυντήρησή του. Έχει την δυνατότητα να διατηρεί ορισμένα περιουσιακά στοιχεία ή να κερδίζει τη ζωή του από κάποια εργασία προκειμένου να προσποριστεί την τροφή και την ένδυσή του. Το μοναστήρι τον πλήρωνε με ένα συμβολικό ποσό για τις δουλειές που έκανε (διακονήματα) και κάθε 15 μέρες του έδινε ορισμένα τρόφιμα.

Σήμερα ο αναρχικός τρόπος ζωής, ευδοκιμεί στις μικρές συλλογικότητες που είναι διάσπαρτες στο Άγιο Όρος και ονομάζονται κελιά, καλύβες, ασκηταριά κ.λπ. Τα ιδρύματα είναι μακρόβιες συλλογικότητες με ενοίκιο, όπου οι δράσεις εκεί ανάγονται στο φιλοσοφικό πεδίο και ασκούνται στην καλυτέρευση του ανθρώπου με ένα φιλοσοφικό τρίπτυχο που είναι μια παραλλαγή της κυνικής και στωικής παράδοσης. Των Κυνικών το τρίπτυχο είναι άσκηση, αυτάρκεια, αρετή. Των μοναχών υπακοή, παρθενία, ακτημοσύνη. Θα αρχίσουμε από την ακτημοσύνη που είναι ακριβώς ίδια και στα δυο φιλοσοφικά ρεύματα. Στους Κυνικούς ονομάζεται αυτάρκεια και εί-

ναι η εθελούσια φτώχεια. Και στα δυο ρεύματα η φτώχεια έχει ένα σκοπό: να απαλλάξει τον άνθρωπο από το πάθος της πλεονεξίας, του πλούτου, τη φιλαργυρία και την υπερηφάνεια. Η εθελούσια φτώχεια δεν μπορεί να συγκριθεί με την φτώχεια ενός μέσου ανθρώπου που δεν έχει την ικανότητα να βγάλει λεφτά και κατ΄ανάγκη είναι φτωχός. Διότι είναι δυο διαφορετικά μεγέθη. Το πρώτο, το χαρακτηρίζει πιθανόν η ανικανότητα, η τύχη, η έλλειψη δεξιοτήτων κ.λπ. Ενώ με την εθελούσια φτώχεια δεν έχεις τίποτα και κατέχεις τα πάντα (ακτημοσύνη - αυτάρκεια). Τη δεύτερη αξία, οι μοναχοί την ονομάζουν παρθενία και οι Κυνικοί άσκηση.

Η άσκηση των Κυνικών χωρίζεται σε δυο ενότητες, την ψυχική και τη σωματική που είναι κολλημένες η μια επάνω στην άλλη και δεν μπορούν να ξεκολλήσουν αφού αλληλοσυμπληρώνονται. Στόχος αυτής της άσκησης είναι η καταπολέμηση της επιθυμίας με σκοπό την εγκράτεια και το μέτρο. Για τους Κυνικούς η εγκράτεια ήταν ο προθάλαμος για να καταπολεμήσουν την εξορία, την πείνα και το θάνατο. Γιατί κατά περιόδους ήταν κυνηγημένοι από το τότε σύστημα. Στον μοναχισμό η παρθενία είναι το μέσο για να αποκτήσει ο θνητός πνευματική ελευθερία και στον ιερομόναχο είναι ο τελετουργικός εξαγνισμός που απαιτείται για τις ιεροπραξίες. Μια τρίτη αξία, που οι μοναχοί ονομάζουν υπακοή, έχει ως σκοπό την απαλλαγή του μοναχού από το ισχυρό πάθος της φιλοδοξίας και μέσω της ταπείνωσης να οδηγηθεί στη θέωση. Ο Αντισθένης δίδασκε πως οι ανάγκες και οι επιθυμίες δεν πρέπει να σκλαβώνουν τον άνθρωπο. Απεναντίας πρέπει να ελαττωθούν όσο γίνεται περισσότερο, ούτως ώστε ο άνθρωπος να γίνει ελεύθερος. Έτσι αποκήρυξε τον πολιτισμό και τα υλικά του οφέλη, τα οποία παραπλανούν και δελεάζουν τον άνθρωπο μακριά από το ιδανικό της αυτάρκειας και αυτοπειθαρχίας. Η μεγάλη διαφορά που χωρίζει τις δυο κοσμοθεωρίες είναι το ζήτημα της αυτοκτονίας, το οποίο δεν θα αναλύσουμε εδώ.

Σε γενικές γραμμές οι αναρχοχριστιανοί τάσσονται κατά

της θανατικής ποινής, του επιθετικού πολέμου. Επίσης στον αναρχοχριστιανισμό συναντάμε διάφορες πρακτικές όπως: άρνηση καταβολής φόρου, απλό τρόπο ζωής, χορτοφαγία όπως είχαν οι Γάλλοι αναρχικοί του 19ον αιώνα. Από τα πιο καθοριστικά κείμενα στον αναρχοχριστιανισμό είναι η «Επί του όρους ομιλία», το «κατά Ματθαίο Ευαγγέλιο», η «Επιστολή Ιακώβου» και τέλος το έργο του Λέοντα Τολστόι «Η βασιλεία του Θεού είναι μέσα σας». Ο αναρχοχριστιανισμός πρακτικά βρίσκεται πιο κοντά στις αξίες του αναρχοκομμουνισμού παρά στον ατομικιστικό αναρχισμό. Συχνά είναι πασιφιστικός,[19] απορρίπτει τον πόλεμο και γενικότερα τη βία. Πρακτικά οι κελιώτες και σκητιώτες μοναχοί ζουν από την προσωπική τους εργασία, κάνουν όλα τα επαγγέλματα που ζητάει η καθημερινότητα και η εποχή και δεν έχουν καμία σχέση με τους ιερείς που ζουν στην ελληνική κοινωνία.

Ισλάμ και Αναρχισμός

Το Ισλάμ και ο Χριστιανισμός είναι δύο θρησκείες που ξεκίνησαν σαν Εβραϊκές αιρέσεις, και στην πορεία αυτονομήθηκαν και έγιναν θρησκείες. Γιαυτό λίγο πολύ τα ιερά τους κείμενα μοιάζουν. Και οι 2 ξεκινάνε από τον Αβραάμ.

Στην Ελλάδα και ευρύτερα στον δυτικό κόσμο το Ισλάμ έχει ταυτιστεί με την καθυστέρηση, με τον συντηρητισμό, με την Αλ Κάιντα και τους ισλαμοφασίστες του ισλαμικού κράτους που ξεπήδησε στα ερείπια των κρατικών υποστάσεων του Ιράκ και της Συρίας, με την βοήθεια και των ιμπεριαλιστών που τις γκρέμισαν, για να γυρίσουν αργότερα σαν επενδυτές.

Ή κατασκευασμένη εικόνα που έχει διαμορφωθεί στα μάτια της δυτικής κοινής γνώμης για το Ισλάμ, έχει σε ένα βαθμό τα δίκια της, καθώς οι κυρίαρχες αντιλήψεις του Ισλάμ α)

19. Σημ. Ή λέξη πασιφισμός χαρακτηρίζει την ακραία έκταση της πίστης. Αναρχοπασιφισμός δηλώνει το ειρηνικό πέρασμα στην αναρχία. Πράγμα ανέφικτο.

βρίσκονται σε ανταγωνισμό με την χριστιανικές αντιλήψεις β) βρίσκονται σε σύγκρουση με το διαφωτιστικό πρότυπο των ανθρώπινων και πολιτικών δικαιωμάτων. Και το Ισλάμ συνδέεται συχνά με αυταρχικά καθεστώτα και κατακρίνεται για την καταπάτηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων, παράλληλα έχουν υπάρξει και σημαντικά υπόγεια ρεύματα αναρχικών σε όλη την ιστορία του ή διανοούμενοι που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν αναρχικοί όπως: Ο «Ανδαλουσιανός φιλόσοφος Aby Bayya, ή το κίνημα των ναχδιτών[20] και πολλά άλλα. Στην γειτονική μας Τουρκία οι Τούρκοι αναρχικοί επικαλούνται σαν προγονό τους τον σεΐχη Μπεντρεντίν που ηγήθηκε μιας πρωτοκομμουνιστικής και αντιφεουδαρχικής εξέγερσης ενάντια στον Οθωμανό σουλτάνο το 1416 (Αμπεντενουρ Πράδο 2014:13).

Ο Αναρχισμός εφ' όσον υπάρχει στις Ισλαμικές κοινωνίες είναι ότι ο αναρχοχριστιανισμός στις χώρες της Δύσης, βασισμένος στην ακριβή ερμηνεία του Ισλάμ ως «υποταγή στον Αλλάχ».[21] (Α. Πράδο 2014:26). Στον οποίον είναι δούλος. Και δεν δέχεται καμία κριτική στο θεό του. « *Η κριτική του Μπακούνιν στη θρησκεία δεν μπορεί να εφαρμοστεί στο Ισλάμ, ακριβώς επειδή το Ισλάμ αρνείται κάθε αναπαράσταση του Αλλάχ, θεωρώντας την κιόλας ως την πιο απεχθή πράξη...»*. (Α. Πράδο, 2014:42).

Τα συνηθέστερα επικριτικά μέρη του Ισλάμ από τους αναρχικούς περιλαμβάνουν τη μεταχείριση των γυναικών και των gay.

Οι περισσότερες μουσουλμανικές χώρες είναι εξαιρετικά πατριαρχικές και οι γυναίκες έχουν λίγα δικαιώματα, κυρίως με την αμφισβήτηση βασικών τους δικαιωμάτων, όπως ψηφοφορία και εκπαίδευση.

Πολλοί από τους gay υπόκειται στην παράνομη και σκληρή φυσική τιμωρία. Είναι συζητήσιμο εντούτοις, πόσα από

20. Σημ. Για το κίνημα αυτό έχει γράψει η αραβολόγος Patricia Crone (Past and Present, 2000, τεύχος 167, σελ. 2-28)

21. Η λέξη Ισλάμ σημαίνει υποταγή ή παράδοση στον Αλλάχ.

αυτά τα ζητήματα είναι δεμένα στη θρησκεία και πόσα προέρχονται από τους πολιτισμούς της περιοχής, και από την αγγλική νομοθεσία του περασμένου αιώνα.[22]

Αν και το Ισλάμ είναι μια οργανωμένη θρησκεία, υπάρχουν επίσης μερικές ομοιότητες με τον αναρχισμό. Αυτοί μπορούν να ομαδοποιηθούν κατά προσέγγιση στις απόψεις σχετικά με την ιδιοκτησία, τις κοινωνικές εκτιμήσεις, την κατοχή και την βία. Ο αναρχισμός υποστηρίζει την ελεύθερη ένωση των ελεύθερων ατόμων, την απουσία κράτους και οποιαδήποτε μορφή κατοχής. Πρόκειται δηλαδή για μια σοσιαλιστική θεωρία που υποστηρίζει την κατάργηση της κεφαλαιοκρατίας και της ιδιωτικής ιδιοκτησίας υπό την κεφαλαιοκρατική έννοια, εστιάζοντας αντί αυτού στη συνεργασία και την αμοιβαία ενίσχυση. Οι μουσουλμάνοι αναρχικοί υποστηρίζουν ωστόσο ότι το Ισλάμ μοιράζεται πολλές από αυτές τις ιδέες.

Στο θεωρητικό ερώτημα εάν υπάρχει κάποια σχέση μεταξύ ισλαμισμού και αναρχικής ιδεολογίας, η άποψή μου είναι ότι ο ισλαμισμός είναι ιδεολογία.

Διότι ο ισλαμισμός εκτός από τη «θρησκεία του Ισλάμ» είναι και *«πολιτικοθρησκευτική ιδεολογία που επιδιώκει την ανατροπή των κοσμικών καθεστώτων και την εγκαθίδρυση ισλαμικής εξουσίας (ριζοσπαστικό Ισλάμ)»*. Εξάλλου το -ισμός είναι ένα παραγωγικό επίθεμα για τον σχηματισμό ουσιαστικών που δηλώνουν σύστημα ιδεών όπως φυσικά και ο αναρχισμός.[23]

Κλείνοντας το άρθρο αυτό θέλω να τονίσω την θέση ότι δεν πρέπει να γίνεται σύγχυση μεταξύ της θρησκείας του Ισλάμ και των ιδεολογιών που το διεκδικούν. Διότι το Ισλάμ

22. Σημ. Το ιερό κοράνιο ορίζει στο έβδομο κεφάλαιο περικοπή 78-82 την ερωτική αυτή πρακτική σαν έγκλημα, αλλά θα θανατωθούν με εκδικητική βροχή. (Κοράνι:περικοπή 82 έβδομο κεφάλαιο).

23. Στο πλευρό των Κούρδων πολέμησαν 5-6 Έλληνες αναρχικοί. Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξέδωσε την (2017/54) οδηγία, που ψηφίστηκε από το Ευρωκοινοβούλιο και το Συμβούλιο Ε.Ε, τον Μάρτιο 2017 και χαρακτηρίζει «προπαρασκευή τρομοκρατικής ενέργειας», το ταξίδι στις εμπόλεμες περιοχές όπως η Συρία και το Ιράκ.

είναι ενιαίο, διιστορικό, διαχρονικό, διακοινωνικό, ομοιογενές και διαπολιτισμικό, ενώ οι ιδεολογίες αποτελούν συνάρτηση των πολιτικών, πολιτιστικών και ανθρωπολογικών συνθηκών των διαφόρων κοινωνιών.

Τα Ισλάμ είναι ιδεολογίες, συμπεριλαμβανομένης και της αναρχικής, ενώ ο μουσουλμάνος είναι ο πιστός του Ισλάμ, «η συνεργασία αναρχικών και μουσουλμάνων θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα από τα πιο περίεργα κοινωνικά φαινόμενα, αφού άθεοι όπως δηλώνουν οι αναρχικοί, συνεργάζονται στενά με φανατικά θρησκευόμενους ανθρώπους οι οποίοι πραγματικά απεχθάνονται αυτούς που δεν έχουν πίστη σε κάποια θρησκεία. Με απλά λόγια μεγαλύτερο σεβασμό δείχνει ένας μουσουλμάνος σε κάποιο Χριστιανό παρά σε ένα άθεο».

Το Ισλάμ υποχρεώνει τους πιστούς να προσεύχονται ατομικά πολλές φορές την ημέρα, και η καθημερινή προσευχή σε κάνει μοναχό. Στο μόνο που διαφέρουν από τους καλόγερους είναι πως τους επιτρέπεται ο γάμος. Και σαν μοναχοί όπου γίνονται πλειοψηφία ζητάνε τζαμί, ποτέ ανθρώπινα δικαιώματα, την εφαρμογή του ισλαμικού νόμου, και την κατάργηση του ευρωπαϊκού κεκτημένου, βασικός πυλώνας του οποίου είναι η χριστιανική θρησκεία.

Απαιτούν να τα υποκαταστήσουν με τη ισλαμική «Σαρία». Με λίγα λόγια ο μουσουλμάνος δεν είναι ελεύθερος πολίτης αλλά καλόγερος.[24]

Δ. Οικοαναρχικοί Αναρχισμοί

Πράσινος αναρχισμός

Αναρχικό ρεύμα που συγγενεύει με την κοινωνική οικολογία και κάνει κριτική στον άναρχο-πρωτογονισμό και στον τε-

24. Σημ. Ο Ισλαμικός νόμος εφαρμόζεται στην Ελλάδα στις μειονοτικές περιοχές της Θράκης, γιατί το επιβάλει η συνθήκη της Λωζάνης, γιαυτό και δεν υπάρχουν θρησκευτικά αιτήματα αλλά μόνο κοινωνικά.

χνολογικό πολιτισμό. Όλοι οι καλοί εδώ χωράνε γιατί είναι πολυτασικό με *βασικό του σύνθημα: «η κοινωνία της μόλυνσης δεν καθαρίζεται αλλά ανατρέπεται»*. Οι δράσεις του είναι τα οικολογικά σαμποτάζ και ζητάει την δημιουργία ελευθεριακού προσανατολισμού περιοχών *(Φούντας, 2051:86)*.

Η σύνδεση του Αναρχισμού με την οικολογία είναι πολύ παλιά. Στην Ελλάδα του 19ου αιώνα, αναρχικοί οικολόγοι δεν έδρασαν γιατί δεν χρειάζονταν αφού την εποχή εκείνη η Ελλάδα ήταν μια καθαρά αγροτική χώρα και μάλιστα πρωτόγονη και οικολογικά ζούσαν οι πάντες. Το ζήτημα προέκυψε μετά το 1980 που η αναρχία γεννήθηκε μέσα στο μπετόν των μεγάλων πόλεων. Σαν απαρχή της ενασχόλησης της αναρχίας με την οικολογία ήταν το πάρκο Γ. Παπανδρέου στην συνοικία Ζωγράφου. Το 1983 ξεκινούν κινητοποιήσεις των κατοίκων για να αντισταθούν στα καταστροφικά ενδιαφέροντα του Δημάρχου. Έγινε ένα μεγάλο συλλαλητήριο και πορεία προς το Δημαρχείο στις 10 Φεβρουαρίου του 1986 ημέρα Δευτέρα. Στην κατάληξη της πορείας στο Δημαρχείο πετάχτηκαν κορμοί δέντρων μέσα στο κτίριο. Η αστυνομία έπιασε 4 άτομα και τα έσυρε στα δικαστήρια. Την μεθεπόμενη μέρα, Τετάρτη 14 Φεβρουαρίου, επαναλήφθηκαν τα γεγονότα δυναμικότερα μεταξύ των κατοίκων και του δήμου, ο οποίος ήθελε να κάνει διαπλάτυνση του δρόμου που περνάει μέσα από το πάρκο και έκοψε 20 δέντρα.

Στον αγώνα αυτό συμπαραστάθηκαν οι τότε μικρές αναρχικές συλλογικότητες της περιοχής.

Την ίδια περίπου εποχή έχουμε και το πυρηνικό ατύχημα που έγινε στον τέταρτο αντιδραστήρα του Πυρηνικού Σταθμού Παραγωγής Ενεργείας του Τσέρνομπιλ της Σοβιετικής Ένωσης, ο οποίος σήμερα βρίσκεται στην Ουκρανία. Το ατύχημα διατάραξε τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούσαν στις γύρω περιοχές και είχε σημαντικές επιπτώσεις σχεδόν μέχρι τα Βαλκάνια. Στην Ελλάδα για το γεγονός αυτό έγιναν πολλές διαδηλώσεις, στις οποίες μετείχαν και αναρχικοί. Στις διαδηλώσεις όπως ήταν φυσικό έγιναν

συλλήψεις και άρχισε ένα μπαράζ αφισών, διαδηλώσεων κ.ά.

Σημαντικό γεγονός οικολογικής ευαισθησίας είναι και η βίλα Δρακοπούλου: *«Στις 12 το μεσημέρι του Σαββάτου, στις 4.10.85, οι Πατησιώτες αποφάσισαν να μην προσμένουν τους βαρβάρους δηλαδή τις εκλογές. Κατέλαβαν τη Βίλα Δρακοπούλου και για δυο μέρες τη μετέτρεψαν από χώρο σκουπιδιών σε χώρο λειτουργικό, χώρο ζωής. Την πρωτοβουλία πήρε η Επιτροπή Πατησίων, για την Κοινωνική Αυτοάμυνα, μα οι καταλήψίες ανήκαν σ' όλο το πολιτικό και κοινωνικό φάσμα της περιοχής...» (Ο Αναρχικός, αρ.φ. 8, 23-10-1986, σ.2).* Επίσης η κατάληψη της οδού Πάτμου και Καραβία στην περιοχή των Πατησίων, παρουσιάζει οικολογικές ευαισθησίες, που έγινε το 1989 και είναι μια κατάφυτη έκταση μέσα στο δάσος των πολυκατοικιών.

Το 2000 το «Ελευθεριακό Στέκι Πατησίων», ξεκινάει κινηματικές δράσεις για τη διάσωση της ρεματιάς της Πικροδάφνης στις περιοχές Άγιος Δημήτριος (Μπραχάμι), Ηλιούπολη και Π. Φάληρο. Μεγάλους οικολογικούς αγώνες έδωσαν επίσης με αφορμή τους Ολυμπιακούς αγώνες που έγιναν στην Αθήνα το 2004. Οι δράσεις των αναρχικών ομάδων μεταξύ των άλλων εστιάστηκαν και στα Κέντρα Υπερυψηλής Τάσης (ΚΥΤ), στην περιοχή Ηλιούπολης-Αργυρούπολης, με κατάληψη του δημοτικού οικήματος δίπλα στο ΚΥΤ από τη «Συλλογικότητα για την Αυτοοργανωμένη Δράση στην Ηλιούπολη».

Ένα άλλο πεδίο αγώνων είναι το βουνό Πάρνηθα στην Αθήνα. Για το ζήτημα αυτό υπάρχει την τελευταία δεκαετία μια μεγάλη δραστηριότητα από τη «Συνέλευση για τη γη και την Ελευθερία».

Έξω από την Αθήνα οι αναρχικές ομάδες μετείχαν στους αγώνες για τα μεταλλεία «Ελληνικός Χρυσός» στην περιοχή της Χαλκιδικής. Ο αγώνας ξεκίνησε από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 και πήρε άγριες και αιματηρές μορφές. Άλλο ζήτημα είναι η εκτροπή του Αχελώου. Εκεί δραστηριοποιήθηκαν η «Πανελλαδική Κίνηση ενάντια στην Εκτροπή του Αχελώου», η «Θεσσαλική κίνηση για τη γη και την Ελευθερία»

και οι αναρχικές και αντιεξουσιαστικές συλλογικότητες που απαρτίζουν την «Αυτόνομη Συνάντηση Αγώνα για τον Αχελώο». Τέλος έδωσαν αγώνα για να μη γίνει η Γαυδοπούλα, ένα νησί κάτω από την Κρήτη, διεθνές λιμάνι διαμετακομιστικού εμπορίου. Στην τελευταία περίπτωση δραστηριοποιήθηκαν οι ομάδες της Κρήτης και ιδιαίτερα των Χανίων.

Στις οικολογικές δραστηριότητες θα συμπεριλάβω και τους απελευθερωμένους χώρους σε διάφορα πάρκα ή οικόπεδα που βρίσκονται διάσπαρτα σε περιοχές της Αττικής: πάρκο Ασυρμάτου στον Άγιο Στέφανο (Μπραχάμι), πάρκο Ναυαρίνου στα Εξάρχεια στην οδό Ναυαρίνου, πάρκο Κύπρου στην οδό Κύπρου & Πατησίων στην Κυψέλη, Αυτοδιαχειριζόμενος Αγρός στην περιοχή Λιόσια - Καματερό στο πάρκο Τρίτση.

Άναρχο-πρωτογονισμός

Ο άναρχο-πρωτογονισμός είναι μια πρόταση του Τζον Ζέρζαν.[25] Ασχολείται με περιβαλλοντικά ζητήματα και υιοθετεί αντιτεχνολογικές θέσεις. Σήμερα αναφέρεται και σαν πριμιτιβισμός. Ο Ζέρζαν καταδικάζει συλλήβδην την τεχνολογία και εστιάζει την πρότασή του στην επιστροφή του πρωτόγονου τρόπου ζωής.

Οικοαναρχισμός

Σαν κίνημα ανήκει στην οικολογία και είναι μια αμερικανική οικολογική πρόταση του Murray Boorchin[26], που στο βιβλίο του «*Συνθετικό Περιβάλλον*» παντρεύει την αναρχία με τις αρχές τις οικολογίας και διατυπώνει την ιδέα της «κοινωνικής οικολογίας», που είναι επηρεασμένη από τους αναρχοκομ-

25. Τζον Ζέρζαν: Αμερικανός τσεχικής καταγωγής, με σημαντικά βιβλία για την τάση του πρωτογονισμού.

26. Murray Boorchin Αμερικανός αναρχικός και φιλόσοφος. Έγραψε 4 βιβλία με τα οποία θεμελίωσε την οικοαναρχική τάση. Στα γεράματα 79 ετών αποκήρυξε τον αναρχισμό και χρησιμοποίησε τον όρο «Κομμουναλισμός».

μουνιστές του 19ου αιώνα και ιδιαίτερα από τον Kropotkin. Οι αναρχικοί πιστεύουν στην κατάργηση του κράτους και στην αρμονία που αναπτύσσεται μέσα από τον αμοιβαίο σεβασμό. Έτσι και στην φύση η αρμονία αναπτύσσεται αυθόρμητα με την μορφή των οικοσυστημάτων που δεν χρειάζονται για να αναπτυχθούν καμία εξωτερική παρέμβαση ούτε κανέναν έλεγχο. Οι αποκεντρωμένες κοινωνίες των αναρχικών κατά τον Boorchin θα οδηγούσαν σε μια περισσότερο καλή και χρήσιμη χρήση του περιβάλλοντος, γιατί η αυτάρκεια θα έκανε κάθε κοινότητα να εξαρτάται από το φυσικό της περιβάλλον. Ο Boorchin εισηγείται την άποψη πως οι οικολογικές αρχές μπορούν να έχουν εφαρμογή στην κοινωνική οργάνωση και πιστεύει πως η περιβαλλοντική κρίση είναι αποτέλεσμα της κατάρρευσης του κοινωνικού ιστού. Στις παρυφές αυτής της τάσης βρίσκεται ο *αναρχοπαγανισμός*, μια περιθωριακή τάση που έχει τις καταβολές της από τους χίπηδες της δεκαετίας του 1960. Πρόκειται για μια πριμιτιβιστική, πασιφιστική τάση του ανορθόδοξου μυστικισμού.

Αντισπισισμός

Ελευθεριακό ρεύμα της λεγόμενης βαθιάς οικολογίας, που δεν θεωρούν τα ζώα κατώτερο είδος. Τον άτυπο αλλά υπαρκτό αυτό αναρχικό ρεύμα του αντισπισισμού[27], που υπήρχε από τα τέλη του 19ου αιώνα, την εποχή που η πλειονότητα των αναρχικών ήταν χορτοφάγοι, έφερε στο φως η κοινωνική επικαιρότητα της δεκαετίας του 1970. Την εποχή αυτή δημιουργούνται αυτόνομες ομάδες άμεσης δράσης υπερασπίζοντας και προωθώντας έμπρακτα το ακτιβιστικό πνεύμα τους (βίαιη απελευθέρωση ζώων που προορίζονται για εκμετάλλευση γούνας, τοποθετήσεις εμπρηστικών μηχανισμών σε κτίρια εκμετάλλευσης ζώων, αναρτήσεις και πανό διαμαρτυρίας σε κρεαταγορές, πορείες κ.ά).

27. Σημ. Αντισπισισμός ο αντιειδισμός (speciesism: ειδισμός)

Επιστημολογικός αναρχισμός

Μια αμεθοδολογική...μεθοδολογία όπως την ορίζει ο Πωλ Φαγιεράμπεντ. Η θεωρία αυτή αποτελεί ένα βήμα για να απελευθερωθεί η γνώση από τους μεθοδολογικούς περιορισμούς.

Ε. Απελευθερωτικοί Αναρχισμοί

Αναρχοφεμινισμός

Ελευθεριακό ρεύμα που προσπαθεί πέρα από την απελευθέρωση των γυναικών να συμβάλει στον επανακαθορισμό ενός μεγαλύτερου προτάγματος για την κοινωνική απελευθέρωση. Ο αναρχοφεμινισμός ξεπήδησε την δεκαετία του 1960 στα θεωρητικά κείμενα και στην αντισυμβατική δραστηριότητα γυναικών των δύο περασμένων αιώνων (Μέρι Γουόλστρονκραφτ, Βολτερίν ντε Κλέρ, Έμα Γκόλτμαν κ.ά). Εμφανίστηκε το 1971 με ένα αναρχοφεμινιστικό μανιφέστο, που έκρινε ότι ένα Γυναικείο Επαναστατικό Κίνημα δεν πρέπει να μιμηθεί, αλλά να καταστρέψει όλες τις δομές της ανδροκρατούμενης εξουσιαστικής δομής. Οι αναρχοφεμινιστές θεωρούν την πατριαρχία ως μια εκδήλωση ιεραρχίας και έτσι ως ένα θεμελιώδες πρόβλημα της κοινωνίας. Οι άναρχο-φεμινιστές πιστεύουν ο αγώνας ενάντια στην πατριαρχία είναι αναπόσπαστο κομμάτι της πάλης των τάξεων και του αναρχικού αγώνα ενάντια στο κράτος. Επιτίθεται στις θέσεις του Προυντόν, για το γυναικείο φύλο, που είχε διατυπώσει το 1850 στο έργο του *«Η δικαιοσύνη στην Επανάσταση και στην Εκκλησία»*.

Φυλοσεξοαπελευθερωτικός αναρχισμός

Ο Φυλοσεξοαπελευθερωτικός Αναρχισμός, είναι μια σχολή της Αναρχίας που θεωρεί την κοινωνική απελευθέρωση και την επανάσταση σαν τη μοναδική λύση για να εξαφανιστούν

οι διακρίσεις που υπάρχουν στις κοινωνίες για όλες τις ερωτικές παραλλαγές που ξεφεύγουν από την «κανονικότητα». Έχει και αυτή η σχολή τη σημαία της ροζ και μαύρο.

Σημαντικό ρόλο να ιδρυθεί αυτή η αναρχική σχολή έπαιξε η θέση του αναρχισμού στις ατομικές ελευθερίες.

Με βάση αυτή ιδέα το 1923 ιδρύθηκε από έναν Ούγγρο αναρχικό τον Alexander Sommi, μια ομάδα gay αναρχικών Από τότε αρκετοί αναρχικοί μίλησαν και έγραψαν για αυτή την ερωτική παραλλαγή. «...*Επίσης ο Oscar Wilde, που προσδιοριζόταν ως αναρχικός, άσκησε κριτική στον Karl Marx. Η διάσημη δίκη του και καταδίκη το 1895 έκανε τους αναρχικούς της εποχής να αρχίσουν να ερευνούν τις κοινωνικές ηθικές* ...» (https://athens.indymedia.org/post).

«*Ο σύγχρονος όμως φυλοσεξοαπελευθερωτικός αναρχισμός είναι μια Σχολή Αγγλοσαξονικής εμπνεύσεως. Σήμερα υπάρχουν δυο συλλογικότητες φυλοσεξοαπελευθερωτικού αναρχισμού: το Queer Mutiny στην Βρετανία και το Bash Back στις ΗΠΑ*».

Στην Ελλάδα, που είναι σε αυτά τα ζητήματα μια καθαρά ανατολίτικη χώρα, αναγκάστηκε κάτω από την πίεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να δώσει αξιοπρέπεια στους gay με το νόμο 4356-25 Δεκεμβρίου 2015, «Σύμφωνο συμβίωσης». Αλλά η συντριπτική μάζα των gay είναι ανατολίτικης νοοτροπίας γιατί παρά την απελευθέρωση παραμένουν προσκολλημένοι στον ανατολίτικο τρόπο ζωής, δηλαδή νοικιάζουν το «τεκνό». Την πανάρχαια αυτή πρακτική της πορνείας ασκούν κυρίως μετανάστες από όλο τον κόσμο. Ακόμα υπάρχει και Ευρωπαϊκή πρακτική της ερωτικής αυτής παραλλαγής που προσβλέπει στο μέλλον και ότι ήθελε προκύψει. Τα άτομα αυτά γνωρίζονται στο διαδύκτιο. Οι gay ανατολίτες συνήθως παντρεύονται με γυναίκες για να έχουν την έξωθεν καλή μαρτυρία και να μπορέσουν να επιπλεύσουν έστω και σαν λαθρεπιβάτες στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

Λιγοστοί κάνουν χρήση του νόμου να παντρευτούν με το ίδιο φύλο και όχι πάντως στο χωριό τους με καλεσμένους

συγγενείς και συναδέλφους από την δουλειά τους.

Μετά την Απελευθέρωση τόσο στη Δύση όσο και στους δυτικόφιλους gay της Ανατολής πέρασε η άποψη ότι η συνεύρεση δυο αντρών είναι επιλογή, μπερδεύοντας έντεχνα τον gay με τον άντρα που για διάφορους λόγους δοκίμασε την ηδονή από διαφορετική θέση. Η δεύτερη πρακτική είναι επιλογή, εξαναγκασμός ή εμπειρία, που αργά η γρήγορα θα βρει το δρόμο της για να αράξει στην αγκαλιά μιας γυναίκας, γιατί ο εγκέφαλος στέλνει το σήμα της επιθυμίας προς το θηλυκό. Ενώ στη άλλη εκδοχή το σήμα έχει παραλήπτη το ίδιο φύλο. Το τραγουδάει και ο Σαββόπουλος « *Δέκα λογιών οι παλικαριές στην μια να δραπετεύεις και οι αγάπες δυο λογιών στη μια καλογερεύεις*». Επιλογή όμως είναι οι άλλες μορφές gay όπως Αμφί- Τράνς-Κουήρ Intersex κ.λπ. Τον σήμα προς το ίδιο φύλο το δίνει η φύση για λόγους που αυτή ξέρει, δηλαδή ο gay γεννιέται και επειδή οι κοινωνίες είναι δέσμιες των εκκλησιαστικών δογματισμών γίνεται το εξιλαστήριο θύμα για λοιμούς σεισμούς, καταποντισμούς και θα ξεσπάσουν επάνω του όλοι οι καταπιεσμένοι: φτωχοί, ανέραστοι, θρησκευόμενοι, φασίστες, εξουσίες, και άλλοι «κανονικοί» για να τον λιανίσουν και ιδίως στην ελληνική επαρχία ή θα τον αναγκάσουν να παντρευτεί γυναίκα για να γίνει δυστυχισμένος.

Και ειδικότερα οι σεξουαλικά απογοητευμένες γυναίκες, που ορμούν σαν λέαινες να τον φάνε ζωντανό γιατί αυτός φταίει που δεν είναι ευχαριστημένες. Τέλος στην πατριαρχική κοινωνία ο «πούστης» λειτουργεί σαν εκτονωτική βαλβίδα για όλες τις παραπάνω κατηγορίες και ιδιαίτερα για να έχει ο φτωχός έναν εχθρό και να μην εναντιώνεται στο σύστημα, αλλά στον διαφορετικό.

Η Αναρχία στην θεωρία της δέχεται την ερωτική διαφορετικότητα. Πρακτικά μας λέει ένας καθηγητής της ελληνικής αναρχίας σε ένα άρθρο του στην εφημερίδα Βαβυλωνία ο Νώντας Σκυφτούλης «...*προφανώς η «ριζοσπαστική» αριστερά και ο νεοαναρχικός χώρος με τις διάφορες εκφάνσεις του δεν ξεφεύγουν πάντα από τον κυρίαρχο λόγο σε ότι αφορά το έμ-*

φυλο και τη σεξουαλικότητα. Αυτό δεν εκπλήσσει. Στο βαθμό που αντιεξουσιαστικές κι αριστερές συλλογικότητες δεν κατάφεραν να διαφύγουν μυωπικών παραδοσιακών αφηγήσεων...» (Βαβυλωνία 27-11-2016).

Στην Ελλάδα την δεκαετία του 1980 έδρασε μια συλλογικότητα με την ονομασία «Πούστηδες Αναρχικοί». «... *Οι Αναρχικοί Πούστηδες» ήταν μια συλλογικότητα που τη δεκαετία του 80 κοσμούσε με πλακάτ και με πανό το μπλοκ των αναρχικών της εποχής ενώ ακολουθούσε και όλες τις δραστηριότητες, είτε στο δρόμο είτε στις συνελεύσεις. Προφανώς ξεπήδησε μέσα από το πρωτοπόρο ΑΚΟΕ (Απελευθερωτικό Κίνημα Ομοφυλοφίλων Ελλάδας) σε μια πιο ριζοσπαστική και επιθετική εκδοχή...»* (Ν.Σκυφτούλης Δεκέμβριος 2015).

Η κορύφωση αυτού του κινήματος ήταν μια μεγάλη συγκέντρωση που έγινε σε κεντρικό θέατρο των Αθηνών στην οδό Ιπποκράτους, όπου παραβρέθηκαν και πολλά άτομα του αναρχικού χώρου. Η συγκέντρωση αυτή έβαλε τα θεμέλια του LGBTI [28] κινήματος.

Τελικά η κυβέρνηση Τσίπρα- Καμμένου με το νόμο 4491 της 13ης Οκτωβρίου 2017 ψήφισε την «Νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου». Και ολοκλήρωσε τουλάχιστον νομικά την αξιοπρέπεια των ανθρώπων που η φύση τους έδωσε διαφορετικό ερωτικό προσανατολισμό, βγάζοντας από τη φαρέτρα του φτωχού και των απανταχού καταπιεσμένων το δηλητήριο από τα βέλη του μίσους.

---

28. *Σημ. Ο όρος LGBTI αναφέρεται για όλες τις ερωτικές μειονότητες ελληνικά μεταφράζεται ΛΟΑΤ. Κάθε άλλη λέξη που χρησιμοποιείται να τις χαρακτηρίσει θεωρείται βρισιά.*

Ζ. Ο αναρχισμός στον 21ο αιώνα

Νέο-αναρχισμός

Με τον όρο Νέο-αναρχισμός αναφέρονται οι νεότερες τάσεις του αναρχισμού που γεννήθηκαν μέσα από τα κοινωνικά κινήματα του 1960-1970 με την εμφάνιση στις χώρες της Δύσης αντικαθεστωτικών πολιτισμικών κινημάτων, όπως το αντεργκράουντ, η πανκ μουσική και κάτω από την επιρροή του ψυχρού πολέμου, του πολέμου του Βιετνάμ, της οικονομικής ύφεσης και διαμορφώθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1990 με το αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα. Επίσης περιλαμβάνει στις τάσεις του και κινήματα που δεν θέλουν να περιχαρακωθούν στον όρο «αναρχικός» αλλά οι πρακτικές τους είναι αναρχικές. *«... Γνωρίζουμε καλά ότι δεν υπάρχει κάποιο ρεύμα κάποιο δόγμα ή κάποια πολιτική ταυτότητα που να διεκδικεί τον όρο του νεοαναρχισμού. Γνωρίζουμε επίσης ότι δεν έχει κανένα ενδιαφέρον να προτείνουμε εμείς ένα καινούργιο «ισμό». Ωστόσο θα καταφύγουμε στην χρήση αυτού του όρου σαν ένα εύκολο και προσωρινό τρόπο για να χαρακτηρίσουμε αυτόν τον νέο αναρχισμό...». (T. Ibanez 2016:32).* Νέο-αναρχικά ρεύματα είναι ο μεταμοντέρνος αναρχισμός (ή μετααναρχισμός ή μεταδομικός[29] αναρχισμός), που είναι ένα πάντρεμα στοχασμών των (Λακάν, Φουκό, Λιοτάρ, Ντελέζ κ.ά). Ο Σόλ Νιούμαν ο κυριότερος θεωρητικός του μετά- αναρχισμού τον ορίζει *« Σκοπός δεν είναι να αντικαταστήσουμε τον αναρχισμό με τον μετά-αναρχισμό αλλά να ξανασκεφθούμε τον αναρχισμό υπό το φως του μεταδομισμού. Το πρόθεμα «μετά» δεν σημαίνει κατάργηση ή ξεπέρασμα του αναρχισμού άλλα μια εργασία εντός της αναρχικής εννοιολόγησης με σκοπό να τη ριζοσπαστικοποιήσουμε να την αναθεωρήσουμε και να την ανανεώσουμε» (T. Ibanez 2016:64).* Σημαντική παράμετρος του Νέο-

29. Σημ. Μεταδομισμός: σύνθετη λέξη από το μετά &δέμω (δομή-δομισμός), που μεθερμηνευόμενο σημαίνει ξαναχτίζω την κοινωνία με νέα υλικά.

αναρχισμού είναι ότι ένα ρεύμα υπό τον Μπομπ Μπλάκ Αμερικανό αναρχικό, υποστηρίζει ότι η πάλη των τάξεων είναι μια ξεπερασμένη έννοια και η τάση αυτή αποκήρυξε κάθε σύνδεση του αναρχισμού με το εργατικό κίνημα. Ακόμα στον Νέο- αναρχισμό εντάσσονται και ορισμένοι οικολογικοί αναρχισμοί. Από όλες τις παραπάνω τάσεις αυτή που έχει μεγάλη δράση είναι ο **εξεγερσιακός αναρχισμός.** Είναι μια σχολή που ίδρυσε ο Ιταλός Αλφρέντο Μπονάνο το 1970. Η σχολή αυτή πιστεύει ότι οι καιροί είναι πάντα έτοιμοι για μια γενικευμένη εξέγερση. Στις διάφορες εκδηλώσεις (συγκεντρώσεις, πορείες, κ.λπ) προσπαθεί να δημιουργήσει κλίμα έντασης.[30] Σύμφωνα με τον Αλφρέντο Μπονάνο: «*προετοιμάζουμε την εξέγερση, σημαίνει, ότι προετοιμάζουμε τις υποκειμενικές συνθήκες (προσωπικές και υλικές) που επιτρέπουν σε μια συγκεκριμένη αναρχική μειοψηφία να δημιουργήσει τις απαραίτητες συνθήκες, ως προς την ανάπτυξη της εξεγερτικής διαδικασίας*» *(Μπονάνο, Α., Θεωρία και πρακτική της Εξέγερσης, σ.18).*

Διαφορές μεταξύ Ατομικιστικού και Κολεκτιβιστικού Αναρχισμού

Μέσα σε τούτα τα δυο προαναφερθέντα κυρίαρχα ρεύματα, του αναρχισμού τα οποία φιλοδοξούν να αλλάξουν το κόσμο, εντοπίζουμε σημαντικές διαφορές, που είναι σε τελείως προς διαφορετική κατεύθυνση. Οι κολεκτιβιστές αναρχικοί ενδιαφέρονται για το σύνολο του κόσμου και την ευτυχία των μεγάλων μαζών του λαού και είναι τοποθετημένοι στον κομμουνισμό και γενικότερα στην αριστερά.

Ενώ οι ατομικιστές αναρχικοί ενδιαφέρονται μονάχα για

30. Σημ. Αλφρέντο Μαρία Μπονάνο, Ιταλός αναρχικός συγγραφέας και εκδότης. Γεννήθηκε το 1937 στην Κατάνια έγραψε πολλά βιβλία και είναι ο θεωρητικός του εξεγερσιακού αναρχισμού. Γνώρισε διώξεις και φυλακίσεις. Πέρασε και από την Ελλάδα όπου και κατηγορήθηκε για συνέργεια σε ληστεία, σε τράπεζα των Τρικάλων.

τον εαυτό τους. Προέρχονται κυρίως από τη μεσαία τάξη και πάνω, και στο οικονομικό μοντέλο σα γνήσιοι ατομιστές προωθούν μια μορφή ακραίας νεοφιλελεύθερης πολιτικής. Ουσιαστικά οι δύο αυτές τάσεις απέχουν ιδεολογικά όσο ή μέρα με τη νύχτα. Οι διαφορές των δύο αναρχικών τάσεων κατά τον *Heywood,είναι οι παρακάτω:*

Ατομικιστικός αναρχισμός - Κολεκτιβιστικός αναρχισμός

άκρατος φιλελευθερισμός	άκρατος σοσιαλισμός
ακραίος ατομικισμός	ακραίος κολεκτιβισμός
κυρίαρχο άτομο	κοινή ανθρωπότητα
ανυπακοή πολιτών	κοινωνική επανάσταση
ατομισμός	ταξική πολιτική
εγωισμός	συνεργασία-αμοιβαιότητα
συμβατική υποχρέωση	κοινωνικό καθήκον
μηχανισμός της αγοράς	κοινοτική οργάνωση
ατομική ιδιοκτησία	κοινοκτημοσύνη
αναρχοκαπιταλισμός	αναρχοκομμουνισμός

(Heywood,2007:370)

ΕΝΟΠΛΗ ΔΡΑΣΗ

Η εξέλιξη του αναρχισμού τον 19ο αιώνα δεν είναι μονοσήμαντη, αναπτύσσεται προς δυο κατευθύνσεις: τον ειρηνικό ατομιστικό αναρχισμό και τον βίαιο αναρχισμό. Ο δεύτερος προσπαθεί να ξεσηκώσει τις λαϊκές μάζες τον 19ο αιώνα με τον Bakunin και τους Λαϊκιστές στη Ρωσία (Russian Populists) και στην Ιταλία με τον Malatesta. Ορισμένοι όμως αναρχικοί προτίμησαν την τρομοκρατία και με το γνωστό σύνθημα «*προπαγάνδας με την πράξη*», που εξαπλώνεται ταχύτατα σε όλη την Ευρώπη, στέλνουν στον θάνατο διαπρεπείς προσωπικότητες του φεουδαρχικού και αστικού κόσμου, όπως τον τσάρο Αλέξανδρο Β΄ τον βασιλιά της Ιταλίας Ουμβέρτο, την αυτοκράτειρα της Αυστρίας Ελισάβετ, τους πρόεδρους Carnot της Γαλλίας και Mc Kinley των ΗΠΑ.

Στην Ελλάδα την πρώτη περίοδο, δηλαδή τον 19ο αιώνα η αναρχική βία δεν ευδοκίμησε με εξαίρεση τον (Μάτζαλη), γιατί το ελληνικό κράτος σαν μια πρώην οθωμανική επαρχία δεν είχε καμία ιστορική σύνδεση με την Ευρώπη, το κοινωνικό γίγνεσθαι και γενικότερα το ευρωπαϊκό πολιτιστικό μοντέλο.

Στην Ευρώπη η βία εμφανίστηκε πάλι στην δεκαετία του 1970 και ασκήθηκε από ομάδες όπως η Baander – Meinhof, στην Δυτική Γερμανία, και η Red Brigades στην Ιταλία. Βία άσκησαν εκτός από τον αναρχισμό και άλλες πολιτικές τάσεις, τόσο της αριστεράς όσο και της άκρας δεξιάς. Για την αριστερά γενικότερα η ατομική βία και το αντάρτικο πόλεων έχει ηθική δικαίωση όταν στην εξουσία βρίσκεται δικτατορική κυβέρνηση «*...ο αντάρτης πόλης αγωνίζεται ενάντια στη δι-*

κτατορία και χρησιμοποιεί μη συμβατικά μέσα...» (Μαριγκέλα, 1985:19). Η αναρχική όμως βία διαφέρει από τις άλλες γιατί έχει τη νομιμοποίηση του κοινωνικού πολέμου, που βρίσκεται σε εξέλιξη από την εμφάνιση των κρατών στον πλανήτη γη. Και κατ΄επέκταση δεν αναγνωρίζει το μονοπώλιο της βίας να΄το έχει το κράτος. Η Αναρχική βία είναι το δικαίωμα στην αντίσταση στην βία που ασκούν οι κυρίαρχες Ελίτ. *«Η βία γεννάται από την καταπίεση και την εκμετάλλευση που διαπράττεται από τους δικαστές, τους πολιτικούς, τους βιομηχάνους και την αστυνομία, σε βάρος των εργαζομένων μαζών»* (Heywood, 2000:372). Η βία στην Ελλάδα ήρθε καθυστερημένα. Εμφανίστηκε μαζικά ένα αιώνα μετά, το 1974 με την λεγόμενη μεταπολίτευση. Αναφέρω όλες τις ομάδες μαζί, αναρχικές και ακροαριστερές, γιατί οι στόχοι είναι ουσιαστικά οι ίδιοι: οι βορειοαμερικάνοι και η μεγαλοαστική τάξη. Ο βασικότερος όμως λόγος είναι ότι οι αναρχικές ομάδες τους υπερασπίστηκαν με πορείες, διαδηλώσεις, αφίσες και έντυπα. Και αρκετές συλλογικότητες συνεργάστηκαν με την ακροαριστερά. *«...Σήμερα (2016), ένα μικρό τμήμα συνεργάζεται με την ακροαριστερά το σχήμα Αντιεξουσιαστική Κίνηση που ξεκίνησε την δράση του το 2003 στην Θεσσαλονίκη...»* (Π.Καλαμαράς, 2017:14).

Ομάδα «Ιούνης 78»: Έχει στο ενεργητικό της ένα φόνο του αστυνομικού βασανιστή Πέτρου Μπάμπαλη δεν έχει εμφανιστεί μετά τον φόνο ποτέ και χάθηκε στην λήθη του χρόνου.

Επαναστατικός Λαϊκός Αγώνας «ΕΛΑ»: Η οργάνωση έδρασε από το 1974 - 1985, κυρίως στο λεκανοπέδιο της Αττικής. Πολλά από τα μέλη του προέρχονταν από τους αντιστασιακούς της δικτατορίας του Παπαδόπουλου. Έκανε πολλές βομβιστικές επιθέσεις σε αυτοκίνητα βορειοαμερικανών και αμερικανικών υπηρεσιών στην Ελλάδα. Χτύπησε τις κτηριακές εγκαταστάσεις πολλών πολυεθνικών υπηρεσιών κατά σειρά: ΣΕΒ, Πίτσος, Σκαλιστήρης, Στασινόπουλος, Πεσινέ, Μποδοσάκης, Πετζετάκης, Μαρινόπουλος, επιχειρήσεις εκκέ-

νωσης βόθρων, Ένωση υπαλλήλων εφοπλιστών, Siemens, Coca Cola, Aeg, Bosh, Bmw, Mazda, Ibm, Honeywell, Bull, Atlantis, Amcor *(Καράμπελας Χ: 114)*. Ακόμα χτύπησε 8 ξένες τράπεζες, εφορίες, κρατικά κτήρια, αστυνομικές υπηρεσίες *(εφ. Διαδρομή τ. 22, σ.15)*. Για τις δράσεις του κυκλοφόρησαν προκηρύξεις, στις οποίες ανέλαβε την πολιτική ευθύνη. Για την οργάνωση καταδικάστηκαν πρωτόδικα σχεδόν όλοι οι κατηγορούμενοι και αθωώθηκαν στο Εφετείο.

Επαναστατική Οργάνωση «17 Νοέμβρη»: Ξεκίνησε τη δράση της το 1975. Έχει στο ενεργητικό της ανθρωποκτονίες, εκρήξεις, απαλλοτριώσεις. Η οργάνωση εμφανίστηκε τις 23-10-1975 και έδυσε 29-6-2002 όταν στα χέρια του αντάρτη πόλης Σάββα Ξηρού, έσκασε μια αυτοσχέδια βόμβα στο λιμάνι του Πειραιά. Έκανε τις παρακάτω ενέργειες:

Δολοφονία Ρίτσαρτ Γουέλς: ήταν πρώτος γραμματέας της πρεσβείας των ΗΠΑ στην Ελλάδα. Δολοφονήθηκε την στιγμή που γύριζε στο σπίτι του μετά από την βραδινή έξοδο του, από τρεις αντάρτες.

Υπόθεση Ρομπερτ Τσαντ: Πυροβολήθηκε με πιστόλι 5 φορές στο σώμα ενώ οδηγούσε το αυτοκίνητό του στην λεωφόρο Βουλιαγμένης. Όταν σταμάτησε στο κόκκινο σηματοδότη, τον πλησίασε μια μηχανή μεγάλου κυβισμού Suzuki 250cc, με δύο επιβάτες και τον πυροβόλησε. Ο Ρόμπερτ αντιλήφθηκε έγκαιρα τους επιβάτες της μηχανής και με τους κατάλληλους ελιγμούς κατάφερε να διαφύγει και να διασωθεί.

Δολοφονία Χρήστου Μάτη: Ο Μάτης ήταν αστυφύλακας φρουρός στην Εθνική Τράπεζα. Πυροβολήθηκε από ομάδα ανταρτών που μπήκε μέσα στην τράπεζα. Ο ένας φορούσε στολή αστυνομικού και κρατούσε στα χέρια γλυκά γιατί ήταν γιορτές, και φτάνοντας στο Μάτη που καθόταν σε μια καρέκλα και πιθανόν να μισοκοιμόταν του αφήνει τα γλυκά και του λέει «Χρήστο χρόνια πολλά». Ο Μάτης σηκώνοντας το κεφάλι του και βλέποντάς τον κατάλαβε πως δεν ήταν γνήσιος αστυνομικός γιατί είχε μακρύ μαλλί και δεν φορούσε διακριτικά, και προσπάθησε να αντιδράσει. Ήταν όμως αργά.

Εκείνη την ώρα ο ψεύτικος αστυνομικός έπεσε επάνω του, του βάζει στο γόνατο το αυτόματο, τον ακινητοποιεί, και αμέσως τον πυροβολεί στο κεφάλι. Ακολούθησε η Απαλλοτρίωση[31] της τράπεζας.

Υπόθεση Μομφεράτου: Το ZK1816 IX περιπολούσε στην περιοχή του Κολωνακίου όταν δέχτηκε επίθεση από μια ομάδα ανταρτών. Μέσα στο αυτοκίνητο εκτός από τον Μομφεράτο ήταν και ο Παναγιώτης Ρουσσέτης. Ο Μομφεράτος ήταν ένα διάστημα πρόεδρος των ιδιοκτητών εφημερίδων και ο Ρουσσέτης ο οδηγός του. Το αυτοκίνητό τους κινούνταν επί της οδού Τσακάλωφ, όταν ένα IX αυτοκίνητο του απέκοψε την πορεία και έδωσε την δυνατότητα να δεχθούν ομαδικά πυρά. Ο Μομφεράτος χτυπήθηκε στο αριστερό ημιθωράκιο, στον αριστερό ωμοβραχίονα, ο δε Παναγιώτης Ρουσσέτης στην αριστερή πλάγια κοιλιακή χώρα, στον αριστερό βραχίονα και στον θώρακα. Σύμφωνα με την προκήρυξη: «*Αποφασίσαμε να ξεκαθαρίσουμε τον τόπο από το φασιστικό κάθαρμα, πράκτορα της CIA, χουντικό Υπουργό Μομφεράτο, ιδιοκτήτη με χρήματα της CIA της Απογευματινής, που όντας στην υπηρεσία του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού, του κύριου εχθρού του ελληνικού λαού κοροϊδεύει, ψευδολογεί, δηλητηριάζει και εξαπατά καθημερινά το λαό, με σκοπό την πολιτική χειραγώγησή του*».

Χτύπημα στα ΜΑΤ: Το λεωφορείο των ΜΑΤ γεμάτο αστυνομικούς κατευθυνόταν προς το ξενοδοχείο Caravel, όταν ένα σταθμευμένο αυτοκίνητο τινάχτηκε από μακριά με τηλεχειρισμό και προκάλεσε εκτεταμένες ζημιές στο αμάξωμα. Αποτέλεσμα αυτής της έκρηξης ήταν να τραυματιστούν αρκετοί αστυφύλακες. Το χτύπημα αυτό κατά την προκήρυξη έγι-

31. Σημ. Απαλλοτρίωση. Στην νομολογία η αφαίρεση του δικαιώματος και ειδικά αυτού της ιδιοκτησίας. Την αναγκαστική απαλλοτρίωση απαγορεύουν τόσο οι γραπτοί, όσο και οι άγραφοι κώδικες, αφήνοντας ωστόσο ανοιχτό το παράθυρο της εφαρμογής της προς χάριν του δημοσίου συμφέροντος. Τούτο το παράθυρο είναι αρκετά μεγάλο ώστε να χωράει πολλές ερμηνείες ανάλογα το προσωπικό συμφέρον.

νε συνολικά για την συμπεριφορά της αστυνομίας απέναντι στους πολίτες. Και παρακάτω η προκήρυξη αναφέρει μερικά ονόματα ανθρώπων που πέθαναν η τραυματίστηκαν σε σύγκρουση με την αστυνομία.

Δολοφονία Αγγελοπούλου: Η δολοφονία αυτή έγινε την 8-4-1986. Στον Αγγελόπουλο είχε στήσει καρτέρι μια ομάδα ανταρτών και όταν βγήκε από το γραφείο του και περπατούσε πεζός επί της οδού Κανάρη μια μοτοσικλέτα τον πλησίασε με δύο άτομα. Το ένα άτομο κατέβηκε τον πυροβόλησε, ανέβηκε πάλι στην μοτοσικλέτα και έφυγαν.

Τραυματισμός Ζαχαρία Καψαλάκη: Πυροβολήθηκε από ομάδα ανταρτών με πιστόλι και τραυματίστηκε σοβαρά.

Χτύπημα στου Ρέντη: Το χτύπημα αυτό έγινε στην περιοχή του Ρέντη την 25-4-1987. Ένα λεωφορείο της πολεμικής αεροπορίας γεμάτο Αμερικάνους φαντάρους κατευθυνόταν προς την βάση του Ελληνικού. Όταν πέρασε μπροστά από ένα σιδερένιο βαρέλι στο οποίο είχαν τοποθετηθεί εκρηκτικά αυτό εξερράγει. Η έκρηξη έγινε από μακριά με τηλεχειρισμό. Αποτέλεσμα της έκρηξης ήταν να τραυματιστούν σοβαρά αρκετοί στρατιώτες και κάμποσα κτίρια της περιοχής.

Χτύπημα στο Καβούρι: Στην περιοχή του Καβουριού, στη Βούλα Αττικής την 10-8-1986. Είχε αράξει ένα αυτοκίνητο τύπου Corola γεμάτο εκρηκτικά. Ήταν μια καλοστημένη παγίδα, που όταν πέρασε από μπροστά του ένα λεωφορείο με Αμερικάνους φαντάρους να εκραγεί και να τραυματίσει πολλούς καθώς το αμάξωμα του λεωφορείου έπαθε σοβαρές ζημιές. Η μπόρα πήρε και αλλά διερχόμενα αυτοκίνητα καθώς και κτίρια της περιοχής.

Δολοφονία Αθανασιάδη: Η δολοφονία έγινε στην αριστερή λωρίδα της λεωφόρου Κηφισιάς. Όταν το αυτοκίνητο που οδηγούσε ο Αλέξανδρος Αθανασιάδης έκοψε ταχύτητα προκειμένου να σταματήσει στον κόκκινο σηματοδότη, πυροβολήθηκε από δυο αντάρτες που επέβαιναν επάνω σε μια μοτοσικλέτα με αποτέλεσμα να πέσει νεκρός. Ο Αθανασιάδης ήταν διευθύνων σύμβουλος και γενικός διευθυντής των εταιριών

του Ιδρύματος Μποδοσάκη Αθανασιάδη. Μετά το θάνατο του Αθανασιάδη οι επιχειρήσεις του σιγά-σιγά έκλεισαν και διαλύθηκαν. Την εν λόγω δολοφονία ανέλαβε η οργάνωση «Αντιστρατιωτική Πάλη». Η αστυνομία διεξήγαγε μεγάλες έρευνες στα πλαίσια των οποίων έκανε έρευνα για την ανεύρεση όπλων στα σπίτια διαφόρων αριστεριστών και αναρχικών.

Εκτέλεση Ουίλιαμ Νορτίν: Η δολοφονία του Ουίλιαμ έγινε με τον γνωστό τρόπο της έκρηξης, η οποία τον άφησε στο τόπο πριν προλάβει να καταλάβει τι έγινε.

Εισβολή σε αστυνομικό τμήμα: Στις 13-8-1988 δέχτηκε επίθεση το αστυνομικό τμήμα του Βύρωνα. Ομάδα ανταρτών μπήκε μέσα αιχμαλώτισε τους αστυνομικούς και αφαίρεσε οπλισμό, έγγραφα κ.ά.

Τραυματισμός Κωνσταντίνου Ανδρουλιδάκη: Ο Κωνσταντίνος Ανδρουλιδάκης ήταν εισαγγελέας και πυροβολήθηκε από την οργάνωση στην περιοχή Ζωγράφου την 10-1-1989.

Τραυματισμός Παναγιώτη Ταρασουλέα: Ο Ταρασουλέας ήταν αντιεισαγγελέας του Αρείου Πάγου. Ήταν 8 περίπου το βράδυ όταν βγήκε από το σπίτι του και ετοιμάζονταν να μπει στο αυτοκίνητό του. Κρατούσε κάτι γλυκά στα χέρια γιατί θα πήγαινε σε μια επίσκεψη. Άνοιξε το πορτμπαγκαζ του αυτοκινήτου τα τακτοποίησε και όταν ετοιμάζονταν να το κλείσει πλησίασε ένας αντάρτης και τον πυροβόλησε στα πόδια τρεις με τέσσερις φορές, με αποτέλεσμα να τον τραυματίσει σοβαρά.

Χτύπημα Γεωργίου Πέτσου: Ο Πέτσος ήταν βουλευτής και υφυπουργός στην πρώτη κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Το χτύπημα έγινε από απόσταση με παγιδευμένο αυτοκίνητο το οποίο είχε τοποθετηθεί στην διαδρομή του αυτοκινήτου του τέως υφυπουργού. Μέσα στο αυτοκίνητο επέβαιναν τρία άτομα. Ενώ η περιοχή έγινε μπάχαλο από τις μεγάλες υλικές ζημίες που προκλήθηκαν, ο βουλευτής τη γλίτωσε με κάμποσα τραύματα.

Δολοφονία Παύλου Μπακογιάννη: Τον χτύπησαν ένα πρωινό της 26-9-1989 την στιγμή που μπήκε στην πολυκατοικία της οδού Ομήρου 35 όπου είχε το γραφείο του. Πυροβολήθηκε σε πολλά σημεία του σώματος και τον άφησαν νεκρό. Ο

Μπακογιάννης ήταν βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας.

Κλοπή στο Πολεμικό Μουσείο: Ομάδα ανταρτών της 17 Νοέμβρη μπήκε ένοπλα μέσα στο Πολεμικό Μουσείο που βρίσκεται στην οδό Βασίλισσας Σοφίας και πήραν δυο απενεργοποιημένους αντιαρματικούς εκτοξευτήρες.

Απόπειρα κατά του Βαρδινογιάννη: Εδώ επιστρατεύτηκε το βαρύ πυροβολικό γιατί εκτοξεύτηκαν με τηλεχειρισμό από ένα απαλλοτριωμένο αυτοκίνητο 3 αντιαρματικές ρουκέτες σε δυο αυτοκίνητα ένα του Βαρδή Βαρδινογιάννη εφοπλιστή και το δεύτερο της συνοδείας του, που την αποτελούσαν 3 άτομα. Από την εκτόξευση και τις εκρήξεις προκλήθηκαν εκτεταμένες ζημιές σε αυτοκίνητα κτίρια και στους πεζούς οδοιπόρους Δημήτρη Μακροδημήτρη και Βαγγέλη Μπασάκη. Ο Βαρδής και η συνοδεία του δεν έπαθαν τίποτα γιατί η προσπάθεια απέτυχε.

Δολοφονία Ρόναλ Στιούαρτ: Έγινε 12-3-1991 με τηλεχειρισμό σε βόμβα που είχε τοποθετηθεί δίπλα σε καλλωπιστικά φυτά έξω από το σπίτι του. Η ενέργεια ήταν επιτυχής καθώς το θύμα πήγε στον άλλο κόσμο.

Χτύπημα στον Ντενίς Μπουλούκμπασι: Η ενέργεια έγινε με απαλλοτριωμένο αυτοκίνητο που το είχαν μετατρέψει σε βόμβα. Από ετούτη την ενέργεια που δεν πέτυχε τον στόχο της τραυματίστηκαν ο Ντενίς Μπουλούκμπασι, η Αϊσέ Κεγικσί, ο Εϊντίλ Γκιλτιρίμ, η Χριστίνα Αρχοντή και ο Κωνσταντίνος Τσακαλίδης.

Ρουκέτα σε λεωφορείο της ΕΛ.ΑΣ: Το λεωφορείο ήταν σταθμευμένο σε υπαίθριο χώρο στα Εξάρχεια στην οδό Χαριλάου Τρικούπη. Του έριξαν ένα αντιαρματικό βλήμα (ρουκέτα) των 3,5 και μια χειροβομβίδα. Το λεωφορείο έπαθε σοβαρές ζημιές καθώς και παρακείμενα αυτοκίνητα. Από τους αστυνομικούς τραυματίστηκαν αρκετοί.

Συμπλοκή στα Σεπόλια: Μια ομάδα ανταρτών πήγε να απαλλοτριώσει ένα αυτοκίνητο και εκεί ήρθε σε σύγκρουση με την αστυνομία και χρησιμοποιήθηκαν πιστόλια και χειροβομβίδα. Από την συμπλοκή αυτή τραυματίστηκαν μερικοί

αστυνομικοί.

Ρουκέτα κατά Ιωάννη Παλαιοκρασσά: Ο Παλαιοκρασσάς ήταν υπουργός της Νέας Δημοκρατίας. Βρισκόταν μέσα στο υπηρεσιακό του αυτοκίνητο με κάμποσους συνεργάτες. Κατά τη στιγμή που το αυτοκίνητο κινιόταν, προς το Σύνταγμα στη συμβολή των οδών Καραγεώργη Σερβίας και της Βουλής εκτοξεύτηκε ρουκέτα, η οποία αστόχησε και προξένησε ζημιές σε πολλά αυτοκίνητα και σκότωσε έναν περαστικό τον Αθανάσιο Αξαρλιάν, ο οποίος δεν έφταιγε σε τίποτα.

Τραυματισμός Ελευθερίου Παπαδημητρίου: Η προσπάθεια αυτή έγινε όταν το αυτοκίνητο του Παπαδημητρίου διέκοψε προσωρινά την πορεία του λόγω του κυκλοφοριακού. Τότε τον πλησίασαν δυο αντάρτες που τον παρακολουθούσαν και τον τραυμάτισαν σοβαρά. Ουσιαστικά ο στόχος δεν πέτυχε.

Δολοφονία Μιχάλη Βρανόπουλου: Δολοφονήθηκε από δυο αντάρτες που βρίσκονταν επάνω σε μια μοτοσικλέτα.

Εκτέλεση Σπαχίογλου: Ήταν Τούρκος διπλωμάτης τον οποίο εκτέλεσαν με 4 πυροβολισμούς.

Δολοφονία Κωνσταντίνου Περατικού:Ήταν ένας νέος εφοπλιστής που πυροβολήθηκε ενώ βάδιζε αμέριμνος στην οδό Φίλωνος στον Πειραιά.

Πέρα από αυτές τις ανθρωποκτονίες έγιναν και άλλες ενέργειες όπως τοποθετήσεις βομβών σε επιχειρήσεις, εκτόξευση ρουκετών σε επιλεγμένους στόχους, όπως στην αμερικανική πρεσβεία, σε μεγάλους πολυεθνικούς κολοσσούς, σε τράπεζες, στα γραφεία της ΕΟΚ, σε δεκάδες αυτοκίνητα, σε αμερικάνικο αεροπλανοφόρο και πολλές ληστείες όπως στα Super Market Μαρινόπουλου, Τράπεζες, Χρηματαποστολές κ.λπ. Επίσης τοποθετήθηκαν βόμβες στο σπίτι του Ολλανδού Πρέσβη και ρίχτηκε ρουκέτα σε σπίτι Γερμανού διπλωμάτη. Όλες αυτές τις ενέργειες η οργάνωση τις εξήγησε λεπτομερέστατα σε προκηρύξεις.Για τις παραπάνω ενέργειες που έγραψα και άλλες που δεν έγραψα, δικαστήκαν και καταδικάστηκαν:

Αλέξανδρος Γιωτόπουλος ή «Λάμπρος ή Ψηλός». Αρνήθηκε πως έχει σχέση με την οργάνωση παρόλα αυτά η δικαιοσύ-

νη τον καταδίκασε για 963 ενέργειες σε 17 φορές ισόβια.

Δημήτριος Κουφοντίνας ή «Λουκάς». Παραδόθηκε το 2002 και ανέλαβε την πολιτική ευθύνη. Καταδικάστηκε 11 φορές ισόβια και 25 χρόνια κάθειρξη.

Χριστόδουλος Ξηρός ή «Μανώλης». Κατηγορήθηκε για 33 ενέργειες σε 11 φορές ισόβια και 25 χρόνια κάθειρξη.

Σάββας Ξηρός πιάστηκε στο λιμάνι του Πειραιά, όταν αυτοσχέδιος μηχανισμός έσκασε στα χέρια του και τον τραυμάτισε βαριά. Κατηγορήθηκε για 78 ενέργειες και καταδικάστηκε σε 5 φορές ισόβια και 25 χρόνια κάθειρξη.

Βασίλης Τζωρτάζατος ή «Σταμάτης». Πιάστηκε το 2002. Κατηγορήθηκε για 28 ενέργειες. Καταδικάστηκε σε 4 φορές ισόβια και 25 χρόνια κάθειρξη.

Θεολόγος Ψαραδέλης. Στην κατάθεσή του ομολόγησε τη συμμετοχή του στην οργάνωση και στη ληστεία της Εθνικής Τράπεζας το 1986. Αθωώθηκε στη δίκη.

Παύλος Σερίφης ή «Βαγγέλης ή Νικήτας» Θεωρείται από τα ιδρυτικά μέλη. Καταδικάστηκε σε 8 χρόνια κάθειρξη.

Θωμάς Σερίφης ή «Στάθης» Καταδικάστηκε σε 8 χρόνια κάθειρξη.

Ηρακλής Κωστάρης ή «Χάρης». Αρνήθηκε την συμμετοχή του στην οργάνωση καταδικάστηκε 1 φορά ισόβια και 25 χρόνια κάθειρξη.

Κωνσταντίνος Καρατσώλης ή «Στέλιος». Ομολόγησε την συμμετοχή του σε τέσσερις ενέργειες. Καταδικάστηκε σε 17 χρόνια κάθειρξη.

Σωτήρης Κονδύλης ή «Άρης». Καταδικάστηκε σε 11 χρόνια και 3 μήνες κάθειρξη.

Κωνσταντίνος Τέλιος ή «Μάρκος». Παραδόθηκε το 2002. Δήλωσε ότι έχει αποσυρθεί από την οργάνωση από το 1992 αποκηρύσσοντας την ένοπλη βία. Καταδικάστηκε σε 22 χρόνια κάθειρξη.

Πάτροκλος Τσελέντης ή «Αλέκος». Πιάστηκε το 2002. Καταδίκασε τη δράση της οργάνωσης και ζήτησε συγνώμη από όσους έβλαψε. Κατηγορήθηκε για 10 ενέργειες. Καταδικά-

στηκε σε 25 χρόνια κάθειρξη.

«Λαϊκός Επαναστατικός Αγώνας»: **(ΛΕΑ).** Η αντάρτικη αυτή ομάδα εμφανίστηκε το 1975 και έδρασε κυρίως στην Θεσσαλονίκη. Οι σημαντικότερες από τις πολλές επιχειρήσεις - Σαμποτάζ είναι: Βόμβες στην Αμερικάνικη Υπηρεσία Πληροφοριών, στην διεύθυνση μηχανοκινήτων της Αστυνομίας, στο εργοστάσιο και σε αυτοκίνητα της Coca-Cola, στα γραφεία του δικηγόρου Διαλυνά, στα γραφεία του καθηγητή Χουσιάδα κ.ά (Καράμπελας, Χ.146).

«Ομάδες Λαϊκής Αντίστασης»: Εμφανιστήκαν το Φθινόπωρο του 1975 και ασχολήθηκαν με καυτά ζητήματα της φτωχολογιάς, όπως η αύξηση του εισιτηρίου στα μέσα μαζικής συγκοινωνίας. Πόσες ομάδες ήταν κανένας δεν ξέρει, μπορεί και μία. Ακόμα επιδόθηκαν σε καταστροφές κρατικών αυτοκινήτων, κυρίως αμερικανικών. Από τις προκηρύξεις πολιτικά ανήκουν στη Νέα Επαναστατική Αριστερά.

«Αυτόνομοι Πυρήνες»: Δραστηριοποιήθηκε από το 1979, με ειδικότητα σε πολυτελή καταστήματα, τα οποία κάνουν επίδειξη πλούτου, σε τοποθετήσεις βομβών κ.ά. Σε προκήρυξη που κυκλοφόρησε το 1980 αναφέρει: «*..ένα επαναστατικό κίνημα που θέλει να καταργήσει την ιεραρχία, την ιδιοκτησία, τους ρόλους, την ιδεολογία, και τον διαχωρισμό και να περάσει στο άμεσο βίωμα*» (Καράμπελα, Χ:163).

«Επαναστατική Οργάνωση Οκτώβρης 80»: Μια οργάνωση που εμφανίστηκε την Άνοιξη του 1980 και ανέλαβε την ευθύνη για 6 βομβιστικές επιθέσεις με σημαντικές απώλειες. Είναι η οργάνωση που έβαλε φωτιά και κατάστρεψε τα πολυκαταστήματα Μινιόν και Κατράτζος – Σπόρ, στη περιοχή Ομόνοιας, στην Αθήνα. Είναι παραμονές Χριστουγέννων και ο κόσμος της εργασίας με το δώρο στο χέρι δηλαδή τον 13ο Μισθό που υπήρχε τότε έκανε τις χριστουγεννιάτικες αγορές του. Τις μέρες εκείνες που οι μαγαζάτορες περίμεναν για να ξελασπώσουν οικονομικά, τα πολυκαταστήματα Μινιόν, που ήταν στην οδό Πατησίων και είχε μια ωραία καφετερία στην ταράτσα του, και το Κατράτζος Σπόρ στην οδό Σταδίου πα-

ραδίνονται στις φλόγες της κολάσεως, προς τέρψη και αγαλλίαση μιας σειράς πυρομανών που μαζεύονται εκεί για να απολαύσουν το μεγαλειώδες θέαμα της καταστροφής και να αισθανθούν την αδρεναλίνη τους να απογειώνεται. Ο έρωτας της φωτιάς τους συναρπάζει και το κέντρο του εγκεφάλου που ορίζει την επιθυμία χαίρεται να βλέπει τις μεγάλες φλόγες να αναπηδούν και να μην αφήνουν τίποτα στο διάβα τους. Μαζί τους βρίσκονται και μια μερίδα εργαζομένων που κλαίει γιατί θα χάσει πιθανόν και οριστικά την δουλειά του. Τούτο το κατάστημα που είναι παραδομένο στης φλόγες της καταστροφής, είναι και η δική τους καταστροφή. Αντάμα με αυτούς και ένα μεγάλο πλήθος περιέργων που του αρέσει να παρακολουθεί τα τεκταινόμενα στο κέντρο της Αθήνας. Ήταν η αρχή των μεγάλων εμπρησμών καταστημάτων. Πεντέμιση μήνες αργότερα θα πυρποληθούν και τα πολυκαταστήματα Κλαουδάτος στην Πλατεία Κοντζιά και Athenee στην οδό Σταδίου. Έτσι θα χάσει η περιοχή την αίγλη της σαν τόπος όπου μπορεί ο εργάτης να βρει ένα πουκάμισο φτηνό. Όλα ετούτα τα μαγαζιά ήταν μαγαζιά που πουλούσαν ρούχα. Μετά τις πυρπολήσεις θα μετακομίσουν σε άλλες περιοχές για να παραδοθεί η περιοχή των Χαυτείων σε φαγάδικα και καφετερίες. Τον Ιούνιο του 1981 η ασφάλεια των Αθηνών έβγαλε ανακοίνωση που κατηγορούσε για τους εμπρησμούς άτομα που ανήκαν στον αντιεξουσιαστικό χώρο. Πιάστηκαν αρκετά άτομα και ανακρίθηκαν στην αστυνομία, αλλά αφέθηκαν ελεύθεροι γιατί δεν προέκυψαν στοιχεία που να τους ενοχοποιούσαν. Στις 15 Ιουνίου του 1981, ένας άγνωστος τηλεφώνησε στο Αθηναϊκό πρακτορείο Ειδήσεων και είχε πει ότι τα άτομα που έκαψαν τα πολυκαταστήματα δεν θα βρεθούν ποτέ και πραγματικά τα άτομα της «Επαναστατικής Οργάνωσης Οκτώβρης 80», δεν βρέθηκαν ποτέ.

«Αντικρατική Πάλη»: *«Οργάνωση της δεκαετίας του 1980. Υπεύθυνη σύμφωνα με προκήρυξη για τον φόνο του εισαγγελέα Γιώργου Θεοφανόπουλου. Το μόνο γνωστό μέλος ήταν ο Χρήστος Τσουτσουβής, που σκοτώθηκε σε ανταλλαγή πυρών*

με τρεις αστυνομικούς. Σπούδασε στο Γκράτς της Αυστρίας» (Φούντας, 2014:91).

«Επαναστατική Αλληλεγγύη»: Έκανε ντεμπούτο το 1980 με την τοποθέτηση βομβών στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου. Μετά έβαλε βόμβα στον Άρειο Πάγο, κ.ά.

«Επαναστατική Αριστερά»: Είναι μια αντιεξουσιαστική ομάδα που εμφανίστηκε το 1980. Με ειδικότητα στις βόμβες και στον εμπρησμό αυτοκινήτων, σε μπαρ στην περιοχή της Γλυφάδας όπου συχνάζουν Αμερικανοί φαντάροι.

«Λαϊκή αγωνιστική συσπείρωση»: Εμφανίστηκε το 1977 με εμπρησμούς βορειοαμερικανικών αυτοκινήτων, και του Κολεγίου της Αγίας Παρασκευής.

«Αυτόνομη Αντίσταση»: Και αυτή βαδίζει στα χνάρια των άλλων με τοποθετήσεις βομβών.

«Λαϊκή επαναστατική πρωτοβουλία»: Εμφανίστηκε τον Μάη του 1981 με τοποθέτηση βόμβας στο αυτοκίνητο του Ι. Σκληρού ιδιοκτήτη κλινικής στα Λιόσια. Και το κάψιμο του Super Market Βερόπουλος κ.ά.

«Αυτόνομη Ομάδα Επαναστατικής Αλληλεγγύης»: Έβαλε βόμβες σε αυτοκίνητα του αρχισυντάκτη της εφημερίδας Ακρόπολη και του εκδότη της εφημερίδας Βραδυνή.

«Ομάδα Επαναστατικός Αγώνας Λαϊκής Αλληλεγγύης»: Η πρώτη της εμφάνιση είναι η επίθεση με αυτοκίνητο βόμβα εναντίον του πρέσβη της Σαουδικής Αραβίας. Δικαιολογεί σε προκήρυξη την απόφαση της: *«Όλοι οι υπεύθυνοι για εγκλήματα ενάντια στον Παλαιστινιακό λαό, τις επαναστατικές και λαϊκές δυνάμεις στις αραβικές χώρες και σε όλο τον κόσμο χρειάζεται να πληρώνουν για την εγκληματική και αντεπαναστατική δράση τους».*

«Οργάνωση Κανάρης»: Πυρπολήσεις βορειοαμερικανικών αυτοκινήτων.

«Επαναστατική Ομάδα Άρης»: Τοποθετήσεις βομβών σε βορειοαμερικανικούς στόχους.

«Ομάδα Αυτόνομη Δράση»: Τοποθετήσεις βομβών.

«Λαϊκός Στρατός»: Περιοχή δράσης του η Πελοπόννησος,

όπου κατάστρεψε πολλά αυτοκίνητα.

«Επαναστατικός Αγώνας»:Έχει καθαρά αναρχοκομμουνιστικό προσανατολισμό. Η δράση του ξεκίνησε το 2003 και συνεχίζεται. Συνολικά έκανε 16 επιθέσεις. *(Συλλογική μελέτη, 2011-2013:7).* Ξεκίνησε με την επίθεση στις 5 Σεπτεμβρίου του 2003 χτυπώντας τα δικαστήρια της οδού Ευελπιδων. Ακολούθησε το 2004 η επίθεση στην Τράπεζα Citybank στην περιοχή του Ν. Ψυχικού. Χτυπήματα σε αστυνομικούς σταθμούς, όπως στο αστυνομικό τμήμα Καλλιθέας. Επίθεση σε αυτοκινητοπομπή των ΜΑΤ. Το 2005 χτυπάει τα Υπουργεία Απασχόλησης και Οικονομίας. Χτυπάει χωρίς επιτυχία τον υπουργό Δημοσίας τάξης Βουλγαράκη. Το 2006 με αντιαρματική ρουκέτα επιτίθεται στην Αμερικάνικη Πρεσβεία. Το 2007 χτυπάει το αστυνομικό τμήμα στην περιοχή του Περισσού. Το 2008 έκανε 2 ένοπλες επιθέσεις εναντίων των ΜΑΤ και επιτέθηκε στην πολυεθνική εταιρία Shell. Από το 2009 και μετά εγκαινιάζει νέα στρατηγική με επιθέσεις μεγάλου βεληνεκούς, με στόχους τράπεζες και το χρηματιστήριο των Αθηνών. Το 2010 σε προπαρασκευαστική απόπειρα απαλλοτρίωσης αυτοκινήτου ήρθε αντιμέτωπη με περιπολικό της αστυνομίας και αντάλλαξαν πυροβολισμούς. Εκεί άφησε την τελευταία του πνοή ο αντάρτης πόλης **Λάμπρος Φούντας,** που γεννήθηκε στο Κεφαλόβρυσο της Αιτωλοακαρνανίας και ήταν βιολόγος το επάγγελμα.

Τον Απρίλιο του 2010 πιάνονται από την αστυνομία 6 άτομα από τους οποίους η *Πόλα Ρούπα, ο Νίκος Μαζιώτης και ο Κώστας Γουρνάς,* αποδέχονται περήφανα την ευθύνη της συμμετοχής στην οργάνωση. Διώξεις ασκούνται και στους *Σαράντο Νικητόπουλο, Βαγγέλη Σταθόπουλο και Κώστα Κατσένο.* Επίσης στο δικαστήριο πηγαίνει και η *Μαρί Μπεραχά* σύντροφος του Γουρνά. Κρατήθηκαν 17 μήνες σε προφυλάκιση και η δίκη ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2011 και τελείωσε τον Απρίλιο του 2013. Η Πόλα Ρούπα, ο Νίκος Μαζιώτης, ο Κώστας Γουρνάς καταδικάστηκαν σε 50 χρόνια φυλακή. Ο Βαγγέλης Σταθόπουλος σε 7,5 χρόνια, ο Χρήστος Κορτέσης σε 7

χρόνια. Ο Σαράντος Νικητόπουλος, ο Κώστας Κατσένος και η Μαρί Μπεραχαρά απαλλαχτήκαν από τις κατηγορίες. (Συλλογική μελέτη, 2011-2013:8). Για τις ενέργειές του ο «*Επαναστατικός Αγώνας*» έχει κυκλοφορήσει ένα βιβλίο με τίτλο «προκηρύξεις 2003-2009». Σημαντική είναι και η κατάθεση Σασουά Μπερτράντ.

«*Δεν έρχομαι εδώ κρύβοντας την ταυτοτητά μου.Στα μέλη αυτού του δικαστηρίου, λέω: είστε εχθροί μου. Δεν έχετε καμία νομιμότητα να δικάζετε τους αγωνιστές και τους υποστηρικτές του Επαναστατικού Αγώνα, και θα έρθει η στιγμή που θα γίνει φανερό στα μάτια όλων ότι η νομιμότητα, η τιμή η αληθινή ενσάρκωση του ελληνικού λαού βρίσκονταν σε αυτό το ειδώλιο των κατηγορουμένων, ενώ το δικαστήριο ενσάρκωνε τα συμφέροντα της κλίκας που αιματοκυλίζει τον λαό της και πουλάει τη χώρα της*» (Συλλογική Μελέτη,2011-2013:357).

«Συνωμοσία Πυρήνων της Φωτιάς»: Εμφανίστηκε στο προσκήνιο στις 22 Ιανουαρίου του σωτηρίου έτους 2008, αρχικά βάζοντας γκαζάκια κατά τραπεζών και δημόσιων κτιρίων. Από το έτος 2009 αναβαθμίζεται επιχειρησιακά βάζοντας εκρηκτικούς μηχανισμούς με πρώτο στον Πειραιά τον Απρίλιο του 2009. Το Ιούλιο του 2009 τοποθέτησε βόμβα στο σπίτι του Π. Χηνοφώτη υφυπουργού Εσωτερικών. Τον Σεπτέμβριο του 2009 στο υπουργείο Μακεδονίας Θράκης.Το 2009 στο διάδρομο του ορόφου που βρίσκεται το διαμέρισμά της Λούκας Κατσέλη, στο Κολωνάκι. Στις 2 Οκτωβρίου λίγη ώρα πριν από την προεκλογική ομιλία του τέως πρωθυπουργού Κώστα Καραμανλή, στο Πεδίον του Άρεως, τοποθετούν εκρηκτικό μηχανισμό σε κάδο απορριμμάτων στην οδό Γκυιλφόρδου λίγα μέτρα από τους συγκεντρωμένους. Τον Οκτώβριο στο σπίτι της τέως υπουργού Μαριέττας Γιαννάκου. Ακόμα χτύπησε το σπίτι του Μίμη Ανδρουλάκη, το κτίριο της Εθνικής Τράπεζας στη οδό Συγγρού. Την προκήρυξη συνυπογράφει και η Αντάρτικη ομάδα «Τερροριστών». Το 2010 γίνεται έκρηξη βόμβας έξω από την Βουλή των Ελλήνων. Η Οργάνωση «Συνωμοσία Πυρήνων της Φωτιάς» και η Αντάρτικη ομά-

δα «Τερροριστών αναλαμβάνουν την Ευθύνη. Πολλά άτομα που κατηγορήθηκαν σαν μέλη των Πυρήνων της φωτιάς της είναι στην φυλακή.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΙΑ

Σε όλη την πορεία της αναρχικής ιδεολογίας, το θέμα της ένοπλης πάλης αλλά και της βίας, γενικότερα, από θεωρητικής τουλάχιστον απόψεως, αποτελεί τμήμα απορριπτέο και καταδικαστέο από όλους τους θεωρητικούς εκπροσώπους του αναρχισμού.

Ο Proudhon, αντιτιθέμενος κατηγορικά με κάθε μορφή βίας, αποκλείει κάθε σχέση κυριαρχίας. Καταρρίπτει την εξουσία, γιατί έτσι καθώς γεννιέται από τη βία, δεν μπορεί να διατηρηθεί παρά μόνο με τη βία. Και το ζήτημα, για τον αναρχισμό, είναι όχι η υποκατάσταση της μιας τυραννίας από μια άλλη, αλλά η παγκόσμια συμφιλίωση μέσω της παγκόσμιας συνδιαλλαγής. (Heywood, 2007: 358).

Ο αναρχοκομμουνισμός, ως προσκείμενο ρεύμα του κοινωνικού αναρχισμού, ακολουθεί τον δρόμο της ηθικής προκειμένου να επιτευχθεί αρμονική συνύπαρξη μεταξύ ανθρώπων και κοινωνιών. Με κυριότερο εκπρόσωπο τον Kropotkin ο αναρχοκομμουνισμός αντιτίθεται στην οικονομική βία που ασκεί το κράτος και που μας οδηγεί στο βιομηχανικό κάτεργο. Με αυτό τον τρόπο η κατοχή ατομικής ιδιοκτησίας αποτελεί κλοπή και αντιπροσωπεύει την εκμετάλλευση των εργαζόμενων, ενώ σε επίπεδο ηθικής ενθαρρύνει την βία και την σύγκρουση και γεννά το έγκλημα και την αταξία. Κατά τον Kropotkin τα στοιχεία εκείνα που μπορούν να διατηρήσουν ένα ηθικό επίπεδο σε μια ανθρώπινη κοινωνία είναι η καταστολή κάθε αντικοινωνικής πράξης, η ηθική αγωγή και η πρακτική αμοιβαία υποστήριξη. Και επειδή το κράτος παραβιάζει αυτές τις αρχές[32] η κοινωνική επανάσταση θεωρείται φυσικά

32. Σημ. Είναι γεγονός ότι στη διάρκεια του 19ου αιώνα το κράτος στήριζε

αναπόφευκτη (Κροπότκιν, 1984: 60).

Στην πράξη όμως η ιστορία δείχνει ότι οι αναρχικοί χωρίς να απορρίπτουμε και τις άλλες ιδεολογικές παρατάξεις, παραβίασαν πολλές από τις αρχές της ιδεολογίας τους περί αποδοχής του τρίπτυχου ισότητα, αδελφοσύνη, δικαιοσύνη και βρέθηκαν επικεφαλής βίαιων γεγονότων ερχόμενοι σε αντιπαράθεση με το κράτος.

Αυτές οι ενέργειες συνάντησαν την πλήρη αδιαφορία και ουδετερότητα του προλεταριάτου που θέλει την κοινοβουλευτική δημοκρατία με κοινωνικό πρόσωπο. Η χρήση διαφόρων μορφών βίας και η ένοπλη πάλη απορρίπτεται ρητά ως εξουσιαστική πρακτική, από κάποιους αναρχικούς ενώ από άλλους θεωρείται αναγκαία προκειμένου να εξασφαλιστεί η κινητοποίηση της κοινωνίας και η ήττα των δυνάμεων του κράτους. Η Ομάδα Αναρχοκομμουνιστών της Ν. Σμύρνης από το 1986 έχει καταδικάσει με μεγάλο κείμενο την ένοπλη πάλη το οποίο κλείνει με τα παρακάτω λόγια.

«*...οι ερασιτέχνες ακτιβιστές αριστεριστές ή αναρχικοί, συνηθίζουν να μετρούν τη δραστηριότητα ή την αδράνειά τους, σε σχέση με το θέαμα των τρομοκρατικών ενεργειών. Σ' αυτούς τους αφελείς έχουμε να πούμε ότι ένα ελευθεριακό κομμουνιστικό κίνημα δεν έχει ανάγκη από ήρωες. Δεν μοιραζόμαστε την αγωνία της 17 Νοέμβρη για την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές, ούτε αποτίουμε φόρο τιμής σε κανέναν νεκρό αγωνιστή. Στην καλύτερη περίπτωση, αφήνουμε τους νεκρούς να θάβουν τους νεκρούς τους* (Insurrezione, 2003: 91).

Στην Ελλάδα η πολιτική βία μαζί και η αναρχική παρουσιάζει ένα παράδοξο: όσοι κατηγορήθηκαν κατά καιρούς για το αντάρτικο πόλεων σχεδόν οι περισσότεροι δεν αποδέχτηκαν

τα προνόμια των βιομηχάνων κεφαλαιοκρατών, αφού τους παρείχε τις αναγκαίες δυνάμεις, τα εργατικά χέρια που εργάζονταν σκληρά για να πλουτίζουν οι λίγοι. Γι' αυτό το δημιούργημα της πλουτοκρατίας και της καταπίεσης των φτωχών ο Kropotkin θεωρεί ότι ο μόνος τρόπος δίκαιης αντίδρασης είναι η κοινωνική επανάσταση (Kropotkin, 1984: 60).

τις κατηγορίες και μίλησαν για σκευωρία. Είναι αλήθεια πως από τα εκατοντάδες άτομα που σύρθηκαν στα δικαστήρια οι περισσότεροι δικαιώθηκαν σε δεύτερο βαθμό. Κάμποσα άτομα μετρημένα στα δάχτυλα του ενός χεριού, ανέλαβαν την ευθύνη. Από την άλλη πλευρά το κράτος ονομάζει το ένοπλο κίνημα τρομοκρατία και το τιμωρεί με το διεθνές δίκαιο αλλά και το τοπικό που θεσπίζει κάθε κράτος μέσα στα σύνορά του. Το παράδοξο σε αυτή την ιστορία είναι πως ενώ δεν αναγνωρίζει την δράση τους σαν πολιτική, τους αντιμετωπίζει με αμιγώς πολιτικό τρόπο: με ειδικούς νόμους, ειδικά δικαστήρια και ειδικές συνθήκες κράτησης. Ο Πέτρος Παπαδάτος που εκφράζει τη νομιμότητα της αστικής τάξης, ζωγραφίζοντας το πορτρέτο του επαναστάτη το χαρακτηρίζει με τα παρακάτω λόγια: «*Εξάλλου η προσωπικότητα του σημερινού τρομοκράτη κυμαίνεται μέσα σε ένα ευρύτατο φάσμα, ανάμεσα σε νέους επαναστάτες που χρησιμοποιούν την τρομοκρατία στους αγώνες για εθνική ή πολιτική απελευθέρωση και στα ψυχοπαθητικά άτομα, με κίνητρα απροσδιόριστα και συγκεχυμένα, διεπόμενα από σαδομαζοχιστικές ροπές, ολιγοφρένεια, ανία, κ. λπ που προσπαθούν να εκφράσουν την αποστέρηση που τους διακατέχει, τα μίση και το φθόνο που αισθάνονται, με πράξεις τρομοκρατίας, μια θλιβερή έκφραση συμβολικής διαμαρτυρίας και εκδικητικότητας εναντίον της κοινωνίας*» (Παπαδάτος, 2004:166). Και εδώ φτάνουμε στο κρίσιμο ερώτημα που ανακύπτει και αποτελεί όχι μόνο ζήτημα της αναρχικής ιδεολογίας αλλά οικουμενικό: γιατί η επανάσταση, ως μέσο αντί-βίας, συχνά μυθοποιείται, νομιμοποιείται και ανάγεται σε αγαθό καθ' αυτό; Διότι η ιστορία δείχνει ότι κάθε επανάσταση διέπεται από απόλυτη αδιαλλαξία, ξεφεύγει από τα πλαίσια κάθε μέτρου και η καταστροφικότητά της σχεδόν πάντα υπερβαίνει τις ανάγκες του αγώνα. Επίσης η βία φέρνει τη βία και οδηγεί σε καινούργιες μορφές καταπίεσης και αδικίας. Ποια είναι τα όρια της βίας που να την καθιστά απαραίτητη στη διαδικασία του κοινωνικού βίου σε ολοένα υψηλότερες ηθικές και πνευματικές επιτεύξεις; Η απάντηση δεν είναι εύκολη

και εξαρτάται, μέχρι ένα σημείο, από την πίστη μας γενικά για τις ηθικές δυνατότητες του ανθρώπου.

ΑΜΕΣΗ ΔΡΑΣΗ

Η αναρχική άμεση δράση είναι μια πολιτική δράση που οι ρίζες της ανιχνεύονται στην εποχή των χρόνων της Α΄ Διεθνούς, τότε που το αναρχικό κίνημα είχε αποδοχή στα εργατικά συνδικάτα και σκοπό έχει να ασκεί πίεση στην εργοδοσία, όταν βρίσκεται σε αντιπαράθεση με κάποιον εργαζόμενο. Σαν ιδέα ξεκίνησε από τον αναρχοσυνδικαλισμό σαν μια βασική του αρχή και διατυπώθηκε στην χάρτα της Αμιένης.[33] Υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνομοσπονδία της Γαλλίας το 1906. Η «Άμεση Δράση» σύμφωνα με έναν από τους εισηγητές της, τον Έμίλ Πουζέ, δεν ασκείται μόνο με βία αλλά και με πολλούς άλλους τρόπους. Εναντίον του κράτους μπορεί να πάρει ακραία μορφή, ενώ εναντίον των εργοδοτών κατά κανόνα παίρνει τη μορφή της απεργίας, του σαμποτάζ, του μποϊκοτάζ. Στην Ελλάδα τη δράση αυτή άσκησαν περί το 1911 οι αναρχικοί όμιλοι της Πάτρας και του Πύργου, ενώ σήμερα οι αναρχικές ομάδες και συλλογικότητες στο σύνολό τους.

ΜΗ ΒΙΑ

Ο ειρηνικός αναρχισμός, αγγλοσαξονικής κυρίως έμπνευσης, αποτελεί στην πραγματικότητα μια ριζοσπαστική ακραία μορφή του φιλελευθερισμού με κεντρικά θέματα την προάσπιση της ατομικής ελευθερίας, την κατάφαση του εγώ και τη σθεναρή θέληση για την πλήρη ανάληψη της ατομικής υπευθυνότητας (Read, 1954: 73). Ενδιαφέρον παρουσιάζει η θέση του αναρχισμού για τη μη βία, του Godwin, αλλά ιδιαίτερα του

33. Σημ. Χάρτα της Αμιένης. Οι αποφάσεις που πάρθηκαν στη Γενική Συνομοσπονδία (GGT) της Γαλλίας στο 9 Συνέδριο των αναρχοσυνδικαλιστών τον Οκτώβριο του 1906. Στην σύνταξη του ιστορικού αυτού κειμένου συνέβαλαν οι αναρχικοί Εμιλ Πουζέ και Βίκτωρ Γκριφιουέλ.

Proudhon που αντιτίθεται κατηγορικά σε κάθε μορφή βίας πρεσβεύοντας την «παγκόσμια συμφιλίωση» μέσω της «παγκόσμιας συνδιαλλαγής». Η μη βία είναι κατ' αρχάς μια θέση συνειδησιακή που συνίσταται στην a principio αντίθεση προς κάθε καταναγκασμό και βία και στην πίστη πως όλες οι διαφορές και συγκρούσεις μεταξύ των ανθρώπων πρέπει να λύνονται με την επικοινωνία και την πειθώ *(Morland, 1997: 32)*. Στην πρακτική της εφαρμογή η θέση αυτή δεν καταλήγει καθόλου στην αδράνεια και τη μοιρολατρική επιταγή. Αντιμετωπίζει μάλιστα θετικά την πρόκληση της αδικίας και της ανισότητας με διάφορα άλλα μέσα, πολλά από τα οποία, υπό ορισμένες προϋποθέσεις είναι πράγματι δραστικά, όπως οι διάφορες εκδηλώσεις παθητικής αντίστασης: διαδηλώσεις, διαμαρτυρίες, άρνηση παροχής υπηρεσιών, απεργίες κ.ά. Απτά παραδείγματα αποτελούν ο κοινοβιακός τρόπος ζωής που πρεσβεύει ο Tolstoy και ο οποίος βασίζεται στις θρησκευτικές επιταγές με γνώμονα την αγάπη, και ο μη – βίαιος αντιαποικιακός απελευθερωτικός αγώνας του Gandhi στη μεταπολεμική Ινδία, που καταλήγει στην αναίμακτη απελευθέρωση της χώρας από τον αποικιοκρατικό ζυγό (Heywood, 2007: 375 – 376). Επίσης μια άλλη πιο σύγχρονη περίπτωση τέτοιας δράσης αποτελεί ο μη βίαιος αγώνας της κίνησης για τα ανθρώπινα δικαιώματα των μαύρων στις Η.Π.Α του Matrin Luther King. Στην Ελλάδα σημαντική προσωπικότητα της μη βίας είναι ο Παναγιώτης Παπαδόπουλος (Κάιν), δραστηριοποιήθηκε στον Αναρχικό χώρο στα τέλη του 1970. Και εξέδωσε το περιοδικό «Σπάστης» 9 τεύχη.

ΑΝΤΙΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Το Ζήτημα της ψήφισης συγκεκριμένης αντιτρομοκρατικής νομοθεσίας, απασχόλησε μετά την μεταπολίτευση το ελληνικό κράτος, προκαλώντας μεγάλες αντιπαραθέσεις σε πολιτικό επίπεδο στο κοινοβούλιο. Η ανάγκη για την ύπαρξη ειδικού νόμου υποστηρίχθηκε αρχικά από το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας με αντίθετους όλα τα άλλα κοινοβουλευτικά

κόμματα. Η πρώτη σκέψη του κράτους να αντιμετωπίσει με κατασταλτικά μέτρα το πολιτικό (έγκλημα), χρονολογείται από το 1978 που ψήφισε ο Κωνσταντίνος Καραμανλής νόμος 774)1978 «περί καταστολής της τρομοκρατίας και περί προστασίας του Δημοκρατικού Πολιτεύματος». Ο νόμος αυτός καταψηφίστηκε από τα κόμματα της αντιπολίτευσης σαν αντιδημοκρατικός και καταργήθηκε από την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ το 1983. Ακολούθησε νέος νόμος ο 1916/1990 από την κυβέρνηση Κωνσταντίνου Μητσοτάκη, 1916/1990, ο οποίος και αυτός καταργήθηκε το 1993. Στη συνέχεια ψηφίστηκε ο ν.2928/2001 «Τροποποίηση διατάξεων του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις για την προστασία του πολίτη από αξιόποινες πράξεις εγκληματικών οργανώσεων.», ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 27.6.2001 και οι διατάξεις του οποίου επιβιώνουν μέχρι σήμερα, με κάποιες τροποποιήσεις, στα άρθρα 187 και 187Β του Ποινικού Κώδικα. Και αυτός ο νόμος είναι εξαιρετικά αόριστος αφού και πάλι δεν δόθηκε κανένας ορισμός, ούτε καν έμμεσος, για τη (νομική) έννοια της τρομοκρατικής οργάνωσης και του τρομοκράτη.

Με το νόμο αυτό έγινε κακούργημα, τιμωρούμενο με κάθειρξη έως 10 έτη, η συγκρότηση ή η ένταξη ως μέλους «σε δομημένη και με διαρκή δράση ομάδα από τρία ή περισσότερα πρόσωπα (οργάνωση)» που επιδιώκει τη διάπραξη περισσότερων αδικημάτων (τα οποία απαριθμήθηκαν), ενώ σε κάθε άλλη περίπτωση, η «ένωση με άλλον» για τη διάπραξη κακουργήματος («συμμορία»), παρέμεινε πλημμέλημα. Τέλος, με το νόμο αυτό θεσπίστηκαν τα περίφημα «μέτρα επιείκειας». Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, «αν κάποιος από τους υπαίτιους των πράξεων συγκρότησης εγκληματικής οργάνωσης ή συμμορίας ή της συμμετοχής σε αυτές» συμβάλει στην εξάρθρωσή τους ή κάνει καταγγελία στις αρχές για κάποια αξιόποινη πράξη που πρόκειται να τελεστεί, μένει ατιμώρητος ή αν έχει τελέσει και ο ίδιος κάποιο έγκλημα, συντρέχει λόγος μείωσης της ποινής του.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ

Οι Πρόδρομοι

Ο αναρχισμός υποστηρίζει την ελεύθερη ένωση των ελεύθερων ατόμων, την απουσία κράτους και οποιαδήποτε μορφή κατοχής. Και είναι μια Σοσιαλιστική ιδεολογία. Πρόδρομοι του σοσιαλισμού και κατ΄επέκταση του Αναρχισμού μπορούν να θεωρηθούν οι Ουτοπικοί Σοσιαλιστές, οι ιδέες των οποίων ήρθαν στην Ελλάδα την εποχή του Ιωάννη Κωλέτη. Όταν έφερε μια ομάδα Γάλλων τεχνικών και διανοουμένων να βοηθήσουν να μπει σε μια σειρά το κράτος που από τότε ήταν στα ίδια χάλια με τα σημερινά. Από τούτους τους Γάλλους ο σημαντικότερος που έδρασε εδώ ήταν ο **Γουστάβ Εϊχταλ,** που ανέλαβε να δημιουργήσει μια αγροτική οικονομία. Και τούτος πρότεινε την ίδρυση κρατικών αγροκτημάτων με λίγα λόγια να εφαρμόσει τις ιδέες του ουτοπικού σοσιαλιστή Κλώντ Ανρί Σαιν Σιμόν. Περιττό να πούμε ότι έφυγε βράδυ. Η προσπάθεια επιχειρήθηκε να συνεχιστεί αργότερα με τον **Κ. Λεκόντ** και αυτή συνάντησε την αντίσταση του παλατιού. Έλληνας συνεργάτης των Γάλλων ήταν ο **Φραγκίσκος Πυλαρινός** του γεννήθηκε το 1831 στην Κεφαλλονιά. Σύγχρονος των παραπάνω υπήρξε και ο Παναγιώτης Σοφιανόπουλος που έφτιαξε μια δική του κοσμοθεωρία βασισμένη στις ιδέες των ουτοπικών σοσιαλιστών Σαιν Σιμών και Σάρλ Φουριέ.

Το κίνημα του αναρχισμού

Το κίνημα του αναρχισμού άνθισε στην ελληνική επικράτεια στα τέλη του 19ου αιώνα. Σαν πρώτος αναρχικός θεωρείται ο **Δημήτριος Παπαρρηγόπουλος** (1843-1873). Ήταν γιος του ιστορικού Κωνσταντίνου Παπαρρηγόπουλου και σπούδασε νομικά. Αναγορεύτηκε σε διδάκτορα της Νομικής Σχολής το 1866 σε ηλικία 23 χρόνων. Σε ηλικία 18 ετών έκανε την προσωπική του επανάσταση και έβγαλε ανώνυμα ένα βιβλίο με τίτλο «*Σκέψεις ενός ληστού ή η καταδίκη της κοινωνίας*». Στο βιβλίο αυτό στρέφεται κατά της πολιτικής και οικονομικής ηγεσίας της Ελλάδας και συγκρίνει τους τότε πολιτικούς με τους ληστές των βουνών. Σύντομα επανέκαμψε στην πραγματικότητα και το 1866 εκδόθηκε η πρώτη ποιητική του συλλογή. Εκτός από ποιήματα έγραψε φιλοσοφικούς διαλόγους, κωμωδίες κ.ά. Άφησε τούτο τον ψεύτικο ντουνιά σε ηλικία (τριάντα ετών), το 1873 στην Αθήνα. Ο θάνατός του χαρακτηρίστηκε από τον ημερήσιο τύπο σαν θάνατος από μελαγχολία. Ο Λ. Χρηστάκης ισχυρίζεται ότι πέθανε μετά από απεργία πείνας διαμαρτυρόμενος για της συνθήκες κράτησης των φυλακισμένων εργατών που ο ίδιος σαν δικηγόρος υπερασπίζονταν στις δίκες των Λαυρεωτικών (Χρηστάκης 2008:63).

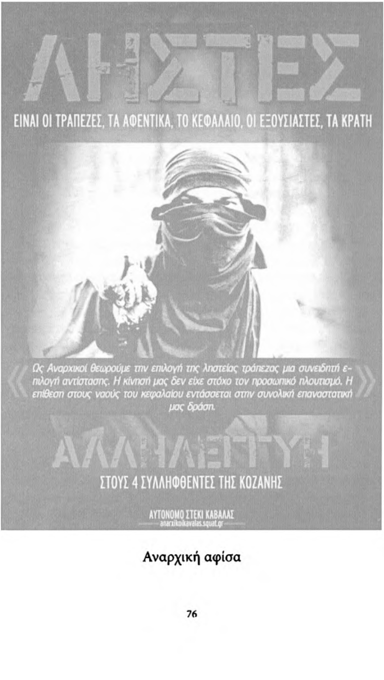
Στο βιβλίο του «Σκέψεις ενός ληστού ή η καταδίκη της κοινωνίας» αναφέρει: «*...Ληστής κακοῦργος! Οἱ πλούσιοι τούς τρέμουσι καί οἱ πτωχοί τους τιμῶσι· τίς τούς καταφρονεῖ; Ὁ νόμος; Ὄχι, διότι δέν θά τούς ἐτιμώρει. Καθῆκον μέγα ἐπεβλήθη ἄφ' ἡμᾶς· νά τιμωρῶμεν τούς πλουσίους τους διαφεύγοντας τό βλέμμα τοῦ νόμου νά χύνομεν τό αἷμα αὐτῶν ἀφειδῶς, διότι τό ἐρρόφησαν ἀπ' ἄλλων. Διότι ἡμείς φονεύομεν ἀναφανδόν, ἐκεῖνοι δέ λάθρα, διότι ἡμείς εἰς μίαν στιγμήν ἀπαλλάττομεν τόν ἄνθρωπον τοῦ βαρέως τῆς ζωῆς φορτίου, ἐκεῖνοι βραδέως καί ἀπαθώς ροφῶσι τό αἷμα τῶν θυμάτων των διότι ἡμείς καλούμεθα λησταί, ἐκεῖνοι εὐγενεῖς, πεπολιτισμένοι, ἀγαθοί καί ἐνάρετοι ἄνθρωποι. Ἡ κοινωνία πρίν καταρασθῆ ἡμάς, ἔπρεπε*

νά πρῶτον φέρουσα τά βλέματά της είς τούς κόλπους αὐτῆς νά ἴδη τ'ἀποτελέσματα πού αὐτή παρήγαγε καί παράγει...» (Παπαρηγόπουλος1996:11).

Οι Ληστές

Οι ληστές στον ελλαδικό χώρο χάνονται στο βάθος του μύθου. Στο ταξίδι του από τις Κεγχρεές προς την Αθήνα, ο Θησέας θα συναντηθεί με τους ληστές τον Σίνη που ζούσε στην περιοχή του Ισθμού, τον Σκύρωνα που η σπηλιά του στο δρόμο Αθηνών-Κορίνθου αποτελεί σήμερα αρχαιολογικό χώρο, και τον Ελευσίνιο Προκρούστη. Ληστές ήταν και οι απελευθερωτές της Ρωμιοσύνης από τον τούρκικο ζυγό, αρματολοί και κλέφτες ονομάζονταν. Οι κλέφτες είναι τούρκικος όρος και ονόμαζε τους τότε παράνομους. Οι αρματολοί ήταν Έλληνες συνεργάτες των Τούρκων οι οποίοι τους ανέθεταν την τήρηση της Δημόσιας Ασφάλειας. Όταν διαφωνούσαν με τον Τούρκο ανέβαιναν πάλι στα βουνά και γίνονταν κλέφτες. Οι κλέφτες που νομιμοποιήθηκαν έδρασαν με μίσος κατά των παλιών συντρόφων τους και σημειώθηκαν μεγάλες συγκρούσεις για τη νομή της τοπικής εξουσίας. Οι προσκυνημένοι κλέφτες (αρματολοί) ήταν υπεύθυνοι για την ασφάλεια των εμπορικών δρόμων μιας ορισμένης περιοχής, γνωστής σαν αρματολίκι. Οι ντόπιοι κάτοικοι ήταν υποχρεωμένοι να τους πληρώνουν μισθό για τις υπηρεσίες τους και κυρίως για την προστασία από τους κλέφτες. Κατά καιρούς ξεσπούσαν φασαρίες ανάμεσα στους αρματολούς και τα αφεντικά τους, κυρίως οικονομικές. Οι διαμάχες αυτές είχαν ως αποτέλεσμα οι αρματολοί να γίνονται κλέφτες και το αντίστροφο, εφόσον τα βρίσκανε. Μετά αγιοποιήθηκαν από το νεοελληνικό κράτος γιατί συμβάλανε στην πραγματική δόξα του έθνους, αφού έδρασαν εναντίων των Τούρκων, και έτσι η ιστορία της ληστείας αρχίζει το μέτρημά της από την αρχή.

Η νέα χρονολογία για τη γέννηση της ληστείας υπήρξε το διάταγμα της αντιβασιλείας του Όθωνα, να δημιουργήσει τα-

Αναρχική αφίσα

κτικό στρατό, χωρίς να συμπεριλάβει στις τάξεις του όλους τους κλέφτες και αρματολούς που πολέμησαν για την απελευθέρωση της Ελλάδας. Έτσι και εκείνοι ανέβηκαν στο βουνό να δουλέψουν στη μόνη δουλειά που ήξεραν, τη ληστεία. Πριν πολεμούσαν το τουρκικό κράτος και τους συνεργάτες του, ενώ αργότερα το ελληνικό κράτος. Αναφέρω σαν πρώτους Έλληνες αναρχικούς τους ληστές, γιατί οι σημερινοί αναρχικοί αναγνωρίζουν σαν πρώτο αναρχικό τον **Δημήτρη Παπαρρηγόπουλο,** ο οποίος σαν εχθρός του τότε ελληνικού κράτους βλέπει πρώτους αναρχικούς τους Ληστές. Μετά οι ενέργειές τους είναι ίδιες και απαράλλαχτες με το σημερινό αντάρτικο των πόλεων, αφού είχαν και πολιτικά κίνητρα. Αντιδρούσαν στο νέο οικονομικό και κοινωνικό σύστημα της Βαυαροκρατίας. Πολλές ενέργειες είχαν πολιτικό υπόβαθρο, όπως η ληστεία της αμαξοστοιχίας Θεσσαλονίκης -Αθηνών που έγινε στην περιοχή του Θεσσαλικού κάμπου στη θέση Δοξαρά, την Πέμπτη της 10ης Απριλίου 1924. Στην πορεία της η αμαξοστοιχία πήρε εντολή να σταματήσει στο σταθμό Ορφανών, παρά το χωριό Δοξαρά, για να περιμένει να περάσει πρώτα η αμαξοστοιχία που θα έρχονταν από τον Βόλο, στην οποία μέσα ήταν ο πρωθυπουργός Αλέξανδρος Παπαναστασίου. Επειδή όμως η αμαξοστοιχία του πρωθυπουργού είχε μεγάλη καθυστέρηση διατάχθηκε να συνεχίσει το ταξίδι προς την Αθήνα. Όταν όμως το τρένο προχώρησε κάμποσο είδε ότι το τρένο παρέκκλινε της γραμμής και είχε μπει σε παρακαμπτήριο, ενώ στο βάθος ένα κόκκινο φως εξέπεμπε σήμα κινδύνου. Το τρένο έκοψε πορεία και τελικά σταμάτησε. Τότε εμφανίστηκε μια μεγάλη ομάδα ληστών που φορούσαν μάσκες και αφού έπιασαν επίκαιρα σημεία διέταξαν τον οδηγό να κατέβει. Εν τω μεταξύ κατέφθασαν και άλλοι ληστές οι οποίοι μπήκαν στο τρένο και με την απειλή όπλων τύπου Μάλινχερ έκλεψαν τους επιβάτες κανονικά. Μετά έριξαν κάμποσες τουφεκιές στον αέρα και εξαφανίστηκαν.

Στο μεταξύ έρχονταν το τρένο του πρωθυπουργού Αλεξάνδρου Παπαναστασίου, που διατάχτηκε να σταματήσει στη

Λάρισα οπού οδηγήθηκε και η αμαξοστοιχία που είχε πέσει θύμα ληστείας. Την επόμενη ο πρωθυπουργός εξέδωσε μακροσκελή ανακοίνωση που θεώρησε το συμβάν πολιτική ενέργεια των βασιλικών, γιατί μετά δυο ημέρες θα γινόταν το δημοψήφισμα. Τελικά οι ληστές πιάστηκαν και πέρασαν από στρατοδικείο. Άλλη ομοιότητα των ληστών με τη σημερινή τακτική των αναρχικών είναι ότι είχαν ανεπτυγμένο σε μεγάλο βαθμό το συναίσθημα της αλληλεγγύης, βασικό συστατικό του σημερινού αναρχικού κινήματος:

«..η αλληλεγγύη στους πολιτικούς κρατούμενους δεν μπορεί να είναι επιλεκτική, αλλά αφορά το σύνολο των πολιτικών κρατουμένων. Και κριτήριο για την ιδιότητα του πολιτικού κρατουμένου αποτελεί και η αγωνιστική του τοποθέτηση και στάση του στο δικαστήριο και στη φυλακή...» (Μαζιώτης, 2015:14).

Σημαντική ομοιότητα η λήψη αποφάσεων: *«Οί λησταί διείποντο ύπό ενός «κώδικος» περιλαμβάνοντος περιεργώτατους καί χαρακτηριστικούς θεσμούς πού έτηροῦντο μετά παραδειγματικῆς αύστηρότητος αἵ λεπτομέρειαι ἔχουν ώς έξῆς: Ἄρθρον πρῶτον του ...ληστρικοῦ πολιτεύματος ἦτο ἡ...έν γενική συνελεύσει λῆψις διαφόρων άποφάσεων. Δέν πρέπει δέ νά θεωρηθεῖ ώς ύπερβολική ἡ ἔκφρασις αὕτη, δεδομένου ὅτι πλεῖσται συμμορίαι τῆς έποχῆς έκείνης εἶχον δύναμιν όλοκλήρου λόχου. Είς τό πολίτευμα τοῦτο διάχυτος άπαντᾶται ό...Κοινοβουλευτικός χαρακτήρ,καθότι ούδεμία άπόφασις ἦτο ἔγκυρος ἔφ' ὅσον δέν ἔφερεν τήν σφραγίδα πλειοψηφείας...».* (Κάσσης, 2000:58).

Τότε οι ληστές κατά καιρούς συνεργάζονταν με ένα μέρος της εξουσίας. Σήμερα μερικοί κουβεντιάζουν με την εξουσία συχνά πυκνά μέσω μεσολαβητού όπως κατάγγειλε ο τέως υπουργός του ΣΥΡΙΖΑ Πανούσης. (Εφημ. Βήμα 15-112015).

Η κάθε περιοχή στην Ελλάδα, από τον Έβρο μέχρι τη Γαύδο, έχει να διηγηθεί και από μια ή περισσότερες ιστορίες από την παλιά εποχή μέχρι και σήμερα. Ακόμα μια ενέργεια που είναι καθαρά αναρχική και δείχνει το δέσιμο των ληστών με

την αναρχία είναι και το Χαλκιδιώτικο δημοτικό τραγούδι του ληστή Ντούλα, τον οποίο ο λαός θεωρούσε λαϊκό ήρωα:

Ντούλα μ', δεν αντρειώνησι, τα σίδερα να σπάσεις
Να πάρεις δίπλα τα βουνά, δίπλα τα κορφοβούνια
Και να σφυρίξεις κλέφτικα, να μάσεις παλικάρια
Να πάρεις σκλάβους δικαστές, σκλάβον εισαγγελέα
Που δεν δικάζουν 'ξάμηνο, ουδέ για τρία χρόνια
Μόνο δικάζουν 'σόβια και για την καρμανιόλα.

Το σύνολο των ληστών δρούσαν από την Άνοιξη μέχρι το φθινόπωρο και πάντα εκτός από την ομάδα τους είχαν και την επιμελητεία που ήταν οι διάφορες στάνες, σπίτια στα ορεινά χωριά και μοναστήρια στα οποία κρύβονταν με το αζημίωτο ώστε να μπορεί η συμμορία να δρα ανεπηρέαστη από τις βιοτικές ανάγκες. Τους υπόλοιπους μήνες κρύβονταν και ξεκουράζονταν. Η ληστεία δεν ήταν ίδια σε όλη την πορεία της ιστορίας. Κάθε 20 χρόνια άλλαζε και προσαρμόζονταν με τα ήθη, τα έθιμα την τεχνολογία της εποχής και το νομικό πλαίσιο που ψηφιζόταν από την εξουσία. Τα πρώτα χρόνια, δηλαδή τον 18ο και 19ο αιώνα είχε όλα τα χαρακτηριστικά της κλεφτουριάς. Άλλαξε δραματικά μετά το 1925, όταν το κράτος ψήφισε το νομοθετικό διάταγμα περί αμνηστίας ληστών, φονευόντων ληστήν κ.λπ. Ο νόμος αυτός έλεγε:

«Άπαλλάσσεται πάσης ποινῆς, ὁ ληστής ἤ φυγόδικος ἤ φυγόποινος ἤ ὑπόδικος, ὅστις μόνος ἠ μετά πολιτῶν ἤ τη συμπράξει τῆς δημοσίας δυνάμεως συνέλαβε καί προσήγαγεν ἠ ἐφόνευσε ληστήν ἐπικηρυγμένου, ἀφιέμενος ἐλεύθερος ἅμα τή πιστοποιήσει τούτου ὑπό τῆς Ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς, μή δικαιούμενος τῆς διά τοῦ Διατάγματος τῆς ἐπικηρύξεως όριζομένης ἀμοιβῆς διά τήν σύλληψιν, κατάδοσιν ἠ φόνον τοῦ ληστοῦ.

Ἅπασαι αἵ μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης τελεσθεῖσαι ὑπό τοῦ ληστοῦ, φυγοποίνου ἤ ὑποδίκου ἀξιόποινοι πράξεις θεωροῦνται αὐτοδικαίως ἀποσβεσμέναι, εἴτε ἠσκήθη εἴτε μή ἔπ' αὐτῶν ποινική δίωξις, κηρύσσονται δέ τοιαῦται ὑπό τοῦ Συμβουλίου τῶν

Ἐφετῶν, εἰς ὁ εἰσάγονται ἐπί τούτω αἵ ὁπωσδήποτε ἐκκρεμοῦσαι ἤ περαιωμέναι κατ' αὐτῶν κατηγορίαι, ὡς καί αἵ τυχόν προϋπάρχουσαι καταδικαστικαί ἀποφάσεις. Τό παρόν Ν. Διάταγμα ἰσχύει διά τάς ἐν Ἠπείρω λαβούσας χώραν ὡς ἄνω περιπτώσεις, δύναται δέ νά τεθῇ εἰς ἐφαρμογήν ἑκάστοτε καί ἀλλαχοῦ του Κράτους διά Διατάγματος προκαλούμενου ὑπό τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν. Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπό τῆς δημοσιεύσεώς του. Τό παρόν Ν. Διάταγμα ὑποβληθήσεται πρός κύρωσιν εἰς τήν βουλήν, ἅμα συνερχομένην. Ἐν Ἀθήναις τή 14 Νοεμβρίου 1925». Από τότε μέχρι σήμερα έχουν δημοσιευθεί ανάλογοι νόμοι που διευκολύνουν το κράτος στην επιβολή του νόμου. Πέρα όμως από τους μοναχικούς ληστές που στο σύνολό τους δεν ήταν όλοι αντιεξουσιαστές, αφού μεγάλο μέρος τους προκειμένου να αμνηστευθεί υπηρέτησε την εξουσία, υπήρχαν και οι μεγάλες συλλογικότητες που δεν περίμεναν κάποιον ιδεολόγο να τους μυήσει, αλλά που τους έμαθε τον αναρχισμό η ίδια η ζωή και η αγάπη προς την ελευθερία. Ήταν επί τουρκοκρατίας τα χωριά του Σουλίου, τα Σφακιά στην Κρήτη και η Μάνη στην Πελοπόννησο. Οι Μανιάτες μη γνωρίζοντας ποτέ κρατική εξουσία και διοικούμενοι πάντα από τον άγραφο νομικό τους κώδικα ξεσηκώθηκαν πρώτα εναντίον της κακοδιοίκησης του Καποδίστρια και αργότερα εναντίον της αντιβασιλείας, η οποία έκανε τρεις αποτυχημένες εκστρατείες. Και δεν θα τους νικούσαν ποτέ αν δεν σκέφτονταν τη διαίρεσή τους. Μοίρασε οφίτσια σε διάφορους πρoύχοντες, ενώ τους έστρεψε εναντίον σε όσους δεν ήθελαν να ενταχθούν στις δομές του κράτους.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΟΝ 19ον ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

Η βιομηχανική κοινωνία που θα ακολουθήσει, θα φέρει ραγδαίες εξελίξεις και ανακατατάξεις, πνευματικές, κοινωνικές, οικονομικές και τεχνικές. Οι ιδέες του Διαφωτισμού, που θα κυριαρχήσουν, θα ντύσουν με πνευματικό μανδύα το σύνολο των μεταρρυθμίσεων. Οι φεουδάρχες θα εξελιχθούν σε αστούς και οι μεγάλες μάζες των κολίγων και των δούλων σε βιομηχανικούς εργάτες. Έχει περάσει ο 18ος αιώνας και οι αρχές του 19ου και βρισκόμαστε στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Η ληστεία με τη μορφή του αντάρτικου έχει ατονήσει σημαντικά και το αντάρτικο των βουνών ντύνεται με το μανδύα της αναρχίας. Η ληστεία επίσης κατεβαίνει στα εργοστάσια και στις βιομηχανικές πόλεις βγάζει τη φουστανέλα και ντύνεται φράγκικα. Διακονείται πλέον από μεσοαστούς και ενίοτε από μεγαλοαστούς, οι οποίοι ζώντας μέσα στην ευρωστία, θέλουν στην πλειοψηφία τους να δρουν νόμιμα αποστρέφοντας τη βία και νομοθετούν μέσω της βουλής τη νόμιμη ληστεία. Η ληστεία όμως του λαού δεν θα πεθάνει ποτέ, απλώς θα αλλάξει μορφή και όνομα γιατί θα ντυθεί ιδεολογικά.

Η τελευταία απαλλοτρίωση [34] που έγινε από ομάδα που δήλωσαν αναρχικοί αντάρτες έγινε τον Φλεβάρη του 2013 στην Αγροτική Τράπεζα και στο Ταχυδρομικό γραφείο του Βελβεντού Κοζάνης, ένα ωραίο πρωινό, γύρω στις δέκα το πρωί, όταν δυο ομάδες με αυτόματα όπλα τύπου καλάσνικοφ επιτέθηκαν ταυτόχρονα στα δυο προαναφερθέντα υποκατα-

34. Σημ: μέχρι που γράφτηκε αυτό το βιβλίο.

στήματα. Μπήκαν μέσα σπάζοντας με βαριοπούλες την τζαμαρία. Αφού πήραν τα χρήματα οι ληστές μπήκαν σε δυο αυτοκίνητα και προσπάθησαν να διαφύγουν. Αμέσως χτύπησε συναγερμός στις αστυνομικές αρχές και ακολούθησε μεγάλη σε έκταση επιχείρηση, στην οποία συμμετείχαν αστυνομικοί από Κοζάνη, Πιερία και Ημαθία. Γύρω στις 12.30 μ.μ. πιάστηκε αρχικά κοντά στα ορυχεία της ΔΕΗ στην Πτολεμαΐδα ένας ληστής. Άλλα τρία άτομα πιάστηκαν λίγο αργότερα στο κέντρο της Βέροιας. Επειδή δήλωσαν αναρχικοί θεωρήθηκαν ως μέλη των «Πυρήνων της Φωτιάς», άλλα τελικά το δικαστήριο έκρινε ότι δεν είναι μέλη της αλλά απλοί ληστές. Δεν δικάστηκαν, σύμφωνα με τον αντιτρομοκρατικό νόμο.

Αίσθηση είχε προκαλέσει η αγόρευση του εισαγγελέα έδρας κ. Πεπόνη, πρώην οικονομικού εισαγγελέα: «*Δεν θα γίνω μπαλωματής και γεφυροποιός ώστε να θεραπεύσω τα κενά και τις πλημμέλειες της προδικασίας, αστυνομικής και ανάκρισης... Πρώτη φορά βλέπω ληστεία που να αφήνουν τους ομήρους ελεύθερους, κατά δε την καταδίωξη, ενώ είχαν το επάνω χέρι διαθέτοντας βαρύ οπλισμό, ούτε πυροβόλησαν τους αστυνομικούς που τους καταδίωκαν ούτε χρησιμοποίησαν τον όμηρο σαν ασπίδα για να διαφύγουν...*». Στη συνέχεια δήλωσε πως «από κανένα στοιχείο δεν μου προκύπτει ότι αποδεικνύεται η κατηγορία για συγκρότηση και ένταξη σε τρομοκρατική ομάδα».

Τελικά ο εισαγγελέας πρότεινε την ενοχή των Μιχαηλίδη, Ρωμανού, Χαρίση, Μπουρζούκου, Ντάλιου για συναυτουργία και διακεκριμένη οπλοκατοχή σε ληστεία και απλή συνέργεια για τον Πολίτη (αποδείχτηκε ότι βρισκόταν χιλιόμετρα μακριά την ώρα της ληστείας). Πρότεινε ακόμα ελαφρυντικά για τους κατηγορούμενους λόγω «*καλής συμπεριφοράς κατά την πράξη*» και ειδικά για τον Ν. Ρωμανό το ελαφρυντικό του νεαρού της ηλικίας. Τελικά καταδικάστηκαν σε πρώτο βαθμό σε πολυετείς καθείρξεις. Τα άτομα που μετείχαν στις επιχειρήσεις ήταν πλουσιόπαιδα των βορείων προαστίων της Αθήνας και συγκεκριμένα είναι: *Γ. Μιχαηλίδης* 16 χρόνια, τέσσερις μήνες και 10 μέρες, *Ν. Ρωμανός* 15 χρόνια και 11 μήνες, *Δ. Πολίτης*

11 χρόνια και 5 μήνες, *Α. Μπουρζούκος* 15 χρόνια και 11 μήνες, Α. Ντάλιος 15 χρόνια και 11 μήνες, Φ. Χαρίσης 15 χρόνια και 11 μήνες. Είχαν φυσικά τα χρήματα να πληρώσουν δικηγόρους για να πέσουν στα μαλακά. Από όλους τους φυλακισμένους του Βελβεντού ο αναρχικός αντάρτης Ρωμανός απασχόλησε τον ημερήσιο τύπο γιατί έκανε μεγάλη απεργία πείνας διεκδικώντας τις εκπαιδευτικές άδειες που δικαιούται λόγω της εισαγωγής του στο ΤΕΙ Αθηνών.

Ακόμα γιατί τέλεσε γάμο μέσα στις φυλακές, παντρεύτηκε τη 18χρονη Β.Ν. Η ημερομηνία για τον πολιτικό γάμο που τέλεσε ο δήμαρχος Αυλώνα, ορίστηκε ύστερα από πολλές αναβολές και πιέσεις, σε ένα γραφείο της διεύθυνσης των φυλακών Αυλώνα.

Ο Νίκος Ρωμανός είναι γιος της Παυλίνας Νάσιουτζικ που σπούδασε φιλολογία στη Φιλοσοφική του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου και είναι διδάκτωρ Φιλοσοφίας. Έχει λάβει μέρος σε διεθνή ιστορικά συνέδρια και έχει γράψει βιβλία για τη νεότερη ιστορία ενώ έγινε διάσημη με τα βιβλία «Μαμάδες βορείων προαστίων», «Κάψτε τα νυφικά» και «Μύκονος μπλουζ».

Σύντομα βιογραφικά των πρώτων αναρχικών

Από τους πρώτους που πίστεψαν στον αναρχισμό ήταν ο **Εμμανουήλ Δαούδογλου**. Από πολλούς το όνομα αυτό αναφέρεται σαν αληθινό. Μπορεί να είναι έτσι, αν έτσι νομίζετε. Η πραγματική ιστορία είναι πως ο Πλάτωνας Δρακούλης δημοσίευσε μια ιστορία του «Ελευθεριακού Ρεαλισμού», η οποία δημοσιεύτηκε αυτοτελώς σε τέσσερα κεφάλαια το 1910 στο περιοδικό *Έρευνα*.[35] Κατά την ιστορία αυτή ο Εμμανουήλ ήταν το μοναδικό παιδί ενός ξυλουργού που γεννήθηκε σε ένα χωριό κοντά στη Σμύρνη το 1938. Όταν ήταν νέος τσακώθηκε με τον τοπικό επίσκοπο, τον άγιο Πολύδωρο, γιατί κατά τα τοπικά κουτσομπολιά, ήταν ασεβής και έβριζε τα θεία. Αφού είδε και αποείδε ότι στο χωριό δεν κάνει προκοπή πήρε των ομματιών του και κατέβηκε στην Αθήνα. Δούλεψε σε ένα ξυλουργείο μαζί με τον κολλητό του φίλο Ιωάννη. Στο μεγάλο χωνευτήρι της Αθήνας, όπου χάνει η μάνα το παιδί και το παιδί τη μάνα, αυτομορφώθηκε. Βλέποντας τι τραβάνε οι εργάτες πείστηκε πως αν ερχόταν ο Χριστός σήμερα στον κόσμο θα ασχολιόταν με την οργάνωση των εργατών. Αποφάσισε λοιπόν να ιδρύσει ένα νυχτερινό σχολείο όπου θα γίνονταν τα μαθήματα περί ηθικής και δικαιοσύνης. Το σχολείο αυτό ήταν επάνω από τα Εξάρχεια στην περιοχή της Νεάπολης. Απέναντι από το σχολείο που λειτουργούσε και σαν όμιλος αναρχικών, καθόταν μια νεαρή πόρνη, η Μαρία Πανταζή. Μια

35. Σημ. Τομ. Ε΄τ.6. σ.94.96) & (10/41911, φ.13. σ.3. & 17/4/1911, φ14. & 1/5/1911, φ. 16. σ.7). Επίσης το Ε. Δαούδογλους το χρησιμοποιούσε και σαν ένα από τα πολλά ψευδώνυμά του. Όχι για πολιτικούς λόγους αλλά για να υπογράφει τη στιχουργική παραγωγή του.

μέρα που ο Εμμανουήλ αρρώστησε και δεν είχε λεφτά για νοσηλεία τον μάζεψε στο σπίτι της και του έκανε κάμποσες εντριβές και τσάγια. Αργότερα στην παρέα μπήκε και ένα κλεφτρόνι, ο Γιακουμής. Την εποχή αυτή ο Δαούδογλου είχε επικοινωνία με σοσιαλιστικούς ομίλους του Λονδίνου και παρακολουθούσε τα όσα γίνονταν στην Ευρώπη της εργασίας. Την εποχή αυτή έγινε μια φασαρία με τον Γιακουμή που ήταν μπεκρής και κλείστηκαν και οι δυο ένα δίμηνο στην φυλακή. Απολύθηκαν φυσικά από το ξυλουργείο μετά από παρέμβαση της αστυνομίας. Γράφοντας πολλά και διάφορα ο Δρακούλης μας εξιστορεί πως ο Δαούδογλου βρέθηκε στη Γαλλία για να βοηθήσει την Παρισινή Κομμούνα. Εκεί τον ακολούθησε ο φίλος του Ιωάννης και λίγο αργότερα η Μαρία. Στο Παρίσι πολέμησαν την αστική τάξη και τουφεκίστηκε η Μαρία σαν επαναστάτρια. Οι δύο φίλοι την έθαψαν και γύρισαν στην Αθήνα. Εδώ μαθεύτηκαν τα μαντάτα και ο Δαούδογλου έβγαλε φήμη αναρχικού[36], μηδενιστή, μασόνου, άθεου και ανατροπέα της κοινωνίας. Μια μέρα τον κάλεσαν να μιλήσει σε ένα σύλλογο που είχαν ιδρύσει παιδιά μεσοαστών με την ονομασία «Ρήγας Φεραίος». Μόλις έφτασε εκεί και ανέβηκε στο βήμα, βλέπει στην πρώτη σειρά τον επίσκοπο Πολύδωρο, ταράχτηκε πολύ και άρχισε να μιλάει με λόγια σταράτα. Οι νεαροί θύμωσαν που έβριζε την τάξη τους και τον Ρήγα Φεραίο και ο επίσκοπος Πολύδωρος σηκώθηκε από τη θέση του και είπε: *Η αναίδεια αυτού του ανθρώπου είναι απίστευτη. Εγώ τον γνωρίζω και σας συστήνω να του δείξετε ότι οι εχθροί της πατρίδος και της πίστεως δεν έπρεπε να τολμούν να εμφανίζονται εις ομήγυρη τιμώσαν τη μνήμην του Ρήγα Φεραίου.* Έγινε πανδαιμόνιο, όρμησαν όλοι επάνω του και από τα χτυπήματα πέθανε. Και μετά ο Δρακούλης βγάζει το ηθικό δίδαγμα.

Κάμποσοι μελετητές τον έχουν για υπαρκτό πρόσωπο (Δημητρίου, 1985: 41). Και μάλιστα γράφουν ότι γεννήθηκε

36. Σημ. Εδώ ο όρος αναρχικός αποδίδεται με την έννοια του αλήτη και του κλέφτη, που δεν έχει ιδεολογικό υπόβαθρο, αλλά κλέβει για τον εαυτό του.

στην Σμύρνη και ήταν έμπορος το επάγγελμα. Πιθανόν και να είναι έτσι και από τη ζωή του να εμπνεύστηκε ο Πλάτωνας Δρακούλης. Εσύ που με διαβάζεις πίστευε ότι σε βολεύει, πάντα η αλήθεια είναι σχετική.

Αγωνιστής της εποχής αυτής είναι και ο **Μικέλης Άβλιχος**, που ήταν γεννημένος στην Κεφαλλονιά το 1844 από πλούσιους γονείς. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο της Βέρνης όπου γνώρισε τα νεότερα ριζοσπαστικά ρεύματα. Ασχολήθηκε με την ποίηση και έγραψε σε διάφορα περιοδικά, κυρίως στο *«Ζιζάνιο»*. Τα περισσότερα χρόνια της ζωής του θα ζήσει στην Κεφαλλονιά, κατά ένα τρόπο αντισυμβατικό.

Δήμος Παπαθανασίου (1830-1878), Ψευδώνυμο του Δημοσθένη Αθανασίου.

Γεννήθηκε στη Πορταριά Βόλου (1830-1859). Δημοσιογράφος ήταν στο επάγγελμα. Στην κοινωνική ιστορία θα καταγραφεί ως ο πρώτος δημοσιογράφος που έγραψε αναρχικό κείμενο στην εφημερίδα *«Φως»* του Σοφοκλή Καρύδη. Το 1869 έγινε συνιδιοκτήτης της εφημερίδας *«Μέλλον»* του Γ. Γλύνη. Όταν τον επόμενο χρόνο ο Γλύνης πέθανε ο Παπαθανασίου συνέχισε μόνος του την έκδοση της εφημερίδας αυτής. Αργότερα θα αλλάξει πολιτική οπτική και θα απαρνηθεί τη δραστηριότητα της Διεθνούς, όσο και τους συντρόφους του στην Πάτρα του *«Δημοκρατικού Συλλόγου»*.

Παναγιώτης Πανάς. Γεννήθηκε στην Κεφαλονιά το 1832 και αυτοκτόνησε το 1986 στο *«Ξενοδοχείο των Ξένων»* στον Πειραιά. Στην πορεία της ζωής του θα εκδώσει πολλά περιοδικά και εφημερίδες. Υπήρξε μέλλος του ελληνικού τμήματος της φεντεραλιστικής δημοκρατικής ανατολικής ομοσπονδίας. Ήταν από τους πρώτους υπερασπιστές των πρώτων διωκόμενων αναρχικών. Το πολιτικό του πιστεύω θα το δώσει μέσω της εφημερίδας *«Εργάτης»* προς τον άσπονδο φίλο του Δήμο Παπαθανασίου:*«Ουδέποτε, ουδέ καθ' ύπνους, έξεφράσθημεν ύπέρ συγκεντρωτικῆς τινός άρχῆς, είτε πολιτικῆς, είτε έκκλησιαστικῆς. (...) Πῶς ήτο δυνατόν νά έκφρασθῶμεν ύπέρ τῆς έκκλησιαστικῆς συγκεντρώσεως ήμεῖς, οἵτινες καί αύτᾶς*

τάς έπισήμους θρησκείας, έν τοϊς κράτεσι πάντοτε άπεδοκιμάσαμεν; Ήμείς οίτινες, ούχί μόνον τήν διοικητικήν άποκέντρωσιν καί τήν χειραφεσίαν τών δήμων ύποστηρίζομεν, άλλά καί πρός τή βουλευτικήν άποκλίνομεν, τήν σύστασιν τών δημοτικών συμβουλίων παραδεχόμενοι;». (Εργάτης, 6/9/1875, φ.4.σ.3). Θα τον χαρακτήριζα περισσότερο σαν ριζοσπάστη αγωνιστή.

Νίκος Βέλμος *(*1890-1930). Ηθοποιός, λογοτέχνης, δημοσιογράφος και ζωγράφος. Το πραγματικό του όνομα ήταν Νίκος Βογιατζάκης. Γεννήθηκε στην Πλάκα το 1890 από φτωχή οικογένεια. Πρωτοεμφανίστηκε στο θέατρο με τη Μαρίκα Κοτοπούλη σε ηλικία δεκαέξι ετών και στη συνέχεια στο Βασιλικό Θέατρο με σκηνοθέτη το Θωμά Οικονόμου. Το 1916 δημιούργησε το θίασο *Στρατιωτικό Θέατρο*. Την ίδια χρονιά κατέληξε στις φυλακές Αβέρωφ λόγω των αναρχοσοσιαλιστικών του ιδεών. Έγραψε την «Ιστορία ενός Παιδιού», που εκδόθηκε μετά το θάνατό του. Συνεργάστηκε με το Δημήτρη Ροντήρη στο περιοδικό *Παρασκήνιο*. Το 1926 μετατρέπει το σπίτι του σε Άσυλο Τέχνης, που αποτέλεσε χώρο εκθέσεων για πολλούς σημαντικούς νεοέλληνες ζωγράφους. Από τις 25 Δεκεμβρίου 1926 αρχίζει να εκδίδει το περιοδικό *Φραγγέλιο* που πρόσφερε πολλά στην πνευματική ζωή της Αθήνας της εποχής του και μέσα από το οποίο ασκεί έντονη κριτική. Αρχικά κυκλοφορεί ως τετρασέλιδη εβδομαδιαία εφημερίδα ενώ από το 1928 μετατρέπεται σε μηνιαίο δεκαεξασέλιδο. Η έκδοσή του λήγει την άνοιξη του 1929. Παράλληλα εκδίδει και το περιοδικό *Φύλλα Τέχνης*. Πέθανε από τροφική δηλητηρίαση.

Σταύρος Κουχτσόγλους (1878-1949). Είχε μεγάλη συνδικαλιστική δράση στην Ελλάδα και την Αίγυπτο. Δούλεψε σε εργοστάσιο ως τσιγαράς και σε πλοία ως ναυτεργάτης. Πήρε μέρος στα τάγματα των Γαριβαλδινών και από εκεί έμαθε την αναρχική θεωρία. Στην Ελλάδα ήρθε στις αρχές της δεύτερης δεκαετίας του 20ού αιώνα. Συνέβαλε τα μέγιστα στην ίδρυση της Ομοσπονδίας Καπνεργατών και Σιγαροποιητικών Σωματείων του Βόλου. Δραστήριος αναρχοσυνδικαλιστής ήρθε σε

ρήξη με την κρατούσα συνδικαλιστική πλειοψηφία του σωματείου. Μετά έγραφε στην εφημερίδα Άμυνα (1920). Πέθανε το 1949 πάμπτωχος σε δημόσιο γηροκομείο αρνούμενος από τον παπά, που πήγε να τον μεταλάβει, άφεση αμαρτιών. Στην πολυτάραχη ζωή του υπήρξε και ληστής Τραπεζών με τη μέθοδο «πάρε λεφτά και τρέχα». Σημαντική προσφορά στο αναρχικό κίνημα ήταν το γράψιμο της μπροσούρας «Κάτω η Μάσκα».

Κώστας Σπέρας (1893-1943). Έλληνας συνδικαλιστής, πολιτικός, ιδρυτικό στέλεχος του ΣΕΚΕ και της ΓΣΕΕ, καθώς και οργανωτής της εξέγερσης της Σερίφου. Γεννήθηκε στο νησί της Σερίφου και έζησε στην Αλεξάνδρεια όπου σπούδασε στη Γαλλική Σχολή των Φρέρηδων στην Αλεξάνδρεια. Αρχικά δούλεψε σαν καπνεργάτης, ενώ αργότερα πήγε στο Κάιρο όπου γνώρισε τις Αναρχοσυνδικαλιστικές ιδέες. Αγωνίστηκε μέσα από τις γραμμές της αναρχικής νεολαίας. Όταν γύρισε στην Ελλάδα συμμετείχε στη δημιουργία του Εργατικού Κέντρου Αθηνών. Το 1914 φυλακίστηκε για την δράση του. Το 1916 γυρίζει στη Σέριφο. Εκεί πρωτοστάτησε στη δημιουργία του τοπικού *Σωματείου Εργατών Μεταλλευτών Σερίφου* και έγινε ο πρώτος Πρόεδρός του. Συμμετείχε στην γενικευμένη εξέγερση της Σερίφου, στην οποία υπήρξαν μεγάλες συγκρούσεις με την χωροφυλακή και 8 νεκροί. Για τα επεισόδια αυτά φυλακίστηκε στο φρούριο Φίρκα των Χανίων. Το 1925 αλλάζει πολιτική κατεύθυνση και εντάσσεται στη δεξιά ιδεολογία. Το 1926 επικεφαλής αστυνομικών εισβάλει στο Γ' Συνέδριο της ΓΣΕΕ και συλλαμβάνει τους Κομμουνιστές αντιπροσώπους. Εξαιτίας της στάσης του διαγράφεται από τη ΓΣΕΕ. Την ίδια χρονιά ήταν μάρτυρας κατηγορίας ενάντια στα στελέχη του ΚΚΕ για τη θέση στο θέμα της αυτονομίας της Μακεδονίας. Ένα τμήμα της Αναρχίας και της Αριστεράς αμφισβητεί τον χαφιεδισμό του του Σπέρα και ισχυρίζονται πως υπήρξε μέχρι το τέλος του ένας σταθερός αγωνιστής του Αναρχισμού. Δολοφονήθηκε με ειδεχθή τρόπο από την *ΟΠΛΑ* γιατί είχε διαφορετική άποψη για τον σοσιαλισμό ως συνεπής

αναρχοσυνδικαλιστής.

Σταύρος Καλλέργης (1890-1926). Γεννήθηκε στην Κρήτη. Σπούδασε αρχιτέκτονας και ήταν ηγετική μορφή του σοσιαλιστικού στρατοπέδου του 19ου αιώνα. Ίδρυσε την εφημερίδα «*Σοσιαλιστής*», ενώ ήταν μέλος του Κεντρικού Σοσιαλιστικού Συλλόγου της Αθήνας, όπου μέσα εκεί συνυπήρχαν σοσιαλιστές, αναρχικοί, χριστιανοκοινωνιστές κ.ά. Οργάνωσε την πρώτη εργατική πρωτομαγιά στην Ελλάδα. Πέθανε φτωχός στην Κρήτη έχοντας σαν παράσημο την επανεκλογή του από τους πατριώτες του σαν πληρεξούσιος της επαρχίας Μυλοποτάμου από την Επαναστατική Συνέλευση. Αν και δεν υπήρξε αναρχικός τον συγκαταλέγω στους φίλους της αναρχίας.

Δρακούλης Πλάτων. Γεννήθηκε στην Ιθάκη. Υπήρξε μεγάλη φυσιογνωμία του σοσιαλιστικού κινήματος και εκδότης εφημερίδων και περιοδικών. Διατέλεσε συνεργάτης όλων των κοινωνιστικών εντύπων, σοσιαλιστικών και αναρχικών του 19ου αιώνα. Το 1885 θα χρηματίσει βουλευτής. Έγραφε με το ψευδώνυμο «*Εμμανουήλ Δαούδογλους*». Αν και δεν υπήρξε αναρχικός τον συγκαταλέγω στους φίλους της αναρχίας

Βαζεστένης Ζαχαρίας. Αναρχικός συνδικαλιστής στην Κωνσταντινούπολη του 1920. Ήταν πρόεδρος των τυπογράφων. Εργάστηκε σκληρά για τα δικαιώματα των εργατών. Δούλεψε και σαν συντάκτης της εφημερίδας «*Εργάτης*» (1910). Επίσης μετέφρασε διάφορα αναρχικά βιβλία.

Άγης Στίνας (Με πραγματικό όνομα Σπύρος Πρίφτης). Ήταν πολιτικό στέλεχος του ΚΚΕ, στη συνέχεια του τροτσκισμού και ιδεολόγος του ντεφαιτισμού.[37] Στο τέλος της ζωής του ήταν κοντά στον αναρχισμό. Γεννήθηκε σε ένα χωριό της Κέρκυρας το 1900. Σαν μέλος του ΚΚΕ έδρασε στο Μικρασιατικό Μέτωπο και κατά τα γεγονότα της Ανατολικής Θράκης

37. Σημ. Νταϊσμός ή ντεφαϊτισμός: Ελευθεριακή θεωρία είναι το πνεύμα και η πρακτική του νταϊφά (ή ταϊφά) που ερμηνευτικά θα πει συντροφιά. Μέσα σε αυτή αναπτύχθηκαν οι πανανθρώπινες ιδέες και οι αξίες της αδελφοποιημένης κοινωνίας. Η θεωρία αυτή είναι έμπνευση του Μάνου Φαλτάιτς που ταυτίζει το ατομικό εγώ με το πανανθρώπινο.

μετά την Μικρασιατική καταστροφή. Για τη δράση του αυτή καταδικάστηκε από το στρατοδικείο σε θάνατο επί κυβέρνησης Πλαστήρα, ενώ εξορίστηκε και φυλακίσθηκε. Μετά την επιβολή του Ζαχαριάδη θα διαγραφεί από το ΚΚΕ και δυο χρόνια αργότερα θα ηγηθεί της Τροτσκιστικής Κομμουνιστικής Διεθνιστικής Ένωσης. Το καθεστώς Μεταξά θα τον στείλει στις φυλακές της Αίγινας και από εκεί στην Ακροναυπλία, όπου και θα δραπετεύσει το 1942. Μετά την μεταπολίτευση θα περάσει οριστικά στον αντιεξουσιαστικο χώρο. Θα γράψει βιβλία, άρθρα σε εφημερίδες και περιοδικά και θα δουλέψει και σαν μεταφραστής.

Γαλανόπουλος Γιάννης. Γεννήθηκε το 1917 στο Πελόπιο Ηλείας και πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση. Ήταν σημαντικός καπετάνιος του ΕΛΑΣ στα χρόνια της Χούντας και αυτοεξόριστος σε διάφορες χώρες. Όταν γύρισε στην Αθήνα ασχολήθηκε βιοποριστικά με τις εκδόσεις *Δεληθανάση* αρνούμενος να πάρει την σύνταξη της Εθνικής Αντίστασης. Σταδιακά πέρασε στο χώρο της Αναρχίας. Πέθανε πάμπτωχος και αξιοπρεπής.

Αλέξανδρος Σχινάς (1870-1913). Αγνώστου καταγωγής και πιθανόν αναρχικός. Έζησε πολλά χρόνια στην Ιταλία και Γαλλία. Δολοφόνησε στις 18 Μαρτίου τον βασιλιά Γεώργιο Α΄ στη Θεσσαλονίκη. Πιάστηκε από την χωροφυλακή και στις 6 Μαΐου κατά την επίσημη εκδοχή αυτοκτόνησε πηδώντας από το παράθυρο του τμήματος της χωροφυλακής που τον κρατούσαν.[38] Αυτή η υπόθεση περιβάλλεται με ένα είδος μυστηρίου γιατί οι φάκελοι της ανάκρισης κάηκαν, όταν άρπαξε πυρκαγιά στο πλοίο που τους μετέφερε στον Πειραιά. Για τα κίνητρα πλάστηκαν διάφορες υποθέσεις. Ακόμα χαρακτηρίστηκε παράφρονας (χαρακτηρισμός που δίνεται όταν οι αρχές θέλουν να καλύψουν τα πραγματικά αίτια ενός εγκλήματος). Στην αστυνομία που ήταν κρατούμενος τον επισκέφθηκε η βασίλισσα Όλγα και του χάρισε μια Αγία Γραφή. Σε

38. Σημ. Τομανάς, Κ., Χρονικό της Θεσσαλονίκης 1875-1920, σ.174.

ερώτηση γιατί σκοτώνοντας το βασιλιά θα προξενούσε κακό στην πατρίδα απάντησε: *«Εγώ δεν έχω πατρίδα, είμαι σοσιαλιστής, μέλος πολλών σοσιαλιστικών συλλόγων»*.

Αργυριάδης Παύλος (1849-1901). Γεννήθηκε στην Καστοριά και σπούδασε στο Παρίσι, όπου και άφησε την τελευταία του πνοή. Υπήρξε δικηγόρος, συγγραφέας, συνεργάτης σε πολλές εφημερίδες και αναρχικός εξ απαλών ονύχων μέσα από το Σοσιαλιστικό Επαναστατικό κόμμα, του οποίου ήταν μέλος.

Γιάννης Ταμτάκος (1908-1924). Γεννήθηκε στη Μ. Ασία και ήρθε πρόσφυγας στη Θεσσαλονίκη. Από τα ρεύματα του σοσιαλισμού διάλεξε το αρχειομαρξιστικό και έγινε συνδικαλιστής στον κύκλο των τσαγκάρηδων. Ήταν η εποχή του μόχθου που η Ελλάδα δούλευε. Μετά θα περάσει στον τροτσκισμό. Θα πιαστεί και θα βρεθεί εξόριστος στη Γυάρο. Αργότερα θα έρθει σε ρήξη με τον τροτσκισμό και θα περάσει στην αναρχία. Θα μεταναστεύσει στην Αυστραλία για 15 χρόνια και θα γυρίσει στη Θεσσαλονίκη. Πέθανε το 2008 αναρχικός πέρα για πέρα.

Αλεξάνδρου Άρης. Γεννήθηκε στη Ρωσία και μεγάλωσε στη Θεσσαλονίκη. Ήταν ένας απόβλητος συγγραφέας της αριστεράς που έγραψε το «*Κιβώτιο*». Το πραγματικό του όνομα ήταν Αριστοτέλης Βασιλειάδης. Τον καιρό της Χούντας έφυγε για το Παρίσι όπου και εργαζόταν ως εργάτης. Μετά την αποχώρησή του από το ΚΚΕ προσχώρησε στον αναρχισμό έγραψε δε ένα βιβλίο για την Κροστάνδη που αρχικά εκδόθηκε στη σειρά «Φοβερά Ντοκουμέντα». Και επανεκδόθηκε πρόσφατα από τις εκδόσεις «Πανοπτικόν». Έγραψε: «*...δεν ανήκω σε κανένα κόμμα και σε καμιά πολιτική οργάνωση. Δεν είμαι μέλος καμιάς εκκλησίας. Δεν είμαι οπαδός καμιάς θρησκείας. Έχοντας περάσει από τα ξερονήσια και τις φυλακές, νοιώθω πως είμαι συγκρατούμενος, όχι με όσους μόνο υποφέρουν στα φασιστικά στρατόπεδα, μα και με όσους βασανίζονται στο αρχιπέλαγος Γκουλάγκ*» (Αλεξάνδρου, Α., *Έξω απ' τα Δόντια*, σ.181).

Αναστασίου Ηρακλής. Αναρχικός εργάτης με πλούσιο δημοσιογραφικό έργο και συνδικαλιστική παρουσία στο τέλος του 19ου αιώνα. Συνεργάστηκε με τον Δρακούλη και τον Καλλέργη.

Χατζόπουλος Μήτσος. Δημοσιογράφος, λογοτέχνης, εκδότης. Γεννήθηκε στο Αγρίνιο το 1872 και έγραψε το βιβλίο *Αγριολούλουδα.* Μετά έγραψε εκατοντάδες άρθρα σε εφημερίδες με το ψευδώνυμο (Μποέμ). Τελικώς θα τον κερδίσει η κρατική τότε Αγροτική Τράπεζα προκειμένου να τον συντηρεί το ιδιόρρυθμο Ελληνικό Κράτος που για ένα διάστημα πολέμησε με την πέννα.

Νικόλαος Κονεμένος. Γεννήθηκε στην Πρέβεζα και ήταν γιος του Σπυρίδωνα Κονεμένου προξένου της Τουρκίας στην Ιόνιο Πολιτεία, και της Κιάρας Σικελιανού. Φοίτησε στην Ιόνιο Ακαδημία και ασχολήθηκε με την λογοτεχνία. Τα γραπτά του έχουν προοδευτικό χαρακτήρα και συνέβαλαν στην διάδοση των σοσιαλιστικών και αναρχικών ιδεών. Το 1865 διορίστηκε πρόξενος της Τουρκίας στην Πάτρα και πέθανε το 1907

Αλήτης Πέτρος. Ψευδώνυμο του αναρχικού λογοτέχνη Π. Παναγιώτου που πέθανε σε ηλικία 23 ετών το 1919. Έγραψε ποιήματα , διηγήματα και κριτικές μελέτες στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου.

Δήμος Κοσμάς είναι το ψευδώνυμο του δικηγόρου Μιχαήλ Μαγδαληνού που έγραφε χρονογραφήματα στις εφημερίδες «Σημερινή» και «Ημέρα», που κυκλοφορούσαν στην Πάτρα.

Αριστείδης Γκριμούτης συντάκτης της εφημερίδας «Πατρομυνέτα», που κυκλοφορούσε το 1893 στην Πάτρα και τον Πύργο. Ο Δήμος Κοσμάς και ο Αριστείδης Γκριμούτης δεν μπορούν να χαρακτηριστούν αναρχικοί, αλλά ήταν πολύ ριζοσπαστικοί για την εποχή τους.

Παύλος Αργυριάδης: Γεννήθηκε το 1849 στην Καστοριά. Σπούδασε νομικά στο Παρίσι., όπου και έζησε. Ήταν μέλος της Κεντρικής Επιτροπής στην Κομμούνα των Παρισίων.

Ηρακλής Αποστολίδης: Γεννήθηκε το 1893 στον Πύργο Βουλγαρίας και πέθανε στην Αθήνα το 1970. Σε ηλικία 15 ετών με μια ομάδα Ελλήνων και Βουλγάρων αναρχικών γκρέμισαν τον ανδριάντα του βασιλιά Φερινάνδου. Μετά έζησε στην Κωνσταντινούπολη όπου ήρθε σε επαφή με αναρχικές αρμενικές οργανώσεις; όπως η « Χιντσάκ».

Έγινε γραμματέας του Σοσιαλιστικού Κόμματος στην Ελλάδα, αλλά υποστήριζε αναρχοσυνδικαλιστικές θέσεις. Διετέλεσε και αρχισυντάκτης της εφημερίδας « ριζοσπάστης».

ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ

Και από τα μεμονωμένα άτομα περνάμε στις μεγάλες συλλογικές προσπάθειες. Για να κατανοήσουμε τους κοινωνικούς αγώνες της τότε εποχής πρέπει να εξετάσουμε τη δομή της ελληνικής οικογένειας και την ταξική διάρθρωση του κράτους. Η οικονομία ήταν ακόμα αγροτική και η οικογένεια πατριαρχική και κατά κανόνα μεγάλη. Ξεκινούσε από τρία και έφθανε μέχρι και τα δέκα παιδιά. Από τα παιδιά αυτά τα περισσότερα δεν έφταναν στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση και σπάνια στην τριτοβάθμια γιατί δεν την χρειάζονταν. Το εθνικό κράτος που είχε απελευθερωθεί από τον Οθωμανικό ζυγό με τα λεφτά των Βλάχων και τα όπλα της Αρβανιτιάς, δεν χρειάζονταν ακόμα πολλούς επιστήμονες αλλά εργάτες και φαντάρους. Το εθνικό κράτος δεν είχε ακόμα ολοκληρωθεί και βρισκόταν συχνά πυκνά σε πολέμους, στις οποίες συμμετείχε ο λαός με ενθουσιασμό και αγάπη για την πατρίδα. Οι μεγάλες μάζες του λαού ζούσαν σε χωριά, μια τυπικά αγροτικοκτηνοτροφική ζωή, ενώ έβγαζαν το ψωμί τους από τη θάλασσα (ναυτικοί). Το καθεστώς των σχέσεων στα ιστιοφόρα καράβια της εποχής, ανάμεσα στα πληρώματα και τους καπετάνιους, που ήταν και καραβοκύρηδες, χαρακτηρίζεται κυρίως από τη συντροφικότητα, τον οικογενειακό ή φιλικό δεσμό και την αμοιβαία συμμετοχή στα κέρδη. Η απουσία της μισθωτής εργασίας και το κράτημα των ναύλων σε χαμηλά επίπεδα έκανε την ελληνική ναυτιλία σκληρό ανταγωνιστή των ευρωπαϊκών στόλων. Οι μάζες του λαού δεν ανακατεύονταν με την πολιτική και τα τερτίπια της αλλά με την καθημερινότητα, διότι ήταν η εποχή του μόχθου και έσφυζαν από ζωή

τόσο τα πεδινά όσο και τα ορεινά χωριά. Τα νέα τα μάθαιναν από τις εφημερίδες.

Το λεκανοπέδιο της Αττικής ήταν ακόμα άδειο. Σημαντικό στοιχείο είναι ό,τι οι πόλεις δεν είχαν ακόμα πολυκατοικίες. Λειτουργούσε δηλαδή η γειτονιά με ό,τι αυτό συνεπάγεται θετικό και αρνητικό. Οι μεταφορές γίνονταν με τα κάρα ή τις χαμάλες, όπως τις έλεγαν λαϊκά. Η Ελλάδα των συνόρων της Λαμίας διατήρησε το πλέγμα των βιοτεχνικών δραστηριοτήτων των προεπαναστατικών χρόνων. Στο πλέγμα αυτό περιλαμβάνονταν οι οικιακές βιοτεχνίες, οι πλανόδιοι τεχνίτες και οι βιοτεχνίες-εργαστήρια της πόλης. Οι παραγωγικοί κλάδοι που αναπτύχθηκαν στις αρχές του 19ου αιώνα είναι η υφαντουργία, η μεταξουργία, η βυρσοδεψία, η ναυπηγική. Το 1861 λειτουργεί το Ναυπηγείο της Σύρου. Αρχικά, το εργοστάσιο κατασκεύαζε μικρές ατμομηχανές, αντλίες, λέβητες, πιεστήρια, ακόμα και μικρά ραβδωτά κανόνια για τη Κρητική Επανάσταση του 1866-1869. Ακόμη, περιλάμβανε τμήματα μηχανουργείου, λεβητοποιείου. Το πρώτο μεταλλικό εμπορικό πλοίο στην Ελλάδα ναυπηγήθηκε στην Σύρο το 1892 και το δεύτερο στα 1903-1904 με σχέδια του Ερμουπολίτη ναυπηγού Αλέξανδρου Κρυστάλλη. Μέσα στο τοπίο αυτό άρχισε να δημιουργείται από το 1875 εργατική συνείδηση, η οποία από το 1879 εκφράστηκε με την δημιουργία του πρώτου συνδικάτου στα Ναυπηγεία της Σύρου. Το σημαντικότερο όμως όλων ήταν πως υπήρχε άτυπα νομιμοποιημένη η οπλοφορία. Οι κοινωνικές τάξεις ήταν ακόμα διακριτές, δηλαδή δεν είχαν κατακερματιστεί σε δεκάδες υποτάξεις.

Η άρχουσα τάξη ήταν μεγαλέμποροι και γαιοκτήμονες που είχαν αντικαταστήσει τους Τούρκους αγάδες και μπέηδες. Ακολουθούσε ένα συμπαγές στρώμα μικροαστών που το αποτελούσαν αυτοαπασχολούμενοι, μικροϊδιοκτήτες, τεχνίτες, βιοτέχνες κ.ά. και η μεγάλη μάζα των αγροτών που είχε μικρές ιδιοκτησίες και την εξουσίαζαν τοπικά οι μεγαλονοικοκυραίοι που είχαν μεγάλες ιδιοκτησίες. Ενάντια σε αυτούς τους άρχοντες ξεσηκώνονταν συχνά πυκνά ο λαός και συ-

στηματικά από την εποχή που διαδόθηκαν οι σοσιαλιστικές ιδέες. Από το 1700 ακόμα ο Δασκαλογιάννης στην Κρήτη, το 1824,ο Δημήτρης Μπαλής στην Άνδρο, το 1833 ο Βασίλης Πηνιατώρος στην Κεφαλλονιά, το 1833 ο Γιώργος Γκιμπόνης στο νησί της Τήνου. Σημαντικές εξεγέρσεις ακόμα έχουμε το 1834 στη Μάνη, Μεσσηνία, Αρκαδία. Εδώ ξεχώρισαν οι: Κόλιας, Πλαπούτας, Ζερμπίνης, Κρίτσαλης, Τσάμαλης, Μητροπέτροβας. Στην Αιτωλοακαρνανία σημαντική μορφή είναι ο Δήμος Τσέλιος. Ακόμα εξεγέρσεις έχουμε και σε όλη την Ελλάδα. Σημαντικοί λησταντάρτες αυτή την εποχή είναι στην Φθιώτιδα ο Βελέντζας. Το 1848 Παπακώστας, Μπαλάτσος, Καταραχιάς στην Άμφισσα. Το 1848 στον Πύργο Ηλείας επαναστάτησε ο προύχοντας Λύσανδρος Βιλαέτης. Σημαντικό είναι και το κίνημα που έκανε ένας χασάπης, που έγινε μοναχός με το όνομα Παπουλάκος το 1842, και δεκάδες άλλοι. Μέσα από τούτα τα κύματα του αναβρασμού αναγεννήθηκε η αναρχία. Σε τούτη τη ρημαγμένη από τους πολέμους και τα κινήματα Ελλάδα, έφτασαν το 1849 οι πρώτοι πολιτικοί πρόσφυγες που ήταν Ιταλοί, οι ονομαζόμενοι Γαριβαλδινοί ή Γαριβάλδηδες. Ήταν επαγγελματίες στρατιώτες, το όνομά τους προέρχονταν από τον Ιταλό πατριώτη Τζιουζέπε Γκαριμπάλντι που συγκρότησε εθελοντικό σώμα για να πολεμήσει τον Πάπα το 1862. Η καταστατική αρχή αυτού του ιδιωτικού στρατού ήταν να πηγαίνουν να πολεμούν δίπλα σε λαούς που μάχονταν για την ελευθερία τους. Πολέμησαν στην Αυστρία το 1866, στη Ρώμη 1867 και στον Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897. Ο γιος του Τζιουζέπε Γκαριμπάλντι, ο Ριτσιότι Γκαριμπάλντι ήρθε στην Ελλάδα να βοηθήσει τους Έλληνες με δύναμη 800 ανδρών, οι οποίοι και πήραν μέρος τόσο στη μάχη του Δομοκού όσο και στον Α' Βαλκανικό πόλεμο του 1912. Ακόμα τα τάγματα αυτά πολέμησαν υπό τον Γαριβάλδη και τους απογόνους του στην Ήπειρο, στη μάχη του Δρίσκου. Μαζί τους πολέμησε και ο ποιητής Λορέντζος Μαβίλης. Οι πρόσφυγες αυτοί εγκαταστάθηκαν στην Πάτρα, αφού πρώτα περιπλανήθηκαν στην Ελβετία και στη Γαλλία. Δεν τους έδω-

σαν ποτέ άσυλο. Πήραν άσυλο και εγκαταστάθηκαν στην Πάτρα 69 στρατιώτες και ένας λοχαγός. Αργότερα προστέθηκαν άλλοι 270 στρατιώτες. Αφού είδαν πως εδώ ο λαός είναι σχετικά ανεκτικός στην πλειοψηφία του, άρχισαν να έρχονται οι συγγενείς τους και φίλοι και ομοϊδεάτες που ήταν ευπρόσδεκτοι ως ειδικευμένοι εργάτες. Αυτοί εγκαταστάθηκαν στη Σύρο στα εκεί Ναυπηγεία. Ακόμα ένα κύμα προσφύγων θα εγκατασταθεί στον Πύργο της Ηλείας. Οι περισσότεροι από αυτούς σαν πολεμιστές δεν γνώριζαν άλλη δουλειά από τον πόλεμο και έτσι γύριζαν πεινασμένοι και άστεγοι στην περιοχή της Πάτρας *Άγιος Διονύσιος* και έκαναν εργατικές δουλειές ως μάγειρες, εργάτες, γυρολόγοι, ψαράδες κ.ά. Το περίεργο είναι ότι ετούτοι οι Ιταλοί φαντάροι αλλά και οι αξιωματικοί τους ήταν πολιτικά αναρχικοί και αρκετοί ουτοπικοί Σοσιαλιστές. Μετά την εγκατάστασή τους άρχισαν να προπαγανδίζουν την αναρχία, ενώ έμαθαν τους Ρωμιούς αναρχικούς φιλόσοφους και τους πατέρες της σοσιαλιστικής ιδεολογίας.[39] Από τούτους τους αναρχικούς στρατιώτες δύο άτομα έμειναν στην ιστορία του τόπου μας.

Ο πρώτος είναι είναι ο **Amilcare Cipriani** (1844-1918), που γεννήθηκε το 1844 και έδρασε σαν επαγγελματίας επαναστάτης. Για ένα μικρό διάστημα έκανε και βουλευτής. Ήρθε στην φιλόξενη Ελλάδα τρεις φορές και έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στα γεγονότα του 1862. Ήταν αυτός που ύψωσε στην περιοχή της Καπνικαρέας την κόκκινη σημαία της επανάστασης των Γαριβαλδινών. Τη δεύτερη φορά πολέμησε στο πλευρό των Κρητικών στην επανάσταση του 1867. Την τρίτη πολέμησε στο πλευρό των Ελλήνων κατά τη διάρκεια του πολέ-

39. Σημ. Στον Γαριβαλδινό στρατό κατατάχτηκαν να πολεμήσουν και πολλοί Έλληνες. Ανάμεσα τους ήταν οι: αντιοθωνικοί αξιωματικοί Αλέξη. Δόσιος, Νικόλαος Μακρής, Νικόλαος Σμολένσκυ, Θρασύβουλος Μάνος, Αλέξανδρος Πραϊδης, Κωνσταντίνος Μαυρομιχάλης, Αλέξανδρος Νικολαίδης. Ο φύλακας του Μουσείου Ζήσης Σωτηρίου, ο Ηλίας Στεκούλης επαγγελματίας εθελοντής φαντάρος ο Σπυρίδων Σασέλας.Οι φοιτητές Λάμπρος Ζήκος, Λεωνίδας Βούλγαρης, Αναστάσιος Βαφιάδης

μου του 1897. Τραυματίστηκε στη μάχη του Δομοκού. Συμμετείχε στην Κομμούνα του Παρισιού. Όταν έπεσε η Κομμούνα πιάστηκε και καταδικάστηκε σε θάνατο αλλά τη γλίτωσε και εξορίστηκε με άλλους στη *Νέα Καληδονία*. Όταν απελευθερώθηκε, δραστηριοποιήθηκε και πάλι στο αναρχικό κίνημα του Παρισιού. Το 1897 ήρθε πάλι στην Ελλάδα και πήρε μέρος σαν εθελοντής στον Ελληνοτουρκικό πόλεμο, γιατί αγάπησε ετούτο τον τόπο περισσότερο από όσο οι Έλληνες. Ο **Cipriani** πολέμησε για την Ελλάδα γιατί θεωρούσε ότι «*Δέν πρέπει ή Ἑλλάς νά μένει ἐπί πλέον ἔξω της μεγάλης ταύτης κινήσεως τῶν κοινωνικῶν ἀξιώσεων καί τῆς κοινωνικῆς μεταμορφώσεως. Ἀκριβῶς διότι αὔτη ἔχει ἔνδοξο παρελθόν, ὀφείλει νά εἶναι ἄξια αὐτοῦ καί νά ἔχει καί παρόν ἐν ὁμοφωνία πρός αὐτό (...) Σήμερον ἔθνος ἐν, ᾧ ὁ κοινωνισμός δέν ὑφίσταται, εἶναι ἔθνος νεκρό*» (Εμπρός, 14.12. 1907, φ.4008, σ.1).

Αντί για μνημόσυνο του γράφω ένα ποίημα, αφού οι Έλληνες δεν έδωσαν το όνομά του, έστω και σε ένα δρόμο που να θυμίζει τους αγώνες του υπέρ της ανεξαρτησίας του Ελληνικού λαού:

Amilcare Cipriani
άλλη τώρα η Αθήνα
όλα έγιναν ρουτίνα
μια μεγάλη αγορά
και δεν έχει επαναστάτες
με αγάπη στο ντουνιά.

Ξύπνα, ξύπνα και σηκώσου
βγες στο δρόμο με φωτιά
βάλε στόχο στο μυαλό σου
νάρθει η ελευτεριά.
Μη μασάς το παραμύθι
μια φορά είναι η ζωή
υπακοή και ησυχία
είναι σκέτη υποταγή.

Ο δεύτερος είναι αξιωματικός, ο κόκκινος ιππότης **Flourens Custave** (1838 - 1871). Πολέμησε για την απελευθέρωση της Κρήτης το 1866-1869. Αν και πολλοί μελετητές δεν τον θεωρούν αναρχικό αλλά οπαδό του Μπλανκί[40], ωστόσο δεν μπορούμε να αγνοήσουμε ότι πολλές απόψεις του πρόσκεινται στις αναρχικές ιδέες. Κάθισε ένα διάστημα στην Αθήνα όπου συμμετείχε σε ένα συλλαλητήριο για την Κρητική επανάσταση και πιάστηκε από την Αστυνομία. Όταν αφέθηκε ελεύθερος κατέβηκε στην Κρήτη. Εκεί βρήκε και άλλους αναρχικούς που πηγαίνανε να πολεμήσουν στο πλευρό των Ελλήνων. Πήρε μέρος σε πολλές μάχες και έγινε ήρωας. Το καλοκαίρι του 1868 η Κρητική Εθνοσυνέλευση του χορήγησε τιμητική ιθαγένεια και τον όρισε πρέσβη της απέναντι στο βασίλειο της Ελλάδας. Με τηλεγραφήματά του, ο Flourens ζήτησε από τη γαλλική κυβέρνηση την προάσπιση των δίκιων των Κρητικών κι έφυγε για την Αθήνα προκειμένου να συναντήσει τον βασιλιά Γεώργιο τον Α΄. Εκείνος, όμως, όχι μόνο δεν τον δέχτηκε αλλά τον έπιασε αιχμάλωτο. Μετά από πολλές δηλώσεις συμπαράστασης προς το πρόσωπό του από δημοκράτες και ριζοσπάστες, όπως ο βουλευτής Ρόκκος Χοϊδάς, αφέθηκε ελεύθερος. Μετά από λίγο όμως συνελήφθη ξανά και μετά από αίτημα του Γάλλου πρέσβη απελάθηκε στη Μασσαλία. Στη Γαλλία ο Flourens συνέχισε ασυμβίβαστος τον αγώνα του υπέρ των προλετάριων και γενικότερα των καταπιεσμένων, με αποκορύφωμα την ενεργό συμμετοχή του στην περίφημη Κομμούνα του Παρισιού (Μάρτιος - Μάιος 1871). Σ' αυτήν

40. Σημ. Μπλανκί. Γάλλος σοσιαλιστής επαναστάτης του 19ου αιώνα. Καταδικάστηκε κατ' επανάληψη σε θάνατο, πέρασε το μισό σχεδόν της ζωής του (συνολικά 36 από τα 75 χρόνια της ζωής του) στις φυλακές και υπήρξε ο θεωρητικός συγκεκριμένης επαναστατικής μεθοδολογίας, η οποία αποκλήθηκε «Μπλανκισμός» («Blanquisme») και εστιαζόταν στην αιφνιδιαστική ένοπλη κατάληψη της εξουσίας από έναν μικρό κύκλο καλοεκπαιδευμένων επαναστατών. Γι' αυτό και επεδίωκε να μετατρέπονται οι απεργίες και οι άλλες εργατικές εκδηλώσεις σε μικρές ένοπλες εξεγέρσεις. Ταυτόχρονα υποτιμούσε την αναγκαιότητα του μαζικού εργατικού κινήματος, των συνδικάτων και την ύπαρξη πολιτικής οργάνωσης.

εξελέγη από το λαό μέλος της «Επαναστατικής Επιτροπής» και τοποθετήθηκε στρατηγός. Σκοτώθηκε σε μια μάχη στις Βερσαλλίες στις 3 Απριλίου του 1871, σε ηλικία 33 ετών.

ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΠΑΤΡΑΣ ΚΑΙ ΠΥΡΓΟΥ

Οι Ιταλοί πρόσφυγες της Πάτρας και του Πύργου αν και δεν συνδέθηκαν άμεσα με κάποιους αγώνες ή με την τοπική κοινωνία, επηρέασαν πάρα πολύ με τις ιδέες τους πολλούς ντόπιους. Ο σπόρος αυτός που έριξαν οι Ιταλοί φαντάροι έπεσε σε εύφορο έδαφος και φύτρωσε ο Αναρχικός Όμιλος Πατρών, η πρώτη συλλογικότητα που χαρακτηρίστηκε αναρχική στην Ελλάδα. Όπως γίνεται κατά κανόνα, ακολούθησε και η εφημερίδα για να συσπειρώνει γύρω της την ομάδα. Γιατί αν και οι εφημερίδες της τότε εποχής είχαν μεγάλη δύναμη στη διάδοση των ιδεών, αφού ήταν ο κατ' εξοχήν προπαγανδιστής της ιδέας, λίγοι τις διάβαζαν αφού οι μεγάλες μάζες ήταν αγράμματες και δεν μπορούσαν να διαβάσουν ούτε την επικεφαλίδα. Τις διάβαζε όμως η εξουσία και όταν τις θεωρούσε ανατρεπτικές ακολουθούσε η νόμιμη διαδικασία. Τούτη η ομάδα έστειλε και αντιπρόσωπο στην Βέρνη όπου έγινε η *«πρώτη συνδιάσκεψη της Α΄ Διεθνούς των εργατών - όχι όμως εκείνης της γνωστής Διεθνούς αλλά εκείνης που είχε δημιουργήσει ο Μπακούνιν»* (Νούτσος, 1995: 54). Με το γράψε - γράψε, κάποτε ενοχλήθηκε η εξουσία και έσυρε κάμποσα άτομα στα δικαστήρια, ενώ όρισε και αρχηγό τον **Διονύση Αμπελικόπουλο**. Ήταν καθηγητής μαθηματικών και γεωπόνος σπουδασμένος στο Παρίσι. Αποτέλεσε ιδρυτικό μέλος του Δημοκρατικού Συλλόγου του Λαού της Πάτρας, του πρώτου αναρχοκομμουνιστικού κύκλου στην Ελλάδα. Έγραψε στο *Δελτίο της Ομοσπονδίας* του Ιούρα θετικές σκέψεις για τον κατώτερο κλήρο. Θα φυλακιστεί για ένα μικρό διάστημα. Μετά τη σύλληψή του και βλέποντας ότι έχει μπροστά του λαμπρό μέλλον απαρνήθηκε τις ιδέες της αναρχίας και τις παραφυάδες της και μετανοιωμένος θα προσληφθεί υπάλληλος του

Δήμου για να ροκανίζει το δημόσιο. Ακολούθησε διορισμός στο γυμνάσιο και άλλες θέσεις, που το κράτος δίνει στους νομοταγείς *(Χαρμπίλας, 2014: 93)*. Από τους υπόλοιπους κατηγορούμενος σαν σημαντικό αγωνιστή διακρίνουμε τον **Παναγιώτη Ευμορφόπουλο**, ο οποίος εξελίχθηκε σε μεγαλοτυπογράφο. Έβγαλε μια εφημερίδα με την ονομασία «*Επί τα Πρόσω*», την οποία πούλησε στα τέλη του 1895 στον Γιάννη Μαγκανάρα, ο **Σπαθάρας** και ο **Ασημακόπουλος**.

Το 1896 ξέσπασε η σταφιδική κρίση που κράτησε περίπου 30 χρόνια. Στην κρίση αυτή μεταξύ των άλλων παραμυθιών της παρηγοριάς, που οι εξουσίες ρίχνουν στο λαό, όπως ορυκτός πλούτος, χρυσός, και αλλά ανάλογα με την εποχή έδινε διέξοδο και η πίστη στο Θεό. Και αφού οι σοσιαλιστικές ιδέες ήταν σε άνοδο δημιουργήθηκε μια αναρχική οργάνωση με πίστη στο Θεό με επικεφαλής ένα καθηγητή μαθηματικών και θρησκευτικών, τον **Ιωάννη Αρνέλλο** και με συνεργάτη τον **Χριστογιαννόπουλο**. Οι δύο τους χαρακτηρίζονταν σαν προφήτες. Κατάφεραν να δημιουργήσουν μια αξιόλογη άναρχοχριστιανική ομάδα και να βγάλουν και εφημερίδα με την ονομασία «*Αρμαγεδών*». Τόσο στον έντυπο όσο και στον γραπτό λόγο έμπλεκαν τις αναρχικές ιδέες με τον μεσσιανισμό, κάνοντας ένα αμάλγαμα που ακούγονταν ευχάριστα στα αυτιά των ρημαγμένων από την κρίση ανθρώπων που τους έδιναν ελπίδα. Η κίνηση αυτή είχε τοπική εμβέλεια γιατί τον υπόλοιπο ελλαδικό χώρο τον είχε ελκύσει μια άλλη χριστιανική κίνηση ο Μακρακισμός[41] από τον οποίο ο Αρνέλλος υιοθέτησε

41. Σημ. Μακρακισμός η διδασκαλία του Απόστολου Μακράκη που γεννήθηκε στη Σίφνο το 1831. Φοίτησε στην Μεγάλη του γένους Σχολή στην Κωνσταντινούπολη. Το Πατριαρχείο του απονέμει το οφίκιο του Οικονομικού Διδασκάλου. Μετά φεύγει για τη Γαλλία και το 1862 γυρίζει στην Αθήνα και αρχίζει την κοινωνική και πολιτική του δράση για την οποία καταδικάστηκε από κράτος και εκκλησία. Ο Μακράκης ισχυρίζονταν ότι είχε θεία αποστολή προς βελτίωση της Εκκλησίας και της Πολιτείας και ότι ήταν αναστημένος μάρτυρας των πρώτων χρόνων του Χριστιανισμού. Δίδασκε ότι ο άνθρωπος είναι τρισύνθετος από σώμα, ψυχή και πνεύμα. Επέμενε ότι τα ιερά κείμενα περιείχαν την έννοια του τρισύνθετου της ανθρώπινης φύσης. Αμφισβητούσε την

πολλά στοιχεία.

Λίγο πιο κάτω από τη Πάτρα, στον Πύργο, έπιασε και εκεί ο σπόρος της αναρχίας, όταν η εξουσία διέλυσε τον όμιλο των Πατρών. Εδώ η αναρχική ομάδα δημιουργήθηκε το 1898 και την αποτελούσαν κυρίως φοιτητές.[42] Και αυτοί όπως όλες οι ομάδες, έβγαλαν την εφημερίδα «*Νέο Φως*». Ιδρυτής της εφημερίδας ήταν ο **Βασίλειος Θεοδωρίδης** δικηγόρος και δημοσιογράφος. Γεννημένος στον Πύργο. Δούλεψε σε εφημερίδες της Πελοποννήσου και εξέδωσε την αναρχική εφημερίδα *Νέο Φως*, η οποία διαδέχτηκε την Πατρινή «*Επί τα Πρόσω*». Όταν η εφημερίδα έκλεισε ο Θεοδωρίδης σαν επαγγελματίας πλέον δημοσιογράφος έβγαλε την εφημερίδα «*Εσπέρα*» με συνεργάτη τον Διονύσιο Φωτόπουλο. Επίσης συνεργάστηκαν οι **Δρόσος Μεϊντάνης,** φοιτητής από την Κέρκυρα, **Πάνος Μαχαίρας** και **Δημήτριος Αρνέλλος** αδελφός του Ιωάννη. Ο κύκλος αυτός των αναρχικών μετέφραζε και διένειμε στις μάζες του λαού πολιτικά κείμενα των θεωρητικών του Αναρχισμού που κυκλοφορούσαν την εποχή εκείνη στους επαναστατικούς κύκλους της Ευρώπης. (Χαρμπίλας, 1014:163).

Στην Πάτρα αυτή την εποχή έδρασε και ο *Θεοτοκάτος*, που μετέφρασε τον Μπλανκί. Ακόμα και ο *Σ.Κ. Θεοχάρης*.

Τον Απρίλιο του 1899 οι αναρχικοί του Πύργου προσκλήθηκαν να συμμετάσχουν στο Διεθνές Αναρχικό Συνέδριο, που θα γινόταν στο Παρίσι. Οι οικονομικές όμως δυσκολίες δεν τους άφησαν να πάνε και έστειλαν ένα γράμμα το οποίο δημοσίευσε η παρισινή εφημερίδα-περιοδικό *Temps Nouveaux*. Το γράμμα είναι το παρακάτω: «*Σύντροφοι,Άπό τίς ὄχθες τοῦ Ἀλφειοῦ, ἀπό τήν ἱερή Ἄλτη, ἀπό τήν ἱστορική Ὀλυμπία, ἀπό τό διεθνές κέντρο τῆς ἀρχαιότητας γιά τούς ἀγῶνες τοῦ σώματος καί τοῦ πνεύματος. Ὅλοι μας χαιρετίζουμε τήν ἰδέα τοῦ Συνεδρίου. Ἐξαιτίας τῆς οἰκονομικῆς κρίσης πού ἐπικρατεῖ στήν*

επίκληση της πατερικής σκέψης γύρω από το συγκεκριμένο θέμα, κ.ά.

42. *Σημ. Φοιτητής την εποχή εκείνη ήταν κάτι το πολύ σημαντικό γιατί σπούδαζαν ελάχιστοι.*

περιοχή, δέν μποροῦμε νά στείλουμε κάποιον σύντροφο στό Συνέδριο καί περιοριζόμαστε στήν ἀποστολή τοῦ ὑπομνήματος. Ἐδῶ ἡ ἀναρχική προπαγάνδα ἄρχισε τό 1892 καί γρήγορα πῆρε μεγάλες διαστάσεις. Ἄν δέν εἴχαμε νά ἀντιμετωπίσουμε τό ζήτημα τῆς Θρησκείας αὐτή θά εἶχε ἀποκτήσει ἀκόμα μεγαλύτερες διαστάσεις. Προτιμήσαμε νά ἐπιτεθοῦμε πρῶτα ὄχι χωρίς ἐπιτυχία σέ ὅλους τους θεσμούς. Ἡ νεολαία διακηρύσσει, ὁλοένα καί περισσότερο ὅτι ἀσπάζεται τίς ἰδέες μας. Σᾶς ἀναγγέλουμε μέ ἱκανοποίηση ὅτι ἐδῶ δέν ἔχουμε αὐταρχικούς σοσιαλιστές: ὑπάρχουν μόνο συντηρητικοί, φιλελεύθεροι, καί ἀναρχικοί.Πρέπει νά ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι δέν ἔχουμε ἐργατικές ἑνώσεις, ἐπειδή δέν ὑπάρχει βιομηχανία. Καλλιεργεῖται μόνο ἡ Κορινθιακή σταφίδα καί οἱ ἐργάτες πού καλλιεργοῦν τά ἀμπέλια δέν εἶναι ντόπιοι, ἄλλα ἔρχονται ἀπό τίς γειτονικές ὀρεινές περιοχές τρεῖς φορές τόν χρόνο, γεγονός πού μᾶς ἐμποδίζει νά προπαγανδίσουμε τίς ἰδέες μας. Τούς διανέμουμε ἁπλῶς φυλλάδια. Ἐδῶ δέν ὑπάρχουν μεγάλες ἰδιοκτησίες. Κυριαρχεῖ ἡ μικρή ἰδιοκτησία, καταχρεωμένη καί πνιγμένη ἀπό τόν δράκο τῆς τοκογλυφίας.Κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τῶν ἰδεῶν μας πραγματοποιήθηκαν ὁρισμένες συγκεντρώσεις ἀγροτῶν στήν πόλη μας ἐναντίον τῶν τοκογλύφων. Ἀπαίτησαν, ἀνάμεσα στά ἄλλα, καί τήν κατάργηση τῶν φόρων. Οἱ χωροφύλακες, πού εἶχαν σταλεῖ νά εἰσπράξουν τούς φόρους, καθώς καί οἱ δικαστικοί κλητῆρες πού παρευρίσκονταν γιά τόν ἴδιο λόγο, κυνηγήθηκαν ἀπό τούς ἄντρες καί τίς γυναῖκες, πού κρατοῦσαν ὅπλα, πέτρες καί ρόπαλα πού συγκεντρώθηκαν ἀμέσως μέ τόν ἦχο τῆς καμπάνας. Ἄς σημειωθεῖ ὅτι οἱ παπάδες μπῆκαν ἐπικεφαλῆς τοῦ κινήματος αὐτοῦ τῶν ἀγροτῶν ἐναντίον του κράτους καί τῶν κεφαλαιοκρατῶν».

Πολλοί ἀπό τούς συντρόφους μας καί ἀπό τούς ἀγρότες συνελήφθηκαν καί καταδικάστηκαν μερικούς μῆνες φυλακή. Ἡ ἐπιτυχία ὅμως τοῦ ἀγροτικοῦ κινήματος ἀνάγκασε τήν κυβέρνηση νά ὑποχωρήσει καί τούς καπιταλιστές νά τά χρειαστοῦν. Διαπράχθηκαν ἐπίσης δύο ἐπιθέσεις ἐναντίον τῶν κεφαλαιοκρατῶν. Τό ὄργανο τῶν ἰδεῶν ὑπῆρξε ἡ

έφημερίδα «Νέον Φῶς» πού κυκλοφόρησε τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1898 ἕως τόν Ἰούνιο τοῦ 1899. Εἶχε ἱδρυθεῖ μέ πρωτοβουλία τοῦ συντρόφου μας Βασίλη Θεοδωρίδη. Μεταφράσαμε ἀκόμα καί διανέμαμε σέ χειρόγραφα ἀρκετά ἀναρχικά κείμενα ὅπως α) Θεός καί Κράτος τοῦ Μπακούνιν β) Η Αναρχία καί ἡ φιλοσοφία της, τό ἰδεῶδες της τοῦ Κροπότκιν γ) Οἱ διακηρύξεις τοῦ Ἐτιεβάν δ) Τό ἀναρχικό ἔργο τοῦ Ζιράρ. Μεταφραστής ἦταν ὁ σύντροφος Δ. Ἀρνέλλος. Γιά τό Ἀναρχικό Τμῆμα Πύργου: Π.Μαχαίρας, Νίκ. Διδάχος, Δήμ. Ἀρνέλλος, Π. Κοροβέσσης, Σπ. Κατήρας, Β. Θεοδωρίδης, Δήμ. Διονυσόπουλος, Κ. Νοβιτέρης, Γ. Πετρίτσης, Β. Ποῦλος, Ι. Παναγούτης.

Τα αναρχικά κινήματα αυτά που έβαζαν σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη αντιμετωπίζονταν από την αστυνομία με μηνύσεις, καταδίκες και φυλακίσεις. Όμως το μεγάλο κυνηγητό άρχισε όταν έγινε ο πρώτος φόνος στην Πάτρα, που συντάραξε την τοπική κοινωνία.

Η ΦΑΛΤΣΕΤΑ ΤΟΥ ΤΣΑΓΚΑΡΗ

Το Νοέμβριο του 1896, ο τσαγκάρης *Δημήτρης Μάτσαλης ή Ματσάλης ή και Μάτσανης από άλλους, καταγόμενος από το Άργος).*Σύμφωνα με ρεπορτάζ της Εφημερίδας των Αθηνών *«Εστίας» (5.11.1896, φ.248,σ.3), «πούλησε τα εργαλεία του και έκλεισε το τσαγκάρικο και αγόρασε φονικά όπλα με σκοπό την εφαρμογή αναρχικών ιδεών, τις οποίες εμπνεύστηκε από το διάβασμα βιβλίων».* Άλλο αφήγημα μας λέει πως ο κυρ Δημήτρης είχε πάει στο θέατρο να παρακολουθήσει το έργο «Γουλιέλμος ο αχθοφόρος», που έπαιζε ένας ιταλικός θίασος και διεκτραγωδούσε τα βάσανα των φτωχών και την δύναμη του πλούτου. Βγαίνοντας από το θέατρο συναντήθηκε στην οδό Ανεξαρτησίας, σήμερα Γεροκωστοπούλου, με δυο σημαντικά άτομα της τοπικής κοινωνίας, τους Δημήτρη Φραγκόπουλο, τραπεζίτη και Ανδρέα Κόλλα σταφιδέμπορο, οι οποίοι είχαν σταματήσει και κουβέντιαζαν στο δρόμο. Όταν τους είδε ο κυρ Δημήτρης του ανέβηκε το αίμα στο κεφάλι, και χωρίς να

το σκεφθεί τράβηξε τη φαλτσέτα και την έμπηξε στην καρδιά του Φραγκόπουλου και τον έστειλε άψαλτο[43]. Ταυτόχρονα τράβηξε το πιστόλι και έριξε μια μπιστολιά στο σταφιδέμπορο ο οποίος τη γλίτωσε φτηνά με ένα σοβαρό τραύμα. Με την πιστολιά και τις φωνές του Κόλλα μαζεύτηκε κόσμος και ντουνιάς για να επιτεθεί στον δράστη όπως γίνεται ακόμα και σήμερα γιατί οι μεγάλες μάζες του λαού θέλουν κράτος και τάξη. Ο κυρ Δημήτρης δεν το έβαλε στα πόδια αλλά με το όπλο κράτησε μακριά το μανιασμένο πλήθος μέχρι να έρθει η αστυνομία. Κατά την ανάκριση στο τμήμα δήλωσε ότι ήταν αναρχικός ιδεολόγος και πως δεν έχει καμία σχέση με τους σοσιαλιστές της Πάτρας. Και πως ήταν γεμάτος χαρά που κατάφερε να εξοντώσει έναν εκπρόσωπο της κεφαλαιοκρατίας. *Στην απολογία ο Μάτζαλης αιτιολόγησε ως ακολούθως το φόνο: «ὅ,τι ἔκαμα τό ἔκαμα χάριν τῆς ἰδέας. Κανένας δέν μέ ἔβαλε. Μόνος μου ἐνήργησα. Φονεύσας δέν ἀπέβλεψα εἰς τά πρόσωπα, ἀλλά ἐκτύπησα τό κεφάλαιον. Εἶμαι ἀναρχικός καί οἱ ἀναρχικοί εἶναι ὑπέρ τῆς βίας. Ὁ Χριστογιαννόπουλος καί οἱ σοσιαλισταί εἶναι καταγέλαστοι καί τίποτα δέν μέ συνδέει. Αὐτοί θέλουν νά ἐπιβάλουν τάς ἰδέας τους μέ τήν πειθώ, ἐνῶ ἐγώ ὡς ἀναρχικός εἶμαι ὑπέρ τῆς τρομοκρατικῆς βίας» (Εφημερίδα Πελοπόννησος, αρ.φ.1636,1/11/1896) & αρ.φ.1637, 5/11/1896).*

Όπως ήταν φυσικό κλείστηκε στη φυλακή. Την 7η Νοεμβρίου ο Κυρ Δημήτρης αρνούμενος να δικαστεί από την αστική δικαιοσύνη, μοίρασε τα υπάρχοντά του στους συγκρατούμενους και τους είπε: « Σε λίγο όλοι θ' ακούσετε». Σύντομα ένας φοβερός κρότος ακούστηκε και οι φύλακες βρήκαν τον κυρ Δημήτρη σωριασμένο στο κελί, μέσα σε μια λίμνη αίματος. Αυτοκτόνησε με ένα φυσίγγιο δυναμίτιδας που είχε μέσα στο στόμα. Ακόμα σε διάφορους δημοσιογράφους που του πήραν συνέντευξη δήλωνε: *«ἐγώ εἰμί ἀναρχικός, ἀναρχικό-*

43. Σημ. Το φονικό όργανο ήταν μαχαίρι ή φαλτσέτα μπαίνει ποιητική αδεία.

τατος. Θέλω τήν κατάργηση τοῦ πολιτεύματος. Θέλω μεταξύ τῶν ἀνθρώπων ἰσότητα. Θέλω τήν κοινοκτημοσύνη. Ἡμεῖς οἱ ἀναρχικοί δέν θέλωμεν τήν γῆν νά τήν νέμονται ὀλίγοι, διότι δέν εἶναι κτῆμα τῶν ὀλίγων, θεωροῦμε τόν πλοῦτον ὡς τύραννόν της ἀνθρωπότητος» (Ακρόπολης, αρ.φ.5264, 5/11/1896). Χωρίς να το έχει συνειδητοποιήσει, ο Μάτζαλης έχει ανοίξει το κεφάλαιο της *«προπαγάνδας με την πράξη»*[44] Η ιστορία του Μάτζαλη, μοναδική στα ελληνικά χρονικά, είναι καθοριστική για την εποχή της. Από τη μία γιατί έθεσε πρακτικά πια το ζήτημα της επαναστατικής βίας, καθώς μετά τη δολοφονία ακολούθησαν επιθέσεις και εμπρησμοί σε σπίτια γαιοκτημόνων της περιοχής. Και γιατί μέσα από τα δημοσιεύματα της εποχής και τα άρθρα των θεωρητικών του αναρχισμού άνοιξε ένα μεγάλο διάλογο γύρω από το ζήτημα της βίας στους κύκλους των αναρχικών στην Ελλάδα. Για τον Μάτζαλη έγραψε και ένα ποίημα ὁ μεγάλος ποιητής Γεώργιος Σουρής:

Τί παράξενος ντουνιάς!
Ἄλλο πάλι ξαφνικό...
Ἕνας παπουτσῆς φονιάς
Κάνει τόν ἀναρχικό
Νάτος! Χύνεται στ᾽ ἀσκέρι
Καί χτυπᾶ μέ τό μαχαίρι
Δύο πλούσιους Πατρινούς
Καί τρομάζει κάθε νοῦς
Ὦ πατρίς καί πάλι χαῖρε
Ἦλθαν εὐτυχεῖς ἡμέραι
Κι ἀξιώθηκα νά δῶ
Ἕναν Ravachol καί ἐδῶ.
(*Ρωμηός*, 9.11.1896, φ.565, σ.2)

44. Σημ. Προπαγάνδα με την πράξη. Όρος που τον εμπνεύστηκαν οι θεωρητικοί του 19ου αιώνα (Κροπότκιν, Μαλατέστα, Κόστα, Μπρούς). Γραπτά διατυπώθηκε από τον Κάρολο Πισσακάνε στην Πολιτική Διαθήκη του Μιχαήλ Μπακούνιν και στις επιστολές προς ένα Γάλλο του Μιχαήλ Κροπότκιν.

Τον Μάτζαλη θέλησε να μιμηθεί ο Ανδρέας Θεοδωρίδης, όπως αναφέρει μια επιστολή που έστειλαν οι αναρχικοί του Πύργου στο Διεθνές Αναρχικό Συνέδριο που έγινε στο Παρίσι: «...*Ὁ σύντροφος μας Ἀνδρέας Θεοδωρίδης,*[45] *γιά νά γιορτάσει τόν γάμο του μέ τήν συντράφισσά μας Φωτεινή Δροσοπούλου ἀποπειράται τήν ἡμέρα τοῦ γάμου του νά ἐκτελέσει δύο γνωστούς τοκογλύφους τῆς Πάτρας. Δυστυχῶς κατάφερε μόνο νά τούς τραυματίσει!...»_ (Χαρμπίλας, 2014: 171).* Η **Φωτεινή Δροσοπούλου**, ήταν μια γυναίκα που η ζωή της συνδέθηκε με φόνους. Η πορεία προς το αίμα άρχισε όταν ερωτεύτηκε ένα φοιτητή της νομικής, ο οποίος την άφησε έγκυο και την εγκατέλειψε και οι γονείς της την αποκλήρωσαν. Το δράμα της μεγάλωσε όταν ο αδελφός της σκότωσε τον αδελφό του πρώην εραστή της και κορυφώθηκε με τον φόνο την ημέρα του γάμου της που έκανε ο άντρας της. Ήταν από πλούσια οικογένεια και με καλή μόρφωση. Μαχητική σοσιαλίστρια.

Για τη Φωτεινή Δροσοπούλου, ήταν και αυτό ένα δράμα μέσα από τα πολλά που της επιφύλαξε η ζωή, που δεν την καθορίζουμε εμείς αλλά η καθημερινότητα, η τύχη και η οικονομική δύναμη του καθενός.

Διάλυση ομάδας Πύργου

Το 1988 συνελήφθη στην Πάτρα για κλοπές ο Κ. Τσικρικάς αρχηγός μεγάλης ομάδας κλεφτών. Στην ομάδα συμμετείχαν και δύο αναρχικοί ο Αριστοτέλης Αγαλλόπουλος, ράφτης στο επάγγελμα και ανταποκριτής της εφημερίδας «Σοσιαλιστής», και ο Νικόλαος Λιόπετας ξυλουργός. Με την υπόθεση αυτή ασχολήθηκε και ο τότε πρωθυπουργός Θεοτόκης. Η υπόθεση προκάλεσε αίσθηση στο λαό της Πάτρας γιατί ο Ν.Λιόπετας ήταν υπόδειγμα κοινωνικού αγωνιστή. Η συμμετοχή των δυο αγωνιστών σε αυτή την ομάδα χρησιμοποιήθηκε από το κρά-

45. Σημ. Αναρχικός με το όνομα Ανδρέας Θεοδωρίδης, δεν υπήρξε, πιθανόν να έγινε λάθος και να εννοούσε τον Βασίλη Θεοδωρίδη.

τος για την δυσφήμιση του αναρχικού κινήματος. Ακόμα ένα σοβαρό επεισόδιο που συνέβη ένα χρόνο μετά το 1899 ήταν η δολοφονία του Δημ. Μπαντούνα, από τους αδελφούς Δημουλιά οι οποίοι θεωρούνταν αναρχικοί. Τα δύο αυτό γεγονότα συνέβαλαν να διαλυθεί η αναρχική ομάδα του Πύργου.

Διώξεις

Από την εμφάνισή τους στο κοινωνικό γίγνεσθαι οι άναρχοκομμουνιστικές ομάδες με όποιο προσωπείο και αν εμφανίστηκαν διώχτηκαν ή απαξιώθηκαν από την τοπική αστική πλουτοκρατία και αργότερα από τους κομμουνιστές. Αρχικά οι αντιδράσεις των αρχών ήταν στο επίπεδο της κατάσχεσης των εντύπων. Αργότερα προχώρησαν στον εκτοπισμό στα νησιά. Με το φόνο του Δημήτρη Φραγκόπουλου, δόθηκε αφορμή στο κράτος να αρχίσει ένα μεγάλο κυνηγητό σε όλους τους αναρχικούς της βορειοδυτικής Πελοποννήσου, πρωταγωνιστές και οπαδούς. Το κυνηγητό άρχισε από την συνοικία του Αγίου Διονυσίου, όπου κατοικούσαν τα υπολείμματα της άλλοτε ακμάζουσας παροικίας των Ιταλών, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Μετά έπιασαν τους εκδότες του *«Αρμαγεδών»*, γιατί πίστευαν πως συνδέονται άμεσα με τον Μάτζαλη και πως αυτοί τον έβαλα να σκοτώσει και μάλιστα υποψιάζονταν τον Χριστογιαννόπουλο. Από τα 30 άτομα που κλήθηκαν για ανάκριση καταδικάστηκαν οι 14 σε ποινές μέχρι 3 χρόνια. Δεν θα εκτίσουν ολόκληρη την ποινή τους όπως ήταν η συνήθεια της εποχής. Από τα σίδερα πρώτος θα βγει ο Καραμπίλιας και θα προσπαθήσει να ξαναβγάλει την εφημερίδα, αυτή τη φορά χωρίς να προκαλεί το σύστημα. Το 1898 η εφημερίδα κλείνει και η πρώτη αναρχική ομάδα της Ελλάδας είναι παρελθόν. Οι διώξεις πέρα από τους οργανωμένους αναρχικούς από την πλευρά του κράτους, ασκούνται και προς τους αγρότες. Οι συλλήψεις αριθμούνται σε εκατοντάδες και ασκούνται σε όλα τα σταφιδοπαραγωγικά χωριά και σε όλα τα άτομα που με τον έναν ή τον άλλον τρόπο έδρασαν στα

1898 και τα προηγούμενα 6 χρόνια στην περιοχή με το πρόσχημα της αντιτρομοκρατικής άμυνας *(Δημητρίου, 1985: 223)*. Ο Μαγκανάρας και ο Καραμπίλιας θα πάνε να συνεχίσουν τη δράση τους στην Αθήνα. Ο **Ιωάννης Μαγκανάρας** στο επάγγελμα ήταν δημοσιογράφος και ανταποκριτής στην δεκαετία του 1890 όλων των κοινωνικών εφημερίδων της Αθήνας. Το 1896 έγινε εκδότης βγάζοντας την αναρχική εφημερίδα «*Επί τα Πρόσω*». Το 1896 μπαίνει επικεφαλής στο μεγάλο συλλαλητήριο των σταφιδοπαραγωγών. Άσκησε έντονη προπαγανδιστική και κοινωνική δραστηριότητα. Για όλες αυτές τις ενέργειες και κάμποσες άλλες, επισκέφθηκε και αυτός τις ελληνικές φυλακές.

Σημαντικό στέλεχος του ομίλου της Πάτρας υπήρξε και ο **Δρόσος Μεϊντάνης,** ποιητής, και σκιτσογράφος. Ξεκίνησε να σπουδάσει ιατρική αλλά δεν τα κατάφερε. Συνεργάστηκε με τα αναρχικά έντυπα της Πάτρας. Πέθανε το 1901 στη Κέρκυρα όπου και είχε γεννηθεί.

Επίσης ο **Δημήτρης Μπαντούνας,** οικοδόμος. Συνεργάστηκε με την εφημερίδα *Επί τα Πρόσω*. Τον σκότωσαν οι αδελφοί Δημουλιά αφού αντάλλαξαν πολλούς πυροβολισμούς. Ακόμα ο

Καραμπίλιας Δημήτριος. Πατρινός ράφτης και τυπογράφος, γεννημένος το 1872 από τους πιο συγκροτημένους αναρχικούς του καιρού του. Θα γίνει εκδότης της εφημερίδας «Εμπρός» και όταν η εφημερίδα κλείσει θα δραστηριοποιηθεί στην εφημερίδα «Επί τα Πρόσω». Κυνηγημένος από δικαστικές διώξεις θα καταφύγει στην Αθήνα το 1901 και θα συμμετάσχει στις δραστηριότητες του Αναρχικού Συνδέσμου. Μετά θα πάει στην Αίγυπτο, συνέχεια στην Γαλλία, και μετά την επιστροφή του στην Ελλάδα θα πιάσει το ξεχασμένο επάγγελμα του ράφτη. Θα μεταφράσει βιβλία.

Αρνέλλος Δημήτριος. Γεννήθηκε στην πόλη του Πύργου το 1865. Έκανε σπουδές στην Ιατρική, αλλά τον κέρδισε η δημοσιογραφία και μετάφρασε πολλά έργα της ελευθεριακής φιλολογίας. Θα δουλέψει στην αναρχική εφημερίδα «*Επί τα*

Πρόσω» και αργότερα στο «*Νέο Φως*». Αργότερα θα αναχωρήσει για την Αίγυπτο, αλλά τελικά θα εγκατασταθεί στη φιλόξενη Αθήνα όπου και θα δημοσιογραφεί επαγγελματικά σαν αστυνομικός συντάκτης. Τελικά θα γίνει πρόεδρος της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων της Αθήνας.

Στους κοινωνικούς αγωνιστές θα συμπεριλάβουμε και τον **Ευάγγελο Μαρκαντωνάτο** που γεννήθηκε στην Κεφαλλονιά και δούλεψε για τον Κεντρικό Σοσιαλιστικό Σύλλογο του Σ. Καλλέργη. Μετά από διαφωνία με τον Καλλέργη δούλεψε στην εφημερίδα «Επί τα Πρόσω», και την «Αναρχική Βιβλιοθήκη». Μετά την διάλυση των Πατρινών αναρχικών, μετανάστευσε στις ΗΠΑ.Επίσης στην Κεφαλλονιά έδρασαν οι: **Ιωσήφ Μομφεράτος- Ηλίας Ζερβός Ιακωβάτος.** Ακόμα πολλοί άλλοι σε διάφορα σημεία του Ελληνικού χώρου.

Συμπεράσματα για την αναρχική δράση της Πάτρας και Πύργου

Ο αναρχισμός μέσα στην αγροτιά που εμφανίστηκε την εποχή αυτή στην Πάτρα και στον Πύργο, συνδράμει επικουρικά στο μεγάλο αγροτικό αυτό κίνημα αφού δεν ήταν μαζικός αλλά περιορίζονταν σε μια καθοδήγηση της αγροτιάς. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δίνει ο Μοσκώφ «η ομάδα – μητέρα της Πάτρας είχε 40 μέλη και του Πύργου 7 το 1892». Δρουν σε μια κοινωνία που πρόσφατα έχει βγει από το ζυγό της Τουρκοκρατίας και οδεύει προς τη βασιλευόμενη δημοκρατία και ονειρεύονται ένα δικαιότερο κράτος. Δεν έχει σαφή αντίληψη πώς πρέπει να δομηθεί, αυτά τα αφήνει στους «μορφωμένους» γιατί ονειρεύεται ένα κράτος που θα αντανακλά τα κοινά συμφέροντα όλων που θα τους δώσει τη γη που άφησαν οι Τούρκοι, και δυσκολεύεται να καταλάβει ότι τη γη για την οποία πολέμησε θα την πάρουν τα νέα αφεντικά που είναι οι ίδιοι που τους εκμεταλλεύονταν. Και με την προηγούμενη κατάσταση, η διαφορά είναι ότι τώρα η εκμετάλλευση γίνεται περισσότερο ραφιναρισμένα και με εθνικές κορώνες

για πατρίδα και τα σχετικά. Δεν αντιλαμβάνονται και ούτε θέλουν την κατάργηση του κράτους αλλά ζητάνε ενβάθυση της δημοκρατίας. Αντίθετα οι αναρχικοί προσπαθούν να μετατρέψουν την επανάστασή τους σε κοινωνική και τους καλούν να εκπληρώσουν αυτό το καθήκον, χωρίς να καπελωθούν μετά από κάποιους ιδεολόγους που θα εξυπηρετούν διαφορετικά συμφέροντα. Πράγμα δύσκολο όχι όμως ακατόρθωτο τουλάχιστον μέχρι σήμερα: «*...δεν υπήρξε επανάσταση στην παγκόσμια ιστορία που να έγινε από τους εργαζόμενους για τα δικά τους συμφέροντα,δηλαδή απ΄τους εργάτες της πόλης και τους φτωχούς αγρότες που δεν εκμεταλλεύονται την εργασία των άλλων...*» (Αρσίνωφ, χ.χ. : 22). Εκτός από τις αναρχικές ομάδες Πάτρας και Πύργου έδρασαν ομάδες (Μεσσήνη, Αίγιο, Φιλιατρά) δεν ήταν μαζικές, αλλά ήταν μια μαγιά για να ακουστεί η αναρχική φωνή σε ανθρώπους που η καθημερινότητα δεν τους άφηνε να σκεφθούν τη πολιτική και τα τερτίπια της και να δώσουν σε όσους έδιναν μεγαλύτερη προσοχή στην ελπίδα, πώς μπορεί να ανατραπεί η τάξη ετούτου του κόσμου και να ζήσουν με αξιοπρέπεια οι μεγάλες μάζες του λαού που υπέφεραν.

ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΥΡΟΥ

Στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ου το νησί της Σύρου είναι ένα μεγάλο βιομηχανικό κέντρο, που συγκεντρώνει εργάτες απ' όλη την Ελλάδα, κυρίως ξένους που ήταν ειδικευμένοι. Εδώ βρίσκονται πολλοί συγγενείς των Ιταλών Γαριβαλδινών, που ήρθαν σαν πολιτικοί πρόσφυγες ή οικονομικοί μετανάστες για το μεροκάματο. Γάλλοι ειδικευμένοι εργάτες δουλεύουν στα ναυπηγεία και στις βιοτεχνίες που τα υποστηρίζουν ακόμα και στα εννιά εργοστάσια του νησιού. Η εργατιά σε τούτο το νησί του Αιγαίου Πελάγους το 1864 ξεπερνάει τους 6.000 μόνιμους και εποχιακούς εργάτες. Τούτοι οι αλλοδαποί, όντας εργάτες Ευρωπαίοι που ζούνε 200 χρόνια μπροστά από τους Ρωμιούς, είναι πολιτικοποιημένοι και ένα

μεγάλο μέρος αυτών είναι ενεργά αναρχικοί. Μαζί με κάποιους Έλληνες θα συστήσουν τον αναρχικό εργατικό όμιλο, ο οποίος σύντομα θα ανοίξει παρτίδες με τα αδέρφια του στην Πάτρα.

Για να ευημερήσει σαν σωματείο, θα εκδώσει την εφημερίδα του με την ονομασία «*Εφημερίδα του Λαού*», ή αλλιώς «*Σάλπιγγα της Ελευθερίας*», η οποία θα έχει ζωή μόνο 6 μήνες. Λόγω του ότι η περιοχή είναι βιομηχανική ανθεί ένα άλλο είδος αναρχίας ο αναρχοσυνδικαλισμός. Το Φλεβάρη του 1879 γίνονται μεγάλες απεργίες στα Ναυπηγεία και στα βυρσοδεψία του νησιού, γιατί υποτιμήθηκε το ρούβλι (ρωσικό νόμισμα) κατά 50% με το οποίο πληρώνονταν οι μισθοί τους. Η απεργία κράτησε μια εβδομάδα με νίκη των εργατών. Αλλά σε λίγο καιρό η εργοδοσία άρχισε να πετάει στο δρόμο όσους έλαβαν μέρος στην απεργία και να προσλαμβάνει νέους εργάτες, που έβρισκε σε αφθονία εκείνη την εποχή. Ξανάρχισε νέα απεργία που κράτησε 3 ολόκληρους μήνες.

Αρκετοί απ' τους απολυμένους εργάτες θα μεταναστεύσουν στην Αίγυπτο και θα σφραγίσουν με την συμμετοχή τους την ιστορία του αναρχικού εργατικού κινήματος στη Μεσόγειο. Στα βυρσοδεψία η απεργία πήρε άλλη μορφή καθώς οι εργάτες συγκρούστηκαν με την εθνοφυλακή και τους απεργοσπάστες, που πήγαν για δουλειά. Έγιναν συμπλοκές, συλλήψεις που άφησαν πολλούς τραυματίες και από τις δυο πλευρές και έναν αστυνομικό νεκρό. Οι οδομαχίες και το πείσμα των βυρσοδεψών ανάγκασε τον νομάρχη να ζητήσει βοήθεια από το κράτος, το οποίο έστειλε 50 στρατιώτες. Οι συγκρούσεις του στρατού με τους εξεγερμένους θα είναι σφοδρές και θα περάσουν στην ιστορία σαν η αρχή της ταξικής πάλης στην Ελλάδα.

ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΒΟΛΟΥ

Οι αναρχικοί του Βόλου ανήκουν και αυτοί στην ομάδα των αναρχοσυνδικαλιστών. Η ομάδα αυτή καθώς και οι άλλες σοσιαλιστικές που καθοδήγησαν τους εργάτες στην περιοχή εί-

ναι καθαρά ελληνικές. Σχηματίζονται από Έλληνες εργάτες που γύρισαν από την Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου και από τη Γερμανία και από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, που η ιδέα του αναρχισμού είχε ανθίσει.

Οι Αιγυπτιώτες είναι επηρεασμένοι από τις αναρχικές ιδέες των εκεί Ελλήνων και Ιταλών και τους παλιννοστούντες από την Γερμανία σοσιαλδημοκρατικών τάσεων *(Δημητρίου 1985:253)*.

Εκείνη την εποχή η πόλη του Βόλου σφύζει από ζωή, καθώς έχει αρχίσει να βιομηχανοποιείται η περιοχή και να χτίζονται καπνεργοστάσια. Την εποχή 1895-1900, υπάρχουν στο Βόλο δυο σοσιαλιστικές ομάδες και μια αναρχική. Από τη μια οι οπαδοί του Σπ. Καλλέργη μια χριστιανοδημοκρατική ομάδα με αρχηγό τον Δημ. Σαράτση που θέλουν μια μικρή εργασιακή αλλαγή και από την άλλη οι αναρχοσυνδικαλιστές που προπαγανδίζουν την κατάργηση της εργατικής καθοδήγησης από επαγγελματίες πολιτικούς.

Σημαντικό πρόσωπο της αναρχικής ομάδας είναι ο **Δημήτρης Καλατζόπουλος** που είναι η ψυχή της εφημερίδας «*Εργάτης*». Μια έκδοση που δεν ευτύχησε να βγάλει περισσότερα από τέσσερα φύλλα. Όλες αυτές οι ομάδες στεγάζονται από το 1908 στο Πανεργατικό Κέντρο Βόλου, που σημαντικό ρόλο στην ίδρυσή του είχαν οι αναρχοσυνδικαλιστές με τους συντρόφους ***Κόσσυβα, Χειρογιώργο, Κατσιρέλο και Καρασεΐνη***. Το 1909 ξεσπάει η πρώτη απεργία στο εργοστάσιο του Γκλαβάνη η οποία εξελίσσεται σε γενική απεργία. Οι εργάτες του προκαλούν μεγάλες καταστροφές και αρχίζουν συγκρούσεις με τη χωροφυλακή και το στρατό. Οι συλλήψεις που ακολουθούν μεγαλώνουν τον απεργιακό αναβρασμό. Οι εργάτες συσπειρώνονται και συνεχίζουν να οργανώνουν τον αγώνα τους, μέχρι που τα αιτήματά τους γίνονται δεκτά. Την ίδια μέρα συλλαμβάνεται ο **Γ. Αλεξανδράκης**, ένας από τους πιο γνωστούς και πιο μαχητικούς αναρχικούς. Όμως το πάνω χέρι στη μεγάλη αυτή απεργία το έχουν οι θρησκευόμενοι (προοδευτικοί αστοί), που ανακήρυξαν επίκεντρο της κινητοποίη-

σης την εκκλησία της Αναλήψεως και στην οποία αγανακτισμένοι απεργοί τρέχουν και ορκίζονται μπροστά στις εικόνες ότι θα τραβήξουν την απεργία μέχρι τη νίκη (Δημητρίου, 1985: 259). Μετά από ένα χρόνο, το Μάρτη του 1911, οι εργάτες κατεβαίνουν πάλι σε απεργία. Αυτή τη φορά όμως έχει ξεσπάσει το *«σκάνδαλο των Αθεϊκών»*. Το Παρθεναγωγείο (Γυμνάσιο) που είχε ιδρύσει ο Πανεργατικός Σύλλογος το 1908 κατηγορείται ως άντρο της αθεΐας με αποτέλεσμα τη δίωξη και ταλαιπωρία για τα επόμενα τρία χρόνια των εργατών και διανοουμένων που ήταν επικεφαλής του Ε.Κ.Β.

Το σχολείο αυτό δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του γιατρού Σαράτση, με ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Στόχος του ήταν η παροχή ανώτερης μόρφωσης στα κορίτσια των μεσαίων στρωμάτων που είχαν τελειώσει το δημοτικό. Διευθυντής και ψυχή του Παρθεναγωγείου ήταν ο Αλέξανδρος Δελμούζος, ο οποίος επιχείρησε να εισάγει στην εκπαίδευση τις προοδευτικές εκπαιδευτικές αντιλήψεις της εποχής, ουσιαστικά τη δημοτική γλώσσα.

Οι μεταρρυθμίσεις αυτές συνάντησαν την αντίδραση της τοπικής κοινωνίας, η οποία ήταν χωρισμένη σε συντηρητικούς (νοικοκυραίους) και «μαλλιαρούς» διανοούμενους και η οποία κορυφώθηκε με οργάνωση μεγάλου συλλαλητηρίου. Αποτέλεσμα, με την ισχυρή συμμετοχή της Εκκλησίας διώκονται ποινικά για «αθεϊσμό» 21 άτομα. Στο πλαίσιο αυτό ανακαλύπτονται και στο Βόλο οι «εχθροί» της πολιτείας, της θρησκείας και της οικογένειας στους κύκλους των μορφωμένων και των εργατών, οι οποίοι δραστηριοποιούνταν δυναμικά εκείνη την εποχή. Έτσι, εκτός από το Παρθεναγωγείο, κλείνει το Εργατικό Κέντρο Βόλου. Η ετυμηγορία της δίκης του Ναυπλίου, το 1914, ήταν αθωωτική για όλους τους κατηγορούμενους, όμως ή πραγματικότητα ανέκοψε τη προοδευτική κοινωνική δράση τόσο του Παρθεναγωγείου του Βόλου όσο και του Εργατικού Κέντρου, αλλά και γενικότερα όλου του Θεσσαλικού κάμπου. Και γύρισε τον τροχό της ιστορίας κάμποσα χρόνια πίσω. Σημαντικό ρόλο στα εργασιακά δρώ-

μενα της τότε εποχής έπαιξαν και μια σειρά από εργάτες με σημαντικότερο τον αναρχικό εργάτη **Κόσσυβα Γεώργιο** (τσιγαράς), ιδρυτικό και δραστήριο μέλος του Εργατικού Κέντρου. Έμπλεξε και αυτός στα Αθεϊκά γιατί δημοσίευσε στην εφημερίδα «*Εργάτης*» δύο κεφάλαια από το φυλλάδιο «*Κάτω τα Είδωλα*», του Γ.Τελεμίτη.

ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΛΑΡΙΣΑΣ

Τον Σεπτέμβριο του 1910 ιδρύεται το εργατικό κέντρο Λάρισας με πρωτοστάτη το νεαρό δικηγόρο Βόλου *Κων/νο Ζάχο.* Μέσα σε τούτο το εργατικό κέντρο στεγάζονταν όλες οι προοδευτικές ιδεολογίες της Λαρισινής κοινωνίας. Υπήρχαν αναρχοχριστιανοί, ριζοσπάστες, μικροαστοί, όπως ο γιατρός Τσίμας, οπαδοί του Ουτοπικού Σοσιαλισμού, όπως ο δικηγόρος Ασπιώτης και ένας κύκλος αναρχικών. Οι αναρχικοί μέσα στο εργατικό κέντρο τύπωναν τα δικά τους έντυπα όπως την αντιπατριωτική μπροσούρα «*Κατήχηση των εργαζομένων*», και το γνωστό φυλλάδιο «*Κάτω τα είδωλα*».[46] Το σκάνδαλο των Αθεϊκών όμως επεκτάθηκε και άρχισαν διώξεις με αποτέλεσμα να κλείσει.

ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

Μετά την διάλυση των αναρχικών ομάδων της Πάτρας και του Πύργου, όσα άτομα είχαν ακόμα όρεξη να ασχοληθούν με τον αναρχισμό και την πολιτική κατέφυγαν στη φιλόξενη και ανεκτική Αθήνα, όπου συνεργάστηκαν με άλλες αναρχικές ομάδες και το 1898 ίδρυσαν τον Αναρχικό Εργατικό Σύνδεσμο Αθήνας ή Σύνδεσμο Αναρχικών εργαζομένων Αθήνας. Τα άτομα αυτά ήταν οι: Δημήτρης Καραμπίλιας, Νίκος Μωραΐτης, Δρόσος Μεϊντάνης και Γιάννης Μαγκανάρας. Ο σύνδε-

46. Είναι μία μπροσούρα που αναφέρει τη ζωή του αναρχικού Ισπανού παιδαγωγού Φρανσέσκ Φέρερ που εκδόθηκε για πρώτη φορά στη Αλεξάνδρεια το 1906 και αρχίζει ως εξής « Ο Φέρερ, ο μέγας ήρως ο μάρτυς της αναρχίας...».

σμος αυτός δεν μακροημέρευσε και διέλυσε σύντομα. Ο Μαγκανάρας κουρασμένος ιδιώτευσε, ο Καραμπίλιας πήγε στην Αίγυπτο και μετά στην Γαλλία και ο Μεϊντάνης πέθανε στην Κέρκυρα. Επίσης με τον Εργατικό Σύνδεσμο της Αθήνας συνεργάστηκαν για ένα διάστημα ο Δημήτρης Αρνέλλος και ο Παναγιώτης Τσεκούρας. Το 1902 ο σύνδεσμος διαλύθηκε.

ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Ιδρύθηκε τον Φλεβάρη του 1895 και η ζωή του ήταν περίπου δύο χρόνια. Τα ιδρυτικά του μέλη αποτελέστηκαν κυρίως από πρώην μέλη του Κεντρικού Σοσιαλιστικού *Συλλόγου (Δ. Φωτόπουλος, Δ. Στωικός, Δ. Μειντάνης, Η. Αναστασίου, Σ. Μουσούρης, Α. Γαβαλάς, Μ. Αντωνιάδης, Α.Ρούσσος, Ε. Καλπακίδης, Κ. Συνοδινός, Β. Παπαχρυσάνθου, Χ. Σκαλησιάνας, Α. Ματιάτος, Π. Ελευθερίου, Ν. Δούμας, Δ. Γραμματικός* κ.ά.). Ο Σύλλογος αυτός διοργάνωσε την μεγάλη απεργία των μεταλλωρύχων του Λαυρίου τον Απρίλιο του 1896, (Δημητρίου, 1985: 240). Ο σύνδεσμος είχε μικτό χαρακτήρα τον αποτελούσαν σοσιαλιστές και αναρχικοί.[47] Την ίδια εποχή πιθανών να υπήρχε και ο «Αναρχικός σύνδεσμος «Κόσμος», που πάντως δεν έχει καταγραφεί πουθενά και οι πληροφορίες είναι προφορικές. Από ετούτο τον σύλλογο πέρασε και ο ξυλουργός και στιχοπλόκος *Νικόλαος Μωραίτης* που πολλά ποιήματά του διαβάζουμε στα φύλλα της εφημερίδας «Σοσιαλιστής» (1893). Σημαντικό ρόλο στον σύνδεσμο είχε και ο εργάτης από τον Πειραιά Ηρακλής Αναστασίου που δημοσίευσε πολλά άρθρα μεταξύ αυτών « Σεβαστείτε την ιδιοκτησία τεύχος 22, Απρίλιος 1893, « Ο πατριωτισμός» τεύχος 23, Μαΐου 1893», και πολλά άλλα.

47. Σημ. Δεν πρέπει να συγχέουμε τον Σοσιαλιστικό Σύνδεσμο Κόσμος με τον Αναρχικό Σύνδεσμο Κόσμο, που σώζεται μόνο το καταστατικό του.

ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΤΩΝ ΕΠΤΑΝΗΣΩΝ

Στα Επτάνησα οι σοσιαλιστικές ιδέες αναπτύχτηκαν κυρίως στην Κεφαλλονιά και την Κέρκυρα. Τις σοσιαλιστικές ιδέες τις προπαγανδίζει ο Παναγιώτης Πανάς και ο Ιωσήφ Μομφεράτος που εκδίδει το 1849 την εφημερίδα «*Αναγέννηση*». Μέσα στο σοσιαλιστικό κέντρο της Κεφαλλονιάς δρουν και αναρχικές ομάδες που σχετίζονται με την μπακουνική διεθνή *(Δημητρίου,1 985: 281)*. Από αυτόν το σύλλογο ξεκινάει τα πρώτα του επαναστατικά βήματα και ο Μαρίνος Αντύπας, που θα δολοφονηθεί το Μάρτιο του 1907 στη Λάρισα. Στο νησί των Φαιάκων την πανέμορφη Κέρκυρα θα κυκλοφορήσει το 1881 η εφημερίδα ο «*Εργάτης*», ενώ θα ακολουθήσει το 1897 ο «Σοσιαλιστικός Όμιλος», με επικεφαλής τον κοινωνικό συγγραφέα *Κωνσταντίνο Θεοτόκη*.

Σημαντική προσωπικότητα της εποχής είναι και ο Ν. Κονεμένος (1832-1907) προπαγανδιστής των Προυντονικών θέσεων και κήρυκας των δικαιωμάτων της γυναίκας. Οι σοσιαλιστικές ομάδες που έδρασαν στα Επτάνησα ήταν περιθωριακού χαρακτήρα και στο επίπεδο της παρέας. Όμως μέσα από τα σπλάχνα τους ξεπήδησαν μεγάλοι αγωνιστές που αργότερα έπαιξαν σημαντικό ρόλο μέσα στο σοσιαλιστικό πανελλήνιο στρατόπεδο. Αναφέρω μερικούς: «Από την Κέρκυρα κατάγονταν οι Αρ. Σιδέρης, Δημ. Λιγδόπουλος, Μιχ. Οικονόμου, Φρ. Τζουλλάτι, Άγης Στίνας, Νικ. Δούμας κ.ά. Από την Ζάκυνθο ο Γρηγόριος Ξενόπουλος, από την Ιθάκη ο Πλάτωνας Δρακούλης, από την Κεφαλλονιά οι Μαρίνος Αντύπας, Ρόκκος Χοϊδάς, Παν. Πανάς, Νίκος και Παναγιώτης Δημητράτος κ.ά.». *(Δημητρίου, 1985: 282)*.

Έλληνες Αναρχικοί που έδρασαν έξω από την Ελλάδα

ΜΑΧΝΟΒΙΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Το ελληνικό στοιχείο της νότιας Ουκρανίας ζει σε τούτα τα εδάφη περίπου 27 αιώνες. Έφτασαν στην Κριμαία και την Αζοφική σαν Ίωνες στα τέλη του 7ου αρχές του 6ου αιώνα π. Χ. Ακόμα εκτός από τις δύο τούτες περιοχές ζουν σε κάποιες περιοχές του Καυκάσου (Γεωργία, Αρμενία) και στη Νότια Ρωσία (περιοχές του Κρασνοντάρ και της Σταυρούπολης). Τούτοι οι πληθυσμοί δεν μετανάστευσαν από την κυρίως Ελλάδα, αλλά είναι άνθρωποι που ζούσαν εκεί που σήμερα είναι το κράτος της Τουρκίας και οι οποίοι για λόγους οικονομικούς, πολέμων ή γενοκτονίας, αποφάσισαν τις μεταναστεύσεις. Μέχρι τον 14ο αιώνα η περιοχή της Κριμαίας θα είναι βυζαντινή. Μετά θα έρθουν οι Τάταροι, οι οποίοι θα ενταχθούν στο τουρκικό Χανάτο της Κριμαίας (Qrm Yurtu). Θα ακολουθήσουν στα νότια εδάφη της Κριμαίας οι Οθωμανοί. Το 1783, η χερσόνησος της Κριμαίας θα καταληφθεί από Ρώσους. Λίγο πριν την κατάληψη το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού θα μεταναστεύσει προς τα ρωσοκρατούμενα εδάφη. Εκεί θα ιδρυθεί μια νέα πόλη και θα της δοθεί το όνομα της Παναγίας Μαριούπολη, η οποία πλέον θα είναι μια ελληνική επαρχία με 23 ελληνικά χωριά και τα οποία θα αποκτήσουν καθεστώς αυτόνομης διοικητικής περιοχής. Αργότερα ένα μέρος θα ξαναγυρίσει πάλι στην Κριμαία, όπου θα συναντήσουν νέους πρόσφυγες από την Πελοπόννησο και τα νησιά του Αι-

γαίου λόγω των «Ορλωφικών» (1770). Επίσης από το μικρασιατικό Πόντο θα καταφθάσουν μετανάστες και πρόσφυγες έως και το 1918. Όσοι έμειναν στη Μαριούπολη δεν είχαν καμία επαφή με την κυρίως Ελλάδα για δεκάδες χρόνια. Ο ελληνισμός της Ρωσίας και της άλλοτε ΕΣΣΔ μετά από μακροχρόνια συμβίωση με το μωσαϊκό των εθνοτήτων που συμβιώνει στο χώρο, έχει αναπτύξει με αυτές χαλαρούς δεσμούς και στενότερους με τους Ρώσους και τους Γεωργιανούς. Σημαντικά προβλήματα δεν αντιμετώπισε στην πορεία του με εξαίρεση Τούρκους, Αζέρους και Τάταρους.

Σε τούτη την περιοχή ζώντας μαζί με άλλους λαούς το ελληνικό στοιχείο αναμείχτηκε στα διάφορα κινήματα της περιοχής. Την περίοδο 1916-1923 θα δημιουργήσουν οι Έλληνες της Ρωσίας αυτόνομο αντάρτικο στα βουνά του Πόντου με 20.000 περίπου άντρες για να απελευθερωθούν από τους Τούρκους. Στη νότια Ουκρανία όπου βρίσκονταν οι ελληνικές περιοχές Κριμαίας και Αζοφικής, φτάνουν το 1917 οι Γερμανοί μαζί με τους Αυστριακούς. Η κάθοδος αυτή οφείλεται στη συμφωνία του Μπρέστ-Λιτόφσκ που έγινε ανάμεσα στους μπολσεβίκους και τις δυνάμεις της Γερμανίας, Αυστρίας και Τουρκίας.[48] Την κατοχή αυτή ποτέ δεν την αποδέχτηκαν οι αγρότες της περιοχής και εξεγέρθηκαν. Τότε αρχίζει και την δράση του ο **Νέστορας Ιβάνοβιτς Μαχνό** (Ουκρανικά: Нестор Іванович Махно, ρωσικά: Нéстор Ивáнович Махнó), γνωστός και ως «Μπάτκο» (Batko, πατέρας) (1888-1934). Ήταν Ουκρανός επαναστάτης αναρχοκομμουνιστής και διοικητής του μαύρου στρατού. Ο μαύρος στρατός αποτελούνταν «*...από Ουκρανούς αγρότες, 6-8% αγρότες από την*

48. Σημ. Η Συνθήκη του Μπρεστ - Λιτόφσκ είναι μια συνθήκη που συνομολογήθηκε στις 3 Μαρτίου του 1918 στην ομώνυμη πόλη της Λευκορωσίας μεταξύ της Μπολσεβικικής Ρωσίας (Ρωσική Σοβιετική Ομοσπονδιακή Σοσιαλιστική Δημοκρατία) και των Κεντρικών δυνάμεων κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η συνθήκη Μπρεστ- Λιτόφσκ υπήρξε ιδιαίτερα επώδυνη για τη Ρωσία, από την οποία αφαίρεσε περίπου το ένα τέταρτο των εδαφών, καθώς και το ένα δέκατο του συνόλου των πλουτοπαραγωγικών πηγών, ανθρακωρυχείων κ.λπ.

Μεγαλορωσία. Υπήρχαν ακόμα Έλληνες, Εβραίοι, Καυκάσιοι κι άλλοι φτωχοί διαφόρων εθνοτήτων. Οι Ελληνικές και Εβραϊκές παροικίες που ήταν διασκορπισμένες στην περιοχή διατηρούσαν σταθερούς δεσμούς με το κίνημα. Αρκετοί από τους καλύτερους διοικητές του επαναστατικού στρατού ήταν ελληνικής καταγωγής και μέχρι τέλους ο στρατός περιλάμβανε αρκετά ειδικά αποσπάσματα Ελλήνων» (Αρσίνωφ, χ.χ.: 156). Οι αγρότες της περιοχής που επαναστάτησαν διαιρέθηκαν σε δυο μεγάλες πολιτικές ομάδες: οι μεγαλοαγρότες ακολουθούν το εθνικιστικό κίνημα και οι φτωχοί αγρότες και εργάτες τον Μαχνό. Ο στρατός του Μαχνό πολέμησε διαδοχικά τους Μπολσεβίκους και τον Πετλιουρισμό, δηλαδή το κίνημα της εθνικής αστικής τάξης της Ουκρανίας. Χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτού του κινήματος είναι ότι ένοιωθε βαθιά δυσπιστία απέναντι στα πολιτικά κόμματα, στους μπολσεβίκους με τους οποίους ένα φεγγάρι συμμάχησε και προσπάθησε να κάνει πράξη το αναρχικό όραμα της πλήρους απελευθέρωσης των εργαζομένων, δηλαδή να είναι ελεύθεροι από κάθε μορφή κεντρικής εξουσίας και να συμμετέχουν όλοι ισότιμα στο γενικό οικονομικό σύστημα που δημιούργησε στην περιοχή της νότιας Ουκρανίας. Μετά την συντριβή του στρατού των Πετλιουριστών από τις δυνάμεις του Μαχνό το κίνημα τέθηκε εκτός νόμου από τους μπολσεβίκους που είχαν τα ηνία της ΕΣΣΔ και τελικά έσβησε κάτω από έναν άνισο αγώνα.

ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ

Το 19ο αιώνα τότε που η Ελλάδα κάνει τα βήματά της σαν ανεξάρτητο κράτος και η νέα δημιουργούμενη αστική τάξη προσπαθεί να αρπάξει θέσεις στο νεοσύστατο κράτος, στις μάζες του λαού πέφτει πείνα και αφού δεν κυκλοφορεί το χρήμα μεγάλος αριθμός Ελλήνων εμπόρων που στα μαγαζιά τους βαράνε μύγες, θα πάρουν το δρόμο της ξενιτιάς. Της μόδας την εποχή εκείνη είναι η Αίγυπτος γιατί στο τιμόνι της χώρας του Νείλου είναι ένας μεγάλος Τουρκαλβανός άρχο-

ντας γεννημένος στην Καβάλα ο Μωχάμετ Άλι, που θέλει να εκσυγχρονίσει τη χώρα του και να ενθαρρύνει την εγκατάσταση ξένων εμπόρων και όχι εργατών, αγροτών, και γενικά πλέμπας, που υπάρχουν εκατομμύρια στη χώρα της Αιγύπτου.

Την περίοδο 1830-1881 όπου σημειώνεται το πρώτο κύμα μαζικής μετανάστευσης Ελλήνων στην Αίγυπτο, αρχίζει και η οργάνωση του ελληνισμού της Αιγύπτου σε συλλόγους και κοινότητες. Γρήγορα δημιουργήθηκαν σχολεία, εκκλησίες και νοσοκομεία. Οι έμποροι τούτοι που ήρθαν εδώ, δούλεψαν σε όλους τους τομείς, έγιναν τραπεζίτες και βιομήχανοι. Μερικές από τις οικογένειες αυτές που έγραψε η ιστορία του πλούτου, είναι: αδελφοί Τοσίτσα, Μπενάκη, Στουρνάρα, Ζιζίνια, Αβέρωφ, Τσανακλή, Ντ' Αναστάση, Καζούλη, Ζερβουδάκη κ.ά. Πέρα από τους εμπόρους που πρόκοψαν υπήρχαν και μεγάλες μάζες φτωχών Ελλήνων. Την παρουσία τους εξηγεί ο καθηγητής Ευθ. Σουλογιάννης. Μετά την πτώση του Μεσολογγίου και την κατοχή της Πελοποννήσου από αιγυπτιακά στρατεύματα, περίπου 12.000 γυναικόπαιδα, αλλά και αρκετοί άνδρες, πουλήθηκαν σε παζάρια της Αιγύπτου και της Μέσης Ανατολής. Οι δούλοι αυτοί είτε εξαφανίστηκαν, είτε αποτέλεσαν τον πυρήνα για την ανάπτυξη των ελληνικών παροικιών της Αιγύπτου τον 19ο αιώνα. Από όλους τους Έλληνες που μαζεύτηκαν εδώ δεν είχαν καλή τύχη οι περισσότεροι, όπως γίνεται πάντα. Οι μεγάλες μάζες έζησαν στην έντιμη πενία, δεδομένου ότι η αφραγκία είναι εύφορη γη για να σπαρθούν και να καρποφορήσουν οι ιδέες του σοσιαλισμού, που την εποχή εκείνη ήταν ενταγμένος και ο αναρχισμός. Το πρώτο εργατικό σωματείο ιδρύθηκε από Έλληνες το 1872 με το όνομα «Αδελφότητα Εργατών». Σύντομα εμφανίστηκε στους πάγκους των εφημεριδοπωλών στην Αλεξάνδρεια (1877) η πρώτη αναρχική εφημερίδα με τίτλο «*Il Lavoratore*» (*η Εργασία*). Στην Αλεξάνδρεια πέρασαν δεκάδες επώνυμοι Ιταλοί αναρχικοί, όπως ο Μαλατέστα, ο Τσιπριάνι και εκατοντάδες ανώνυμοι. Από αυτούς έμαθαν τις αναρχικές ιδέες οι

Έλληνες της Αιγύπτου. Η πρώτη αναφορά για Έλληνα αναρχικό γίνεται στο περιοδικό «*El Hilal*», ο οποίος διένεμε φυλλάδια για την επέτειο της *Παρισινής Κομμούνας*. Τον Οκτώβρη του 1894 εργάτες Έλληνες που δούλευαν στην εταιρία της Διώρυγας του Σουέζ κατέβηκαν σε απεργία με αναρχική υποκίνηση. Αμέσως μετά κάνει την εμφάνισή του στο Κάιρο το σωματείο των τσιγαράδων, όπου μετέχουν Ιταλοί και Έλληνες αναρχικοί. Το 1894 επίσης ο αναρχικός Γιαννάκης Σακελλαρίδης συμμετείχε ενεργά στη συγκρότηση ενός συνδικάτου τσαγκαράδων (ο ίδιος αργότερα φέρεται ότι συμμετείχε στο Σοσιαλιστικό Κέντρο). Μετά εμφανίζεται ο Έλληνας γιατρός Α. Σκουφόπουλος, υπό την προεδρία του οποίου ιδρύθηκε το 1918 το Διεθνές Εργατικό Συνδικάτο του Ισθμού του Σουέζ με πρωτοβουλία της Αδελφότητος Αλληλοβοήθειας «*Ο Φοίνιξ*», που είχε ιδρυθεί το 1908. Επίσης, το 1923 κυκλοφόρησε στην Αλεξάνδρεια το έργο του «*Παλιές και καινούργιες ιδέες*». Το 1899 πραγματοποιήθηκε μια ακόμα απεργία των καπνεργατών, στην οποία πρωταγωνιστικό ρόλο έπαιξαν και κάποιοι Έλληνες, όπως οι Αριστείδης Παππάς, Ν. Χρυσούδης ή Ζωγράφος και Σ. Βλαχόπουλος. Λίγο αργότερα οι καπνοβιομήχανοι κατάφεραν να εξοβελίσουν τους Παππά, Χρυσούδη και Βλαχόπουλο από το προσκήνιο και σχημάτισαν ένα διασπαστικό σωματείο με μέλη κάποιους Έλληνες τσιγαράδες. Αλλά ήδη ανάμεσα στους εργάτες δρούσε μια ομάδα Ελλήνων αναρχικών και επαναστατών, όπως οι αδελφοί Βουρτζώνη, ο Νίκος Γιάννης και ο Γιάννης Μαύρος. Το 1900 ο εργάτης Κ. Αστεριάδης κυκλοφορεί μια μπροσούρα με αναρχοσυνδικαλιστικές απόψεις. Όταν το αναρχικό κίνημα φουντώνει, καταφθάνουν από την Ελλάδα διάφοροι αναρχικοί μεταξύ των οποίων ο Νίκος Δούμας που βγάζει την εφημερίδα «*ο Εργάτης*». Ακολουθούν ο Καραμπίλιας και ο Πάνος Μαχαίρας. Ιδρύεται το διεθνές σωματείο τυπογράφων από τους Ιωσήφ Χιόνη και Γεράσιμο Λούζη μαζί με τους Ιταλούς αναρχοσυνδικαλιστές Βοζάι, Λότζι και Πιτζορίτι. Το 1907 γίνονται μεγάλες διαδηλώσεις στην Αλεξάνδρεια και το Κάιρο

ενάντια στις απελάσεις Ρώσων προσφύγων που είχαν φτάσει εδώ μετά την επανάσταση του 1905. Το 1909 ο αναρχικός Γεώργιος Τελεμίτης κυκλοφορεί την μπροσούρα «*Κάτω τα Είδωλα*», που την εποχή εκείνη κυκλοφορεί ευρέως και στην Ελλάδα. Το 1911 το αιγυπτιακό κράτος αρχίζει σειρά διώξεων, κυρίως των Ιταλών, αλλά και Ελλήνων. Πολλοί αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα.

Στην Αίγυπτο βρήκε καταφύγιο και ο Πάνος Μαχαίρας, εργάτης που δραστηριοποιήθηκε πολιτικά στον Αναρχικό Όμιλο Πύργου. Μετά τη διάλυση του Ομίλου βρήκε καταφύγιο στην Αίγυπτο. Εκεί θα δουλέψει για τον αναρχισμό για κάμποσο διάστημα και μετά θα πάει στις ΗΠΑ και θα γυρίσει στην Ελλάδα το 1926 για να πεθάνει στην Ξάνθη.

Σημαντική προσωπικότητα του αναρχικού κινήματος της Αιγύπτου ήταν και γιατρός Σεραφίδης Γεώργιος. Αυτός έγραφε στην αναρχική εφημερίδα του Καΐρου *ο «Εργάτης»*.

Ο Χατζόπουλος Ζαχαρίας συγγραφέας που γεννήθηκε το 1880. Σπούδασε νομικά και έγραψε το θεατρικό έργο «*Η Κλειστή Θύρα*» και μια μπροσούρα με *τίτλο «Αντίλογο στη Χαρούμενη Επιστήμη»*. Στην Αίγυπτο έδρασαν και οι *Απουάνοι*, μια ομάδα που την αποτελούσαν αναρχοατομιστές γλεντζέδες που πέρναγαν τη ζωή τους διασκεδάζοντας στους δρόμους της Αλεξάνδρειας στα μέσα του 20ου αιώνα. Φωνάζοντας πολιτικά συνθήματα όπως «Σάρκα και Αίμα», «Βίβα λ' Απουα», υπονοώντας την ιταλική πόλη από όπου ξεκίνησε αυτή η μόδα. Έτρωγαν μακαρονάδες στην οδό Αναστάζη ή έσφαζαν καρπούζια στην κοιλιά κάποιας πόρνης γιατί ήταν τακτικοί θαμώνες των πορνείων. Την ομάδα αυτή ίδρυσε ο αναρχοατομιστής Γιώργος Βρισιμιτζάκης. Ακόμα οι εμιγκρέδες (Μαχαίρας και Καραμπίλιας) ίδρυσαν το Διεθνές Αναγνωστήριο, ένα μικρό χώρο όπου οι εργάτες της πόλης μπορούσαν να κουβεντιάσουν πολιτικά και εργατικά ζητήματα ή να διαβάσουν.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΟΝ ΙΣΠΑΝΙΚΟ ΕΜΦΥΛΙΟ

Όταν γινόταν ο ισπανικός εμφύλιος πόλεμος, στην Ελλάδα είχε επιβληθεί το δικτατορικό καθεστώς του Μεταξά. Η έξοδος από τη χώρα ήταν δύσκολη. Παρόλα αυτά στο πλευρό των εξεγερμένων επαναστατών της Ισπανίας, που για ένα μεγάλο διάστημα είχε πάρει αναρχικό χαρακτήρα αφού οι αναρχικές ομάδες ήλεγχαν μεγάλα τμήματα της ανατολικής Ισπανίας, στα οποία δημιούργησαν εργατικές και αγροτικές κολεκτίβες, σχεδόν ολόκληρη η Καταλονία ήταν κάτω από τον έλεγχό τους (Heywood, 2007: 341). Από την Ελλάδα στον ισπανικό εμφύλιο πήγαν παρά πολλοί εθελοντές. Λίγο πριν πάρει την εξουσία ο Μεταξάς έφυγαν περίπου 2000 άτομα, αλλά εκτός από τους Έλληνες της Ελλάδας και εκατοντάδες Έλληνες της διασποράς, κυρίως από τη Γαλλία και τις ΗΠΑ πήγαν εκεί να πολεμήσουν για τη Σοσιαλιστική ιδέα. Με το καθεστώς Μεταξά, που οι νόμιμοι δρόμοι έκλεισαν, οι επαναστάτες βρήκαν μια ανοιχτή τρύπα. Πήγαιναν στη Μασσαλία δήθεν να δουλέψουν στα βαπόρια και όταν έφταναν εκεί έρχονταν σε επαφή με την ελληνική οργάνωση της Μασσαλίας που την αποτελούσαν ναυτεργάτες και μεταφέρονταν στην Ισπανία. Ο κύριος όγκος των Ελλήνων εθελοντών προέρχονταν από την εργατική τάξη, αν και συμμετείχαν και διανοούμενοι και επιστήμονες. Χαρακτηριστική η περίπτωση του Δημήτρη Γιωτόπουλου ή Βίττε, αρχειομαρξιστή και υπαρχηγού του Τρότσκυ ο οποίος πολέμησε στο πλευρό του Τροτσικιστικού POUM και τελικά πιάστηκε το 1937, όταν οι σταλινικοί αποφάσισαν να εκκαθαρίσουν τις αντίζυγες φράξιες των δημοκρατικών, ώστε να εμφανισθούν ως αποκλειστικοί μαχητές κατά του ολοκληρωτισμού. Το μεγαλύτερο μέρος των Ελλήνων πολέμησε στις γραμμές της 15ης Διεθνούς Ταξιαρχίας και ιδιαίτερα στο βαλκανικό τάγμα που ονομάζονταν «Γ. Δημητρώφ». Αργότερα συγκροτήθηκε ελληνικός λόχος με διοικητή τον Γιάννη Παντελιά που στη ζωή του ήταν ξυλουργός, έδρασε με το ψευδώνυμο Γιάννης Μαργαρίτης και υποδιοικη-

τής ένας καπνεργάτης ο Αναγνώστης Δεληγιάννης που πήρε το επαναστατικό όνομα Γιάννης Σιγανός. Αρχικά ο λόχος ονομάζονταν «Ζαχαριάδης», αργότερα άλλαξε την ονομασία σε « Ρήγας Φεραίος». Επίσης υπήρξαν και Έλληνες που ήταν διάσπαρτη σε άλλους λόχους. Και κυρίως οι αναρχικοί πολέμησαν στο λόχο του Ντουρούτι Ντουμάνχε Χοσέ Μπεναβεντούρα που γεννήθηκε το 1896 και δούλεψε σαν μηχανικός. Εντάχθηκε στο αναρχικό κίνημα και αυτοεξορίστηκε στη Γαλλία. Το 1920 μετά την επιστροφή του εντάχτηκε στους Τιμωρούς (Los Justicieros) μια αναρχική ομάδα με δραστηριότητα (αλλοτριωτική, προπαγανδιστική εκδοτική) των Αλληλέγγυων και του διαδόχου σχήματος *Εμείς* (Los Nostros).

ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΟ ΜΕΞΙΚΟ

Πλωτίνος Κ. Ροδοκανάκης. Γεννήθηκε στην Αθήνα το1828. Το 1848 πήγε στο Βερολίνο όπου σπούδασε ιατρική και εκεί ήρθε σε επαφή με τα έργα του Προυντόν και του Φουριέ. Μετά από καιρό πήγε στο Παρίσι όπου γνώρισε προσωπικά τον Προυντόν και το 1861 εγκαταστάθηκε στο Μέξικο Σίτυ, όπου έγινε καθηγητής της φιλοσοφίας. Το 1863 οργάνωσε την πρώτη Αναρχική ομάδα του Μεξικού από φοιτητές. Μεταξύ των φοιτητών ήταν και οι Francisco Zalacosta, Santiago Villanueva, Juan de Mata Rivera και Hermegrido Villavicencio, ο οποίος έγινε σημαντική προσωπικότητα του αναρχικού κινήματος.

Το 1865 δημιούργησε την ομάδα Club Sosialista de Estudiantes που με την προπαγανδιστική δραστηριότητά του βοήθησε τους εργάτες της υφαντουργίας στην ίδρυση του πρώτου συνδικάτου και οδήγησε στην πρώτη καταγεγραμμένη απεργία στην ιστορία του Μεξικάνικου εργατικού κινήματος. Το χειμώνα του 1865 ίδρυσε στην πόλη Τσάλκο του Βόρειου Μεξικού, ένα σχολείο για τους αγρότες, στο οποίο μπορούσε να διδάξει την οργάνωση της κοινωνίας σε κολεκτίβες. Το 1869 ο μαθητής του Escuela Xulio Tsaves οργάνωσε μια

εξέγερση αγροτών που εξαπλώθηκε στις γύρω πολιτείες.

Ο Ροδοκανάκης συντάσσεται μαζί του και δημοσιεύει ένα μανιφέστο προς όλους τους φτωχούς καταπιεσμένους και τους φτωχούς του Μεξικού και της Οικουμένης. Οι εξεγερμένοι αγρότες αφού κατέλαβαν μερικές πόλεις ηττήθηκαν από τα ομοσπονδιακά στρατεύματα του Χουάρες, ενώ αργότερα ο Escuela Xulio Tsaves τουφεκίζεται. Ο Ροδοκανάκης[49] κατάφερε να ξεφύγει αλλά πιάστηκε αργότερα και καταδικάστηκε σε θάνατο. Παρά την καταδίκη η ποινή δεν εκτελέστηκε. Ο Ροδοκανάκης γύρισε στην Ευρώπη το 1886. Θα εκδώσει ένα Σοσιαλιστικό Αλφαβητάριο της Στοιχειώδους Κατήχησης της Σχολής του Κάρολου Φουριέ, *το Φαλανστήριο* και την μπροσούρα *Νεοπανθεϊσμός - Εκτίμηση για τον Άνθρωπο και τη Φύση* (1864).

ΠΑΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

Σημαντικό στέλεχος αυτής της Ένωσης που την αποτελούσαν Έλληνες και κάμποσοι Εβραίοι και έδρασε το 1910 στην Κωνσταντινούπολη ήταν ο Ζαχαρίας Βεζεστάνης.

Ήταν μια Σοσιαλιστική Εργατική Ένωση όμως τα περισσότερα μέλη της ήταν προσκείμενα στον αναρχοσυνδικαλισμό. Άλλοι Έλληνες που έδρασαν στην Κωνσταντινούπολη ήταν Νίκος Γιαννιός-Β. Κουντούρη-Στέφανος Παπαδόπουλος.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ

Στην Ρωσία έδρασαν αρκετοί Έλληνες μέσα από τις διάφορες οργανώσεις της εποχής τους με σοσιαλιστικό και συχνά αναρχίζοντα λόγο. Σημαντικοί είναι ο Περικλής Αργυρόπουλος που έδρασε περί το 1835 και γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη. Ο Ζώρζης Κ. Ράλλης που γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και συνεργάστηκε με τον Μπακούνιν, και ο Αντώνης Ροσόλλυμος δικηγόρος.

49. Σημ. Αναφέρεται και σα Ροδοκανάτης

ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΣΤΗΝ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

Στην Αργεντινή που είχε μεγάλη ελληνική κοινότητα έδρασαν διάφοροι Έλληνες μετανάστες κομμουνιστές και αναρχικοί μέσα από διάφορες οργανώσεις και εφημερίδες που ίδρυσαν για να προασπίσουν τα συμφέροντά τους. Το 1924 συγκροτήθηκε η Ένωση Ελλήνων Ελευθεροσκεπτικιστών «Σκέψης-Πράξης». Το 1926 εμφανίστηκε μια ελληνική εφημερίδα γενικής αριστερής κατεύθυνσης, με τον όνομα «Αγών», την οποία στήριζαν τροτσκιστές αλλά και αναρχικοί. Τέλος, στη δεκαετία του 1930, σημαντική περίπτωση αποτελούσε ένας Έλληνας αναρχοατομικιστής με το όνομα Κώστας. *Τα στοιχεία είναι από σχετικό άρθρο του πανεπιστημιακού Τ. Τάμη που δημοσιεύτηκε στην ελληνική εφημερίδα της Μελβούρνης «Νέος Κόσμος», στις 20 Μαρτίου 1993.*

ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Το 1880 ζούσαν στην Αμερική περίπου 500 μετανάστες από την Ελλάδα. Εκεί δούλευαν σαν εργάτες ανειδίκευτοι στις βιομηχανίες και στα ορυχεία, ή όπου αλλού έβρισκαν δουλειά. Αρκετοί από αυτούς ασχολήθηκαν με τον συνδικαλισμό και την πολιτική. Μετά το 1912 οι Έλληνες κλωστοϋφαντουργοί δημιούργησαν ένα συνδικάτο που σαν σκοπό είχε την καταπολέμηση της αντιμεταναστευτικής προπαγάνδας που αναπτύσσονταν την εποχή εκείνη. Ακόμα πολλοί Έλληνες εντάχθηκαν στο συνδικάτο IWW. Σημαντικοί αγωνιστές της IWW είναι: ο Δημοσθένης Νίκας, ο οποίος αργότερα θα είναι από τους ιδρυτές του Κομμουνιστικού Κόμματος Αμερικής. Ακόμα οι αδελφοί Τζόν και ο Κωνσταντίν Πούλος ο οποίος θα εξελιχθεί αργότερα σε σημαντικό παράγοντα της ελληνοαμερικανικής παροικίας. Λούη Τίκας από το Ρέθυμνο Κρήτης από τους επικεφαλής της απεργίας του 1914 στο Κολοράντο, όπου και σκοτώθηκε από τα πυρά της αστυνομίας. Ο Λούη

Θεοδωρόπουλος οργανωτής της IWW[50] στην Γιούτα.

Διαδήλωση στο κέντρο της Αθήνας

50. Σημ. Η IWW Αρχικά της οργάνωσης Βιομηχανικοί Εργάτες Κόσμου. Με παραρτήματα σχεδόν σε όλον τον κόσμο. Την οργάνωση ίδρυσαν οι ανθρακωρύχοι των Δυτικών Πολιτειών των ΗΠΑ. Έχει διευθύνει πολλές μεγάλες απεργίες

ΠΡΩΤΗ ΔΙΕΘΝΗΣ

Το Σεπτέμβριο του 1864 στις 28 του μηνός, οργανώθηκε μια διεθνής εργατική συγκέντρωση στην αίθουσα Άγιος Μαρτίνος στο Λονδίνο, με το όνομα Association Internationale des Travailleurs (Διεθνής Ένωση των Εργαζομένων, Δ.Ε.Ε). Συμμετείχαν εργάτες από Αγγλία, Γαλλία, Πολωνία, Ιταλία και Ελβετία. Η συγκέντρωση αυτή έγινε για ένα συγκεκριμένο σκοπό: να οργανωθούν όλοι οι εργάτες και να αντιμετωπίσουν ενωμένοι τα προβλήματά τους. Εκεί μεταξύ των άλλων παραβρέθηκε και ο Karl Marx, καθώς και διάφορες αναρχικές ομάδες. Την εποχή εκείνη ο αναρχισμός διέθετε ισχυρά ερείσματα και αποδοχή ανάμεσα στις λαϊκές τάξεις, τους φοιτητές και διανοούμενους, καθώς ήταν σε θέση να επηρεάζει καταστάσεις. Η διεθνής κατέρρευσε το 1871 λόγω του αυξανόμενου ανταγωνισμού μεταξύ Μαρξιστών και αναρχικών υπό την ηγεσία του Michael Bakunin. Η κύρια διαφωνία τους συνίσταται στο ζήτημα του κράτους.

Ο Karl Marx ήθελε ένα κράτος εργατικό με αιχμή του δόρατος τη δικτατορία του προλεταριάτου και τοποθετούσε στο μέλλον την κατάργηση του κράτους μέσω της κατάργησης των κοινωνικών ανισοτήτων. Ο Michael Bakunin ήθελε αυτοκυβερνώμενες κοινότητες αποτελούμενες από ελεύθερα άτομα.

Οι αναρχικοί πιστεύουν ότι αν δεν καταργηθεί εξαρχής το κράτος, τα όσα υποστηρίζουν οι μαρξιστές δεν πρόκειται να συμβούν ποτέ, αφού η κρατική εξουσία αναπαράγεται μέσω της αυταρχικής επιθυμίας για εξουσία που δημιουργείται σε αυτούς που είναι στην κυβέρνηση, ανεξάρτητα αν είναι καπιταλιστές ή σοσιαλιστές. Η διαμάχη αυτή σήμανε και το τέλος

της συνεργασίας μαρξιστών και αναρχικών. Οι αναρχικοί θα φτιάξουν δική τους Διεθνή. Από εδώ και πέρα γίνονται άσπονδοι εχθροί και οι αναρχικοί θα σφαγιαστούν σε παγκόσμιο επίπεδο κυριολεκτικά όπου το προλεταριάτο δημιούργησε «Λαϊκή Δημοκρατία».

Τον αναρχισμό πολέμησε και ο Στάλιν, που έβγαλε ένα έργο με τίτλο «Αναρχισμός ή Σοσιαλισμός». Δημοσιεύτηκε αρχικά υπό μορφή άρθρων σε μπολσεβίκικες εφημερίδες της Τιφλίδας (Ιούνιο 1906 ως τον Απρίλιο του 1907). Σε τούτα τα φιλοσοφικά άρθρα ο Στάλιν απαντάει στον αναρχικό Τσερκεζισβίλι, μαθητή του Κροπότκιν. Στο πρώτο μέρος ο Στάλιν αναλύει τη διαλεκτική μέθοδο. Στο δεύτερο μέρος αναλύει τον φιλοσοφικό υλισμό. Στο τρίτο μέρος του έργου ο Στάλιν υποστηρίζει πως ο προλεταριακός σοσιαλισμός πηγάζει άμεσα από το διαλεκτικό υλισμό. Σε γενικές γραμμές στο πολυσέλιδο αυτό βιβλίο η θέση του Στάλιν είναι πως *« ... όσο για τους αναρχικούς αυτοί δεν είναι ούτε αυθεντικοί σοσιαλιστές μια και εκθειάζουν ένα σοσιαλισμό μικρών κοινοτήτων, ούτε πραγματικοί επαναστάτες αφού αρνούνται την ανάγκη της δικτατορίας του προλεταριάτου, όπως όλοι οι οπορτουνιστές προπαγανδίζουν και οι αναρχικές αστικές επιρροές μέσα στο εργατικό κίνημα» (Ρόζενταλ, 1963: 32).*

Ο εμφύλιος αυτός πόλεμος μεταξύ κομμουνισμού και αναρχισμού θα σβήσει κυριολεκτικά το αναρχικό κίνημα στην Ελλάδα γιατί στις μεγάλες μάζες των αγροτών και του λαού κυριάρχησε το ΚΚΕ. Το τελικό χτύπημα θα το δώσει η δικτατορία του Μεταξά σε όλες τις εκφράσεις του σοσιαλιστικού κινήματος. Μετά τον Μεταξά τα αριστερά κινήματα θα ξαναβρούν την ζωντάνια τους να παλέψουν για τις ιδέες τους εκτός από τον αναρχισμό που τον χτύπαγε σαν χταπόδι το ΚΚΕ. Ο Μαρξισμός και ο Λενινισμός απέκτησε σχεδόν παγκόσμια εξουσία και δημιούργησαν Σοσιαλιστικές Δημοκρατίες. Οι αναρχικοί βαφτίστηκαν ρουφιάνοι της ασφάλειας και στην καλύτερη περίπτωση απομονώθηκαν. Και γι΄αυτό το λόγο αναρχικές ομάδες που έδρασαν συντεταγμένα στον Ελλη-

νικό Εμφύλιο πόλεμο 1946-1945 δεν έχουμε, εκτός από μεμονωμένες περιπτώσεις. Χρειάστηκε το κίνημα του Μάη του 1968 στη Γαλλία για να αποκτήσουν και πάλι παρουσία στην Ευρώπη. Στην Ελλάδα θα εμφανιστούν μετά τη στρατιωτική κυβέρνηση των Συνταγματαρχών, την δεκαετία 1970-1980.

ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ

Τον Απρίλιο του 1967 έγινε στρατιωτικό πραξικόπημα. Επικεφαλής του πραξικοπήματος ήταν οι συνταγματάρχες Γεώργιος Παπαδόπουλος, Νικόλαος Μακαρέζος και ο ταξίαρχος Στυλιανός Παττακός. Τα ξημερώματα, άνδρες της Ελληνικής Στρατιωτικής Αστυνομίας (ΕΣΑ) υπό τον συνταγματάρχη Ιωάννη Λαδά συλλαμβάνουν όλο σχεδόν τον πολιτικό κόσμο. Κηρύσσεται στρατιωτικός νόμος, κατάργηση κομμάτων. «Πρωθυπουργός» της δικτατορίας ο Κ. Κόλλιας, εισαγγελέας του Αρείου Πάγου.

Στην περίοδο της δικτατορίας κάμποσοι αναρχικοί συμμετέχουν σε ομάδες αντίστασης. Συλλαμβάνονται και καταδικάζονται οι *Βασίλης Καραπλής* και *Κάτια Καμπιώτου*. Ελευθεριακές ιδέες κυκλοφορούν ακόμα και σε ένοπλες γενικά αριστερές οργανώσεις, όπως η «*Λαϊκή Πάλη*» στη Θεσσαλονίκη. Μια οργάνωση που είχε στα σπλάχνα της άντρες από όλο το φάσμα της αριστεράς, μέλος της οποίας ήταν και ο **Δαμβέρης Τάσος** που γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1944 και αυτοκτόνησε στη Θεσσαλονίκη το 1999. Ο Δαμβέρης προσχώρησε στις αντιεξουσιαστικές ιδέες τα χρόνια της δικτατορίας. Πιάστηκε στις 4 Σεπτεμβρίου από την αστυνομία και προσήχθη στο δικαστήριο. Τον Ιανουάριο του 1970 καταδικάστηκε σε ισόβια μαζί με τους *Στέργιο Κατσαρό, Αντώνη Λιάκο, Τριαντάφυλλο Μηταφίδη*. Φυλακίστηκε στα κελιά της χούντας. Στη φυλακή έγραψε το βιβλίο *Μια Ιστορία της Νύχτας 1967-74*.

Επίσης ο **Βασιλειάδης Στέλιος** σπουδαστής της σχολής Υπομηχανικών από τη Νίκαια. Σκοτώθηκε σε τροχαίο τον Δε-

κέμβριο του 1974. Το 1971 συμμετείχε σε διάφορες εκδοτικές και συντακτικές δραστηριότητες. Τον Νοέμβριο του 1974 θα συντάξει την ιδρυτική προκήρυξη της Αυτόνομης Αντιεξουσιαστικής Κοινωνικοπολιτικής Ομάδας (ΛΑΚΟ).

Σαν εχθρό της στρατιωτικής κυβέρνησης του συνταγματάρχη Παπαδόπουλου θα εντάξω και το μαυροκόκκινο ταγματάρχη **Σειρηνίδη Κώστα,** που γεννήθηκε στην Νέα Ιωνία του Βόλου το 1938. Σπούδασε στη Σχολή των Ευελπίδων. Όταν αποφοίτησε εντάχθηκε στον παράνομο μηχανισμό του ΚΚΕ (1968), ως αντιδικτατορικός αγωνιστής. Το Νοέμβριο του 1973 σαν επικεφαλής τάγματος ενός λόφου γύρω από την Τρίπολη απαίτησε να τιμωρηθούν οι αίτιοι της σφαγής του Πολυτεχνείου. Το 1978 αποτάχτηκε με την κατηγορία της «οργάνωσης κινήματος εναντίον του καθεστώτος». Έγραψε το βιβλίο *Η Στρατιωτική Παρουσία των ΗΠΑ στην Ελλάδα*. Κατόπιν προσχώρησε στην αναρχία και συμμετείχε για ένα διάστημα στην συντακτική Ομάδα Εναντίων στη Λήθη. Ίδρυσε το Ινστιτούτο Κοινωνικών Μελετών. Συνεχίζοντας το γράψιμό του παρέδωσε στο αναγνωστικό κοινό τα βιβλία: *Η Ανατολή της Ουτοπίας, Από την Παρορμητική Βία των Αλλοτριωμένων στην Απελευθερωτική των Εξεγερμένων, Από την Παγκοσμιοποίηση των Εξουσιαστών στην Γενικευμένη Αντεπίθεση των Εξεγερμένων*. Πέθανε στις 15 Ιουνίου το 2010.

ΑΝΑΡΧΟΑΥΤΟΝΟΜΟΙ - ΛΟΥΜΠΕΝ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΟΙ

Η λέξη αναρχοαυτόνομοι κατά την δική μου άποψη υπονοεί τα μοναχικά άτομα που ζουν μια ζωή ιδιόρρυθμη και συναντώνται σε όλα τα κοινωνικά στρώματα. Ένα φεγγάρι χρησιμοποιήθηκε και από τον Χαρίλαο Φλωράκη, στη Βουλή των Ελλήνων (20-12-1980), για να περιγράψει την κατάσταση που επικρατούσε τότε στα Πανεπιστήμια (Φούντας, 2014: 72).

Μια μεγάλη ομάδα αναρχοαυτόνομων σιτίζεται κατά κανόνα από το ιδιόρρυθμο ελληνικό κράτος που μπήκαν μετά την μεταπολίτευση αφού είναι πλήρως κομματικοποιημένο ανεξάρτητα ποιος βρίσκεται στην εξουσία. Ο κρατικός υπάλληλος στην Ελλάδα απολαμβάνει μια εφόρου ζωής αργομισθία. Τα παλιά χρόνια δικαίωμα να φάνε από το δημόσιο είχαν μόνο οι νικητές του εμφυλίου πολέμου, οι αριστεροί που ασχολούνταν με την πολιτική γίνονταν αναγκαστικά ελεύθεροι επαγγελματίες και πλούτιζαν. Μετά τη μεταπολίτευση μπήκαν και μάζες της αριστεράς και αναρχικοί που δεν ήταν γεννημένοι επαναστάτες και το ροκανίζουν για να πέσει από μέσα όπως τους δίδαξε ο μεγάλος επαναστάτης Μπλανκί. Αναφέρω δυο από πολλούς επώνυμους.

Είναι ο αναρχικός ποιητής **Μιχάλης Κατσαρός** που δεν τον ταΐζε η ποίηση αλλά η σύνταξη του Ελληνικού Δημοσίου αφού ήταν μόνιμος αξιωματικός της Πολεμικής Αεροπορίας και τον «αναρχομόνο», κατά δήλωσή του **Γιάννη Σκαρίμπα** που γεννήθηκε στην Αγία Ευθυμία Παρνασίδος το 1893. Εργάστηκε σαν εκτελωνιστής στη Χαλκίδα και πέθανε το 1984, αφήνοντας σημαντικό συγγραφικό έργο. Σημαντικός είναι

και ο συγγραφέας **Διαμαντής Φλωράκης**, που ζει ακόμα και είναι γνωστός για την σειρά των δέκα βιβλίων του Επιστημονικής Φαντασίας Υπαρξιακής Αναρχίας με γνωστότερο της σειράς αυτής το βιβλίο *«Τα Πανοτρόνια και οι Αναρχικοί του Απόλυτου»*.

Σαν αναρχικό τρόπου ζωής θα συμπεριλάβω και τον **Σίμο Τσαπνίδη** τσαγκάρης το επάγγελμα που ήρθε πρόσφυγας στην Ελλάδα από την Μικρά Ασία. Έζησε στην Δραπετσώνα κάνοντας τον τσαγκάρη. Η τύχη του χαμογέλασε και κέρδισε ένα λαχείο με τα λεφτά σπούδασε την δραματική τέχνη. Μετά περιπλανήθηκε σχεδόν σε όλη την Ευρώπη. Στην Ελλάδα θα γυρίσει το 1975 για να ζήσει φτωχικά σε μια ταράτσα στην συνοικία του Ψυρή. Έγινε γνωστός σαν αρχηγός των Ελλήνων «υπαρξιστών». Πέθανε το 1999.

Ακόμα είναι διάφοροι ιερείς του κατώτερου κλήρου που αναλώνουν τον εαυτό τους στη διακονία του ποιμνίου τους. Αυτοί έχουν σαν πρότυπο τον άγιο Αυτόνομο. Πρόκειται για τον ιερομάρτυρα επίσκοπο Πραινέστου που θανατώθηκε για την πίστη από τον αυτοκράτορα Διοκλητιανό (Φούντας, 2014: 26).

Σε άλλο επίπεδο είναι οι Λούμπεν προλετάριοι, που σημαίνει τα άτομα που ζουν παρασιτικά ή άνομα, και μέσα από την ανομία βγάζουν παράδες ή είναι στη ζητιανιά. Στην Ελλάδα λόγω της ιδιαίτερης πορείας που ακολούθησε η χώρα μετά τον εμφύλιο πόλεμο, ό,τι είχε σχέση με σοσιαλισμό ακόμα και τον νομιμοποιημένο, τα έσκιαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά. Οι νικημένοι του εμφυλίου πολέμου βρίσκονταν στο «σιδηρούν παραπέτασμα» σαν πολιτικοί πρόσφυγες. Οι νικητές είχαν επιβάλει το πιστεύω τους, δηλαδή μια ανάπηρη δημοκρατία. Μην αμφιβάλλετε πως το ίδιο θα γινόταν και αν νικούσε η άλλη παράταξη και μάλιστα θα ήταν και πολύ χειρότερα. Μέσα σε τούτη την κατάσταση οι μόνοι που θα μπορούσαν να αμφισβητήσουν το σύστημα ήταν το λεγόμενο «λούμπεν προλεταριάτο» ή περιθώριο και ιδιαίτερα των μεγάλων πόλεων. Ο Κομμουνισμός και όλες οι τάσεις της αρι-

στερής διανόησης ορίζουν το λούμπεν προλεταριάτο σαν μια μάζα που δεν έχει αναπτύξει ταξική συνείδηση λόγω της μεγάλης εξαθλίωσης. Πιθανόν έτσι να ήταν την εποχή του Karl Marx. Σήμερα είναι διαφορετικά. Στην Ελλάδα το λούμπεν προλεταριάτο γνωρίζει τη πολιτική και τη κοινωνική αλήθεια καλύτερα από τον κάθε διανοούμενο, γιατί είναι η συνέχεια της κλεφτουριάς του 1821 των λαϊκών όμως στρωμάτων. Τα φτωχά στρώματα έμαθαν την πολιτική μέσα από τη ζωή όπως έμαθαν και διάφορες τέχνες και αν θέλουν μπορούν να βγάλουν λεφτά. Αλλά δεν το γουστάρουν, τα θέλουν όλα και τώρα και επειδή δεν μπορούν να τα έχουν σκαρφίζονται δεκάδες τρόπους που βγάζουν ζεστό και άμεσο χρήμα. Γιατί τα άτομα που ζούνε στο περιθώριο είναι γεννημένοι αναρχικοί. Είναι εραστές της τεμπελιάς και θέλουν το χρήμα να το παίρνουν αέρα κοπανιστό.

Μισούν τη δουλεία και όταν οι περιστάσεις τους αναγκάζουν να δουλέψουν το κάνουν με μισή καρδιά. Αυτό το αντιλήφθηκε πρώτος και καλύτερος ο Karl Marx, ο οποίος κατάλαβε ότι δεν θα τους κερδίσει ποτέ γιαυτό και τους απαξίωσε. Το «λούμπεν προλεταριάτο» προέρχεται ετυμολογικά από τη γερμανική λέξη Lumpen (κουρέλια) και δηλώνει τα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση απόλυτης ένδειας ή έσχατης κοινωνικής εξαθλίωσης. Ο όρος χρησιμοποιείται για πρώτη φορά από τον Μαρξ στο βιβλίο του «Ταξικοί αγώνες στη Γαλλία» (1848), όπου διακρίνει εφτά κοινωνικές τάξεις και στρώματα: την αστική τάξη, την βιομηχανική αστική τάξη, την εμπορική αστική τάξη, τους μικροαστούς, τους αγρότες, το προλεταριάτο και τέλος το λούμπεν προλεταριάτο Ο Marx δεν τους χρειάζονταν αφού κατά κανόνα δεν κάνουν οικογένεια, ή όταν κάνουν είναι σε χαλαρή κατάσταση και δεν διαρκεί πολύ καιρό, ή είναι άτομα της παρανομίας με αποτέλεσμα να μην είναι διαχειρίσιμοι από τις εξουσίες πάσης φύσεως. Είναι με λίγα λόγια γεννημένοι αναρχικοί τρόπου ζωής.

Τούτο τον πηγαίο αναρχισμό τον καταδικάζει και ο Λουΐτζι Φάμπρι που θεωρεί ότι είναι ένα αστικό κατασκεύασμα

για να διασύρει την αναρχική ιδεολογία: «*Στην φυλακή και στην αναγκαστική εξορία ήρθαμε σε πολλές φορές σε επαφή με κοινούς εγκληματίες που ονόμαζαν τον εαυτό τους αναρχικό δίχως φυσικά να έχουν ποτέ διαβάσει έστω και ένα αναρχικό περιοδικό ή φυλλάδιο*» (Φάμπρι, χ.χ.: 38).[51] Φυσικά η σχολή αυτή του αναρχισμού η πηγαία και αυθεντική καταγράφεται υποτιμητικά, διότι οι θεωρητικοί της αριστεράς είναι από τη μεσαία τάξη και πάνω κλέβουν νόμιμα και δεν έχουν μέσα τους ταξικό μίσος. Αυτό το ταξικό μίσος χάνεται μέσα από το ταξικό σχολείο και τη σοφή θέση της αστικής φιλοσοφίας να κατακερματίζει τις κοινωνικές τάξεις και να τις κάνει μη διακριτές, τουλάχιστον στον αναπτυγμένο καπιταλισμό της δύσης. Γιατί όταν ένας εργάτης έχει πλέον αυτοκίνητο, τηλεόραση, εξοχικό, ή φορέσει μια στολή, εντάσσεται στη λεγόμενη λαϊκή δεξιά και δεν τον ενδιαφέρει ο αναρχισμός, ούτε θέλει να αλλάξει τον κόσμο. Γιατί συγκρίνοντας την αφετηρία που ξεκίνησε περνάει καλά. Όσοι δεν κατάφεραν να ενταχθούν στις νόρμες μισούν θανάσιμα την εξουσία, όχι γιατί έρχονται σε αντιπαράθεση μαζί της αλλά γιατί πιστεύουν μέσα από τα βάθη της ψυχής τους ότι δεν υπάρχουν ποινικά αδικήματα. Σε μια ταξική κοινωνία όλα τα αδικήματα είναι πολιτικά. Γνωρίζοντας αυτό το βαθύ πιστεύω συχνά - πυκνά έρχονται σε επαφή και δράση με άτομα του ιδεολογικού αναρχισμού που πιστεύουν στη βία και κυριαρχούνται από τα οράματα του Σεργκέι Νιτσάγεφ.[52] Και από εκεί αρχίζουν οι διαδρομές μεταξύ «ποινικών και αναρχικών».

51. Σημ. Το λούμπεν προλεταριάτο το δέχεται ο Νέο-αναρχισμός σαν μια έκφραση του αναρχισμού.

52. Σημ. Ο Σεργκέι Γκενάντιεβιτς Νετσάγιεφ θεωρητικός της επανάστασης. Γεννήθηκε στις 2 Οκτωβρίου του 1847 στο Ιβάνοβο της Ρωσίας και πέθανε το 1882 στην φυλακή της Αγίας Πετρούπολης. Βρέθηκε στην Ελβετία και στρατεύτηκε στους εξόριστους επαναστατικούς κύκλους. Εκεί γνώρισε το Μπακούνιν και συνεργάστηκε μαζί του. Μετά ίδρυσε στην Ρωσία μια οργάνωση την «εταιρία του Τσεκουριού» και θα εκτελέσει σαν καταδότη ένα μέλος της. Το βιβλίο του η Κατήχηση του Επαναστάτη εμπνέει όσους οραματίζονται τη βία.

Ένας τέτοιος αναρχικός ήταν και ο **Φώτης Λιθαρής** που γεννήθηκε στην Πεντάπολη Σερρών και σπούδασε ηθοποιός στην Αθήνα. Δεν άσκησε το επάγγελμα γιατί έπαιζε αφιλοκερδώς στα λαϊκά καφενεία προς τέρψη του λαού. Ζούσε από τις μπογιές ζωγραφίζοντας ή έκανε τον μπογιατζή. Ήταν μπογιατζής-ζωγράφος. Είχε αδυναμία στις απαλλοτριώσεις και συχνά πυκνά απαλλοτρίωνε αυτοκίνητα. Έκανε βόλτες και τα παρατούσε γιατί πίστευε πως η κλοπή είναι «δικαίωμα». Δεν ήταν θέμα κέρδους αλλά αρχών, αφού ήταν μια «επανάκτηση» του πλούτου που είχε αφαιρεθεί από τους φτωχούς. Πέθανε νωρίς. Ακόμα αναφέρω και την **Κατερίνα Γώγου** που ήταν ηθοποιός και ποιήτρια. Σαν ηθοποιός έπαιξε σε πάρα πολλές ταινίες σε δεύτερους ρόλους. Από γεννησιμιού της ήταν αναρχική. Ζούσε στο Γκάζι πριν ακόμα το ανακαλύψουν οι αστοί και το κάνουν διάσημο. Πέθανε από «υπερβολική δόση αλκοόλ και χαπιών» (Σ. Α.-Βιργινία 2007: 160). Αιωνία η μνήμη αυτών.

Παναγιώτης Λιβερέτος. Αναρχικός ναυτικός (β΄ Μηχανικός). Γεννήθηκε το 1947 στην Κεφαλλονιά. Σπούδασε στη Σχολή Εμπορικού Ναυτικού. Το Γενάρη του 1977 θα πρωταγωνιστήσει στην κατάληψη του πλοίου «Aeolian Wind» στο οποίο ήταν πλήρωμα και θα το ανακηρύξει *«Κοινωνική περιουσία των εργαζομένων»*, ενώ θα το ονομάσει σε «Ουλρίκε Μάινχοφ». Πιάστηκε από τις βραζιλιάνικες αρχές μαζί με άλλους ναυτικούς και τράβηξε μεγάλα βασανιστήρια. Είχε και άλλες πολλές περιπέτειες με το ελληνικό κράτος και γενικά με τις αρχές. Θα αυτοπυρποληθεί βάζοντας τέλος στην ταραχώδη ζωή του. (Θα μου επιτραπεί να κάνω μια παρατήρηση γι΄αυτή την πράξη που τη θεωρώ λάθος. Γιατί κατά κανόνα οι ανταρσίες γίνονται από άτομα που μπορούν να κινήσουν το πλοίο, δηλαδή αξιωματικούς της γέφυρας. Οι μηχανικοί όταν το καταλάβουν είναι δώρο άδωρο, μια πράξη αυτοκτονίας γιατί δεν είναι σε θέση να το ταξιδέψουν, αλλά ούτε και τους ακολουθούν τα πληρώματα).

Στην περίοδο της δικτατορίας και συγκεκριμένα προς το

τέλος της έδρασαν σαν ληστές τραπεζών διάφορα άτομα με σημαντικότερους τον **Θοδωρή Βερνάρδο** που αντιμετωπίζεται από τον κόσμο σαν λαϊκός ήρωας. Οδηγείται στις φυλακές Κορυδαλλού από τις οποίες απέδρασε τον Απρίλη, πηδώντας τη μάντρα και ένα μήνα μετά απαλλοτριώνει το υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας στα Σεπόλια. Συλλαμβάνεται στις 13 Ιουνίου του 1974.

Άλλος αγωνιστής ο **Μιχάλη Πρέκας**. Ήταν ένας από τους πολλούς Έλληνες ιλεγκαλιστές,[53] Απαλλοτριωτής μηχανών, αυτοκινήτων και τραπεζών. Έζησε έξι χρόνια στην φυλακή και το υπόλοιπο της ζωής του το πέρασε στο παιχνίδι του κρυφτού για μεγάλους. Άφησε ετούτον τον κόσμο με το όπλο στο χέρι σε απευθείας τηλεοπτική μετάδοση, αρνούμενος να παραδοθεί το 1997, όταν κυκλώθηκε από την αστυνομία βρισκόμενος με τον αναρχικό **Χριστόφορο Μαρίνο** μετά από απόπειρα απαλλοτρίωσης αυτοκινήτου. Όμως ο πρώτος λούμπεν προλετάριος και γεννημένος αναρχικός στην Ελλάδα στις αρχές του 20ου αιώνα που απασχόλησε τις εφημερίδες ήταν ο Ρώσσης Ραϊνάλδος που δήλωνε δημοσιογράφος και αναρχικός. Είχε ζήσει πολλά χρόνια στη Γαλλία. Επανακάμψας στην πατρίδα έζησε εντελώς περιθωριακά με αποτέλεσμα να πηγαινοέρχεται συχνά πυκνά στο κρατητήριο για αλητεία. Την αλητεία την τιμωρούσε το άρθρο 408 που όριζε την αλητεία ως εξής: «*Όστις στερούμενος τῶν μέσων συντήρησης ἐκ φυγοπονίας ἤ ἕνεκα ροπῆς πρός ἄτακτον βίον περιπλανᾶται είς τήν χώραν χωρίς νά ἔχει μόνιμον κατάλυμα τιμωρεῖται διά φυλακίσεως μέχρι τριῶν μηνῶν*». Την εποχή εκείνη τα περιθωριακά άτομα ήταν ακόμα αγνά δεν τα είχε πονηρέψει η τηλεόραση γιατί απλούστατα δεν υπήρχε, και οι κλέφτες έκλεβαν καμία μπουγάδα, που την εποχή εκείνη που δεν υπήρχε πολυκατοικία, κοσμούσαν τις μεγάλες και μικρές αυλές των σπιτιών και τα ρούχα μοσχομύριζαν από μακριά καθώς οι τότε γυ-

53. Σημ. Ιλεγκαλισμός, η ποινική δραστηριότητα αλλά και η συνειδητή διάπραξη εγκλημάτων του λεγόμενου ποινικού δικαίου για κοινωνικούς σκοπούς ή για ατομικούς ντυμένους με το ανάλογο ιδεολογικό επικάλυμμα.

ναίκες ήταν άριστες νοικοκυρές, ή καμία χύτρα φαγητό που η μυρωδιά του σου έσπαγε τη μύτη από μακριά και σε έβαζε στον πειρασμό να το δοκιμάσεις πόσο μάλλον αν ήσουν νηστικός. Τα πολλά λεφτά εκείνη την εποχή τα έκλεβαν οι κουστουμάτοι, όπως γίνεται και σήμερα και μάλιστα χωρίς τιμωρία, αφού γνωρίζουν καλά τα παραθύρια του νόμου.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (1971-1980)[54]

Έτος 1971. Κινητοποιήσεις στα Μέγαρα ενάντια στις απαλλοτριώσεις γης προς όφελος των ομίλων Ωνάση, Νιάρχου και Ανδρεάδη για βιομηχανική χρήση. Τον Σεπτέμβριο αφήνει τον κόσμο ο Γιώργος Σεφέρης, στην κηδεία του χιλιάδες κόσμου διαδηλώνουν κατά της δικτατορίας.

Έτος 1972. Αίρεται ο στρατιωτικός νόμος στη χώρα πλην της Αθήνας, του Πειραιά και της Θεσσαλονίκης. Μακαρέζος και Παττακός ορίζονται «αντιπρόεδροι» της «Εθνικής Κυβερνήσεως».

Τη δεκαετία τη χαρακτηρίζει η πτώση της στρατιωτικής κυβέρνησης και η απώλεια της μισής Κύπρου από τους Τούρκους. Ακόμα, η οριστική εξαφάνιση της βασιλείας, την οποία κατά περίεργη σύμπτωση της ιστορίας την έδιωξε η στρατιωτική κυβέρνηση του Παπαδόπουλου. Οι πολιτικοί απλώς επικύρωσαν με δημοψήφισμα το γεγονός. Μετά την πτώση της χούντας, όπως την ονόμαζε ο λαός, η κυβέρνηση Καραμανλή νομιμοποιεί το ΚΚΕ. Πλέον η Αστική Κοινοβουλευτική Δημοκρατία αποκαθίσταται ενώ αρχίζουν να ανθίζουν οι σοσιαλιστικές ιδέες παρέα με τα αόρατα αμερικάνικα τανκς της κουλτούρας[55] που μπαίνουν μέσα από το νέο μέσο ψυχαγωγίας, την τηλεόραση, και ασκούν γοητεία στις λαϊκές μάζες προσπαθώντας να τους αλλάξουν τον τρόπο ζωής.

Ο λαός εκμεταλλεύεται την ελευθερία που απόκτησε και

54. Σημ. Το Ιστορικό πλαίσιο Αναφοράς , είναι το λεγόμενο Δελτίο Αντιπληροφόρησης.

55. Σημ. τανκ της κουλτούρας τα διάφορα σίριαλ που προπαγανδίζουν τον αμερικάνικο τρόπο ζωής.

βρίσκεται καθημερινά στα πεζοδρόμια με δεκάδες αιτήματα (εκδημοκρατισμό, αύξηση μισθών, συνδικαλιστικές ελευθερίες, καλύτερες συνθήκες δουλειάς). Μαζί με τις πολυποίκιλες σοσιαλιστικές ιδέες που νομιμοποιούνται στη λεγόμενη μεταπολίτευση, αναγεννιέται σταδιακά και ο αναρχισμός. Επίκεντρο δράσης γίνεται αρχικός η περιοχή των Εξαρχείων, μια πλατεία κοντά στην περιοχή της Αθήνας. Τα Εξάρχεια, ως κέντρο που συγκεντρώνει στην ευρύτερη περιοχή του πανεπιστημιακές σχολές ήταν πάντα μια ήσυχη περιοχή γεμάτη ενοικιαζόμενα δωμάτια και πλήθος εστιατόρια που έτρωγαν εργένηδες φτηνά και καλά. Αναδείχτηκε ως τόπος συσπείρωσης της νεολαίας την πρώτη τετραετία μετά τη χούντα, που η κυβέρνηση έκλεισε τα μπαράκια και τα κέντρα διασκεδάσεως της περιοχής Πλάκας και αυτά μαζευτήκαν γύρω από τα Εξάρχεια. Έγινε έτσι από τόπος ησυχίας και κουλτούρας τόπος διασκέδασης.

*«Ο πρώτος αναρχικός που εμφανίστηκε την εποχή που άρχισε να χάνει τη δύναμή της η δικτατορία είναι ο **Γιώργος Γαρμπής,** που γεννήθηκε το 1946 πτυχιούχος πολιτικών επιστημών. Έγινε αναρχικός το έτος 1968 επηρεασμένος από τα γεγονότα του γαλλικού Μάη. Τον επόμενο χρόνο μύησε στις αναρχικές ιδέες τον φοιτητή Γιώργο Σπηλιώτη, ο οποίος αργότερα θα ασχοληθεί και με τις εκδόσεις και θα βγάλει δύο τόμους από το έργο του Ντανιέλ Γκερέν «Ούτε Θεός ούτε Αφέντης», σε μετάφραση Γιάννη Γαλανόπουλου. Στα τέλη του ίδιου χρόνου ο Γιώργος Γαρμπής πήγε για μεταπτυχιακές σπουδές στην Αγγλία, όπου συνδέθηκε με το αγγλικό αναρχικό κίνημα και κυρίως με τον εκδοτικό οίκο Freedom, που είχε ιδρυθεί από τον πρίγκιπα Πέτρο Αλεξέγιεβιτς Κροπότκιν (Ρώσικα Пётр Алексеевич Кропоткин (1842-1921). Στην Αγγλία ο Γαρμπής πήρε μέρος σε διάφορες εκδηλώσεις κατά της Ελληνικής Χούντας, καθώς και του Αγγλικού αναρχικού κινήματος. Το 1971 γυρίζει στην Αθήνα και τον επόμενο χρόνο 1972 ίδρυσε την πρώτη αμιγώς αναρχική ομάδα. Ο χώρος που συγκεντρώνονταν ήταν επάνω από τον κινηματογράφο «Έλλη» που βρίσκε-*

ται στην οδό Ακαδημίας. Τα άτομα που μυήθηκαν στην ομάδα αυτή δεν προέρχονταν από την αριστερά. Έπαιρναν μέρος σε διάφορες πολιτικές και κοινωνικές δράσεις μαζί με άλλους αναρχικούς όπως αυτούς της «Διεθνούς Βιβλιοθήκης».

Έτος 1973 η ομάδα της οδού Ακαδημίας αποφασίζει να βγάλει το βιβλίο του Μιχαήλ Αλεξάντροβιτς Μπακούνιν (ρωσικά: Михаил Александрович Бакунин), με τίτλο «Η Παρισινή Κομμούνα του 1871 και η Ιδέα του Κράτους», που την μετάφραση έκανε ο Γεώργιος Γαρμπής με το ψευδώνυμο Τζάκ Λουμάλα. Ένα χρόνο μετά από την έκδοση του βιβλίου η ομάδα διαλύθηκε και ο Γαρμπής δημιούργησε νέα ομάδα με καινούργια άτομα.

Έτος 1975 ξεκινάει τις εκδόσεις «Ελεύθερος Τύπος». Την εποχή αυτή ξεκινάει η πρώτη προσπάθεια οργάνωσης του Αναρχικού και Αντιεξουσιαστικού χώρου στην Ελλάδα, αλλά δεν τελεσφόρησε. Στην προσπάθεια αυτή μετείχαν περίπου 50 άτομα. Μερικά από τα άτομα αυτά ήταν: οι αδελφοί Μηνάς και Παύλος Γοντικάκης, οι αδελφοί Κυριάκος και Στέλιος Βασιλειάδης, ο Γιάννης Γαλανόπουλος, που υπήρξε παλιός καπετάνιος του ΕΛΑΣ, ο Γιώργος Γαρμπής, ο Πάνος Χαρμπής, ο Κωστής Τριανταφύλλου, που έβγαζε το περιοδικό «Λωτός». Αυτή η συσπείρωση των αναρχικών ονομάστηκε «ΚΡΑΚ» (Κάτω Ρωσία, Αμερική, Κίνα). Η συσπείρωση αυτή διατηρούσε γραφείο στο κέντρο της Αθήνας όπου γινόταν ιδεολογικές συζητήσεις και διοργάνωναν ή συμμετείχαν σε διάφορες εκδηλώσεις, πορείες, διαδηλώσεις του τότε αναπτυσσόμενου αναρχικού χώρου.

Έτος 1977 ο Γιώργος Γαρμπής άνοιξε ένα γραφείο στην οδό Κιάφας, και συνεχεία ένα βιβλιοπωλείο με την ονομασία «Ελεύθερος Τύπος» στην οδό Ζωοδόχου Πηγής 17 το οποίο εξελίχθηκε όπως το ήθελε η τότε εποχή σε «Πολιτικό Στέκι», με δεκάδες άτομα να περνάνε από εκεί για να κουβεντιάσουν αλλά και να διοργανώσουν πολιτικές παρεμβάσεις, με σκοπό να πολεμήσουν το κράτος και την εξουσία. Περνώντας τα χρόνια στην ομάδα που δημιούργησε ο Γιώργος Γαρμπής συνεργάστηκαν

και άτομα από την ομάδα Αναρχοκουμουνιστών Νέας Σμύρνης και εκδόθηκε το περιοδικό « Άναρχος». Την ίδια εποχή (1971) δραστηριοποιείται και **ο Χρήστος Κωνσταντινίδης** που άρχισε την πολιτική του διαδρομή σαν τροτσκιστής και οπαδός της Ρόζας Λούξεμπουργκ. Σαν εκδότης τα πρώτα δυο βιβλία που έβγαλε ήταν της Ρόζας Λούξεμπουργκ. (Rosa Luxemburg). Μετά ο εκδοτικός οίκος πήρε αντιεξουσιαστικό χαρακτήρα υπό την επίδραση του αναρχικού Νίκου Μπαλή και του υπεραριστεριστού Θέμη Μιχαήλ (Θέμη Κατσούλη), ο οποίος εισήγαγε για πρώτη φορά στην Ελλάδα στο αντικρατικό «οπλοστάσιο» την Καταστασιακή Θεωρία[56]. Οι δυο τελευταίοι ήταν και οι θεωρητικοί της ομάδας. Πέθανε στα 45 του χρόνια τον Απρίλη του 1992. Στις εκδόσεις του κυκλοφόρησαν αρκετά βιβλία αντιεξουσιαστικού περιεχομένου.

Ο εκδοτικός του οίκος και το βιβλιοπωλείο «*Μαύρο Ρόδο*» το διεύθυνε η παλαιά σύντροφός του, Κα Σύλβια Παπαδοπούλου, ανατυπώνοντας τα βιβλία μέχρι που άφησε τον μάταιο τούτο κόσμο το 2015.

Τα γραφεία του Γαρμπή και του Κωνσταντινίδη επί της οδού Ακαδημίας και αργότερα τα αντίστοιχα βιβλιοπωλεία «Ελεύθερος Τύπος» και «Μαύρο Ρόδο» υπήρξαν τα κύρια κέντρα συσπείρωσης και επαφής του αναρχικού κινήματος καθόλη αυτή την περίοδο αλλά και μετά, την δεκαετία του 1970.

Το 1974-1976 λειτούργησε το βιβλιοπωλείο «Octopus Press» στην οδό Κωλέττη 9, του *Τεό Ρόμβου,* που γεννήθηκε στην Αθήνα το 1945 και ζει σήμερα στη Σύρο. Υπήρξε ναυ-

56. Σημ. Η Ρόζα Λούξεμπουργκ γεννήθηκε στο Ζαμόσκ της Πολωνίας το 1871 και σπούδασε στην Ζυρίχη. Εκεί ανακατεύτηκε με την πολιτική και έγινε σοσιαλίστρια. Μετά πήγε στην Γερμανία, όπου έγραψε και το πρώτο της βιβλίο. Το 1905 γυρίζει στην Πολωνία όπου φυλακίζεται στην Βαρσοβία γιατί πήρε μέρος στην επανάσταση και στις μάχες που γίνονταν εκεί. Όταν βγαίνει από την φυλακή πηγαίνει στη Φιλανδία. Από εδώ και πέρα η ζωή της γίνεται μαχητικότερη πράγμα που την οδηγεί στη φυλακή δυο φορές ακόμα, και τέλος ιδρύει το κόμμα Σπάρτακος στη Γερμανία. Έγραψε κάμποσα βιβλία για να συλληφθεί το Γενάρη του 1919 και να δολοφονηθεί.

τεργάτης. Μπαρκάρισε το 1961, έζησε σε πολλά λιμάνια στη Λατινική Αμερική, ΗΠΑ, Ιαπωνία, Γερμανία, Κονγκό. Το 1976 γυρίζει στην Ελλάδα και αρχίζει να γράφει. Έκδοσε αρκετά βιβλία. Επίσης έχει κάνει μεταφράσεις, ενώ έβγαλε και τα περιοδικά «*Αβανγκάρντ*» και «*Τρύπα*». Ασχολήθηκε και με την *underground* κουλτούρα.

Σημαντικές επίσης ήταν οι εκδόσεις «*Ουτοπία*»,«*Βέργος*», «*Νάβης*», «*Πολικό Αστέρι*» κ.ά. Άλλα σημαντικά έντυπα ήταν το «*Εδώ και Τώρα*» του Κυριάκου Βασιλειάδη και το «*Όταν*» του *Νίκου Μπαλή, στη δεκαετία του 1980 θα εμφανιστούν οι εκδόσεις* «*Ελευθεριακή Κουλτούρα*» του Παναγιώτη Καλαμαρά. Θα εμφανιστεί επίσης μια από τις πρώτες συλλογικότητες, η *Αυτόνομη Αντιεξουσιαστική Κοινωνικοπολιτική Ομάδα* με έδρα τη Νίκαια (Κοκκινιά). Το στέκι της ήταν το βιβλιοπωλείο «*Ρήγμα*» του Στέλιου Βασιλειάδη. Ακόμα ένα περιοδικό που κυκλοφόρησε μόνο σε 4 τεύχη ήταν το «*Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα*», με υπεύθυνο τον Ηρώδη Μπακογιάννη, που ήταν προσανατολισμένο στις αρχές του Κορνήλιου Καστοριάδη. Στη Θεσσαλονίκη δημιουργείται η εκδοτική ομάδα *Πράξη*. Παράλληλα κάνουν την εμφάνισή τους οργανωμένες ομάδες αναρχοαυτόνομων φοιτητών που έχουν διασπαστεί από αριστερά κόμματα. Η πρώτη εμφάνισή τους είναι στις φοιτητικές κινητοποιήσεις του 1979 – 1980 ενάντια στο νόμο 815. Η αναρχία χάνει την αυθεντικότητά της που ήταν το περιθώριο και μπαίνει στα πανεπιστήμια.

Τα άτομα του περιθωρίου μη αντέχοντας την αλλαγή και τους «χορτάτους» στο χώρο τους, αλλά και κυνηγημένοι από την αστυνομία, εξαφανίζονται, αυτοκτονούν ή γίνονται νεροκουβαλητές της νέας δύναμης που κατέλαβε το χώρο τους. Αφού και στην αναρχία όπως σε όλους του πολιτικούς σχηματισμούς υπάρχει το μεγάλο χάσμα που διαιρεί τους μορφωμένους από τους αμόρφωτους. Μια τέτοια φιγούρα υπήρξε και ο **Νικόλαος Άσιμος**, ο οποίος γεννήθηκε σε ένα χωριό στη Φλώρινα και ήρθε στην Αθήνα. Ήταν στιχουργός, συνθέτης και τραγουδοποιός. Γνωρίζοντας την αξία του δεν θέλησε

να ακολουθήσει την ιεραρχική δομή που υπάρχει στο χώρο του τραγουδιού, αλλά ήθελε να αλλάξει το σύστημα. Έτσι έφαγε το κεφάλι του γιατί μέσα στο χώρο του τραγουδιού και γενικά του θεάματος υπάρχει μεγάλος αόρατος φασιστικός πόλεμος και δεν μπορείς να επιβιώσεις αν δεν προσκυνήσεις την ιεραρχία. Έτσι έγραφε τα τραγούδια του σε κασέτες και τα πουλούσε στα κάγκελα του Πολυτεχνείου μαζί με αναρχικά και αντιεξουσιαστικά περιοδικά. Συχνά-πυκνά τραγουδούσε σαν ανεξάρτητος σε συναυλίες συμπαράστασης για αναρχικούς κρατούμενους. Μια παράμετρος της Νέας Αναρχίας ήταν να συνδεθεί με τα μουσικά ρεύματα όπως το (Punk, Hard Core) και αλλά σχήματα που ήταν μόδα εκείνη την εποχή. Θα αναφέρω μόνο το πρώτο από τα πολλά συγκροτήματα γιατί ιδρύθηκε στο τέλος της δεκαετίας του 1979 και ονομάζονταν «παρθενογένεση». Το πρώτο όμως συγκρότημα με αντιεξουσιαστικό στίχο ήταν οι STRESS *(Αναρχική Αρχειοθήκη, 2008:8)*. Δεν θα αναφέρω τα υπόλοιπα γιατί από το 1979 έως και το 2000 ξεπερνάνε τα 250. Η σύνδεση των αναρχικών ομάδων με τη μουσική ήταν απαραίτητη γιατί οι αναρχικές ομάδες γεννιούνται πλέον στα μεγάλα αστικά κέντρα και κινούνται στο κέντρο των πόλεων όπου έχουν φυτρώσει πολυκατοικίες και κυριαρχεί ο αποξενωτικός τρόπος ζωής. Στα μέρη αυτά δεν υπάρχει μεγάλη εργατική τάξη ή εργοστάσια, αλλά μικροαστοί. Και ασχολούνται με τα προβλήματα που δημιουργεί ο μικροαστικός τρόπος ζωής συγκεκριμένα διάφορες κοινωνικές παρεμβάσεις με αιχμή την εκπαίδευση, τις φυλακές, την καταστολή, τους εργατικούς αγώνες κ,λπ.

Οι κοινωνικοί αγώνες των αναρχικών οδηγούν πολλούς αγωνιστές στις φυλακές και αρχίζει ένα μπαράζ από συναυλίες συμπαράστασης, αφίσες, προκηρύξεις. Τα μουσικά ρεύματα που είχαν αναρχικό στίχο διέδωσαν την αναρχική σκέψη στην ελληνική επαρχία που πλέον αρχίζει να υιοθετεί σιγά και σταθερά τον αμερικάνικο τρόπο ζωής, που τις επιβάλλει το σύστημα.

Από το 1980-2000 ολόκληρη η επαρχία θα μπολιαστεί με

την άναρχο - πάνκ μουσική και θα σχηματιστούν συγκροτήματα στην Πρέβεζα, Τρίκαλα, Αλεξανδρούπολη, Σέρρες, Κοζάνη, Καβάλα, Κομοτηνή, Ξάνθη, Κιλκίς, Λαμία, Αγρίνιο, Χανιά, Ηράκλειο, Ρέθυμνο, Κέρκυρα. Επίσης μετά θα πάρουν τη σκυτάλη τα χωριά. Σημαντικό ρόλο έπαιξαν και τα περιοδικά τα λεγόμενα *zins* που εκδίδονται σε πολλές από τις παραπάνω πόλεις αλλά και σε χωριά, όπως Ωροπό Πρεβέζης, Αρεόπολη Λακωνίας, Αγριά Βόλου, Προσήλιο Λειβαδιάς, Συκούριο Λάρισας, Ξυλόκαστρο, Κιάτο. Τούτα τα περιοδικά μαζί με τα μουσικά συγκροτήματα υπήρξαν οι πρόδρομοι ώστε να γνωρίσει η ελληνική επαρχία την αναρχία, έστω και στραβά, χωρίς θεωρητικό υπόβαθρο.

Εδώ θα παραθέσω ένα σύντομο ιστορικό για τις φυλακές.

Φυλακές : Στο βάθος των περασμένων χρόνων πίσω στην αρχαία Ρώμη η φυλακή ήταν ένας τόπος φύλαξης των υπόδικων μέχρι να παραπεμφθούν σε δίκη. Η ίδια τακτική ήταν και στο Μεσαίωνα. Οι φυλακές όπως τις γνωρίζουμε σήμερα είναι μια εφεύρεση της Καθολικής Εκκλησίας, που θεωρούσε τον παραβάτη αμαρτωλό και έπρεπε να τον γυρίσει στον ίσιο δρόμο με την τιμωρία. Έτσι η σύνοδος της Beziers αποφάσισε το 1266 να κλείνονται για ένα διάστημα μέρα νύχτα σε φυλακές και να τιμωρούνται με διάφορα βασανιστήρια. Από τον καιρό εκείνο μέχρι σήμερα πολλά άλλαξαν και θα αλλάξουν στο μέλλον. Η ουσία είναι ότι, όπως και τότε, έτσι και σήμερα ο σωφρονισμός είναι ένα ζητούμενο.

Τα εγκλήματα τα χωρίζουμε σε πολλές κατηγορίες και μορφές. Σε εγκλήματα πολέμου και γενοκτονίες, σε εγκλήματα διαφθοράς (οικονομικά και πολιτικά σκάνδαλα, νεποτισμό, δηλαδή οικογενειοκρατία που εκδηλώνεται με την παραχώρηση αξιωμάτων σε συγγενείς και φίλους, έγκλημα που ανθεί στον ελληνικό πολιτικό ορίζοντα). Επίσης σε λαθρεμπόριο, αεροπειρατεία, βανδαλισμό, εγκλήματα βίας, ζωής, ιδιοκτησίας, βιασμούς, οικογενειακή βία, αρπαγή (απαγωγή) κ.ά.

1. Τα συστήματα του σωφρονισμού στην ιστορία υπήρξαν πολλά. Πρώτο το κοινοβιακό, το οποίο καθιερώθηκε όταν

καταργήθηκαν τα μέτρα κατά της ζωής και του σώματος και μπήκε η ποινή της στερητικής ελευθερίας. Οι φυλακές εκείνης την εποχής ήταν απροσδιόριστης μορφής. Οι ποινικοί έμεναν σε ορφανοτροφεία, σε νοσοκομεία, σε γηροκομεία με σαφώς άθλιες συνθήκες διαβίωσης. Σε μια προσπάθεια βελτίωσης της προαναφερόμενης κατάστασης αναπτύχθηκε το κοινοβιακό σωφρονιστικό σύστημα, στο οποίο οι κρατούμενοι διαβιώνουν σε κοινούς θαλάμους και είναι υποχρεωμένοι να εργάζονται.

2. Απομονωτικό σωφρονιστικό σύστημα. Το σύστημα αυτό ιδρύθηκε στην Αγγλία το 1791. Βάσει αυτού του συστήματος ο κρατούμενος παρέμενε μέρα νύχτα απομονωμένος με συντροφιά την Αγία Γραφή. Το απομονωτικό σύστημα πήρε οριστική μορφή το 1829, όπου κατέστη υποχρεωτική η εργασία μέσα στο ατομικό κελί του κρατουμένου.

3. Μικτό σωφρονιστικό σύστημα. Εφαρμόστηκε στην φυλακή της Aubum της Ν. Υόρκης το 1823. Στο σύστημα αυτό οι κρατούμενοι εργάζονται την ημέρα υποχρεωτικά και παραμένουν σε απομόνωση τη νύχτα. Κατά τη διάρκεια της εργασίας απαγορεύεται η ομιλία. Το σύστημα αυτό γοργά ήρθε και στην Ευρώπη.

4. Το ιρλανδικό σύστημα που εμφανίστηκε στην Ιρλανδία του 1850. Κατά το σύστημα αυτό η διάρκεια της ποινής διαιρείται σε τρία στάδια. Στο πρώτο στάδιο, ο κατάδικος παραμένει σε απομόνωση χωρίς εργασία. Στο δεύτερο στάδιο ο κατάδικος παραμένει σε απομόνωση τη νύχτα αλλά εργάζεται από κοινού με συγκρατούμενους τη μέρα. Οι κατάδικοι φοράνε διαφορετικές στολές με τις οποίες διακρίνονται σε ποιο στάδιο της ποινής διανύουν. Ενδέχεται, αν δεν τα καταφέρουν, να κατεβαίνουν κατηγορία και να αρχίζουν πάλι από την αρχή. Στο τρίτο στάδιο ο κρατούμενος απολύεται υπό τον όρο να μην διαπράξει νέο έγκλημα στο μέλλον. Το σύστημα αυτό εφαρμόστηκε στις φυλακές της Κέρκυρας επί αγγλικής κατοχής.

Η κλειστή φυλακή, από την ίδρυσή της ακόμα, είχε επικρι-

θεί για τον αρνητικό αντίκτυπο που είχε στη ψυχοσωματική υγεία των κρατουμένων και το ακατάλληλο της κοινωνικής ένταξης. Γι' αυτό επιλέχτηκαν τα συστήματα της ανοιχτής φυλακής. Τέτοια συστήματα είναι:

1. Η δημιουργία φυλακών στις οποίες οι κρατούμενοι θα εργάζονται μέσα στον ευρύτερο χώρο της φυλακής. Σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις, χωράφια. Σε αυτό το σύστημα στηρίζεται η οργάνωση των αγροτικών φυλακών.

2. Το σύστημα περιπτέρων, το οποίο εφαρμόστηκε κυρίως σε ανήλικους. Κατά το σύστημα αυτό κάθε περίπτερο φιλοξενεί μέχρι και 50 άτομα. Με επικεφαλής κάποιον επόπτη, ο οποίος παίζει το ρόλο του πατέρα, παρακολουθούνται όλες οι επιδόσεις των ατόμων. Δίνεται ιδιαίτερη σημασία στη δημιουργία οικογενειακής ατμόσφαιρας. Σε αυτό το σύστημα στηρίζονταν το αγγλικό Bostal που δοκιμάστηκε στην Αμερική το 1927.

3. Ημιελεύθερη διαβίωση. Το σύστημα αυτό επιτρέπει στον κατάδικο να βγαίνει από τη φυλακή για λόγους άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας, παρακολούθησης, εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης, υποβολής του σε ιατρική θεραπεία κ.ά. χωρίς να είναι υπό τη συνεχή επιτήρηση των σωφρονιστικών υπηρεσιών.

Εκτός από τα σωφρονιστικά συστήματα ανοιχτής μεταχείρισης υπάρχουν και οι λεγόμενες εναλλακτικές μέθοδοι. Σύμφωνα με αυτές ο κρατούμενος συνδυάζει την τιμωρία με την ελευθερία. Μία από τις ποινές είναι η Αναστολή. Δίνεται αναστολή για το παράπτωμα και ενθαρρύνεται ο κατάδικος να συμπεριφέρεται σωστά γιατί διαφορετικά η αναστολή μπορεί να ανακληθεί και η ποινή να γίνει εκτελέσιμη. Καινούργια μέθοδος είναι η επιτήρηση του κρατουμένου με χρήση πομπού (ηλεκτρονικό βραχιόλι) που επιτρέπει να ελέγχεται από μεγάλη απόσταση. Με αυτό τον τρόπο ο κατάδικος ακολουθεί τις οδηγίες που έχει δώσει η φυλακή για την περιοχή στην οποία θα κινείται. Το μέτρο αυτό προς το παρόν δικαιολογεί τη χρήση του που αποσκοπεί στην αποσυμφόρηση των φυλακών και

στην επανένταξη των κρατουμένων. Η ηλεκτρονική επιτήρηση αποτελεί καινούργιο μέτρο που εφαρμόζεται σε πολλά κράτη. Άλλο μέτρο είναι ο κατ' οίκον περιορισμός. Δηλαδή να μένει ο κατάδικος μέσα στο σπίτι του. Πρόσφατη είναι και η ποινική μεσολάβηση, με την οποία το θύμα θα συναντήσει με τη θέλησή του τον δράστη για να συμφωνήσουν επάνω σε ένα σχέδιο αποζημίωσης για τη βλάβη που του προκάλεσε. Τέλος, η μείωση της ποινής είναι δυνατή σε πολλά κράτη στο στάδιο της εκτέλεσής της. Επίσης υπάρχει η Αμνηστία που έχει σαν αποτέλεσμα την αναδρομική απώλεια του εγκληματικού χαρακτήρα ορισμένων πράξεων. Για τους χρήστες ναρκωτικών από το 1990 έχει εφαρμοστεί αντί της φυλάκισης η εφαρμογή εναλλακτικών μέτρων. Οι εναλλακτικές επιλογές συνίστανται στην παροχή θεραπείας από τις ναρκωτικές ουσίες. Ακόμα εναλλακτικά μέτρα εφαρμόζονται και σε πταισματικές ποινές.

Οι ποινές που υπάρχουν στον κόσμο είναι:

θανατική ποινή. Ισχύει ακόμα στην Αμερική και τη Κίνα.

Αγχόνη. Στην Ελλάδα η ποινή αυτή εφαρμόζονταν από το 1925 μέχρι το 1926.

Ηλεκτρική καρέκλα, ισχύει στις ΗΠΑ.

Θανατηφόρα ένεση, ισχύει στις ΗΠΑ.

Πολιτικός θάνατος. Με την ποινή αυτή ο κρατούμενο χάνει όλα τα δικαιώματα που έχει σαν άνθρωπος. Η ποινή αυτή ουσιαστικά σημαίνει θάνατος γιατί οποιοσδήποτε μπορεί να σε σκοτώσει ατιμώρητα. Στην Ελλάδα ο πολιτικός θάνατος ήταν σε ισχύ από τη σύσταση του ελληνικού κράτους μέχρι την εποχή του βασιλιά Όθωνα. Καταργήθηκε με διάταγμα του βασιλέως Γεωργίου Α΄ το 1844.

Αυτά ήταν τα θεωρητικά. Πρακτικά η φυλακή είναι η καθημερινή ζωή του κρατούμενου που είναι τελείως διαφορετική από την επιθυμία και τις προσπάθειες του κράτους. Η φυλακή είναι ένα στρατόπεδο όπου συνωστίζονται οι εχθροί του νόμου. Άτομα που κατά κανόνα έχουν διαπράξει κάποιο περιστατικό βίας (δίκαια ή άδικα). Συνεπώς δεν μπορεί να υπάρ-

ξει φυλακή δίχως βία, αφού λειτουργούν τα ζωώδη ένστικτα του ανθρώπου, όπου οι κατακτήσεις του ηθικού πολιτισμού χάνονται και ο άνθρωπος γυρίζει πρακτικά στην προϊστορική περίοδο. Η σωματική ρώμη αποκτά την πρώτη θέση. Κάτι που εκτός φυλακής προστατεύει ο νόμος. Εδώ η εξουσία των φυλάκων είναι πρακτικά απόλυτη. Απόλυτη μοιάζει και η εξουσία των συμμοριών που αντικαθιστούν το νόμο και δημιουργούν το δικό τους νομικό σύστημα, το «νόμο της φυλακής» που λέει ο λαός και έχει μόνο μια ποινή: το θάνατο. Οι νόμοι του κράτους έχουν λιγότερο κύρος από τους άγραφους νόμους της φυλακής μεταξύ των κρατουμένων, οι οποίοι είναι άγριοι και βάρβαροι όπως ταιριάζει σε αιχμάλωτα άτομα που ζουν στην εποχή του δουλοκτητικού συστήματος, όπου «*... κυριαρχεί η συναλλαγή κι η ιδιοτέλεια, η δουλοπρέπεια κι ο ατομισμός, το ψεύδος και η απάτη, η συκοφαντία και η εκδικητικότατα, ο αυταρχισμός κι η απαξίωση, η εξαθλίωση, ο εξευτελισμός...*» *(Ξηρός, 2014: 125)*. Η ελληνική φυλακή το 2015 είναι μια μικρογραφία της πολυεθνικής και πολυπολιτισμικής ελληνικής κοινωνίας, με κυρίαρχα στοιχεία τον εθνικισμό, το ρατσισμό, την αναγωγή της οικογένειας σε ύψιστη αξία, τον σεξισμό και ότι άλλο έχει να επιδείξει η ελληνική καθημερινότητα των λαϊκών στρωμάτων. Τα στρώματα αυτά κρατάνε τα ήθη και τα έθιμα της πατρίδας τους και αγκαλιάζουν όλη τη φτωχολογιά του κόσμου καθώς στις φυλακές βρίσκεις κάθε φυλή και χρώμα της οικουμένης που απαρτίζουν τον ελληνικό λαό. Τους νόμους αυτούς τους σέβονται ακόμα και οι φύλακες. Γι' αυτό και στις φασαρίες μεταξύ κρατουμένων αποφεύγουν να ανακατευτούν. Πάνε στο τέλος και μαζεύουν τα πτώματα. Οι κρατούμενοι δημιουργούν μικρές συμμορίες οι οποίες είναι κυρίως κατά εθνικότητα και επιδίδονται καθημερινά σε ένα αγώνα κυριαρχίας του χώρου. Η συμμορία έχοντας τον έλεγχο της πτέρυγας θα κυριαρχήσει στα πιο κομβικά σημεία. Θα έχει με λίγα λόγια τον έλεγχο των ναρκωτικών, με τα οποία κρατιέται και η πειθαρχία στη φυλακή, γιατί τα ψυχοφάρμακα τα μοιράζει κάθε πρωί ο ψυχίατρος μαζί με το

νοσοκόμο. Την προτεραιότητα επίσης στη χρήση των καρτοτηλεφώνων. Θα πιάνει τέλος περισσότερο χώρο στο προαύλιο και θα αντικαθιστά τους δεσμοφύλακες. Στην ομάδα ένα άτομο έχει το ρόλο του ηγέτη και γύρω του υπάρχει ένας πυρήνας 3-5 άτομα που είναι η συμμορία του. Εδώ παρατηρούμε δυο κοινωνίες. Την κοινωνία του νόμου και την κοινωνία που έφτιαξαν οι ανάγκες της συμβίωσης ετεροκλήτων ανθρώπων που συμβιώνουν αναγκαστικά.

Τους άγραφους αυτούς νόμους τους δημιούργησε το σύστημα για να έχει σε συνεχή αντιπαράθεση τους φυλακισμένους και να μπορεί να κυριαρχεί στον έλεγχο των πάντων. Η καθημερινότητα ενός φυλακισμένου εξαρτάται απόλυτα από το πρόγραμμα της φυλακής. Τα άτομα που βρίσκονται εκεί για πολιτικούς ή θρησκευτικούς λόγους, αισθάνονται ελαφρότερα τα σίδερα μέσα στα οποία είναι κλεισμένοι γιατί έχουν μια ιδεολογία να τα συνοδεύει. Η βία από την πλευρά του κράτους αν χρειαστεί ασκείται κυρίως στην προανάκριση. Σε πολιτικούς ασκήθηκε τα χρόνια της δικτατορίας των συνταγματαρχών. Όσοι βασανίστηκαν εκείνη την περίοδο λίγο ή πολύ από τα αστυνομικά όργανα (Μάλιο, Μπάμπαλη, Λάμπρου κ.ά) εξαργύρωσαν τους βασανισμούς με κοινοβουλευτικές θέσεις.

Μερικές φορές ξεφεύγει ο έλεγχος από τους φύλακες και τότε έχουμε τις εξεγέρσεις, οι οποίες είναι μια εκτονωτική βαλβίδα που λύνει τα περισσότερα προβλήματα που έχουν ανακύψει μεταξύ των κρατουμένων, για να επανέλθει και πάλι το σύστημα στο ρυθμό του. Πρόφαση κατά κανόνα είναι οι συνθήκες κράτησης μέσα στης φυλακές, όπως στα πλοία είναι το συσσίτιο. Εξεγέρσεις στις ελληνικές φυλακές έχουμε πολλές, ωστόσο σε καμία δεν είχαν πρωταγωνιστικό ρόλο οι αναρχικοί δεσμώτες. Γιατί οι πολύχρονες ποινές και οι συνεργασίες με ποινικούς τους έχουν απομυθοποιήσει. Ένας άλλος λόγος που συντελεί στο να έρχονται δεύτεροι είναι πως όταν μπουν πίσω από τα σίδερα η ιδεολογία πάει περίπατο και προέχει η ατομική επιβίωση σε ένα σύστημα που ο τρόπος

ζωής τους είναι μια αναρχική καρικατούρα, όπου κυριαρχεί η δύναμη. Το ποινικό άτομο δεν έχει αναστολές γιατί δεν έχει πίσω του τίποτα να τον κρατάει πέρα από το μίσος. Έτσι είναι κυρίαρχο απέναντι στον πολιτικό κρατούμενο, που βρίσκεται στο δικό του φυσικό χώρο.

Ας δούμε δυο εξεγέρσεις φυλακών Κέρκυρας και Κορυδαλλού, που είναι μια φυλακή στην συνοικία Κορυδαλλός στην Αθήνα. Στη γλώσσα των φυλακισμένων λέγεται και η φυλακή του *Μεγάλου Πουλιού*. Σε μια πτέρυγά της και συγκεκριμένα στην Τρίτη πήγαν πρωί-πρωί να μοιράσουν τα ψυχοφάρμακα γιατρός και νοσοκόμος, μια δουλειά που γίνεται χρόνια τώρα προκειμένου να είναι οι κρατούμενοι χαλαροί και να μην δημιουργούν προβλήματα, ιδιαιτέρα τα άτομα που είναι εριστικά. Πριν προλάβουν να πουν καλημέρα όρμησαν κάμποσοι κρατούμενοι επάνω τους και τους έπιασαν αιχμάλωτους. Οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι που τα παρακολουθούσαν όλα από τα ηλεκτρονικά μάτια της φυλακής, έτρεξαν να επιβάλουν την τάξη και πιάστηκαν και αυτοί αιχμάλωτοι. Συνολικά πιάστηκαν 8 άτομα την Τρίτη της 14ης Νοεμβρίου 1995. Αμέσως έπεσε «σύρμα» και μια-μια άρχισαν να ξεσηκώνονται και οι υπόλοιπες πτέρυγες προσδοκώντας οι περισσότεροι μέσα στην αναμπουμπούλα να βρουν μια δίοδο προς την ελευθερία. Γιατί το όνειρο κάθε κρατούμενου είναι να δραπετεύσει. Την πιο σύντομη και αστεία δραπέτευση την έκανε η γυναίκα του Τσοχατζόπουλου, η Βίκυ Σταμάτη, που δραπέτευσε και πήγε και κάθισε στο κοντινότερο πάρκο, μη έχοντας πού αλλού να πάει, αφού όσους ετάισε και πότισε στην παντοδυναμία της την ξέχασαν μόλις μπήκε πίσω από τα σίδερα της φυλακής. Ο ελληνικός λαός είναι κομμάτι αχάριστος. Όταν πέσεις δεν σε ξέρει κανένας. Από τη φυλακή η Σταμάτη βρέθηκε στο ψυχιατρείο και από εκεί, μετά από κάμποσο διάστημα, αφέθηκε τον μήνα Οκτώβριο του έτους 2015 ελεύθερη. Αφού πλήρωσε 50.000 € *(εφ.Realnes15.Νοεμβρίου 2015)*.

Λοιπόν, ο ξεσηκωμός των κρατουμένων πάντα γίνεται μέ-

σω των εξεγέρσεων και των βανδαλισμών. Ό,τι κινητό και ακίνητο βρίσκονταν στο διάβα τους έπρεπε να καταστραφεί, σαν ένας τρόπος εκδίκησης προς τον ιδιοκτήτη που τους κρατάει φυλακισμένους. Και για να συμπληρωθεί το ντεκόρ, όλα μπήκαν στη φωτιά να γίνουν στάχτη. Η φυλακή στο μεταξύ είχε περικυκλωθεί από έξω από τις δυνάμεις καταστολής ΜΑΤ, πυροσβεστικά αυτοκίνητα, ασθενοφόρα. Η κυκλωτική αυτή κίνηση απέτρεψε τη διαφυγή προς την ελευθερία, οπότε η εκτόνωση έπρεπε να είναι εσωτερική. Έτσι λύθηκαν όλες οι εκκρεμότητες μεταξύ των κρατουμένων που υπέβοσκαν για χρόνια. Σε κάποια στιγμή η αντιπαράθεση μετατράπηκε σε πόλεμο μεταξύ Ελλήνων και αλλοδαπών με αποτέλεσμα να τραυματιστεί σοβαρά με μαχαίρι ο Ανδρέας Οικονόμου και να μεταφερθεί στο νοσοκομείο. Έξι μέρες κράτησε ετούτο το νταβαντούρι και όταν λύθηκαν τα εσωτερικά ζητήματα η ηγετική ομάδα που προέκυψε από την εξέγερση έδωσε διαταγή ένας-ένας οι κρατούμενοι να γυρίσουν στα κελιά τους. Το αποτέλεσμα της εξέγερσης ήταν 4 νεκροί: Χαράλαμπος Χριστόπουλος, Δημήτρης Καραμούτης, Αθανάσιος Τσιακούλης, Χρήστος Μονεμβασίτης. Ο θάνατος του Καραμούτη ήταν ο πιο φριχτός. Αν και βρισκόταν στην απομόνωση, μπήκαν εκεί οι εχθροί του και τον τρύπησαν σε πολλά σημεία του σώματος με αιχμηρό όργανο. Πιθανόν σακοράφα.[57] Σε τούτη την εξέγερση βλέπουμε πως σημαντικό πρόσωπο με το οποίο η εξουσία μπορεί να έρθει σε συνεννόηση για να διαπραγματευτεί δεν είναι κανένας αναρχικός ή γενικότερα επαναστάτης, αλλά ο Κοεμτζής, αυτός είναι ο λαϊκός ηγέτης, αυτόν αναγνωρίζουν οι μάζες της φτωχολογιάς: «*Οι κρατούμενοι άφησαν χθες ελεύθερους τους σωφρονιστικούς υπάλληλους Φώτη Βακατσέλη και Ευάγγελο Καλίφα. Οι υπόλοιποι όμηροι είναι καλά στην υγεία τους, βρίσκονται κλειδωμένοι στην Τρίτη πτέρυγα και υπό την προστασία του ισοβίτη Νίκου Κοεμτζή ο οποίος εμφανίζεται να καταβάλλει προσπάθειες για εκτόνω-*

57. Σημ. Σακοράφα μεγάλη βελόνα που ράβουν τα τσουβάλια.

ση της κατάστασης» (εφημερίδα *Απογευματινή*, 1 Μαρτίου 1996, σ. 14-15).

Στην εξέγερση των φυλακών της Κέρκυρας τον Φλεβάρη του 1987 ηγέτες είναι οι Ροχάμης και Παπαχρόνης, επικεφαλής 99 κρατουμένων που κρατούσαν σωλήνες, πέτρες, ξύλα και πιρούνια. Συγκεντρώθηκαν στο προαύλιο και απειλούσαν την εξουσία που την εκπροσωπούσε ο αστυνομικός διευθυντής Κ. Κοντογιάννης. Η καθιερωμένη φωτιά για να δέσει το ντεκόρ μπήκε πρωί-πρωί γύρω στις 11. Μέχρι να φτάσει η πυροσβεστική, το κτίριο του διοικητηρίου είχε γίνει παρανάλωμα. Και εδώ το ίδιο μοτίβο, οι άθλιες συνθήκες διαβίωσης. Είπαμε τα στραβά, να πούμε και τα θετικά: Οι ελληνικές φυλακές είναι από τις καλύτερες του κόσμου, γιατί δεν έχουν κανόνες, και όσους έχουν, δεν τηρούνται σχολαστικά. Επίσης ποινικοί και κοινωνικοί αγωνιστές (τρομοκράτες), μέσω ενδιάμεσων μπορούν να διαπραγματεύονται και με την ελληνική κυβέρνηση. *(εφ. Εστία,16 Νοεμβρίου 2.105).*

Στα μέσα της δεκαετίας εμφανίζεται η ομάδα *Αναρχοκομμουνιστών- Κοινοτιστών Νέας Σμύρνης*. Άφησαν το μάταιο ετούτο κόσμο δυο άτομα, ο **Λεωνίδας Χρηστάκης** που γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1928. Σπούδασε στην Παιδαγωγική Ακαδημία και στην Σχολή Καλών Τεχνών. Στη Κατοχή πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση. Κατέβηκε στην Αθήνα και έγινε εκδότης. Τον εντάσσω στους λούμπεν προλετάριους αναρχικούς γιατί κατά τον φίλο του Τεό Ρόμβο *«Όλα αυτά τα χρόνια, λόγω της στενότητας των οικονομικών του προσπάθησε να εφεύρει όπως ο αείμνηστος Μποστ, το Αειχρήματον, μάταια όμως και επειδή οι προσπάθειες εκείνες απέβαιναν άκαρπες ο ανέστιος Χρηστάκης έγινε «Οπαδός της Διαρκούς Μετακίνησης» και βάλθηκε να μετακομίζει από σπίτι σε σπίτι φεσώνοντας τους ιδιοκτήτες. Τα τελευταία 40 χρόνια πρέπει να άλλαξε γύρω στα 40 σπίτια- έχω κληθεί να ψευδομαρτυρήσω υπέρ του ανόσιου Χρηστάκη σε δίκες που γίνονταν από εχθρικούς σπιτονοικοκυραίους και έχω λάβει μέρος ιδιοχείρως σε αρκετές μετακομίσεις» (Λ. Χρηστάκη, 2008:12).*Εξέδωσε τα

περιοδικά: *Κούρος*, και *Ιδεοδρόμιο*, που μακροημέρευσαν. Επίσης πολλά βιβλία με περιθωριακά θέματα. Παντρεύτηκε τρεις φορές και απέκτησε δυο γιούς. Πέθανε στην Αθήνα το 2009. Το έργο του είναι τεράστιο και ενδιαφέρον για κάθε μελετητή. Ο Χρηστάκης είχε και ένα μαύρο στίγμα, κατηγορήθηκε από τον ποιητή **Αντώνη Γκίκα** σε επιστολή που άφησε και δημοσιεύθηκε μετά την αυτοκτονία του στις εφημερίδες και στο περιοδικό «Άναρχος», ότι τον προέτρεψε να αυτοκτονήσει. *(Άναρχος, Μάιος,1986:5)*. Ο **Μιχάλης Πρωτοψάλτης** που γεννήθηκε το 1958 στην Αθήνα και πέθανε το 2014. Κατάγονταν από γονείς εκπαιδευτικούς. Σπούδασε σκηνοθέτης, ηλεκτρονικός στα ΚΑΤΕΕ και φυσική στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Τον αναρχικό χώρο τον γνώρισε το 1973 και εντάχθηκε ολόψυχα. Συμμετείχε στην διαδήλωση που έγινε μετά το μνημόσυνο του Γεωργίου Παπανδρέου, στα γεγονότα της Νομικής το 1973. Για την δράση του δικάστηκε πολλές φορές. Το 1977 πήγε στο δικαστήριο γιατί στο μπαλκόνι του γραφείου «Επιτροπή ενάντια στην επιστημονική καταπίεση» είχε αναρτήσει πανό που έγραφε «Κάτω το Κράτος». Μαζί του δικάστηκαν και άλλοι εφτά αναρχικοί μεταξύ των οποίων ο Σάκης Παπαδόπουλος ή (Καρχαρίας), ο Νίκος Μπαϊκούσης ή (Βαρώνος) η Σοφία Αργυρίου και ο τραγουδοποιός Άσιμος. Καταδικάστηκαν πρωτόδικα και αθωώθηκαν στο Εφετείο. Εξέδωσε τα περιοδικά *ο Κόκορας που λαλεί στο σκοτάδι* και τα *Άνθη του Κακού*. Πρωτοστάτησε στη σύσταση του πολιτικού σχηματισμού των Οικολόγων Εναλλακτικών και ίδρυσε τον εκδοτικό οίκο Βιβλιοπέλαγος. Το 1976 έκανε την εμφάνισή της η *Ομάδα Αναρχικών Εργαζομένων* με μεγάλη δράση στην εποχή της. Ασχολήθηκε με παρεμβάσεις κοινωνικές και γενικότερα ενέργειες και εκδηλώσεις εναντίων του κράτους και της εξουσίας.

Κάνοντας ένα απολογισμό της πρώτης δεκαετίας το αναρχικό κίνημα το αποτελούν πλέον νέοι που προέρχονται από μεσοαστικές και μικροαστικές οικογένειες. Το Μάιο του 1976 οι αναρχικοί κάνουν πορεία για να συμπαρασταθούν στον Γερμανό αναρχικό Ραλφ Πόλε που πιάστηκε τον Ιούλιο του

1976 στην Αθήνα και στους Γερμανούς αντάρτες πόλης της «Φραξιάς Κόκκινος Στρατός» (RAF), η οποία είχε οργανωθεί από την Επιτροπή Απελευθέρωσεις Ράλφ Πόλε και την αποτελούσαν οι: Νίκος Μπαλής, Κατερίνα Ιατροπούλου, Γιώργος Βότσης, Τεο Ρόμβος, Γιώργος Γαρμπής.

Τον Οκτώβρη του 1977 η αστυνομία σε μια επιχείρηση σκούπα πιάνει όλους τους εκδότες αναρχικών εντύπων της εποχής: Μιχάλη Πρωτοψάλτη, Νίκο Μπαλή, Κυριάκο Βασιλειάδη, Ηρώδη Μπακογιάννη καθώς και τους τροτσκιστές εκδότες Γιάννη Φελέκη, Πέτρο Λινάρδο - Ρυλμόν και τον Νικόλα Άσιμο σαν ηθικούς αυτουργούς για τα επεισόδια που έγιναν στην Αθήνα σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την δολοφονία των μελών της RAF στα λευκά κελιά στη Γερμανία. Στα τέλη της δεκαετίας του 1970 ο αναρχισμός εκτός από τα Εξάρχεια και την Θεσσαλονίκη, άρχισε να διασπείρεται στις φτωχογειτονιές της Αθήνας και να δημιουργούνται οι πρώτες ομάδες με εργατόπαιδα. Την δεκαετία αυτή έχουμε και την ίδρυση της ομάδας *Κίνηση για την Συγκρότηση Αναρχικής Ομοσπονδίας*, που ιδρύθηκε το 1983 και είναι αναρχοσυνδικαλιστική με έδρα την οδό Οικονόμου στα Εξάρχεια. Εξέδωσε δυο μπροσούρες. Επίσης αναφέρουμε και την ομάδα *Αναρχικών Εργαζομένων*, η οποία ιδρύθηκε πριν το 1976 και υπήρξε βραχύβια γιατί δεν κατάφερε να συσπειρώσει τους Αναρχικούς της Αθήνας.

Έτος 1973. Γίνεται απόπειρα «φιλελευθεροποίησης» του καθεστώτος. Πρωθυπουργός διορίζεται ο Σπύρος Μαρκεζίνης. Ήταν 4 Μαΐου του 1974 όταν έγινε η μεγαλύτερη από τις πρώτες αναρχική συγκέντρωση στα προπύλαια του Πανεπιστημίου με πολιτικό περιεχόμενο. Θέμα, το Αιγαίο Πέλαγος. Η συγκέντρωση ήταν μέσα στο αναρχικό πνεύμα του αντιμιλιταρισμού και τα συνθήματα που ακούγονταν ήταν *«Το Αιγαίο ανήκει στα ψάρια του» & «Τούρκοι εργάτες αδέρφια μας»*. Ανοίγοντας εδώ μια παρένθεση θα κουβεντιάσουμε για το θέμα του στρατού. Μετά τον εμφύλιο πόλεμο και μέχρι την μεταπολίτευση, το αστικό κράτος είχε βρει μια σοφή πρακτι-

κή για να μην αμφισβητούν την εξουσία του. Όποιος αρνούνταν να υπηρετήσει το στρατό για πολλούς και διάφορους λόγους, τον έστελνε στους ψυχιάτρους. Από εκεί και πέρα άρχιζε να παίζεται ένα θέατρο του παραλόγου. Γιατί ο ασθενής ήταν απόλυτα καλά και το κράτος διατηρούσε την εξουσία του αλώβητη και μάλιστα έδειχνε και φιλάνθρωπο αφού με το τρελόχαρτο που έδινε σε κάποιον ασθενή, στην πορεία μπορούσε να ενταχθεί και πάλι στις δομές του κράτους, αν αργότερα μετάνιωνε και δεν θα το αμφισβητούσε με μια καλή δικαιολογία (π.χ αντίσταση κατά της χούντας των συνταγματαρχών). Φυσικά το τρελόχαρτο για να το πάρεις έπρεπε να υποστείς μια μεγάλη και χρόνια ταλαιπωρία, ή οποία σε κάθε περίπτωση ήταν διαφορετική ανάλογα με το λόγο. Η ιστορία αυτή έχει μέσα δράκους, γίγαντες και ποντίκια και αρχίζει το 1911 που το κράτος ψηφίζει την υποχρεωτική στράτευση και ακολουθούν διαδοχικά πόλεμοι επί πολέμων. Τα επόμενα 60 χρόνια από την ψήφιση του νόμου αρνητές ήταν αποκλειστικά μάρτυρες του Ιεχωβά, καθώς η χριστιανική τους συνείδηση τους επιβάλλει να παραμένουν πολιτικά και στρατιωτικά ουδέτεροι. Τράβηξαν από το κράτος των παθών τους τον τάραχο, καθώς πολλά άτομα καταδικάστηκαν σε θάνατο και σε εξορίες στη Μακρόνησο, Γυάρο και αλλού. Τη δεκαετία του 1960 πέφτουν οι ποινές σαν το χαλάζι, οι οποίες προξενούν παγκόσμια κατακραυγή. Το 1974 που αλλάζει η κατάσταση ο νόμος εξακολουθεί να παραμένει. Κάτι φαίνεται να αλλάζει τη δεκαετία του 1980 όταν το νεογέννητο κίνημα της οικολογίας αναδεικνύει το ζήτημα. Το 1986-1987 εμφανίζονται άτομα τα οποία δεν θέλουν να υπηρετήσουν για πολλούς λόγους εκτός από θρησκευτικούς. Πρώτος που καταδικάστηκε γιατί αρνήθηκε να υπηρετήσει τη θητεία του ήταν ο Μιχάλης Μαραγκάκης (έφαγε 4 χρόνια φυλακή). Την 12η Απριλίου του 1988 πιάνεται ο αντιρρησίας Θανάσης Μακρής και πήγε 5 χρόνια φυλακή και αποφυλακίστηκε μετά 18 μήνες και αφού τράβηξε τρεις διαδοχικές απεργίες πείνας. Το 1989 η είσοδος των Οικολόγων Εναλλακτικών στην Βουλή φέρνει το θέμα

προς συζήτηση. Αίσθηση προκάλεσε η περίπτωση του Νίκου Καρανίκα από την Αλεξάνδρεια Ημαθίας που καταδικάστηκε σε 4 χρόνια φυλακή για ανυποταξία σε καιρό επιστράτευσης. Η περίπτωση αυτή ξεσήκωσε όλο τον πολιτισμένο κόσμο. Ο νομπελίστας Αργεντινός Αντόλφ Πέρες Εσεβίλ δήλωσε: *«Πιστεύω ότι η άρνηση στρατεύσεως για λόγους συνείδησης είναι ανθρώπινο δικαίωμα που προάγει την ειρήνη και τη δικαιοσύνη στον κόσμο...»*. Μετά από αυτά η βουλή ψηφίζει το νόμο 2510/ 27 Ιουνίου 1997, που εισάγει την εναλλακτική θητεία. Το 2010 το κράτος δίνει 2 επιλογές: η πρώτη να υπηρετήσεις άοπλη θητεία και θεωρείσαι κανονικός φαντάρος και η δεύτερη να κάνεις εναλλακτική θητεία.

Μετά την εμφάνιση της αναρχίας εμφανίστηκαν οι «αρνητές ολικής στράτευσης», οι οποίοι δηλώνουν «Διεθνιστές, αντικαπιταλιστές». Είναι σχεδόν το σύνολο των αναρχικών ατόμων που αποφάσισαν το δύσκολο δρόμο του ασυμβίβαστου αγωνιστή. Υπάρχει και μια συλλογικότητα με έδρα τα Γιάννενα που είναι αρνητές στράτευσης και ονομάζεται *«Ξυπόλητο Τάγμα»*. Θα αναφέρω μερικά μέλη του ξυπόλητου τάγματος που ταλαιπωρήθηκαν εξ αιτίας της άρνησης τους να στρατευθούν: Μιχάλης Τόλης, Αλέξης Κοσμάς, Βαγγέλης Ζήκος Χρύσανθος Στάθης. Ο πρώτος με την πολιτικά δεδηλωμένη ανυποταξία υπήρξε ο Νίκος Μαζιώτης το 1990 που δήλωσε στο δικαστήριο: *«Πιστεύω ότι η αυτοδιάθεση των λαών κατοχυρώνεται όχι από τη δημιουργία εθνικών κρατών ή από την δημιουργία ενός διεθνούς υπερκράτους τύπου Ενωμένης Ευρώπης – αλλά από μια παγκόσμια κοινωνία χωρίς σύνορα, απελευθερωμένη από το κράτος, το κεφάλαιο και την στρατοκρατία, που είναι οι αληθινοί εχθροί της ανθρωπότητας». (Φούντας, 2015.44)*. Αργότερα δεκάδες ακόμα άτομα αρνήθηκαν να υπηρετήσουν για πολιτικούς λόγους όπως: ο Γιώργος Θεοφανίδης που έκανε και πολιτική δήλωση: *«Εγώ ο Γεώργιος Θεοφανίδης, ως αναρχικός προλετάριος δηλώνω ότι είμαι αντίθετος με την ύπαρξη οποιουδήποτε μιλιταριστικού-κατασταλτικού μηχανισμού του κράτους και των αφεντικών...»*

(Εφ. Διαδρομή, φ.11, σ.6). Κλείνουμε την παρένθεση και πάμε παρακάτω.

Το Μάιο του 1976 η κυβέρνηση Κωνσταντίνου Καραμανλή θέλει να περάσει το νόμο 330 που σχετίζεται με τα εργασιακά. Γίνονται πορείες και διαδηλώσεις και ξεσπάνε μεγάλες ταραχές. Το Μάρτιο του 1978 πιάνονται ο Φίλιππος και η Σοφία Κυρίτση (για κατοχή εκρηκτικών ουσιών). Μαζί τους και ο Γιάννης Σκανδάλης, οι οποίοι ταλαιπωρούνται από την εξουσία μέχρι το 1981, όπου και αφέθηκαν ελεύθεροι (Εφ. *Βήμα*, 3/ 1/ 1982).

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΤΡΟΠΟΣ ΖΩΗΣ

Μετά τους άστεγους, κατά τα τέλη της δεκαετίας του 1970, καταφθάνουν τα ναρκωτικά. Γέμισε ο κόσμος πρέζα. Τα ναρκωτικά πάντα υπήρχαν στην ελληνική κοινωνία όπως και σε κάθε κοινωνία. Σύμφωνα με το παλιό μοντέλο τρόπου ζωής, τα χρησιμοποιούσαν ελάχιστα άτομα, λαϊκοί βάρδοι και η περιορισμένη χρήση τους δεν προκαλούσε φόβο στο πλατύ κοινό αλλά το έβλεπε κάτι σαν μαγκιά να καπνίζει κανείς χασίσι γιατί περί αυτού επρόκειτο. Και τα τραγούδια τους αν και μιλούσαν για ναρκωτικά είχαν μια λαϊκή αποδοχή αφού το ευρύ κοινό δεν έβλεπε τα αποτελέσματα της χρήσης τους. Τα λεγόμενα σκληρά ναρκωτικά έκαναν την εμφάνισή τους μαζί με την αλλαγή του τρόπου ζωής και την επιβολή του αμερικανικού, αφού είναι συστατικό μέρος του περιθωρίου του. Στο αγγλοσαξονικό περιθώριο δεν έχει θέση ο εύθυμος αλήτης που ξενυχτούσε τα βράδια πίνοντας κρασί και κυνηγώντας γυναίκες. Την θέση του πήρε ο ναρκομανής που δεν είναι κατ᾽ανάγκη περιθωριακό άτομο αλλά ένα συνηθισμένο παιδί μικροαστού, αγρότη και αστού.

Το φαινόμενο είναι διαταξικό. Αυτό είναι που φοβίζει και προβληματίζει το μέσο οικογενειάρχη γιατί πλέον το πρόβλημα υπάρχει μέσα στο σπίτι του ή στην διπλανή πόρτα. Στο αγγλοσαξονικό σύστημα, τα ναρκωτικά αποτέλεσαν πάντα πηγή πλουτισμού της αυτοκρατορίας που τα εμπορεύονταν το κράτος και μάλιστα έκανε κάμποσους πολέμους για να έχει το αποκλειστικό εμπόριό τους τα χρόνια εκείνα που δεν υπήρχαν ακόμα ατομικά δικαιώματα. Στην Αμερική και τον

Οι επιπτώσεις ενός παράλογου κοινωνικού συστήματος

αμερικανικό τρόπο ζωής πέρασαν, γιατί δημιουργούν θέσεις εργασίας. Για να γίνει καλά ένας ναρκομανής πληρώνονται τουλάχιστον δέκα οικογένειες. Αν κοιτάξουμε τους κρατικούς φορείς που ασχολούνται με τα ναρκωτικά θα διαπιστώσουμε τουλάχιστον εκατό μονάδες απεξάρτησης με διάφορα ονόματα: ΟΚΑΝΑ-ΙΘΑΚΗ-ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ-ΕΞΟΔΟΣ και ένα σωρό άλλες ιδιωτικές κλινικές αποτοξίνωσης.Όλες αυτές ψωμίζουν εκατοντάδες οικογένειες. Έτσι λοιπόν χτυπιέται και η ανεργία με τον θάνατο του διπλανού μας. Οι οργανώσεις αυτές έχουν πάρει τα ωραιότερα νεοκλασικά σπίτια που θα παρέμεναν ακατοίκητα και τα ανακαίνισαν με έξοδα του δημοσίου που απαριθμούνται σε δεκάδες εκατομμύρια ευρώ. Επίσης πήραν και το κέντρο βοηθειών του Ερυθρού Σταυρού στην Ομόνοια που έβρισκε ανακούφιση η φτωχολογιά του κέντρου. Για αυτό το λόγο και δεκάδες άλλους που δεν είναι του παρόντος να απαριθμήσω, το σύστημα δεν μπορεί και δεν θέλει να χτυπήσει τα ναρκωτικά γιατί είναι μέρος συστατικό του τρόπου ζω-

ής που επαγγέλλεται. Ποιοι είναι όμως αυτοί που πέφτουν στην παγίδα των ναρκωτικών; Μπορούν να ξεφύγουν ή είναι καταδικασμένοι ισόβια να ακολουθήσουν αυτή τη ζωή; Εγώ τους χωρίζω σε δυο κατηγορίες: σε αυτούς που μετά από μια μικρή η μεγάλη προσπάθεια μπορούν να απεξαρτηθούν και σε αυτούς που δεν θα γίνουν ποτέ καλά. Εξαρτάται για ποιο λόγο εθίστηκαν στις ναρκωτικές ουσίες. Αυτοί που ελπίζουν να ξεφύγουν από το πάθος τους είναι και το μικρότερο κομμάτι. Δηλαδή αυτούς που τους έριξε εκεί το πείσμα του ανταγωνισμού των γενεών και διάφορα άλλα οικογενειακά προβλήματα ή ακόμα η μαγκιά να νιώσει κανείς σπουδαίος και μεγάλος. Το μεγαλύτερο όμως τμήμα νομίζω πως πέφτει στις παραισθησιογόνες ουσίες γιατί αντιμετωπίζει προβλήματα που άπτονται διαφόρων ψυχονευρωτικών διαταραχών που τους δημιουργεί η κοινωνία και χρησιμοποιούν τα ναρκωτικά σαν όχημα για να δικαιολογήσουν τη μη ένταξή τους στις κοινωνικές νόρμες και συμπεριφορές. Αφού έτσι κι αλλιώς είναι καταδικασμένοι από τη φύση τους να αποτελούν μειονότητα. Η ένταξη στα ναρκωτικά τους βάζει σε μια παραβατική μεν οικογένεια που έχει όμως την κοινωνική συναίνεση σε μεγάλο βαθμό, αφού το σύστημα τους χρειάζεται και το χρειάζονται. Γι' αυτό και δεν θα απεξαρτηθούν ποτέ αλλά θα καθαρίζουν και πάλι θα πέφτουν στο «λούκι», αφού ο επόμενος τρόπος ζωής που η ζωή τους καλεί να ακολουθήσουν δεν είναι συμβατός αλλά κατακριτέος και μάλιστα ρατσιστικής αντιμετώπισης από αυτούς που σήμερα τους συμπονούν. Οι αναρχικοί όλων των αποχρώσεων και τάσεων είναι εναντίον των ναρκωτικών και μάλιστα κάνουν μεγάλους αγώνες για να τα εξαφανίσουν γιατί πιστεύουν ότι «*...αποτελούν ένα φονικό όπλο στα χέρια του κράτους όχι μόνο γιατί καταστρέφουν τη ζωή και γιατί διαστρεβλώνουν και σκοτώνουν την επιθυμία για απελευθέρωση καταστρέφοντας την ανθρωπότητα...*» (Διαδρομή, φ.5 σ.11), Όμως βοηθάνε τους χρήστες, γιατί τους θεωρούν θύματα του κράτους. Ακόμα οι αναρχικοί είναι ενάντια σε κάθε είδους τζόγου και τυχερών παιχνιδιών. Σημαντι-

κή είναι η ιστορία του Δημήτρη Αϊβαζίδη που σύμφωνα με την εφημερίδα Διαδρομή Ελευθερίας. «...*μαστιγωμένος από τα ναρκωτικά έμπλεξε σε μια συμπλοκή με αστυνομικούς που έγινε στο δάσος της Πανεπιστημιούπολης της περιοχής Ζωγράφου. Την εποχή εκείνη ήταν σε πρόγραμμα θεραπείας με μεθαδόνη. Εξαιτίας αυτού του γεγονότος τον διώχνουν από το πρόγραμμα και πυροβολεί με την καραμπίνα την τζαμαρία του κέντρου. Βγαίνοντας πυροβολεί εναντίον αστυνομικών που βρίσκονται έξω από το κέντρο και μπαίνοντας στο αυτοκίνητό του φεύγει πηγαίνοντας προς το 5ο Αστυνομικό Τμήμα Εξαρχείων. Ακινητοποιεί το φρουρό και του αρπάζει το όπλο και πυρπολεί αυτοκίνητο έξω από το τμήμα. Κατόπιν ανεβαίνει προς το Κολωνάκι στην οδό Αναγνωστοπούλου και πυροβολεί το σπίτι του τέως πρωθυπουργού Σημίτη. Αφού ανταλλάσσει πυροβολισμούς με τους φρουρούς, τραυματίζεται στο πόδι και μπαίνοντας στο αυτοκίνητό του πηγαίνει προς το σπίτι του όπου και συλλαμβάνεται....*» (Διαδρομή, φ.5 σ.11).

Οι αναρχικοί, εκτός από τον τζόγο και τα πάσης φύσεως ναρκωτικά, τάσσονται και κατά των «ψυχικών ασθενειών», όχι κατά της επιστήμης αλλά κατά του τρόπου που εφαρμόζονται εναντίον πολιτικών αντιπάλων και διαφόρων ομάδων που θεωρούνται ότι «παρεκκλίνουν» από την κανονικότητα που θέλει η εκάστοτε εξουσία. Τα δικαστικά συστήματα της Ευρώπης από το 1760 άρχισαν να ενδιαφέρονται πέρα από τα σωματικά βασανιστήρια και για το βασανισμό και τον έλεγχο του εσωτερικού κόσμου. Πρώτος ο θεωρητικός αυτής της διαστροφής είναι ο Mabiy, ο οποίος διατύπωσε ότι *πρέπει η τιμωρία να πλήττει την ψυχή και όχι το σώμα*». (Διαδρομή, 2002, φ.2 σ.9).

Σχεδόν όλα τα δικτατορικά καθεστώτα, τα σταλινικά, ακόμα και τα δημοκρατικά, εφαρμόζουν αυτή την τακτική.

Ενδυματολογικές Διατροφικές και άλλες αλλαγές

Μετά τα ναρκωτικά ακολούθησαν οι παρακάτω ενδυματολογικές και διατροφικές αλλαγές. Ήρθε το γρήγορο φαγητό και άλλαξε διατροφικές συνήθειες. Το 1991 ανοίγει το πρώτο Mc Donald's στην Αθήνα. Η κόκα κόλα ήρθε μερικά χρόνια πιο πίσω. Καταργήθηκαν τα κουστούμια χωρίς γραβάτα και τα καπέλα από τις μάζες του λαού και φορέθηκε το παντελόνι τζιν και το ατημέλητο ντύσιμο και όταν όλα αυτά ολοκληρώθηκαν οι γριές στα χωριά έβγαλαν τα μαύρα και τα τσεμπέρια και σταδιακά φόρεσαν πολύχρωμα ρούχα και γίνανε μόνιμες θαμώνες του κομμωτηρίου, και ο γέροι φόρεσαν πολύχρωμα πουκάμισα τα οποία τον παλιό καιρό τα έπαιρναν με δέματα από τους μετανάστες της Αμερικής και ντρέπονταν να τα φορέσουν. Με λίγα λόγια άλλαξε ενδυματολογικά η ελληνική κοινωνία, αφού της επέβαλαν πλήρως τον αμερικανικό τρόπο ζωής και ντυσίματος, χωρίς να πάρει πολλά από τα θετικά του. Το κυριότερο όμως που άλλαξε είναι η ψυχή του Έλληνα που έγινε αδιάφορη προς τον διπλανό, έμαθε να ντρέπεται να δουλέψει παρακατιανές δουλειές, και έγινε άπονη. Η χώρα οικονομικά έφτασε στον πάτο του βαρελιού, τα μεσαία στρώματα φτωχοποιήθηκαν και περιμένουν στις ουρές για να ρυθμίσουν τις δόσεις, η νεολαία των μεσαίων και ανωτέρων στρωμάτων φεύγει στο εξωτερικό. Τα εργασιακά δικαιώματα χάθηκαν οριστικά και σε όλες τις δουλειές υπεβλήθη ελαστικό ωράριο. Και τελικά άλλαξαν από την γλώσσα τις έννοιες των λέξεων για να συνάδουν με την πολυεθνική κοινωνία που οικοδομήθηκε, αργά σταθερά και προγραμματισμένα.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (1980-1990)

Έτος 1980. Αρχίζει η δεκαετία με την ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στις 28 Μαΐου 1979 υπογράφτηκε στις Βρυξέλλες, αλλά και στην Αθήνα η Συνθήκη «περί προσχωρήσεως της Ελλάδας στην ΕΟΚ και στην ΕΚΑΕ». Τούτη η δεκαετία σημάδεψε το ελληνικό κράτος η άνοδος του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία. Για πρώτη φορά μετά τον εμφύλιο πόλεμο η δεξιά παράταξη χάνει την εξουσία. Αλλά στην πορεία το ΠΑΣΟΚ μεταλλάχτηκε σε σοσιαλδημοκρατικό κόμμα. Κυβέρνησε περίπου 30 χρόνια με αρχηγό τον Αντρέα Παπαντρέου. Η πρώτη τετραετία του ΠΑΣΟΚ ήταν θετική, έδωσε αυξήσεις μετά από μια πολύχρονη λιτότητα. Μεταρρύθμισε το εργασιακό δίκαιο προς το καλύτερο για τους εργαζόμενους. Εφάρμοσε την αυτόματη τιμαριθμική προσαρμογή που σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι παίρνουν αυτόματα αύξηση όταν ανεβαίνει ο πληθωρισμός. Στον κοινωνικό τομέα θέσπισε τον πολιτικό γάμο, κατάργησε και αποποινικοποίησε τη μοιχεία, θέσπισε την ισότητα των γυναικών, κατάργησε το νόμο περί αλητείας κ.ά. που πήγαν την χώρα μπροστά. Παράλληλα η Ρωμιοσύνη μεταλλάσσεται. Οι μεγάλες μάζες του λαού αλλάζουν τρόπο ζωής και αμερικανοποιούνται. Μαζί τους καταφθάνουν και τα κοινωνικά κινήματα που αναπτύχθηκαν στην Ευρώπη τις δεκαετίες 1960-1970. Δραστηριοποιούνται φεμινίστριες, αντιρρησίες συνείδησης, το Απελευθερωτικό Κίνημα Ομοφυλοφίλων Ελλάδας, η κίνηση για τα δικαιώματα των ψυχασθενών, ενώ γεμίζει η Αθήνα από αριστερίστικες οργανώσεις. Φύτρωσαν επίσης όλες οι εκδοχές του Μαρξισμού-Λενινισμού. Όλα ετούτα τα κινήματα δεν θα κρατήσουν πέρα από μια δεκαετία

γιατί δεν θα βρούνε ανταπόκριση στις μεγάλες μάζες του λαού, που ήταν είναι και παραμένει ανατολίτικος και οι αλλαγές έρχονται από την εξουσία. Και όσα επιζήσουν πέρα της δεκαετίας, θα παραμένουν σωματεία- σφραγίδες. Μαζί με τα κοινωνικά κινήματα εμφανίζονται τα ναρκωτικά και οι άστεγοι. Στην ελληνική επικράτεια πάντα υπήρχαν άστεγοι. Τα παλιά χρόνια λέγονταν σκηνίτες γιατί ζούσαν μέσα σε σκηνές που τους μοίραζε η εξουσία, αλλά ήταν κατά κανόνα Έλληνες πρόσφυγες πολέμων ή άνθρωποι που βομβαρδισμοί είχαν γκρεμίσει τα σπίτια τους. Στην πορεία φρόντιζε το κράτος να τους στεγάζει με σπίτια που έφτιαχνε μια στρατιωτική υπηρεσία η Μ.Ο.Μ.Α., κυρίως στην επαρχία, γιατί στις μεγάλες πόλεις Αθήνα & Θεσσαλονίκη το ζήτημα αυτό το είχε αναλάβει η Εργατική Εστία. Άστεγοι όπως είναι σήμερα χωρίς καμία αξιοπρέπεια και προοπτική για βελτίωση της ζωής και να βρωμάνε από ένα χιλιόμετρο εμφανίστηκαν μετά την μεταπολίτευση και του παγκοσμιοποιημένου τρόπου ζωής, που θέλει να φτωχοποιεί μεγάλες μάζες λαού, μέσω της αλλαγής του οικονομικού μοντέλου και μετά να τους αφήνει στην τύχη τους ή να τους δίνει φιλανθρωπικά ένα πιάτο φαΐ, και το κυριότερο να τους αφαιρέσει την ελπίδα ώστε να μην έχουν τη διάθεση να σηκωθούν από το πεζοδρόμιο και να κάνουν μια δεύτερη δουλειά προκειμένου να επιζήσουν αλλά να περιμένουν μια κρατική βοήθεια που αν θα έρθει σε κάποιους τυχερούς θα φτάσει με τη μορφή Μ.Κ.Ο,[58] η οποία αντί να τους στείλει στο μεροκάματο ή στις δουλειές του ποδαριού, λαχεία, κουλούρια κ.λπ τους φοράει μια στολή και τους μαθαίνει τη ζητιανιά με την πρόφαση της πώλησης ενός περιοδικού με την επωνυμία *Σχεδία*. Τις πρώτες υποδομές στη πόλη της Αθήνας για περίθαλψη αστέγων τις έφτιαξε ο Δήμαρχος Αβραμόπουλος πριν ακόμα κάνουν την εμφάνισή τους οι άστεγοι στο προσκήνιο των Αθηνών.

58. Σημ. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που συμβάλλουν πλαγίως στη Παγκοσμιοποίηση και τον αμερικάνικο τρόπο ζωής.

Την 16η Νοεμβρίου του 1980, κατά τη διάρκεια της πορείας του Πολυτεχνείου προς την αμερικάνικη πρεσβεία, δολοφονήθηκαν από άνδρες των ΜΑΤ η Σταματίνα Κανελλοπούλου και ο Ιάκωβος Κούμης. Η ιστορία του παραπάνω φονικού έχει ως εξής: η κυβέρνηση απαγόρευσε η πορεία να ανέβει παραπάνω από την πλατεία Συντάγματος. Η ΕΦΦΕ (ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ) αποφασίζει να πειθαρχήσει στην απαγόρευση. Η μειοψηφία που την αποτελούσαν ΑΑΣΠΕ, ΕΚΟΝ Ρήγας Φεραίος- Β΄Πανελλαδική κ.ά δεν πειθαρχεί και προσπαθεί μετά την λήξη της πορείας στο Σύνταγμα να ανέβει προς την αμερικάνικη πρεσβεία. Έγινε επίθεση των ΜΑΤ και έχασε η μάνα το παιδί και το παιδί τη μάνα. Αρχίζει ένα όργιο βίας με χρήση κλόμπ και πυροβόλων όπλων (πιθανολογώ από ελεύθερους σκοπευτές). Αστυνομικές αύρες, ειδικά τεθωρακισμένα της αστυνομίας, αντλίες της πυροσβεστικής βρίσκονται στο πεδίο της μάχης προστατεύοντας το Νόμο. Μέσα σε τούτο το πανδαιμόνιο άφησαν την τελευταία τους πνοή τα δυο παραπάνω άτομα. Σε συζήτηση που έγινε στη βουλή ένα μήνα αργότερα ο πρωθυπουργός Γ. Ράλλης έκανε την παρακάτω δήλωση: *Και ο αρχάγγελος «Μιχαήλ σπάθην κρατεί στα χέρια του για να αμυνθεί εναντίον των δαιμόνων. Δεν κρατεί άνθη».* Την εποχή αυτή η αναρχική δράση βρίσκεται σε συνεχή ανοδική πορεία. Έχουμε και την εμφάνιση ένοπλων αριστερών οργανώσεων όπως: Ε.Ο 1η Μάη, Λαϊκός Αγώνας, Λαϊκός Επαναστατικός Αγώνας, Κόκκινη Πρωτοβουλία, Ομάδα Λαϊκής Αλληλεγγύης, Ιούνης 78.

Έτος 1981. Αφήνονται ελεύθεροι οι Φ. Κυρίτσης και Γ. Σκανδάλης που πιαστήκαν από την εξουσία το 1978 και έμειναν στην φυλακή μέχρι το 1981. Μαζί με το Κυρίτση βρέθηκαν στην φυλακή και οι Κ. Μοίρας, Ταπούτης, Συμεωνίδης, Μπάρλος Σπυρόπουλος (Εφ. *Αυγή* 9-12-1981).

Έτος 1983. Συγκροτείται η Κίνηση για την Συγκρότηση Αναρχικής Ομοσπονδίας. Συλλογικότητα από την Αθήνα και Πειραιά που επεδίωξε ανεπιτυχώς να συγκροτήσει τον αναρχικό χώρο το 1983. Εδρεύει στην οδό Οικονόμου στα Εξάρχεια.

Συγκροτήθηκε η εκδοτική απόπειρα *Αρένα* που είχε ζωή μέχρι το 1985, με μεγάλη εκδοτική δουλειά. Διαλύθηκε μετά την κατάληψη του χημείου. Σημαντικά μέλη υπήρξαν ο Παναγιώτης Καλαμαράς και ο Γιώργος Χάμπας.

Τον Μάρτιο του 1983 πυρπολούνται με εμπρηστικές βόμβες από το Λαϊκό Επαναστατικό Αγώνα δυο αυτοκίνητα στην Αμερικανική βάση του Χορτιάτη.

Έτος 1984. Αρχίζει η πρώτη από τις πολλές επιχειρήσεις «Αρετή» από την αστυνομία στα Εξάρχεια, με αφορμή τις (εξαλλότητες) των Punk της πλατείας, που μαζεύονταν εκείνη την εποχή εκεί, γιατί έκλεισαν τα στέκια τους στην περιοχή της Πλάκας.

Η επιχείρηση «*Αρετή*» κατά κανόνα γινόταν από την αστυνομία τα παλιότερα χρόνια στην Ομόνοια και έπιαναν gay και τους τράβαγαν ένα βαρβάτο εξευτελισμό. Η επιχείρηση αυτή στα Εξάρχεια είχε ως σκοπό τη διαπόμπευση ατόμων πολιτικού προσανατολισμού προκειμένου να τους εξομοιώσει με τις σεξουαλικές μειονότητες και να τους ξεφτιλίσει. Στις 9 του Μαΐου έγινε συγκέντρωση διαμαρτυρίας στην πλατεία Εξαρχείων, και συγκρούσεις με την αστυνομία. Οι αναρχικοί καταλαμβάνουν το χημείο για 5 μέρες στις οποίες έγιναν αρκετές συγκρούσεις. Τελικά η πολιορκία έληξε με την αποχώρηση της αστυνομίας.

Επεισόδια έχουμε και κατά την επίσκεψη του Ζαν Μαρί Λεπέν και την σύναξη της Ευρωπαϊκής ακροδεξιάς στο ξενοδοχεία Caravel. Τρεις χιλιάδες άτομα σε μια μαζική και μαχητική πορεία προσπάθησαν να το πυρπολήσουν. Έγιναν άγριες συγκρούσεις και πιάστηκαν από την αστυνομία έξι άτομα. Τα τέσσερα παραπέμφθηκαν με την κατηγορία της «προσβολής του πολιτεύματος». Την επόμενη η αστυνομία με επιδρομή στα γραφεία του περιοδικού *Ρήξη* στην οδό Θεμιστοκλέους πιάνει 170 άτομα τα οποία είχαν καταφύγει εκεί μετά την διάλυση της πορείας. Το περιοδικό είχε ζωή από το 1979-1993 με εκδότη τον Γιώργο Καραμπελιά. Αρχικά το περιοδικό περνούσε θέσεις για μια προλεταριακή αριστερά, στη συνέχεια

για ένα αυτόνομο εναλλακτικό επαναστατικό κίνημα. Έκλεισε το 2006, για να βγει πλέον σαν μηνιαία εφημερίδα για την εθνική ανεξαρτησία. Τη χρονιά αυτή το 1984 αυτοκτόνησε ο Γιώργος Διαλυνάς σε ηλικία 29 ετών. Δούλεψε στη συντακτική ομάδα της εφημερίδας *Αλληλεγγύη*.

Έτος 1985. Αυτό το χρόνο εμφανίστηκε και η *Ομάδα Συμβουλιακών Αναρχικών*. Έδρασε στην Αθήνα με το ομώνυμο δελτίο και κυκλοφόρησε την μπροσούρα *Πολωνία-Κείμενα Πληροφόρησης*. Πιστεύουν στην δημιουργία εργατικών συμβουλίων σε επαναστατικές περιόδους. Επίσης η Ομάδα-Κολεκτίβα *Άναρχος* συγκροτείται ετούτη τη χρονιά με πρωτοβουλία του Γιώργου Γαρμπή. Τα μέλη της προσδιορίζονται *«σαν αναρχοκομμουνιστές, αλλά όχι με έννοια του αναρχοκομμουνισμού της εποχής του Κροπότκιν»* (*Άναρχός*, τ.2., *Μάρτης 1984)*.

Στις 2 Μαΐου 1985 η αναρχική ομάδα *Κοινωνική Επανάσταση* ρίχνει μολότοφ στο υποκατάστημα της Εθνικής Τραπέζης στη Θεσσαλονίκη. Τούτο το χρόνο έχουμε εκλογές και οι πάγκοι των κομμάτων στολίζουν όλη την Αθήνα. Κάποιοι όμως που θεωρούν ότι αν οι εκλογές λύνανε προβλήματα θα ήταν παράνομες, ετοιμάζουν συγκέντρωση στα Εξάρχεια στις 9 Μαΐου, ενώ μετά θα πραγματοποιούνταν πορεία. Η αστυνομία απαγορεύει την πορεία και ξεσπάνε εκτεταμένα επεισόδια στη γύρω περιοχή.

Την 17η Νοεμβρίου του 1985 στην πορεία του Πολυτεχνείου ομάδες αναρχικών επιτίθενται και καίνε τα γραφεία των αεροπορικών γραμμών της Νοτίου Αφρικής. Σε αντίποινα η αστυνομία κάνει επίθεση στα Εξάρχεια. Τις πρώτες πρωινές ώρες της 17 Νοεμβρίου οι φασίστες της ΕΠΕΝ πραγματοποιούν εμπρηστική επίθεση εναντίων του βιβλιοπωλείου «Ελεύθερος Τύπος». Την άλλη μέρα οι αναρχικοί κάνουν επίθεση σε μια κλούβα των ΜΑΤ που οδήγησε στον πυροβολισμό στην πλάτη ενός 15 χρόνου του Μ. Καλτεζά από αστυνομικό που βγήκε μέσα από την κλούβα και πυροβόλησε. Το όνομα αυτού Αθανάσιος Μελίστας.

Ο Μιχάλης Καλτεζάς μεταφέρθηκε με ασθενοφόρο στο νοσοκομείο Ευαγγελισμός όπου εκεί διαπιστώθηκε ο θάνατος. Λίγες μέρες μετά, εκδίκηση παίρνει η επαναστατική ομάδα «17 Νοέμβρη». Στη Θεσσαλονίκη γίνονται και εκεί φασαρίες και συλλαμβάνονται 11 άτομα τα οποία θα προφυλακιστούν 2 με την κατηγορία τις επίθεσης με βόμβα μολότοφ σε περιπολικό. Γενικά όλο το υπόλοιπο 1985 σημαδεύτηκε από έντονες δραστηριότητες των αναρχικών ομάδων στη μνήμη του Μιχάλη Καλτεζά.

Έτος 1986. Γίνεται η *Α΄ Πανελλαδική Αναρχική Αντιεξουσιαστική Συνάντηση.* Είναι ένας μεγάλος και σημαντικός σταθμός για την Αναρχία. Η συνάντηση έγινε στην πόλη της Πάτρας και κράτησε 3 μέρες 18-20 Απριλίου, σε κτίριο του πανεπιστημίου. Οι αποφάσεις που πάρθηκαν στην πορεία του χρόνου δεν υλοποιήθηκαν, ακολούθησε όμως τον επόμενο χρόνο το πρώτο Πανελλαδικό Συνέδριο. Τούτη η χρονιά ο αναρχικός χώρος προσελκύει νέους με ελευθεριάζουσες αντιλήψεις και τα Εξάρχεια γίνονται σημείο αναφοράς, και καλύπτονται από μυθοπλασίες.

Το έτος αυτό είναι ένας χρόνος με σημαντική αναρχική και επαναστατική παρουσία στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη. Στη δεύτερη γίνονται τρεις βομβιστικές επιθέσεις στις 8 Μαρτίου, μια στα πολυκαταστήματα Κλαουδάτος και 2 σε τράπεζες. Την ευθύνη παίρνει η οργάνωση *Ελευθερία*. Στις 14 Μαΐου στη Θεσσαλονίκη γίνεται συντρίμμια υποκατάστημα της Εθνικής Τραπέζης. Επίσης συγκρούσεις γίνανε και με αφορμή την πυρπόληση κλούβας της αστυνομίας, ή οποία σε αντίποινα πιάνει 10 αναρχικούς που βρίσκονταν σε κατάληψη της φυσικομαθηματικής σχολής (Κ. Πέτρου, Π. Λιαλιάρης, Μ. Τάχος, Μ. Στεφανίδης, Ι. Σιμιτζής, Α. Βαϊνδιρλής, Α. Ταμπατζής, Α. Σφέκτος, Χ. Κυριακού, Α. Μουρατίδης).

Έτος 1987. *Α΄ Πανελλαδικό Οργανωτικό Συνέδριο Αναρχικών Ομάδων και Ατόμων.* Έγινε στην Αθήνα 22-24 Μαΐου 1987. Την πρώτη ημέρα κουβεντιάστηκε το ζήτημα σχετικά με το ρόλο των εφημερίδων και των δημοσιογράφων. Τη δεύ-

τερη μέρα συζητήθηκαν προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αντιεξουσιαστές στις σχέσεις τους με τον κόσμο και την αστυνομία στην επαρχία. Ακόμα τέθηκε υπό συζήτηση το ζήτημα της βίας και της τρομοκρατίας. Εδώ έγινε μπάχαλο και δεν επήλθε συμφωνία. Την τρίτη μέρα έκαναν εισήγηση οι αναρχικοί μαθητές και οι αναρχοφεμινίστριες.

Εμφανίζεται η οργάνωση «*Αναρχοκομουνιστικός Πυρήνας Άνω Λιοσίων*». Στις 2 Ιουνίου στην Θεσσαλονίκη μπαίνει φωτιά στο κτίριο του ΥΠΕΧΩΔΕ (πολεοδομία). Σημαντικό γεγονός είναι ο θάνατος του αναρχικού Μ. Πρέκα και η σύλληψη Σμυρναίου και Μαρίνου από δυνάμεις των ΕΚΑΜ. Στις 17-11-1987, στη δεύτερη επέτειο της δολοφονίας του Μιχάλη Καλτεζά, η ομάδα του «Άναρχου» και άλλοι σύντροφοι μετονομάζουν την οδό Στρουρνάρη σε «Οδό Μιχάλη Καλτεζά, δολοφονηθέντος υπό του κράτους στις 17-11-1985», στα πλαίσια αναρχικής συγκέντρωσης στην οδό αυτή.

Έτος 1988. Μεγάλη συγκέντρωση και πορεία στη συνοικία Νίκαια το Νοέμβρη 20 του μηνός για συμπαράσταση στους φυλακισμένους αναρχικούς Βαγγελιώ Βογιατζή και Γεράσιμο Μπουκουβάλα. *Το κεντρικό σύνθημα είναι «Μαρίνος Σμυρναίος, Μπουκουβάλας, Βογιατζή κι αυτή η σκευωρία θα ξεσκεπαστεί».*

Παρασκευή 20 Γενάρη 1990 αθωώνεται ο Μελίστας με απόφαση του Μεικτού Ορκωτού Εφετείου. Την ίδια μέρα το απόγευμα στον γύρω χώρο του Πολυτεχνείου συγκεντρώνεται κόσμος για να διαμαρτυρηθεί. Αναγγέλλεται πορεία της ΕΦΦΕ και της Κίνησης Δικαιωμάτων από τα Προπύλαια, που τελικά ξεκινά από το χώρο του Πολυτεχνείου. Το βράδυ στις 8:30 η πορεία έχει τελειώσει και αρχίζουν οι συγκρούσεις αντιεξουσιαστών και αστυνομίας. Το πλήθος που βρίσκεται στην οδό Στουρνάρη μπαίνει στο Πολυτεχνείο. Συγκαλείται γενική συνέλευση και αποφασίζεται να σταματήσουν οι συγκρούσεις και να γίνει κατάληψη στο Πολυτεχνείο. Το Σάββατο 27 του Γενάρη αρχίζει να μαζεύεται κόσμος. Οι αναρχικοί μοιράζουν προκήρυξη που εξηγεί τους λόγους της κατά-

ληψης. Αναφέρει: «*αντιστεκόμαστε στην επίθεση του κράτους και του κεφαλαίου (που κομβικό σημείο της είναι η αθώωση του ένστολου εγκληματία) - με την πρακτική της κατάληψης του ΕΜΠ, που σαν στόχο της έχει να λειτουργήσει σαν χώρος αντιπληροφόρησης και σαν πόλος συσπείρωσης των κοινωνικών-ταξικών δυνάμεων, που τα συμφέροντά τους βρίσκονται στους αντίποδες εκείνων της κυριαρχίας*». Ομάδα μαθητών που συμμετέχει στην κατάληψη, τυπώνει προκήρυξη και καλεί όλους τους μαθητές σε γενική μαθητική συνέλευση τη Δευτέρα 4.00 μ.μ. στην αίθουσα Γκίνη. Γίνεται η γενική συνέλευση της κατάληψης, όπου ανακοινώνεται η πλήρης λειτουργία του μαγειρείου. Αναφέρεται ότι τα φωτοτυπικά μηχανήματα λειτουργούν και μπορούν οι διάφορες ομάδες ή άτομα να παράγουν τις δικές τους προκηρύξεις. Το πολιτικό πλαίσιο της κατάληψης συνεχίζει να συζητείται, όπως και το οργανωτικό της σχήμα, οι μορφές πάλης και η σύνδεσή της με άλλες κινητοποιήσεις. Αποφασίζετε να μη συμμετέχει η κατάληψη στην πορεία της ΕΦΕΕ. Τα αιτήματα που διατύπωσε η κατάληψη ήταν αναίρεση της δίκης του Μελίστα. Να αποφυλακιστεί ο Παλαιστίνιος αγωνιστής Μ. Χαμτάν και ο αγωνιστής **Γ. Γκίρμας** που βρίσκονταν κρατούμενος για τα επεισόδια του 1986. Να αρθούν οι διώξεις εναντίον του **Χ. Μαρίνου και Κλ. Σμυρναίου.**

Συγκροτείται η Συσπείρωση Αναρχικών. Την συγκρότησαν άτομα που έφυγαν από Ένωση Αναρχικών Αθήνας.

Στην δεκαετία του 1980 δραστηριοποιήθηκε και ο *Λάμπρου Ευάγγελος* που έβγαλε τη μπροσούρα η *κοινωνία των Φυλακών* και άλλα έντυπα. Κρεμάστηκε στην Αίγινα.

Έτος 1990. Συγκροτήθηκε η *Ολική Άρνηση Στράτευσης*. Μια συλλογικότητα εναντίων του στρατού. Τούτη τη χρονιά μπαίνει στη ζωή των Ελλήνων το internet και οι πάντες φακελώνονται συναρπαστικά και ευχάριστα.

ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΑ ΣΤΕΚΙΑ-ΧΩΡΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ

Το 19ο αιώνα οι αναρχικοί σαν πρότυπα καθημερινής ζωής είχαν τα κοινόβια στα οποία ετοίμαζαν τη μέλλουσα κοινωνία. Στην Ελλάδα του 19ου αιώνα τίποτα από αυτά δεν ευδοκίμησε γιατί οι αναρχικοί της τότε εποχής δεν ασχολήθηκαν με αυτά αφού πάντα δρούσαν σαν μειοψηφία μέσα σε μεγάλους σοσιαλιστικούς ομίλους. Όμως πάντα τα οραματίζονταν. Ο μεγάλος σοσιαλιστής Πλάτωνας Δρακούλης που ήταν μέσα σε όλες τις αριστερές τάσεις του τότε σοσιαλισμού, έγραψε και ένα βιβλίο με τίτλο *Αγροτική Συμπολιτεία*. Σε αυτό περιέγραφε πως θα έφτιαχνε κοινοτικό σύστημα με πυρήνα την αγροτούπολη, η οποία θα υπάκουε στην Αγροτική Συμπολιτεία. Το εγχείρημα απέτυχε γιατί δεν το υποστήριξαν οι μεγάλες μάζες του λαού, ούτε καν οι αναρχικοί της τότε εποχής. Το θέμα επανήλθε με άλλη μορφή μετά το 1980 και πλέον οι ελεύθεροι χώροι ονομάζονται «στέκια» «κοινωνικά κέντρα» «καταλήψεις».Δηλαδή με την πραγματική τους ονομασία, αφού οι διαμένοντες εκεί κατέλαβαν το κτίριο με το έτσι θέλω. Και αυτό δεν είναι τυχαίο αλλά άριστα μελετημένο. «... *Γιατί ως κοινωνικά εγχειρήματα, οι καταλήψεις στη γενικευμένη επαναστατική τους εφαρμογή καλούνται να απελευθερώσουν την ανθρωπότητα από τα δεσμά της ιδιοκτησίας και στην αποσπασματική τους εκδοχή να δημιουργήσουν προσωρινές αυτόνομες ζώνες, αποδίδοντας στα μέλη τους μονάχα το δικαίωμα χρήσης γης, κτιρίων, εργοστασίων, σχολών, παραλίων, πάρκων κ.λπ.» (Φούντας, 2014: 362).* Οι καταλήψεις προέκυψαν από τα αυτόνομα κοινωνικά κινήματα του 1960-1970.

Και έκφράζουν όλες τις τάσεις του αναρχισμού, (από την εξεγερτική μέχρι την πάνκ και αυτόνομη-κινηματική τάση). (Καλαμαράς 1017:27). Πρακτικά λειτουργούν με μία μορφή άμεσης δημοκρατίας. Οι αποφάσεις λαμβάνονταν μέσω συνελεύσεων. Αυτές πραγματοποιούνται τακτικά και παίρνονται αποφάσεις για τις δράσεις. Σκοπός τους είναι μέσα από αυτές τις δράσεις να αποκτήσουν ερείσματα στην τοπική κοινωνία. Στα κτίρια που είναι υπό κατάληψη χρησίμευσαν για να βρούνε στέγη εκατοντάδες μετανάστες και να μην παραμείνουν στο δρόμο, ακόμα κοινωνικά περιθωριοποιμένα άτομα. Τέλος χρησιμεύουν σαν βάσεις δράσεων ενάντια στην κρατική καταστολή. Ουσιαστικά οι καταλήψεις έχουν καθαρά πολιτικό χαρακτήρα, και χωρίζονται σε τρεις περιόδους. Η πρώτη περίοδος αρχίζει το 1981, η δεύτερη περίοδος το 1985 και συνεχίζεται μέχρι το 1987 και η τρίτη περίοδος αρχίζει το χειμώνα του 1989. Τα κτίρια που επιλέγονται για κατάληψη είναι συνήθως εγκαταλελειμμένα και κατά κανόνα ανήκουν σε δημόσιους οργανισμούς. Η μπορεί να είναι με ενοίκιο.

ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΑΘΗΝΑΣ

Η πρώτη νεότερη κατάληψη έγινε στην Αθήνα το 1981 στην περιοχή των Εξαρχείων στην οδό Βαλτετσίου 42. Ήταν ένα κτίριο που το είχαν από καιρό αφήσει στη μοίρα του. Το πήραν οι αναρχικοί και το σουλούπωσαν. Για την κατάληψη αυτή κυκλοφόρησε προκήρυξη η οποία ανέφερε: «*Αρνούμαστε τον κόσμο της μισθωτής σκλαβιάς και της κουλτούρας που έχει σαν αποτέλεσμα τον ευνουχισμό των επιθυμιών μας και τη διαιώνιση της μιζέριας και της μοναξιάς. Είμαστε να πάρουμε τη ζωή στα χέρια μας... Όσον αφορά στην κατηγορία για τη διατάραξη της κοινής ησυχίας έχουμε να δηλώσουμε ότι είμαστε αποφασισμένοι να διαταράξουμε τον αλλοτριωτικό εφησυχασμό νεκροταφείου που καθημερινά προσπαθούν να επιβάλουν στην κοινωνία. Τέλος όσο για την αναζήτηση ηθικών αυτουργών και κάποιων δήθεν υπευθύνων για τις καταλήψεις, η ανα-*

ζήτηση αυτή δεν αποτελεί παρά ένα ευτελές και ύπουλο τέχνασμα του κράτους για να εθελοτυφλεί μπροστά στη ρητή, δική μας προσπάθεια να ζήσουμε αυτοοργανωμένα χωρίς το διαχωρισμό που επιβάλλει και αναπαράγει σε αυτήν την κοινωνία ανάμεσα σε διευθύνοντες και εκτελεστές, σε αρχηγούς και πρόβατα...» (εφ. *Άπατρις*, φ.21. 2013).

Η κατάληψη αυτή δεν κράτησε πολύ, διαλύθηκε μετά από επέμβαση της αστυνομίας, η οποία έπιασε και 8 άτομα. Ένας από αυτούς ο Θόδωρος Πισιμίσης, δηλώνει στο δικαστήριο: *«...αλλά αν με καταδικάσετε δεν πρόκειται να κόψετε ένα κίνημα που μεγαλώνει τα τελευταία χρόνια σε όλον τον κόσμο. Αυτό το κίνημα ονειρεύομαι να γίνει ο τάφος όσων το μισούν». Μαζί με τον Πισιμίση, δικάστηκαν και οι: Ν. Μαλλής, Δ. Μεράκος, Λάζ. Ζώτος, Ιωαν. Παρναβός. Καταδικάστηκαν σε 10 μήνες φυλάκιση για κατάληψη δημοσίου κτιρίου. Αθωώθηκαν οι: Δ. Λαυράνος και Φ. Αλεξίου* (Μανόλο, 2014: 30).

Πτώση:Αυτόνομο Στέκι Αυτοδιαχειριζόμενος Χώρος. Ιδρύθηκε το 1998 και εδρεύει σε εναλλασσόμενα σημεία της οδού Ζωοδόχου Πηγής στα Εξάρχεια. Σήμερα βρίσκεται στην οδό Κωλέτη 95-97.

Αναρχική Αρχειοθήκη: Ιδρύθηκε το 1993 στην οδό Σαριπόλου 8. Εκεί λειτουργεί το αρχείο Κοινωνικών αγώνων των Ελλήνων αναρχικών & αντιεξουσιαστών. Λειτουργεί και στη Θεσσαλονίκη. Από τον Μάρτιο του 2002 εκδίδει τη μηνιαία εφημερίδα Διαδρομή Ελευθερίας.

Αγρός: Αυτοδιαχειριζόμενο Κατειλημμένο Έδαφος, στο πάρκο Τρίτση, Αθήνα.

«Ο αυτοοργανωμένος και συλλογικός αγώνας του Αγρού επικεντρώνεται τόσο στο θέμα της αντίστασης στα σχέδια όσων έχουν βάλει στο μάτι το πάρκο και γενικά τους δημόσιους χώρους, όσο και στο θέμα της καλλιέργειας της γης. Αυτά συντίθενται σε ένα συνολικό πρόταγμα, στο οποίο αναγνωρίζονται η σύνδεση των κυρίαρχων αναπτυξιακών σχεδίων και το θέμα της διατροφής, με τη συνολική καπιταλιστική διάρθρωση, τα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα της καταστολής, των εργα-

σιακών σχέσεων, του σεξισμού και του ρατσισμού, βλέποντας στον αγώνα ενάντια στη λεηλασία της φύσης ένα κομμάτι του γενικότερου αγώνα ενάντια στην επιβολή του εξουσιαστικού πολιτισμού». Β.λ σχετική ιστοσελίδα

Αναρχικοί για την Κοινωνική Απελευθέρωση: Αναρχική Πολιτική ομάδα που ιδρύθηκε το 2012. *«Η Α.Κ.Α. εκφράζει, για λογαριασμό αυτών που την συνιστούν, την επιλογή πολιτικής οργάνωσης των αναρχικών, την έμπρακτη στήριξη της ιδέας της οργάνωσης και της δράσης μέσα από αυτήν. Απαρτίζεται από άτομα που προσδιορίζονται στο πολιτικό φάσμα της κοινωνικής αναρχίας, που συμμετέχουν σε διάφορα πεδία του κοινωνικού πολέμου με ίδιες ή όχι προτεραιότητες.».*

Αναρχοσυνδικαλιστική Πρωτοβουλία Ροσινάντε: Ιδρύθηκε το έτος 2010. *«Η «Αναρχοσυνδικαλιστική Πρωτοβουλία – Ροσινάντε» (ΑΠΡ) είναι εργατική, φεντεραλιστική, συνδικαλιστική, αντικαπιταλιστική και ελευθεριακή οργάνωση που παρεμβαίνει στον ανταγωνισμό του Κεφαλαίου με την Εργασία, από τη σκοπιά της υπεράσπισης των συμφερόντων της Εργασίας.».το όνομά της το πήρε από το άλογο του Δον Κιχώτη.*

Αντιεξουσιαστική Κίνηση: *«...δημιουργήθηκε το 2002 με κεντρικό σκοπό να συμμετάσχει στις κινητοποιήσεις στη Σύνοδο Κορυφής Ε.Ε στην Θεσσαλονίκη...».* Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

Αντιεξουσιαστική ομάδα «Τραβέρσο» Ζωγράφου: *«Επιδιώκουμε την κοινή δράση όλων των προοδευτικών ατόμων και συλλογικοτήτων της γειτονιάς κατά του φασισμού! Ας πάμε όλοι μαζί, "τραβέρσο" σε ένα φασιστικό ρεύμα που αρχίζει να αναπτύσσεται στα πλαίσια ενός λαϊκίστικου αποπροσανατολισμού του κόσμου από τα πραγματικά αίτια της εξαθλίωσής του!»* Β.λ σχετική ιστοσελίδα

Αυτοδιαχειριζόμενος Κοινωνικός Χώρος Βίλα Ζωγράφου: *«Η ιστορία ξεκινά το 2003 όταν το Δημοτικό Συμβούλιο Ζωγράφου χαρακτηρίζει τη βίλα και τον περιβάλλοντα αυτής χώρο, κοινόχρηστους χώρους υψηλού πρασίνου. Το 2004 με απόφαση της Νομαρχίας χαρακτηρίζεται κοινόχρηστος χώρος*

πρασίνου. Το 2006 ο τότε Δήμαρχος του Ζωγράφου Γ. Καζάκος αποφασίζει την αγορά του 50% του χώρου και την ανέγερση εμπορικού κέντρου 45000 τ.μ.. Το 2007 δημιουργείται η επιτροπή κατοίκων «για να γίνει η βίλα Ζωγράφου κτήμα του λαού». Η επιτροπή με παρεμβάσεις σε δημοτικά συμβούλια και πορείες στη γειτονιά έδινε ένα συνεχή αγώνα που είχε κορύφωση τα δύο μαζικότατα φεστιβάλ που έλαβαν χώρα μέσα στο χώρο της βίλας. Κομμάτι της μάντρας και η κεντρική είσοδος επί της Γ. Ζωγράφου απομακρύνθηκαν από τους κατοίκους, κάνοντας έτσι για πρώτη φορά το χώρο δημόσιο και ελεύθερο για όλη τη γειτονιά. Η δράση της επιτροπής έπαιξε κεντρικό ρόλο στο μπλοκάρισμα των σχεδίων του Δήμου για τη δημιουργία εμπορικού κέντρου. Το 2011 η λαϊκή συνέλευση των κατοίκων Ζωγράφου που πραγματοποιεί τις συνελεύσεις της στην πλατεία Γαρδένιας αποφασίζει την κατάληψη του χώρου της βίλας. Η κατάληψη έγινε τόσο για τη στέγαση των λαϊκών συνελεύσεων, όσο και για την αξιοποίηση του κτιρίου και του κτήματος προς όφελος των κατοίκων. Με αυτό τον τρόπο δημιουργήθηκε ο αυτοδιαχειριζόμενος κοινωνικός χώρος βίλα Ζωγράφου. Από τότε ως σήμερα, ο χώρος λειτουργεί με οριζόντιες δομές, αντιιεραρχικά και ακηδεμόνευτα, ενώ οι αποφάσεις λαμβάνονται μέσα από την ανοιχτή εβδομαδιαία συνέλευση. Στο χώρο της βίλας, λαμβάνουν χώρα αντιεμπορευματικές δομές αυτομόρφωσης, πλήθος πολιτικών – πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεις για την οικονομική ενίσχυση διωκόμενων αγωνιστών. Παράλληλα, κομμάτι του περιβάλλοντα χώρου, έχει καλλιεργηθεί τροφοδοτώντας με πρώτες ύλες τις συλλογικές κουζίνες αυτοοργανωμένων εγχειρημάτων στα ανατολικά.».

Αυτοδιαχειριζόμενο Πάρκο Ναυαρίνου: Βρίσκεται Στην καρδιά των Εξαρχείων, στο οικοδομικό τετράγωνο μεταξύ των οδών Χαριλάου Τρικούπη, Ναυαρίνου, Ζωοδόχου Πηγής και Διδότου.

Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Πολυτεχνείου: Το στέκι βρίσκεται στην αίθουσα 11 χημικών μηχανικών και διαθέτη δανειστική βιβλιοθήκη και χώρο με κινηματικά έντυπα. Ακόμα

υπάρχει με την ίδια ονομασία στέκι στο Πολυτεχνείο Ζωγράφου που είναι «Ανεξάρτητος κόμβος για την Αλληλέγγυα, Κοινωνική – Συνεργατική Οικονομία, την Αειφορία και την Κοινωνία των Πολιτών.». Και προσδιορίζονται σαν: «*Είμαστε μια παρέα γραφιάδων (δε) εθελοντών εκτός των ΜΜΠ (Μέσων Μαζικής Προπαγάνδας). Τα τελευταία χρόνια της υποαπασχόλησης και της ανεργίας, για να μην πέσουμε σε κατάθλιψη, αποδεχτήκαμε κάθε προ(σ)κλήση και φιλοξενία και διακριθήκαμε στον ακτιβιστικό τουρισμό...* » Και Αυτοδιαχειριζόμενο στέκι στο Πολυτεχνείο Κρήτης στα Χανιά. Β.λ σχετική ιστοσελίδα

Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι ΤΕΙ Αθήνας: «*Το αυτοδιαχειριζόμενο στέκι του Α-ΤΕΙ Αθήνας είναι ένας κοινωνικοπολιτικός χώρος, που τελεί υπό κατάληψη από το 1987. Το εγχείρημα γεννήθηκε από την ανάγκη να υπάρξει ένας χώρος πολιτικής ζύμωσης που θα συναντιόμαστε, θα συζητάμε, θα συμφωνούμε και θα διαφωνούμε. Ακόμα, μας δίνει την δυνατότητα να προπαγανδίζουμε τις ιδέες μας και να δρούμε στο χώρο του Ιδρύματος. Η λειτουργία του στεκιού βασίζεται πάνω στις αρχές της αυτοοργάνωσης, της ισότητας, της ελευθερίας και της αλληλεγγύης. Πάντα μακριά από λογικές εξουσίας, από αρχηγούς, από κομματικές γραμμές, ψηφοθηρίες και εξυπηρέτηση συμφερόντων. Να ξεκαθαρίσουμε ότι ο λόγος και οι δράσεις που βγαίνουν από το στέκι, καθώς και η χρηματοδότηση τους, προέρχονται από εμάς και μόνο. Ο χώρος προάγει την αντιπληροφόρηση, τη προπαγάνδιση του αντιεξουσιαστικού λόγου και προτάσσει την αυτοοργάνωση και την αυτοδιαχείριση...» Β.λ σχετική ιστοσελίδα.*

Αυτόνομο Στέκι Ζωοδόχου Πηγής και Ισαύρων: Λειτουργεί από το 1998 και « *Στόχος η δημιουργία ενός αυτόνομου αυτοδιαχειριζόμενου χώρου με αντιιεραρχικά χαρακτηριστικά τόσο στην λειτουργία όσο και στην πολιτική αντίληψη, με δυνατότητα θεωρητικής δουλειάς αλλά και παρέμβασης στα ζητήματα που αναδεικνύονται μέσα από το κίνημα. Πρέπει να επισημανθεί ότι το Α.Σ. δεν συγκροτήθηκε ως στέκι γειτονιάς*

πρωτίστως, αλλά ως ανοιχτός χώρος συνεύρεσης, επικοινωνίας και διαλόγου ανάμεσα σε πολλές τάσεις του αντικαπιταλιστικού κινήματος. Στο πέρασμα του χρόνου η φυσιογνωμία του συνδιαμορφώθηκε -και υπακούοντας σε μια εξελικτική δυναμική, εξακολουθεί να συνδιαμορφώνεται- από τους συντρόφους και τις συντρόφισσες που το πλαισιώνουν». Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

Βοτανικός κήπος, Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος, Πετρούπολης:*«Είναι ένα έργο του ΥΠΕΧΩΔΕ το οποίο δεν σχεδιάστηκε σωστά, αφού πήραν σαν πρότυπο το βοτανικό κήπο της Κοπεγχάγης χωρίς να λάβουν υπόψη τις ελληνικές κλιματολογικές συνθήκες, με αποτέλεσμα να μην καταφέρει να λειτουργήσει ποτέ ως Βοτανικός Κήπος.Το γυάλινο κτίριο ήταν σε άθλια κατάσταση, εντελώς κατεστραμμένο και παρέπεμπε σε χωματερή.Κανείς δεν αναφέρεται πια στα υπέρογκα ποσά που δαπανήθηκαν για να κατασκευαστεί...*

Το βοηθητικό κτίριο τον τελευταίο μισό χρόνο είχε επίσης εγκαταλειφθεί και υποστεί σοβαρές καταστροφές από βανδαλισμούς... Αποφασίσαμε να καταλάβουμε τα δύο αυτά διαλυμένα κτίρια για να τους δώσουμε ξανά ζωή, να τα μετατρέψουμε σε ένα χώρο πολιτισμικής δημιουργίας, οικολογικών – κοινωνικών δράσεων ,ανοιχτό σε όλη την κοινωνία.» Βλ. σχετική ιστοσελίδα.

Δυτικό Πέρασμα Κορυδαλλού:*«Χτίζουμε ένα δίκτυο ανθρώπων από τις γειτονιές μας - όσοι έχουμε κοινή μοίρα. Στόχος είναι να συγκροτηθεί ένα τοπικό δίκτυο εργαζόμενων, άνεργων, νέων από αυτές εδώ τις γειτονιές που θα πετυχαίνει βασικά 3 πράγματα:*

1ον, να είναι μια σταθερή δομή αλληλοβοήθειας μεταξύ των μελών σε όλα τα επίπεδα. Από ταμείο αλληλεγγύης και παροχής βοήθειας μέχρι αγωνιστική στήριξη, όπως για παράδειγμα σε περίπτωση απόλυσης.

Σ' αυτή την κατεύθυνση έχει ήδη αρχίσει να στήνεται το Δίκτυο Αλληλέγγυας Προσφοράς υπηρεσιών και προϊόντων. 2ον, να αναπτύσσει δημόσια προπαγανδιστική και μαχητική

δράση για τα ζητήματα που καίνε την εργατική λαϊκή οικογένεια.

3ον, να διευρύνεται διαρκώς σαν δίκτυο προσεγγίζοντας κι άλλους ανθρώπους. Η όλη προσπάθεια τρέχει από τη συνέλευση των μελών του δικτύου στην οποία αποφασίζουμε όλοι και όλες μαζί για τα πάντα.

Το Δυτικό Πέρασμα είναι ακριβώς αυτό: μια πολιτική συνέλευση & ταυτόχρονα ένα τοπικό δίκτυο αλληλεγγύης και αλληλοϋποστήριξης, μια δομή αυτοοργάνωσης του αγώνα ενάντια στην υποτίμηση των ζωών μας.

Οι συνελεύσεις φιλοξενούνται κάθε Κυριακή στις 19.00 στον αυτοδιαχειριζόμενο κοινωνικό χώρο Pasamontaña (Δημητρακοπούλου 23 – Κορυδαλλός».

Eagaint. *«Επιλέξαμε, να ζήσουμε σε κατάληψη, να προτάξουμε και να εναντιωθούμε στο εκβιαστικό καθεστώς του ενοικίου και στην οικονομική αφαίμαξη μας,να δημιουργήσουμε αυτοοργανωμένες και αυτοδιαχειριζόμενες, πολιτικές και πολιτιστικές, δομές και υποδομές ενάντια σε κάθε τύπου εξουσία και ιεραρχία, να συμπορευτούμε και να παλέψουμε μαζί με τους εργάτες, τους άνεργους, τους φοιτητές, τους μαθητές, τις κοινωνικά περιθωριοποιημένες - από κομμάτι της κοινωνίας και το κράτος - τους μετανάστες, στις διαδηλώσεις, στις κινητοποιήσεις, στο δρόμο, να αντιπαρατεθούμε σε κράτος, κεφάλαιο, δήμο και φασίστες που θέλουν να ξεπλύνουν τη βρωμιά τους, μολύνοντας την καθημερινότητα μας με καταστολή αγώνων και διώξεις αγωνιστών, με πογκρόμ μεταναστών και δημιουργία στρατοπέδων συγκέντρωσης, απαξιώνοντας τη ζωή μας, καταδικάζοντας στην οικονομική εξαθλίωση την κοινωνία, οδηγώντας στο θάνατο απεργούς πείνας.».* Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

Εκκεντρική Υποτροπή Διαρκούς Αμφισβήτησης: *«...από την πλευρά μας, δεν διεκδικούμε τίποτα λιγότερο από τα πάντα. (Στην λύση της αναδιάρθρωσης του χρέους), που θέλουν για εμάς, εμείς επιλέγουμε αναδιάρθρωση του κόσμου. Την αναδιάρθρωση της ζωής μας, διότι αυτό τελικά που χρεοκόπη-*

σε, δεν είναι μόνο τα νούμερα και οι εξισώσεις, που εμφανίζονται σε σχεδιαγράμματα που δεν έχουν απολύτως τίποτα να προσφέρουν στις ζωές μας: Χρεοκόπησαν οι αξίες μας και η ιδιότητα να είμαστε άνθρωποι και πολίτες...». Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

Ελευθεριακή Συνδικαλιστική Ένωση Αθήνας:*«Η Ελευθεριακή Συνδικαλιστική Ένωση (ΕΣΕ) αποτελεί ένωση εργαζομένων, ανεξαρτήτως εθνικότητας, φύλου, φυλής, χρώματος, θρησκείας, και ιδιαιτέρων ικανοτήτων η προτιμήσεων, που ασκεί συνδικαλιστική δράση με βάση τις αρχές του ελευθεριακού συνδικαλισμού...».* Ελευθεριακή ένωση λειτουργεί στην Θεσσαλονίκη και τα Γιάννενα.

Ελευθεριακό Στέκι Πικροδάφνη: *«...είναι ένας χώρος ανοιχτός σε όλους όσους σέβονται τον ανοιχτό του χαρακτήρα. Σε όσους δεν δέχονται να κλειστούν στα εμπορευματικά και εξουσιαστικά καλούπια που μας επιβάλλουν, αλλά προσπαθούν μέσα από αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες να αγωνιστούν και να πάρουν τις ζωές τους στα χέρια τους. Το στέκι ως εκ τούτου δεν έχει καμία σχέση(παρά μόνο εχθρική) με οποιοδήποτε κόμμα, δημοτική αρχή, επιχείρηση, κρατικό οργανισμό. Το στέκι λειτουργεί από το 2.000στην περιοχή Μπραχάμι στην Αθήνα. Οι αποφάσεις για τη λειτουργία του στεκιού παίρνει η γενική του συνέλευση, στην οποία συμμετέχουν ισότιμα και οικιοθελώς όσοι ενδιαφέρονται να συνδιαμορφώσουν, ενώ τα έξοδα του χώρου καλύπτονται απ' την ελεύθερη (άρα και συνειδητή) συνεισφορά του καθένα...».* Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

Κατάληψη Λέλας Καραγιάννη: Το όνομα το πήρε γιατί βρίσκεται στη συμβολή των οδών Λέλας Καραγιάννη και Δροσοπούλου στην Κυψέλη. Στις 15 Ιανουαρίου του 2013 ειδικές μονάδες της αστυνομίας μπήκαν μέσα και το κατέλαβαν. Αλλά μερικές ώρες αργότερα το παρέδωσαν πάλι στους καταληψίες γιατί κατά δήλωση της αστυνομίας «...δεν αποδείχτηκε ότι αποτελούσε εστία ανομίας». Η κατάληψη χρονολογείται από τις 15 Απριλίου του 1988 και έχει πολλές δραστηριότητες όπως ινδιάνικο βιβλιοπωλείο, θεατρικά δρώμενα,

κινηματογραφικές προβολές, παιδότοπο κ.ά.

Κατάληψη Πατησίων 61 & Σκαραμαγκά:«... *στο βαθμό που αποτελούμε παράγωγο αλλά και συνιστώσα παραγωγής αυτής της κοινωνικής συνθήκης, αποφασίσαμε την επανοικειοποίηση του εγκαταλειμμένου κτιρίου της οδού Πατησίων 61 και Σκαραμαγκά με σκοπό να εδαφικοποιήσουμε στο χώρο αυτό κάποιες από τις θέσεις και τις επιθυμίες μας, προκειμένου να το μετατρέψουμε σε ένα ορμητήριο της ζωής που θέλουμε. Να το μετατρέψουμε σε ένα ανοιχτό κοινωνικό χώρο όπου αυτοοργανωμένα, συντροφικά και συλλογικά θα αποτελέσουμε ένα μέρος της συνωμοσίας για την καταστροφή αυτού του κόσμου. Ενάντια σε κάθε μορφή ιεραρχίας και εξουσίας, ενάντια σε κάθε πολιτική και εμπορευματική διαμεσολάβηση, ενάντια σε κάθε θεαματικό ρόλο και έμφυλο διαχωρισμό. Και στην προσπάθεια αυτή αναζητούμε συνεργούς...*» βλ.σχετική ιστοσελίδα.

Κ.ΒΟΞ: Βρίσκεται στο κέντρο της πλατείας των Εξαρχείων επί των οδών Αραχώβης και Θεμιστοκλέους. Το κατέλαβαν το 2012 άτομα που ορίζονται σαν αντιεξουσιαστές και αναρχικοί. Και από τότε συμμετέχει σε πολλές δράσεις στην περιοχή με κυριότερη εκείνη της υγείας, αφού φιλοξενεί την Αυτοοργανωμένη Δομή Υγείας Εξαρχείων, με γιατρούς διαφόρων ειδικοτήτων.

Κτήμα Πραπόπουλου: Βρίσκεται στο Χαλάνδρι στην οδό Προφήτη Ηλία 49. Είναι εγκαταλελειμμένο από χρόνια. Η κατάληψη έγινε το 2007. Το 2008 δέχεται επίθεση φασιστών. Η δραστηριότητά του είναι πολύμορφη, γίνονται μαθήματα ζωγραφικής, θεάτρου, μουσικής, λειτουργεί βιβλιοθήκη κ.ά.

Κατάληψη Παπουτσάδικο Χαϊδάρι : «*Η κατάληψη Παπουτσάδικο άνοιξε τον Μάρτιο του 2011. Έκτοτε, το Παπουτσάδικο έχει προσφέρει στέγη στις πολιτικές, κοινωνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες όχι μόνο των ανθρώπων που διαχειρίζονται την κατάληψη, αλλά και των ανθρώπων της τοπικής κοινωνίας. Στον χώρο της κατάληψης βρίσκουν επίσης (μόνιμη ή πρόσκαιρη) στέγη διάφορα συλλογικά εγχειρήματα, τα οποία μέσα από τη δράση τους και την αλληλεπίδραση με τις υπόλοιπες*

ομάδες, εμπλουτίζουν τόσο τη ζύμωση σκεπτικών και απόψεων, όσο και τις δραστηριότητες του χώρου.Εκτός από τα συλλογικά εγχειρήματα που βρίσκουν στέγη στον χώρο της κατάληψης, έχουν δημιουργηθεί και άλλες ομάδες που καταπιάνονται με διάφορα θέματα, από τη σκοπιά του μέσου που η καθεμία έχει επιλέξει. Η ομάδα αυτοοργανωμένων μαθημάτων οργανώνει μαθήματα και εξερευνά τη διαδικασία της αυτομόρφωσης ως μέσο για τη συλλογική και ατομική απελευθέρωση. Η ομάδα προβολών ερευνά ζητήματα και θεματικές ενότητες, μέσα από -και με αφορμή- ταινίες και ντοκιμαντέρ. Η ομάδα υποτιτλισμού και μετάφρασης επεξεργάζεται οπτικοακουστικό και έντυπο υλικό που δεν υπάρχει διαθέσιμο στην ελληνική γλώσσα. Η ομάδα Παρασκευαστήριο οργανώνει ένα θεματικό μουσικό καφενείο στο οποίο παρουσιάζεται και συζητείται ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων. Τέλος, όλους αυτούς τους μήνες λειτουργίας του Παπουτσάδικου, έχουν οργανωθεί (από τη συνέλευση της κατάληψης ή από τις επί μέρους ομάδες) συζητήσεις, πολιτικές παρεμβάσεις, προβολές ταινιών, παρουσιάσεις, δανειστική βιβλιοθήκη, βιβλιοπωλείο κινηματικών εκδόσεων, συλλογικές κουζίνες, αυτοδιαχειριζόμενο καφενείο, αυτοοργανωμένα μαθήματα, συναυλίες & γλέντια, κ.ά.». Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

Rasamontana: «*... λειτουργεί από το Μάη του 2010 στο κέντρο του Κορυδαλλού. Ο χώρος αναπτύσσει τη λειτουργία του σε δύο επίπεδα: τη δημιουργία δομών αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας όπου ο καθένας και η καθεμία μπορεί να συμμετέχει και να συνεισφέρει, και τις αυτοοργανωμένες δραστηριότητες πολιτισμού. τη συλλογική τοπική ή κεντρική δράση ενάντια σε κάθε πρόβλημα των εργαζομένων, των ανέργων, των συνταξιούχων και των νέων, που συναποφασίζεται στις εβδομαδιαίες συνελεύσεις της συλλογικότητας*».

Πρόταγμα (περιοδικό) πολιτική ομάδα για την Αυτονομία: Περιοδική έκδοση για την Αυτονομία και την άμεση Δημοκρατία. Εκδίδεται από την πολιτική ομάδα για την Αυτονομία κυκλοφορεί κάθε Δεκέμβρη και Μάιο.

Μπερντές: *Αυτοδιαχειριζόμενος κοινωνικός χώρος, βρίσκεται*

στα Άνω Ιλίσια στην Αθήνα συμμετέχει σε πολλές δράσεις στην περιοχή και έχει μεγάλο φάσμα πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Μπλόκο στην Εξουσία:*Αναρχική ομάδα που δραστηριοποιείται στη Νίκαια Αθήνας.*

Νοσότρος: Λειτουργεί σαν πολιτιστικό κέντρο και όχι μόνο από τις αρχές του 2005 στα Εξάρχεια, στην οδό Θεμιστοκλέους 66. «*Το πολιτικό του στίγμα κινείται στο πλαίσιο της αντιιεραρχίας, της αμεσοδημοκρατίας, και της ρητής αυτοθέσμισης*» (Φούντας, 2015:16). Ένας από τους ιδρυτές του στεκιού είναι και ο ***Επαμεινώνδας (Νώντας) Σκυφτούλης.*** Από τους ιδρυτές της «Αντεξουσιαστικής Κίνησης» (ΑΚ). Στην πορεία του για να κάνει τον κόσμο καλύτερο τραβήχτηκε πολλές φορές στα δικαστήρια χωρίς ποτέ να καταδικαστεί. Το 2011 βρέθηκε ανάμεσα στους συμπαραστάτες της κατάληψης των μεταναστών αρχικά σε χώρο της Νομικής Σχολής και αργότερα στο νεοκλασικό «Υπατία».

Πρωτοβουλία κατοίκων Καισαριανής: Η συλλογικότητα είναι παρούσα σε όλα τα δρώμενα τις περιοχής, έχει χαριστικό ανταλλακτικό παζάρι, σινεμά, κουζίνα, αυτομόρφωση, και γενικά μετέχει σε πολλές πολιτικές δραστηριότητες.

Ρεσάλτο: Λειτουργεί από το 2005 στο Κερατσίνι, στη Λεωφόρο Δημοκρατίας 54. Καταλήφθηκε με ένα νυχτερινό ρεσάλτο από τις δυνάμεις της «ευταξίας».

Ομάδα Ελευθεριακών Κομμουνιστών: Βρίσκεται στον Κεραμικό. Και από τότε συμμετέχει σε πολλές δράσεις στην περιοχή.

Στέγαστρο, Αυτοδιαχειριζόμενο κοινωνικό στέκι Γαλατσίου: «...Οι κοινοί κοινωνικοί, φοιτητικοί – μαθητικοί, εργασιακοί αγώνες μας οδήγησαν στο να δραστηριοποιηθούμε και στο δρόμο που ξέρουμε καλύτερα από όλους. Τη γειτονιά μας. Δημιουργήσαμε έτσι ένα κοινωνικό στέκι με σκοπό την κοινωνική απεύθυνση[59] και στόχο τη διάχυση του λόγου και των

59. Σημ: Απεύθυνση. Ετυμολογία: από-ευθής- ίσιωμα, διόρθωση, επανόρθωση.

δράσεων. Ένα χώρο αδιαμεσολάβητο όπου κανένας αυτόκλητος σωτήρας, αρχηγός και καμιά πλειοψηφία δεν θα αποφασίσει για εμάς. Ένα χώρο αντιεμπορευματικό, αντιθεσμικό, μακριά από δημοτικές αρχές, ΜΚΟ και κρατικούς φορείς, με οριζόντια δομή που μας αντιπροσωπεύει όλους και στρέφεται ενάντια σε κάθε είδους ρατσισμό, σεξισμό και εθνικισμό που θέλει τους ανθρώπους χωρισμένους με βάση την εμφάνιση, τη σεξουαλική ταυτότητα και τον τόπο γέννησης. Με κοινωνικό και ταξικό προσανατολισμό που θα σταθεί ανοιχτός σε άτομα και ομάδες χωρίς εξουσιαστική νοοτροπία και δεν θα δεχτεί οποιαδήποτε απόπειρα κομματικής επιρροής και απόκτησης της κυριότητάς του...».

Στέκι Αντίπνοια: *«Το στέκι Αντίπνοια βρίσκεται στη συμβολή των οδών Αριστοβούλου και Πυλάδου, στα Κάτω Πετράλωνα. Πρόκειται για έναν αναρχικό, αντιεξουσιαστικό χώρο, με παρέμβαση και δράση στις γειτονιές του Κουκακίου, των Πετραλώνων και του Θησείου. Στο χώρο λειτουργεί δανειστική βιβλιοθήκη.Το στέκι είναι ανοιχτό για συνεύρεση και επικοινωνία κάθε Τετάρτη (7-9 μ.μ.) και Σάββατο (6-9 μ.μ.).».*

Στέκι μεταναστών Κοινωνικό Κέντρο:Η ιστορία του στεκιού μεταναστών αρχίζει το 1997 στο κτήριο της οδού Βαλτετσίου 35. Το 1999 μετακόμισε στην οδό Τσαμαδού 13 στα Εξάρχεια. Στο στέκι γίνονται συναντήσεις κοινοτήτων, η συνέλευση του συντονιστικού και μεταναστευτικών οργανώσεων, εκδηλώσεις, συζητήσεις, και λειτούργει γραφείο ενημερώσεως μεταναστών και προσφύγων. Στο στέκι στεγάζονται δεκατρείς συλλογικότητες και άλλες πέντε που το λειτουργούν. Αλλά και πολλοί ανένταχτοι που συμβάλουν στην καθημερινή λειτουργία του.

Συσπείρωση Αναρχικών: *«...Όταν μια ομάδα συντρόφων που συμμετείχαν στην Ένωση Αναρχικών διαφώνησαν σε επίπεδο αξιών με τη συλλογικότητα και προχώρησαν στην δημιουργία της Συσπείρωσης Αναρχικών και την έκδοση της εφημερίδας ΕΝΑΝΤΙΑ το 1988 και του περιοδικού ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ γύρω στο 1990. Η εφημερίδα ΕΝΑΝΤΙΑ σταμάτη-*

σε να εκδίδεται μετά την αποχώρηση κάποιων από την Συσπείρωση Αναρχικών. Τότε η Συσπείρωση Αναρχικών αποφάσισε την έκδοση της εφημερίδας ΕΞΕΓΕΡΣΗ και σήμερα συμμετέχει στον κύκλο σύνταξης της εφημερίδας ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ...».

Ταξίδι χωρίς Χάρτη: *«Το ταξίδι χωρίς χάρτη, είναι ένας πολιτιστικός κοινωνικός χώρος έκφρασης και δημιουργίας με ελεύθερη συμμετοχή. Οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα κάθε μήνα συναποφασίζονται από τους συμμετέχοντας μέσω μηνιαίας συνέλευσης...».*

Φάντασμα Αυτοοργανωμένος χώρος: Μια συλλογικότητα που δραστηριοποιείται στο ΕΚΠΑ στη Σχολή θετικών επιστημών (Βιολογικό, Γεωλογικό, Φαρμακευτική και χημικό.

Σύνδεσμος Αντιρρήσεων Συνείδησης: *«...Ο Σύνδεσμος Αντιρρησιών Συνείδησης δημιουργήθηκε το 1988, ως μετεξέλιξη των επιτροπών συμπαράστασης στον Θανάση Μακρή και Μιχάλη Μαραγκάκη, των πρώτων Ελλήνων που, με τεράστιο προσωπικό κόστος, διακήρυξαν δημόσια την άρνησή τους να στρατευτούν για μη θρησκευτικούς συνειδησιακούς λόγους (μια λίγο πιο εκτενής ιστορία της Άρνησης στράτευσης για λόγους συνείδησης στην Ελλάδα).*

Τα μέλη του Συνδέσμου Αντιρρησιών Συνείδησης, προέρχονται από πολλούς και πολλές φορές ετερόκλητους χώρους, με πολλές και διαφορετικές αφετηρίες. Αυτό που μας ενώνει, είναι η άρνησή μας να ενταχθούμε στον στρατιωτικό μηχανισμό, άρνηση που εκφράζεται σταθερά και δημόσια. Πυρήνες του Συνδέσμου Αντιρρησιών Συνείδησης λειτουργούν στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη, ενώ σημεία πληροφόρησης υπάρχουν και σε άλλες πόλεις...».

Αντιφασιστικό Στέκι Δίστομο: Αλκιβιάδου 81 Αγ. Παντελεήμονας.

«....Άτομα από τον αναρχικό χώρο και αντιφασίστες, ύστερα από κάλεσμα της αναρχικής ομάδας Ρουβίκωνας πήραμε την πρωτοβουλία να ανοίξουμε το αντιφασιστικό στέκι «ΔΙΣΤΟΜΟ» στην πλατεία του Αγ.Παντελεήμονα. Η ονομασία

του στεκιού είναι φόρος τιμής στους νεκρούς του Διστόμου από τους ναζί Γερμανούς κατακτητές στις 10 Ιουνίου του 1944. Παραθέτουμε μαρτυρία από την ημέρα εκείνη: «Στο Δίστομο άρχισαν σφαγή. Σκότωσαν αδιάκριτα γέρους, μωρά εξαμηνίτικα, γριές, τα παιδιά του σχολείου (όλα στην αίθουσα του σχολείου) και τον παπά. Βρέθηκαν όλες σχεδόν οι νέες γυναίκες σκισμένες με ξίφος ή μαχαίρι από τα γεννητικά τους όργανα μέχρι το στήθος. Βρέθηκαν γυναίκες με κομμένους τους μαστούς, ξεκοιλιασμένες με τα παιδιά στην αγκαλιά τους. Βρέθηκαν μικρά παιδιά σφαγμένα και ξεκοιλιασμένα και τα έντερα περασμένα στο λαιμό. Του παπά του καψών το κεφάλι και το είχαν πεταμένο μακριά από το πτώμα του....»

Το στέκι είναι ανοιχτό κάθε Τρίτη και Πέμπτη 7-9μμ. Ο χώρος αποτελεί ένα σημείο συνεύρεσης, επικοινωνίας και ζύμωσης, για την καθεμία και τον καθένα που θέλει να πάρει τη τύχη της γειτονιάς και της ζωής του στα χέρια του μακριά και ενάντια σε λογικές ανάθεσης, κόμματα και θεσμούς.

Αναρχική ομάδα Ρουβίκωνας: Ο Ρουβίκωνας δημιουργήθηκε το φθινόπωρο του 2013 από άτομα που συμμετείχαν στο κατειλημμένο κοινωνικό κέντρο BOX στην περιοχή Εξαρχείων. « *Το όνομα βγήκε από τη λογική δηλαδή να μπούμε στον δρόμο ενός πολιτικού αγώνα χωρίς γυρισμό εντός και εκτός εισαγωγικών για πράματα που θέλουμε για τα ιδανικά που πιστεύουμε για τον αγώνα που θέλουμε να δώσουμε. Ένα δρόμο χωρίς γυρισμό...*» (Συνέντευξη του μέλους του «Ρουβίκωνα Γ.Καλαϊτζίδη στο Βαθύ Κόκκινο 30-1-2017». Η ομάδα του Ρουβίκωνα έχει κάνει αισθητή την παρουσία της στο ελληνικό κοινό με εκατοντάδες δράσεις που βοηθάνε κατά κύριο λόγο τους φτωχούς, αφού η αναρχία είναι το τελευταίο καταφύγιο του φτωχού ενάντια στον πλούσιο, του ανίσχυρου ενάντια στο ισχυρό. Είναι η πιο γνωστή ομάδα στην Ελλάδα γιατί συχνά απασχολεί τον αστικό τύπο με τις δράσεις της τις οποίες παρουσιάζει μεροληπτικά. Ο σκοπός της ομάδας δεν είναι να την μάθει ο κόσμος αλλά προσπαθεί κάνει τους ανθρώπους να αγωνιστούν για τα προβλήματά τους. «... *θέλου-*

με ένας κόσμος μέσα από αυτήν την διαδικασία να μπορέσει να αγωνιστεί για πράγματα που τον απασχολούν...» (Συνέντευξη του μέλους του «Ρουβίκωνα Γ.Καλαϊτζίδη στο Βαθύ Κόκκινο».

Ακόμα υπάρχουν οι παρακάτω Συλλογικότητες

Αυτόνομη Συνέλευση Ζωγράφου-Destato, Πέραμα. Αθηνών-Δίκτυο Ελευθέρων Φαντάρων Σπάρτακος.Έκρυθμοι Φοιτητές Χαροκοπείου (Καλλιθέα Αθηνών).Θερσίτης (Ίλιον Αθηνών). Κατάληψη 'Επαυλης Κούβελου Μαρούσι Αθήνα.

Κατάληψη ΕΣΗΕΑ.Κατάληψη Σινιάλο Αιγάλαιο. Κατάληψη Stouga.Κατάληψη Κοινός Τόπος. Κατάληψη Πετραλώνων, Κουκακίου, Θησείου. Κατάληψη Λέσχη Υπογείως έκλεισε μετά από 13 χρόνια.Κατάληψη Νέα Γουϊνέα. Παγκράτι-Αναρχικό Στέκι Παντείου. *Πολιτιστικός Ακτιβισμός.*Προκάτ 35 Αυτοδιαχειριζόμενος χώρος Πανεπιστημίου. Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Παιδαγωγικού. Νηπιαγωγών είναι η μετονομασία του στεκιού παλαιού χημείου. Escalera. Παιδικό Στέκι. Σπιλιάδα Αναρχική Ομάδα από τα Νότια-Συνέλευση Αναρχικών για την κοινωνική Αυτοδιεύθυνση.Αναρχική Πρωτοβουλία Μαρουσίου. Αναρχική Κολεκτίβα Ηρακλείου. Γαλατσιώτικη Αναρχική Ομάδα (Χωρίς Όρια). Ομάδα Αναρχική Δράσης Αμπελοκήπων. Αναρχικοί Πατησίων. Αναρχικοί Ηλιούπολης. Ελεύθερος κοινωνικός χώρος «Φαβέλα», στον Πειραιά.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Κατάληψη Δέλτα: Η κατάληψη ήταν στο παλιό ξενοδοχείο Δέλτα. Και έγινε το 2007, που είναι *ιδιοκτησίας του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. Σήμερα δεν υπάρχει εκκενώθηκε από την αστυνομία.*

Κατάληψη Libertaria Θεσσαλονίκη: *«...Η ιδιωτικοποίηση δημόσιων χώρων με την προοπτική της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης μας βρίσκει αντίθετους. Ακόμα περισσότερο που η*

ιδιωτικοποίηση αφορά ένα πάρκο δίπλα στην θάλασσα. Ο ελάχιστος δημόσιος χώρος που έχει απομείνει σ' αυτή τη πόλη πρέπει να προστατευθεί από την περίφραξη που επιβάλει η καπιταλιστική εκμετάλλευση είτε του κράτους είτε των ιδιωτών.

Θέση μας είναι η κατάφαση και όχι η άρνηση. Οι απόψεις μας δεν αρχίζουν και σταματάνε στη λογική της άρνησης. Γι' λοιπόν στο συγκεκριμένο ζήτημα η θέση μας είναι ότι η πρακτική της αυτοδιαχείρισης πρέπει να γίνει η κυρίαρχη κουλτούρα διαχείρισης οποιουδήποτε δημόσιου χώρου. Πρακτική την οποία θα αναλάβουν να φέρουν εις πέρας ομάδες με συγκεκριμένα πολιτικά χαρακτηριστικά και όχι αόριστες ομάδες πολιτών/κατοίκων που λειτουργούν περιχαρακωμένοι στα πλαίσια των κοινωνικών κινημάτων...» Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

Μικρόπολης: *Είναι στην Θεσσαλονίκη στο γωνιακό κτίριο Βενιζέλου και Βασ. Ηρακλείου 18.*«Ηρθαμε εδώ άνθρωποι που είχαμε συναντηθεί και νωρίτερα, και άλλοι που βρεθήκαμε μετά. Για να συλλειτουργήσουμε έναν χώρο που να καλύπτει τις ανάγκες μας, αλλά και τις ανάγκες όσων δεν έχουν πρόσωπο και φωνή. Για να μιλήσουν σε πρώτο πρόσωπο, ενικό και πληθυντικό συγχρόνως...». βλ.σχετική ιστοσελίδα.Συλλογικότητα terminal 119: «...*Το εγχείρημα αυτό αποτελείται, κυρίως, από πρώην μέλη της συλλογικότητας TRISTERO και του περιοδικού Ανάρες τα οποία επέλεξαν να συνεχίσουν ή να επανα-προσδιορίσουν το λόγο τους και τη δράση τους μετά τη διάσπαση της συλλογικότητας.Πέρα από την έκδοση του περιοδικού και τη λειτουργία αυτής της ιστοσελίδας, το terminal 119 ήρθε σε επαφή, συζήτησε και συνεργάστηκε με άλλα άτομα και συλλογικότητες, προωθώντας εξάλλου και εγχειρήματα αυτομόρφωσης...»*.

Σχολείο Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος: Λειτουργεί στην Θεσσαλονίκη επί της οδού Βας. Όλγας, σε ένα νεοκλασικό κτίριο. «... *Μέσα από διαδικασίες αυτοοργάνωσης και άμεσης δημοκρατίας δημιουργούμε νέες κοινωνικές σχέσεις, σχέσεις αλληλεγγύης και αξιοπρέπειας που πραγματώνονται μόνο μέσα από τη λογική του αγώνα και της αντίστασης απέναντι*

σ'ότι εκβιάζει της ίδιες μας τις υπάρξεις. Το εγχείρημα αυτό δεν αποτελεί παρά απόπειρα προς αυτήν την κατεύθυνση, ένα παράδειγμα του πως θα μπορούσε να οργανωθεί η ζωή σε κάθε γειτονιά από εμάς τους ίδιους...».

Φάμπρικα Υφανέτ: Λειτουργεί από το Μάρτιο του 2004 στο εγκαταλελειμμένο εργοστάσιο της οδού Παπάφη. **Τέρα Ινκόγνιτα**(Terra Incognita). Αυτοδιαχειριζόμενος χώρος που λειτουργεί από το Μάρτιο του 2004 στη συμβολή των οδών Ολύμπου και Τάσκου Παπαγεωργίου.

Αναρχικός Πυρήνας «Ξανά στους δρόμους» *Δελμούζου 3*

Συλλογικότητα «Άνω Θρώσκω»: Σχηματίστηκε το 2012 και δραστηριοποιείται στην πόλη της Θεσσαλονίκης.

ΒΕΡΟΙΑ

Baruti Αυτόνομο Στέκι

ΣΕΡΡΕΣ

Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Σερρών: *«Λειτουργεί από το 2006, και με αφορμή τις τότε κινητοποιήσεις για το εκπαιδευτικό, άτομα με κοινές ανησυχίες, προβληματισμούς και όνειρα αντιλήφθηκαν την ανάγκη για στέγαση αυτών των επιθυμιών και επέλεξαν να καταλάβουν ένα χώρο στο ΤΕΙ Σερρών που θα αποτελεί ένα σημείο αναφοράς κοινωνικών, ταξικών, ριζοσπαστικών δράσεων και λόγου υπό το πρίσμα κοινών ιδεών, αρχών, ηθών, και αναγκών. Το Αυτοδιαχειριζόμενο στέκι ΤΕΙ Σερρών ήταν πια γεγονός. Ένα παρατημένο και ερειπωμένο δωμάτιο σε ένα υπόγειο, απέκτησε ζωή, ανακαινίστηκε, έγινε βιώσιμο και έδωσε χώρο στους φοιτητές και όχι μόνο, για την δραστηριοποίησή τους πάνω σε πολιτικά και κοινωνικά θέματα, πέρα από παρατάξεις, διοικητικά συμβούλια και λογικές ανάθεσης των προβλημάτων μας σε τρίτους»* Β.λ σχετική ιστοσελίδα

ΚΑΒΑΛΑ

Αναρχικοί- Αντιεξουσιαστές: Στεγάζεται στην οδό Βύρωνος 3.*«...Ο χαρακτήρας της κατάληψης είναι πολιτικός και θα ικανοποιήσει τη ανάγκη στέγασης κάποιον από εμάς. Από την στιγμή που υπάρχουν εγκαταλειμμένα σπίτια είναι απαράδεκτο να μένουν αναξιοποίητα. Τα άδεια σπίτια ανήκουν σε αυτούς που τα έχουν ανάγκη. Θεωρούμε ότι η στέγαση είναι δικαίωμα και όχι εμπόρευμα...»*.

Αυτόνομο Στέκι: Λειτουργεί από το 1984 στην οδό Φιλίππου 46.

ΠΑΡΕΝΕΣΤΗ

Εναλλακτική Κοινότητα Πελίτι: *«Ο Πελίτι ξεκίνησε από τον Παναγιώτη Σαϊνατούδη ως προσωπική του ανάγκη το 1995. Σήμερα η έδρα του είναι στο Μεσοχώρι του Δήμου Παρανεστίου και έχει 20 τοπικές ομάδες σε διάφορες περιοχές της χώρας και μία στη Βουλγαρία. Αγκαλιάζει και αγκαλιάζετε από πολλούς διαφορετικούς ανθρώπους από όλο τον κόσμο. Εδώ και δυο δεκαετίες εργάζεται για την διατήρηση της γεωργικής βιοποικιλότητας». Β.λ σχετική ιστοσελίδα*

ΚΟΜΟΤΗΝΗ

Adelante Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος: *«Ο ελεύθερος κοινωνικός χώρος «Adelante» δημιουργήθηκε το 2005 πρωτοβουλιακά από φοιτητές, με στόχο την αναπροσαρμογή των όρων κοινωνικοποίησης κι επικοινωνίας ανάμεσα σε μέλη της κοινωνίας όπως φοιτητές, μαθητές, εργαζόμενοι κ.ο.κ.*

Ο χώρος λειτουργεί καθημερινά 19.00-23.00. Κάθε απόγευμα μετά τις 18.00 στο Adelante λειτουργεί αυτοδιαχειριζόμενο καφενείο. Πολλές φορές στο χώρο πραγματοποιούνται παράλληλα και άλλες εκδηλώσεις, όπως προβολές ταινιών, ομιλίες-συζητήσεις, live κλπ. Υπάρχουν επίσης και κάποια επιτραπέζια

παιχνίδια για ελεύθερη χρήση. Τα -συμβολικά- έσοδα διατίθενται αποκλειστικά για τη λειτουργία του χώρου. Κάθε Σαββατοκύριακο, αλλά και σε άλλες περιπτώσεις, πραγματοποιούνται προβολές ταινιών ή ντοκιμαντέρ, θεματικές βραδιές, αφιερώματα κλπ. που καθορίζονται από τη Διαχειριστική Συνέλευση του Adelante. Η δυνατότητα συμμετοχής και παρακολούθησης είναι ελεύθερη.». Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

ΞΑΝΘΗ

Πρωτοβουλία αντίσταση: Βρίσκεται στην Ξάνθη και συμμετέχει σε πολλές δράσεις στη περιοχή.

Αυτόνομο Στέκι: Λειτουργεί από το 2009, στο ισόγειο του πρώιν κτηρίου ηλεκτρολόγων μηχανικών στην Πολυτεχνική σχολή Ξάνθης. «*Σκοπός μας είναι η δημιουργία ενός αυτοδιαχειριζόμενου αυτόνομου στεκιού, που θα αντιτίθεται σε κάθε εξουσιαστική λογική που προωθεί την εμπορευματοποίηση, την αδράνεια και την κοινωνική απομόνωση…*» Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

ΛΙΒΑΔΕΙΑ

Terra Libera Λιβαδειά

ΛΑΡΙΣΑ

Κατειλημμένο στέκι Αντιδραστήριο Λάρισα: «*…Στόχος του στεκιού είναι να περάσει η διαχείριση του πανεπιστημιακού χώρου στα χέρια των φοιτητών και κατ' επέκταση σε ολόκληρη την κοινωνία. Είμαστε ενάντια σε κάθε μορφή ιδιωτικοποίησης του πανεπιστημίου (βλέπε σίτιση , στέγαση, συνεργείο καθαρισμού). Παράλληλα επιδιώκουμε την ενεργοποίηση του φοιτητικού κινήματος και την δημιουργία νέων δομών, όπως βιβλιοθήκη, καφενείο κ.α. Επίσης στόχος είναι να αποδείξουμε,τόσο σε αυτούς που διαφωνούν όσο και σε αυτούς που διστάζουν,ότι*

η αλληλεγγύη, η αυτοοργάνωση, η συνδιαμόρφωση μέσω αμεσοδημοκρατικών και αντιιεραρχικών συνελεύσεων, είναι τα χαρακτηριστικά μιας συνέλευσης-συλλογικότητας για να διαχειριστεί ένα τέτοιο εγχείρημα, γιατί μόνο έτσι θα μπορέσουμε πραγματικά να πάρουμε τη ζωή στα χέρια μας...».

ΤΡΙΚΑΛΑ

Rosso Nero Τρίκαλα: *«...Το Αυτοδιαχειριζόμενο Κοινωνικό Στέκι Rosso Nero, είναι ένας χώρος παρέμβασης στην τοπική κοινωνία που αποπειράται να αλλάξει δεδομένα στους τομείς της γνώσης, της αισθητικής, της κοινωνικής κριτικής, της πολιτικής δράσης, των συστημάτων αξιών - ίσως και της δημιουργίας. Ένας Χώρος Αυτοοργάνωσης γύρω από το τετράπτυχο: «Πρωτοβουλία - Συμμετοχή - Αντίσταση – Αλληλεγγύη». Ένας χώρος, όπου άτομα και συλλογικότητες -με διαφορετικές ίσως αντιλήψεις, αλλά με κοινή στάση ζωής, που βρίσκονται απέναντι σε κάθε μορφή ρατσισμού και εθνικισμού και προσπαθούν να αντιπαρατίθενται σε όλες τις εκφάνσεις της καπιταλιστικής βαρβαρότητας- συζητούν, οργανώνονται, σχεδιάζουν, υλοποιούν, σε διαρκή αλληλεπίδραση με εαυτούς και αλλήλους...».*

ΒΟΛΟΣ

Κατάληψη Ματσάγγου.

ΑΓΡΙΝΙΟ

Apertus, Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος: *«Απελευθερωμένος Κοινωνικός Χώρος στο Αγρίνιο. Η καθημερινότητα μέσα στην πόλη, περιφραγμένη με καταναγκασμούς, θεσμικούς και κοινωνικούς εκβιασμούς, είναι σχεδιασμένη να μας επιβάλει τους ρυθμούς της, να μας κλέβει το χρόνο, να εγκλωβίζει την επιλογή, να τσακίζει κάθε αυτόνομη κίνηση...*

Οι τροχιές στο χωροταξικό και κοινωνικό-πολιτικό πεδίο της πόλης είναι διαγεγραμμένες: Από τους θεσμούς και την μισθωτή σκλαβιά, την καταναλωτική φρενίτιδα των εμπορικών καταστημάτων, το σκότωμα της ώρας και τις επαναλαμβανόμενες συναντήσεις των καφετεριών, το σκόρπισμα και την αθροισμένη μοναξιά των clubs, την πλήξη και την ανία της ιδιώτευσης, την απάθεια, την εξατομίκευση και την απομόνωση, την υπάρχουσα ιδεολογία της ιδιοκτησίας , την επιτήρηση και τον έλεγχο από κάθε είδους μπάτσο.

Μέσα σε αυτόν τον ασφυκτικό κλοιό της καθημερινότητας, συναντηθήκαμε κάποιοι άνθρωποι που ζούμε και κινούμαστε στη πόλη του Αγρίνιου, με κοινή επιθυμία την δημιουργία ενός χώρου, με αντιεραρχικές και αντιεμπορευματικές δομές, που θα λειτουργεί και θα παρεμβαίνει με βάση τις αρχές της αυτοοργάνωσης και της συντροφικότητας.

Την 1 Μαΐου του 2010 αποφασίσαμε να καταλάβουμε το κτίριο επί την οδό Καλυβίων 70. Το κτίριο αυτό, ιδιοκτησία της νομαρχίας -το οποίο είχε χρησιμοποιήσει και το σώμα Ελλήνων προσκόπων- από το 2003 και έπειτα παρέμεινε παρατημένο, χωρίς κανενός είδους συντήρησης ή φροντίδας.».

Στέκι Παροξυσμός.

ΠΑΤΡΑ

Αναρχική ομάδα « Δυσήνιος Ίππος»: *Η αναρχική ομάδα «Δυσήνιος Ίππος» δραστηριοποιείται από τον Απρίλιο του 2004 στην πόλη της Πάτρας. Ως άτομα έχουμε προϋπάρξει στον «αναρχικό πυρήνα Πάτρας» την περίοδο 2003 και στον «Αναρχικό πυρήνα Πάτρας» την περίοδο 2003-2004 και έπειτα ως ομάδα μέχρι το 2007, όπου υπήρξε και η διάλυση του στεκιού. Η ομάδα επίσης συμμετάσχει στον αυτοδιαχειριζόμενο χώρο « Ανατόπια», στην συνέλευση αναρχικών ενάντια στην μισθωτή σκλαβιά, εργαλειοφόρος, στην Συνέλευση Αναρχικών για την Κοινωνική και ταξική Αντεπίθεση και στο ράδιο κατάληψη 93, 7».*

Ανυπάκουοι Μαθητές Πάτρας: *«Οι Ανυπάκοοι Μαθητές*

είμαστε μια αυτοοργανωμένη συλλογικότητα μαθητών και μαθητριών από τα διάφορα σχολεία της Πάτρας και βασικός μας στόχος είναι να σπείρουμε το σπόρο της αμφισβήτησης ενάντια στο εκπαιδευτικό σύστημα. Λειτουργούμε αντιιεραρχικά. Όλα αποφασίζονται μέσω της συνέλευσής μας η οποία γίνεται κάθε Σάββατο στην Ανατόπια». Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

Αυτοδιαχειριζόμενος Χώρος Ανατοπία: *«Ο αυτοδιαχειριζόμενος χώρος Ανατοπία λειτουργεί εδώ και 10 χρόνια στην πόλη της Πάτρας και αποτελείται από ανθρώπους που εχθρευόμαστε την εκμεταλλευτική οργάνωση της κοινωνίας και τις κυρίαρχες ιδεολογίες που την διασφαλίζουν…¨». Β.λ σχετική ιστοσελίδα*

Κατάληψη Παραρτήματος ***Πάτρα:*** *«Ο χώρος του Παραρτήματος (παλιό παράρτημα του Πανεπιστημίου Πατρών) είναι ιστορικά φορτισμένος με έντονους κοινωνικούς αγώνες. Χρησιμοποιήθηκε ως κέντρο αγώνα για πρώτη φορά το 1973, όταν καταλήφθηκε από φοιτητές, αριστερούς, αναρχικούς και άλλα κομμάτια τις κοινωνίας εν μέσω της εξέγερσης του Νοέμβρη ενάντια στη χούντα. Αποτέλεσε προπύργιο δυναμικών κινητοποιήσεων, διαδηλώσεων, συγκρούσεων ενάντια στους τότε εγχώριους φασίστες, ενώ έχει καταγραφεί στη συνείδηση της τοπικής κοινωνίας ως το κύριο κέντρο αντιδικτατορικής δράσης. Στις αρχές της δεκαετίας του 2000 και μετά από προσπάθειες του δήμου για μετατροπή του παραρτήματος σε αποστειρωμένο συνεδριακό πολυχώρο εκδηλώσεων και την ταυτόχρονη προβοκατολογία από τα τοπικά Μ.Μ.Ε. για τους εκάστοτε καταληψίες, προκύπτει η ανάγκη επανοικιοποίησης του χώρου και ανάδειξής του σε ανοιχτό πολιτικό και κοινωνικό κέντρο. Δημιουργείται έτσι η συνέλευση επανοικιοποίησης του παραρτήματος αποτελούμενη από διάφορες ομάδες και άτομα που αναλαμβάνουν την ευθύνη διαχείρισης και χρήσης του χώρου κάτω από το πρίσμα συγκεκριμένων χαρακτηριστικών (αντιιεραρχικό, αντιεμπορικό) που διαφυλάττουν τον ανοιχτό χαρακτήρα του Παραρτήματος και το αναδεικνύουν σε χώρο ελεύθερης έκφρασης και ζύμωσης ιδεών. Οι διαχειριστικές συνελεύ-*

σεις που ακολούθησαν υιοθέτησαν αυτά τα χαρακτηριστικά. Έτσι στο παράρτημα λαμβάνουν χώρα αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες, εκδηλώσεις με αντιεμπορικά χαρακτηριστικά και πλήθος άλλων κοινωνικών δράσεων.» Β.λ σχετική ιστοσελίδα

Κατάληψη Πέρασμα

ΚΑΛΑΜΑΤΑ

Αντιεξουσιαστές Καλαμάτας Μεσσηνίας.

ΣΠΑΡΤΗ

Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Σπάρτης: «Δημιουργήσαμε το αυτοδιαχειριζόμενο στέκι Σπάρτης, έναν ανοιχτό κοινωνικό χώρο που λειτουργεί με συλλογικές διαδικασίες. Ο συγκεκριμένος χώρος είναι η έκφραση στην ανέκφραστη και ρουτινιασμένη μας ζωή, είναι τα απομεινάρια από τα αγνά παιδικά μας χρόνια, που μπορεί να μην ξέραμε τι θα πει η λέξη αυτοδιαχείριση, αλλά σχεδόν πάντα δρούσαμε έτσι.Σκοπός του να κάνει πραγματικότητα τα όνειρά μας, ίσως να τα ξεπεράσει και το στέκι μας να χωρέσει όλη τη γη.» Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Αυτοδιαχειριζόμενος Κοινωνικός Χώρος: «Ο Αυτοδιαχειριζόμενος Κοινωνικός Χώρος αποτελεί, από τον Δεκέμβρη του 2005, ένα ζωντανό εγχείρημα αυτοργάνωσης μέσα από το οποίο επιθυμούμε να δημιουργήσουμε διεξόδους από την ασφυξία των απρόσωπων επιχειρήσεων που εμπορεύονται τον «ελεύθερό» μας χρόνο, από την μονότονη κίνησή σε μια ολοένα και πιο αφιλόξενη πόλη. Δημιουργήθηκε μέσα από την ανάγκη μας να δώσουμε συλλογικές απαντήσεις στις καθημερινές μας ανάγκες, να οικοδομήσουμε δεσμούς επικοινωνίας, συνεργασίας και αλληλεγγύης, να πάρουμε ανάσες ελευθερίας και να πράξουμε. Είναι αποτέλεσμα μιας συλλογι-

κής προσπάθειας που στηρίζεται στην διάθεση συνδιαμόρφωσης, ισότιμα και αμεσοδημοκρατικά, αλλά και στον σεβασμό των ιδιαίτερων αντιλήψεων, απόψεων ή της πολιτικής τοποθέτησης του κάθε ατόμου. Δεν είναι ιδιοκτησία κανενός πολιτικού χώρου και δεν επιθυμούμε να γίνει αντικείμενο πολιτικής εκμετάλλευσης κανενός». Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

Ξυπόλητο Τάγμα: Αρνητές ολικής στράτευσης

Κατάληψη Αντιβίωση.

ΝΗΣΟΣ ΣΥΡΟΣ

Αυτοδιαχειριζόμενος Κοινωνικός: *Δραστηριοποιείται στο νησί της Σύρου στην οδό Θερμοπυλών13 και Αφροδίτης (πίσω από την πυροσβεστική).*

ΝΗΣΟΣ ΠΑΡΟΣ

Ελευθεριακό Ιστορικό Αρχείο: Λειτουργεί από το έτος 2000, με σκοπό να στεγάσει το έντυπο.

ΝΗΣΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑ

***Κατάληψη Ελαία Κέρκυρα**: βρίσκεται στην οδό Δαίρπφελδ και Αγίων Θεοδώρων, Μον Ρεπό στην Γαρίτσα είναι μια αγροκολεκτίβα ασχολείται με μεταποίηση (σαπούνια, ζυμαρικά, γαλακτοκομικά), και έχει θερμοκήπιο.*

Πρωτοβουλία Αναρχικών.

Κατάληψη Δράκα.

ΝΗΣΟΣ ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ

Αρφα σε κύκλο: *«Η αναρχική ομάδα που κύκλωσε το «άρφα» στην Κεφαλλονιά γεννήθηκε από τα σπλάχνα μιας προϋπάρχουσας πρωτοβουλίας αναρχικών ως μια πιο συγκροτημένη και ομοιογενείς προέκτασή της. Η τελευταία υπήρξε ορμητήριο*

πολιτικών ζυμώσεων, σκέψεων και προβληματισμών και μέσα σ'αυτή φιλτραρίστηκαν οι σχέσεις μας και έδεσαν στην πιο συνεκτική τους μορφή. Για αυτό και πλέον νιώθουμε πιο κατασταλαγμένοι και συνεπώς πιο συνεπείς στα κοινωνικά μας ραντεβού. Με γνώμονα την κολασμένη σάτιρα ως την πιο αρεστή πολιτιστική κληρονομιά του νησιού θα στηλιτεύσουμε όλα τα τραγελαφικά κοινωνικά δρώμενα που ταλανίζουν την υπομονή και τη λογική μας...».

ΝΗΣΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Roso Nero Ζάκυνθος: « *...Είναι ένας χώρος κοινωνικής και Καλλιτεχνικής έκφρασης, ένα συλλογικό κοινωνικό εγχείρημα αντιεμπορευματικό και αντιιεραρχικό. Όλες οι αποφάσεις που αφορούν τη λειτουργία του χώρου, λαμβάνονται από την ανοιχτή γενική συνέλευση. Η συνέλευση εξάγει αποφάσεις πάνω στην αρχή της ομοφωνίας. Η ανοιχτή γενική συνέλευση είναι ανοιχτή σε κάθε άτομο ή ομάδα αρκεί να δέχεται τον αντιεραρχικό, αντιεμπορικό, και ακομμάτιστο χαρακτήρα του εγχειρήματος και να μην εκφράζει εθνικιστικές, ρατσιστικές, η σεξιστικές απόψεις*». Β.λ σχετική ιστοσελίδα

ΝΗΣΟΣ ΛΕΣΒΟΣ

Κατάληψη Μπίνειο: «Το **2006** ένα σύνολο ατόμων με ποικίλες πολιτικές καταγωγές ή και χωρίς προηγούμενες καταγωγές, αποφασίζει από κοινού να καταλάβει **τα κτίρια στην αυλή του Μπινείου**. Δεν ήταν ούτε η πρώτη απόπειρα κατάληψης που συνέβη στην πόλη της Μυτιλήνης και είμαστε σίγουροι ότι δεν θα είναι ούτε η τελευταία. Στο πρώτο κείμενο που είχε γραφτεί από τους τότε καταληψίες: «*... Θέλουμε να επανοικειοποιηθούμε το χώρο που μας στέρησαν. Ένα χώρο που θα τον διαχειριζόμαστε εμείς. (...) Γι' αυτό σήμερα Πέμπτη 23 του Μάρτη κάνουμε κατάληψη στους πίσω χώρους του Μπινείου και δημιουργούμε έναν αυτοδιαχειριζόμενο και αυτο-*

οργανωμένο χώρο». Στα χρόνια που έχουν περάσει από τότε τα παραπάνω λόγια παραμένουν κοινή σταθερά, χωρίς να σημαίνει ότι δεν έχουμε συναντήσει εμπόδια στην πραγμάτωση τους». Β.λ σχετική ιστοσελίδα

ΝΗΣΟΣ ΚΡΗΤΗ
ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Κατάληψη Αυτοδιαχειριζόμενη Εστία: *«Οι παλιές εστίες του ΑΤΕΙ Ηρακλείου (που βρίσκονται δίπλα στη βιβλιοθήκη) είναι ένα κτίριο που πριν από χρόνια είχε τη δυνατότητα στέγασης 160 φοιτητών και το οποίο εγκαταλείφθηκε από τους ιθύνοντες στη μοίρα του λόγω κακοδιαχείρισης και ανευθυνότητας. Μετά την εκκένωση δεν υπήρξε κανένας γενικότερος σχεδιασμός για την αξιοποίηση του κτιρίου, παρά "παχιά" λόγια και υποσχέσεις που μόνο στον αέρα έμειναν. Αντί η διοίκηση να έχει ως πρώτο της μέλημα το χρόνιο πρόβλημα στέγασης ενδιαφέρθηκε να μετατρέψει το κτίριο σε προέκταση της βιβλιοθήκης και γραφεία. Έτσι λοιπόν, μετά από μια μακρά περίοδο αγανάκτησης και μετά από ένα μεγάλο κύκλο συζητήσεων που άνοιξε με κύρια αιτία το πρόβλημα στέγασης αποφασίσαμε τη δευτέρα 11/4/2005 να καταλάβουμε και να επαναλειτουργήσουμε το κτίριο των παλιών εστιών του ΑΤΕΙ Ηρακλείου.Από την αρχή του εγχειρήματος έγιναν οι κατάλληλες εργασίες ώστε το 2όροφο κτίριο να γίνει βιώσιμο και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες μας».* Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

Κατάληψη Ευαγγελισμού.

ΧΑΝΙΑ

Κατάληψη Rosa Nera (μαύρο ρόδο): *«Πάνω απ' το παλιό λιμάνι των Χανίων, στον Λόφο Καστέλι δεσπόζει το επιβλητικό κτήριο όπου τα τελευταία 10 χρόνια λειτουργεί η κατάληψη Rosa Nera.Στην κατάληψη λειτούργησαν και λειτουργούν-συλλογική κουζίνα-αντιεμπορευματικό καφενείο χωρίς τιμοκατά-*

λογο (αν έχεις κι αν θέλεις αφήνεις κάτι για τα έξοδα) -αυτοοργανωμένο παιδικό στέκι-θεατράκι όπου γίνονται παραστάσεις με σχήματα από όλο τον ελλαδικό χώρο». Β.λ σχετική ιστοσελίδα.

ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΑ ΣΤΕΚΙΑ-ΧΩΡΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΠΟΥ ΕΣΒΗΣΑΝ

ΑΘΗΝΑ

Βίλα Στέλλα: Είναι ένα αρχοντικό σπίτι στη συμβολή των οδών Διάκου και Χρυσοστόμου Βασιλείου, στο Νέο Ηράκλειο Αττικής. Κατοικήθηκε σαν ελεύθερος χώρος το 1981. Μετά από ένα μήνα στις 12 Ιανουαρίου το 1982 το πήραν πίσω οι ιδιοκτήτες μετά από καταγγελία

Βίλα Αμαλίας: Η αρχική κατάληψη έγινε στην περιοχή της λεωφόρου Αμαλίας σε κτίριο του Ωνάσειου νοσοκομείου. Σύντομα όμως επενέβησαν οι ιδιοκτήτες και τους ανάγκασαν να φύγουν και αμέσως κατέλαβαν το εγκαταλειμμένο σχολικό κτίριο επί της οδού Αχαρνών και Χέυδεν. Κράτησαν όμως το όνομα. Η βίλα ήταν μια χαρούμενη ελεύθερη όαση στην οποία λειτουργούσε θέατρο όπου έπαιζε συχνά πυκνά η ομάδα (Buffonata), δανειστική βιβλιοθήκη, τυπογραφείο, αίθουσα συναυλιών. Βοήθησε σε μεγάλο βαθμό τους μετανάστες της περιοχής και ήρθε σε άμεση σύγκρουση με τη Χρυσή Αυγή που την εποχή εκείνη διαφέντευε την περιοχή. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι μπήκε στο στόχαστρο του εμπορευματικού κόσμου, ο οποίος δεν ήθελε να διασκεδάζει εκεί ο κόσμος και μάλιστα τζάμπα και έστειλε τους ακροδεξιούς να τους διαλύσουν. Έγιναν τρεις μεγάλες επιθέσεις: πρώτη τη 17η Νοεμβρίου του 1994, δεύτερη το μήνα Δεκέμβριο του 1995 και η τρίτη το μήνα Δεκέμβριο του 1998. Τελικά τον Δεκέμβριο του 2012 εκκενώθηκε από εισβολή της αστυνομίας «σαν εστία ανομίας».

Κίνηση για τη Συγκρότηση Αναρχικής Ομοσπονδίας: Αναρχοσυνδικαλιστική ομάδα που επεδίωξε το έτος 1983 την οργανωτική συγκρότηση του αναρχικού χώρου. Εδρεύει στον οδό Οικονόμου στα Εξάρχεια.

Ομάδα Αναρχοκομμουνιστών- Κοινοτιστών Νέας Σμύρνης: Εκδοτική Συλλογικότητα που έβγαλε περιοδικό και εφημερίδες, την δεκαετία του 1980.

Ομάδα για τα εργατικά συμβούλια: Έδρασε το 1977.

Αναρχικοί Πούστιδες: Μία συλλογικότητα που εμφανίστηκε τη δεκαετία του 1980 και κοσμούσε τις πορείες των αναρχικών.

Ομοσπονδία Αναρχικών Ελλάδας: Οργάνωση που συγκροτήθηκε στην Πάτρα το 2005 και διαλύθηκε το 2008.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αναρχικοί Θεσσαλονίκης -Βίλα Βαρβάρα: Είναι ένα κτίριο πανέμορφο κτισμένο από Τούρκο πασά το μακρινό 1898. Το 1922 μένανε εδώ οι ξεριζωμένοι πρόσφυγες της Μικρασιατικής καταστροφής, ενώ τη δεκαετία του 1970 λειτούργησε ως Γυμνάσιο. Στην πορεία του χρόνου, το σχολείο έκλεισε. Για να μην σαπίζει στη φθορά του χρόνου, το κατέλαβαν οι αντιεξουσιαστές της πόλης το 1994 και μέχρι το 1997 θα λειτουργήσει σαν *«χώρος αναφοράς και συνεύρεσης για τους ανθρώπους που συμμετέχουν στις εκδηλώσεις του, στις συζητήσεις που οργανώνονται, στις βιντεοπροβολές και στις λειτουργίες δανειστικής βιβλιοθήκης του θερινού κινηματογράφου, του βιβλιοδισκοπωλείου και του καφενείου-bar που στεγάζεται στην κατάληψη» (εφ.Άλφα, 1Απριλίου 1995, φ.3, σ.2).* Ωστόσο μια ωραία ημέρα έκαναν επέμβαση τα ΜΑΤ και έκλεισαν το χώρο συλλαμβάνοντας 13 ενοίκους.

Πανδώρα: μια ομάδα αναρχικών που κατέλαβε στη Θεσσαλονίκη ένα εγκαταλελειμμένο σπίτι ιδιωτών και αργότερα ένα κτίριο ιδιοκτησίας του Κέντρου Διατήρησης Αγιορείτικης Κληρονομιάς. Το 1990 θα εκδιωχθούν από την αστυνομία.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Θεσσαλικός Σύνδεσμος: Προώθησε τις αναρχικές ιδέες στην περιοχή των νομών Βόλο και Καρδίτσα με το δελτίο « Ντάμκα για τη Γη και **την** Ελευθερία τα χρόνια 2006-2009.

Συνεργαζόμενες Αναρχικές Ομάδες Θεσσαλίας.

Αναρχικοί Λάρισας: Ιός Κοινωνικής Απελευθέρωσης. Συνεργαζόμενες Αναρχικές Ομάδες. Η ζωή τους ήταν βραχύβια με έδρα τους τη Λάρισα. Ιδρύθηκε το 1995.

ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΕΓΩΝ

Άστεγοι να καταλαμβάνουν κτήρια, τα οποία οικειοποιούνται προκειμένου να στεγαστούν, είναι ελάχιστες και δεν εξελίχθηκαν σε κίνημα στην Ελλάδα, εκτός μεμονωμένων εξαιρέσεων (κατάληψη εργατικών πολυκατοικιών στην Αγία Βαρβάρα το 1980 από ομάδα αστέγων Ρομά). Τα τελευταία χρόνια και ιδιαίτερα μετά το 1915, έγιναν καταλείψεις από αναρχικούς για τη φιλοξενία μεταναστών. Η μακροβιότερη κατάληψη έχει θρησκευτικό χαρακτήρα και είναι στην περιοχή του Αγίου Όρους. Έχει ιστορία πάνω από 40 χρόνια και είναι το Ιερό Μοναστήρι του Εσφιγμένου. Εδώ η αναρχία, ως τρόπος ζωής, φοράει ράσα. Το ζήτημα ξεκίνησε το 1965, έχει δογματικό χαρακτήρα, στην πορεία πήρε και πολιτική χροιά. Είναι ένας ιερός πόλεμος μεταξύ Πατριαρχείου και Παλαιοημερολογιτών μοναχών, αλλά και μεταξύ μοναχών και Ελληνικού Κράτους, που πολλές φορές έχει πάρει αιματηρή μορφή. Η αδελφότητα που κατέλαβε το Ιερό Μοναστήρι του Εσφιγμένου χρησιμοποιεί και τα χέρια προκειμένου να επιβιώσει. Από την εκκλησία η αδελφότητα χαρακτηρίζεται σχισματική, ενώ αποτελείται από 50 περίπου μοναχούς με επικεφαλής το Μεθόδιο Παπαλαμπρακόπουλο, που διαμένει εντός της μονής από το 1999 και ο οποίος έχει επισήμως καθαιρεθεί παντός ιερατικού βαθμού. Στον πόλεμο αυτό εμπλέκονται για δικούς τους λόγους διάφορες ξένες δυνάμεις.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Η Ανάγκη να περάσουν οι αναρχικές απόψεις στην κοινωνία ανάγκασε τις διάφορες συλλογικότητες να δημιουργήσουν αυτόνομα δίκτυα διάδοσης πληροφοριών.

Παρακάτω παραθέτω μερικά τα οποία λειτούργησαν ή λειτουργούν ακόμα στον αέρα.

Ιντιμίντια (Indymedia). Είναι ο διαδικτυακός δημοσιογραφικός οργανισμός που ξεκίνησε το 1999 από το Σίατλ των ΗΠΑ και εξαπλώθηκε σύντομα σε όλο τον πλανήτη. Διαθέτει 150 site σε όλο τον κόσμο. Στην Ελλάδα λειτουργεί από τον Οκτώβριο του 2001 το Athens Indymedia και εκπέμπει μέσα από server του Πολυτεχνείου, που είναι υπό κατάληψη. Οι Έλληνες αναρχικοί έμαθαν την διαδικτυακή προπαγάνδα όταν πήγαν στην Τζένοβα της Ιταλίας να συμμετάσχουν στις εκδηλώσεις ενάντια στην Καπιταλιστική Παγκοσμιοποίηση.

Αρχικά έγιναν τρία Indymedia, Αθήνα- Θεσσαλονίκη- Πάτρα. Σήμερα λειτουργεί μόνο της Αθήνας. Δικτυακά ραδιόφωνα ακόμα είναι: το 98FM, το Radio Revolt κ.ά

Ράδιο Κοκκινοσκουφίτσα: Εξέπεμπε στη δεκαετία του 1980 από το Χαλάνδρι και επανέκαμψε σαν Κοινωνικό Ραδιόφωνο το 2002 στο Αγρίνιο στους 88,2 των FM.

Ράδιο Ουτοπία: λειτούργησε στη Θεσσαλονίκη στην μπάντα των FM το 1981.

Ράδιο του Δρόμου: Λειτούργησε στην Αθήνα από το 1981-1982.

Τυφλοπόντικας των FM. Λειτούργησε στον Πειραιά από τον Άκη Ασπρογέρακα. Μετά διασπάστηκε σε τρεις ομάδες (Τυφλοπόντικας Ελεύθερη Ραδιοφωνία Ραδιοφωνία Πειραιά). Από το 1987 εκπέμπει σε συνεργασία με τις τοπικές ομάδες. Κατά καιρούς έχουν εκπέμψει δεκάδες αναρχικοί ραδιοσταθμοί, φυσικά παράνομα και κυνηγημένοι από την αερονομία με τα ραδιογωνιόμετρα. Στη Θεσσαλονίκη επίσης λειτούργησαν το **Ράδιο Ουτοπία** και το **Ράδιο Κιβωτός;Έκφραση, 93,8 FM** και πολλές άλλες συχνότητες.

Οι αναρχικοί ραδιοσταθμοί λειτουργούνε με αποφάσεις εβδομαδιαίων συνελεύσεων αμεσοδημοκρατικά. Ο σκοπός του αναρχικού ραδιοφώνου είναι να περάσει στο κόσμο την αναρχική ιδεολογία στις μεγάλες μάζες του κόσμου, οι οποίες πιθανόν να μην έχουν ακούσει ποτέ την λέξη αναρχία.

Τα αυτοδιαχειριζόμενα ραδιόφωνα λειτουργούν με τη μέθοδο της *Ολιστικής ραδιοφωνικής επικοινωνίας*, που στη μαλλιαρή γλώσσα θα πει πως αφήνουν ανοιχτές γραμμές ώστε να συμμετέχει και ο θεατής λέγοντας τη γνώμη του, η οποία ακούγεται στον αέρα. Οι εκπομπές μπορεί να είναι θεματικές, δηλαδή να επικεντρώνονται σε ένα θέμα, ή να είναι ελεύθερες, με τον καθένα να κουβεντιάζει ότι τον απασχολεί. Ακόμα συζητιούνται θέματα (ανατρεπτικής έκφρασης) δηλαδή διαβάζονται αποσπάσματα από αναρχικά βιβλία, μπροσούρες, ή ακούγονται αφιερώματα σε αναρχικούς αγωνιστές, και ζητήματα που αφορούν τους αγωνιστές που είναι στις φυλακές της Δημοκρατίας.

Κάθε συλλογικότητα δεν ενεργεί αυτόνομα αλλά βάσει ενός καταστατικού, το οποίο διαφέρει από συλλογικότητα σε συλλογικότητα. Διαφορετικά δεν θα μακροημερεύσει και θα μείνει άγραφο χαρτί. Περίπου μέσες άκρες είναι το παρακάτω:

Τίτλος Οργάνωσης

Ημερομηνία

Τίτλος ολογράφως - καταστατικό και πολιτικές θέσεις.

Καταστατικό

«1. Ο τίτλος εκφράζει για λογαριασμό αυτών που τη συνιστούν, την επιλογή πολιτικής οργάνωσης των αναρχικών, την έμπρακτη στήριξη της ιδέας της οργάνωσης και της δράσης μέσα από αυτήν. Απαρτίζεται από άτομα που προσδιορίζονται στο πολιτικό φάσμα της κοινωνικής αναρχίας που συμμετέχουν σε διαφορετικά πεδία του κοινωνικού πολέμου με τις ίδιες ή όχι προ-

τεραιότητες.

2. Οι κοινές αρχές αποτελούν τον τόπο πολιτικής συνάντησης της συλλογικότητας. Η περαιτέρω εμβάθυνση και συγκεκριμενοποίηση αυτού του κοινού πολιτικού λόγου είναι ζητούμενο και πηγαίνει παράλληλα με την ανάληψη των δράσεων. Η κωδικοποίηση αρχών και θέσεων είναι σε αλληλεξάρτηση με την παραγωγή πολιτικού έργου και οφείλει να προχωρήσει παράλληλα με αυτό.

3. Η συμμετοχή στον κοινωνικό-ταξικό πόλεμο, η προπαγάνδα των αναρχικών αντιλήψεων, η έμπρακτη αλληλεγγύη τόσο ανάμεσα στους καταπιεσμένους όσο και στα θύματα της κρατικής καταστολής και η μακροπρόθεσμη συγκρότησή του σε φεντεραλιστική βάση είναι στα γενικά διακυβεύματά της τίτλος και κριτήρια για την επιτυχία ή όχι του εγχειρήματος.

4. Όργανο λήψης αποφάσεων αποτελεί η εβδομαδιαία συνέλευση των μελών της συλλογικότητας που αποφασίζουν ισότιμα και στη βάση ομοφωνίας - συναίνεσης. Η υλοποίηση των αποφάσεων, η συντήρηση των σταθερών δράσεων και τα διαχειριστικά ζητήματα εξετάζονται εκεί. Για να μπορεί να πάρει νέες αποφάσεις η συνέλευση πρέπει να συγκεντρώνει τους μισούς των μελών. Η ατζέντα της γενικής συνέλευσης, εκτός από έκτακτες περιπτώσεις, πρέπει να έχει γίνει γνωστή τουλάχιστον μια εβδομάδα ώστε τα μέλη να είναι προετοιμασμένα.

5. Διαρκής στόχος αποτελεί η ποσοτική διεύρυνση του σχήματος με την ενσωμάτωση νέων μελών. Ο βασικός όρος εισόδου νέου μέλους είναι η αποδοχή των θέσεων, της δομής και των ειλημμένων αποφάσεων της συλλογικότητας και φυσικά η συνέπεια και η ανάληψη των ευθυνών σε ό,τι από κοινού συμφωνείτε.

6. Μέλος μπορεί να γίνει ο/η καθένας/καθεμιά που προτείνεται από δυο μέλη με το δεδομένο ότι δεν συμμετέχει παράλληλα σε εξουσιαστικούς πολιτικούς μηχανισμούς, δεν σχετίζεται με κατασταλτικές δομές και δεν ζει καρπωνόμενος υπεραξία άλλου εργαζομένου. Η ένταξη μέλους εγκρίνεται από την συνέλευση. Αξιακά ζητήματα φυσικά και συζήτιουνται για την

αποδοχή ή όχι νέου μέλους, αλλά κατά περίπτωση.

7. Σε περίπτωση νέων μελών με τα οποία δεν υπάρχει προηγούμενη τριβή ή κοινή πολιτική εμπειρία που να δίνει κάποια εχέγγυα ομαλής συλλειτουργίας, προβλέπεται δοκιμαστική περίοδος τριών μηνών κατά την οποία το υποψήφιο μέλος συμμετέχοντας στις διαδικασίες δεν δεσμεύεται από τις κοινές υποχρεώσεις, αλλά δεν έχει και δικαίωμα βέτο. Με το πέρας αυτής της περιόδου οριστικοποιείται ή όχι η σχέση μέλους.

8. Τα μέλη μπορούν να διαγραφούν με απόφαση της γενικής συνέλευσης είτε για αξιακούς λόγους είτε λόγω αφερεγγυότητας σε ανειλημμένες υποχρεώσεις ή αδικαιολόγητης απουσίας που υπερβαίνει τους δύο μήνες.

9. Η συλλογικότητα δεν επεμβαίνει σε άλλες πολιτικές δράσεις των μελών της ούτε φέρει ευθύνη για αυτές. Η ασφάλειά της όμως είναι υψηλή προτεραιότητα και για αυτό ευθύνη φέρει κάθε μέλος της.

10. Τα μέλη της συλλογικότητας μπορούν παράλληλα να συμμετέχουν σε όποιο άλλο σχήμα επιλέγουν, φτάνει οι αρχές και η δράση αυτού του σχήματος να μην έρχονται σε ρητή αντίθεση με τις αρχές και τις δράσεις της.

11. Η συλλογικότητα αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο οργανωτικής της μετεξέλιξης εάν προκύψουν ζητήματα είτε οργανωμένων εσωτερικών διαφοροποιήσεων (πάντα στα όρια των κοινών αρχών) είτε αναμενόμενων δυσλειτουργιών, που θα προέλθουν από τον συνδυασμό αύξησης των μελών και ομοφωνίας στη λήψη αποφάσεων. Βασικό κριτήριο είναι η αποτελεσματικότητα στην παραγωγή πολιτικού έργου.

12. Η συλλογικότητα αποδέχεται και χρησιμοποιεί τη μέθοδο της εκπροσώπησης σε ευρύτερα σχήματα. Εξετάζει σε κάθε περίπτωση χωριστά θέματα που προκύπτουν με την εναλλαγή των εκπροσώπων και με το βαθμό εξουσιοδότησής τους. Εφόσον αυτοί δεν υπερβαίνουν το βαθμό εξουσιοδότησής τους, η συλλογικότητα δεσμεύεται από τις αποφάσεις που λαμβάνουν στο όνομά της.

13. Είναι μέρος της λειτουργίας η δημιουργία θεματικών

ομάδων εργασίας. Η περίπτωση δημιουργίας εσωτερικών οριζόντιων πρωτοβουλιών με εξωτερική απεύθυνση είναι δυνατή. Εάν αυτές επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν αναφορά, εξετάζεται κάθε φορά από τη γενική συνέλευση.

14. Η συλλογικότητα δεν επαφίεται στις καλές προθέσεις και την εμπιστοσύνη ανάμεσα στα μέλη αλλά βρίσκεται σε διαρκή επαγρύπνηση για να καταπολεμήσει φαινόμενα άτυπων ηγεσιών και πολιτικής παθητικότητας στο εσωτερικό. Δοκιμάζει και πειραματίζεται με οργανωτικά μέσα με σκοπό την ουσιαστική εξασφάλιση της συμμετοχής και την συναίνεση όλων στις αποφάσεις. Με αυτόν τον τρόπο κατακτά και το ηθικό δικαίωμα της απαίτησης για συνέπεια και δέσμευση στις κοινές ευθύνες. Αναγνωρίζοντας την ύπαρξη ανισοτήτων στην εμπειρία και την κατάρτιση ανάμεσα στα μέλη προωθεί πρακτικές αυτομόρφωσης και αλληλοεκπαίδευσης, με σκοπό την άμβλυνση τέτοιων διαφοροποιήσεων. Αναγνωρίζοντας επίσης τους ξεχωριστούς ατομικούς περιορισμούς που παράγει η πραγματική ζωή, λειτουργεί ευέλικτα και χρησιμοποιεί όλα τα τεχνικά μέσα για να αποφύγει το φαινόμενο της ύπαρξης μελών διαφορετικών ταχυτήτων.

15. Η συλλογικότητα εντάσσει στις λειτουργίες της τη διαρκή αποτίμηση και αξιολόγηση της δράσης και των επιλογών της κάνοντας άφοβα και τη δημόσια αυτοκριτική της και τις απαραίτητες κάθε φορά αλλαγές πλεύσης.

16. Η συλλογικότητα θεωρεί τον εαυτόν της μέρος του αναρχικού χώρου και αγωνίζεται για τη μετεξέλιξή του σε αναρχικό κίνημα. Αναγνωρίζει και τιμά την ιστορική προσφορά του ελληνικού αναρχικού χώρου στον κοινωνικό πόλεμο στην Ελλάδα. Αναγνωρίζει επίσης και αντιπαλεύει τις εγγενείς του αδυναμίες.

17. Η συλλογικότητα επιδιώκει τη σταθερή οργανωτική συνεργασία με άλλες. Οι συλλογικότητες που κινούνται στις αντιλήψεις της με σκοπό το σχεδιασμό και την διεύρυνση της κοινωνικής απεύθυνσης αυτών των αντιλήψεων καθώς και την σε βάθος επεξεργασία τους. Το ομοσπονδιακό μοντέλο είναι η

μόνη ολοκληρωμένη πρακτική οργάνωσης που έχει αναδείξει το ιστορικό αναρχικό κίνημα. Με δεδομένο την ανάγκη επανεκτίμησης και επικαιροποίησής του, το θέτει σαν μια γενική βάση εκκίνησης για μια συναινετική διαδικασία πολιτικής δόμησης σε ανώτερο επίπεδο.

18. Επιλέγουμε κάθε φορά το αν μια πρωτοβουλία για δράση θα υλοποιείται απευθείας από τη συλλογικότητα ή αν θα επιχειρεί κάλεσμα στο χώρο στη λογική ευρύτερης σύνθεσης.

19. Με δεδομένο πως καμία κινηματική ή οργανωτική μετεξέλιξη του αναρχικού χώρου δεν μπορεί να προωθηθεί σε περιβάλλον που κυριαρχούν οι ατομικές περιουσίες, η συλλογικότητα θεωρεί απαραίτητο καταρχήν τη δημιουργία νέων αναρχικών συλλογικοτήτων και έξω από αυτήν. Θα ενισχύσει με κάθε τρόπο τέτοιες προσπάθειες.

20. Η συλλογικότητα πολιτικά ενταγμένη στον αναρχισμό θεωρεί αδύνατη κάθε πολιτική συνεργασία με καθεστωτικούς μηχανισμούς, κόμματα, εκλογικές οργανώσεις, Μ.Κ.Ο, καθεστωτικά Μ.Μ.Ε. κομματικά παραμάγαζα ή μετωπικά σχήματα, φορείς, θεσμοί, επιχειρηματίες. Θα βρουν τις πόρτες μας κλειστές.

21. Η ΤΙΤΛΟΣ διατηρεί γραφεία στα οποία πραγματοποιούνται οι διαδικασίες της. Επιδιώκει την απόκτηση εξοπλισμού και των τεχνικών μέσων που θα διευκολύνουν τη δράση και θα προσφέρουν επιπλέον δυνατότητες. Ο χώρος και ο κοινός εξοπλισμός μπορούν να δοθούν για χρήση άλλων σχημάτων κατόπιν απόφασης της συνέλευσης.

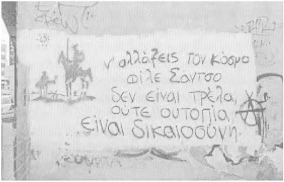
22. Ορίζει στο εσωτερικό της τον τρόπο κατανομής των σταθερών υποχρεώσεων. Μηνιαία συνδρομή, συντήρηση των γραφείων και του εξοπλισμού, οικονομικός διαχειριστής, υπεύθυνος εσωτερικής επικοινωνίας και ό,τι άλλο χρειαστεί. Όπου υφίστανται συγκεκριμένοι ρόλοι τα άτομα θα πρέπει να εναλλάσσονται. Ο ρυθμός θα καθορίζεται από τη συνέλευση.

23. Στις συνελεύσεις κρατούνται πρακτικά που περιλαμβάνουν τις αποφάσεις, τις ουσιώδεις διαφωνίες, την ατζέντα της επόμενης συνέλευσης και τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται.

24. Έχοντας δεδομένο τον πειραματικό χαρακτήρα του εγχειρήματος, το παρόν κείμενο αντικατοπτρίζει τους όρους και τις συμφωνίες εκκίνησής του αναγνωρίζοντας πως πολλά ζητήματα μένουν ανοιχτά. Η γενική συνέλευση μπορεί να το επικαιροποιεί και να το συμπληρώνει με βάση τις ειδικές συνθήκες που προκύπτουν και την αξιολόγηση των επιλογών που έχουν γίνει. Η αποδοχή του αποτελεί πάντα όρο συμμετοχής. Η δε τροποποίησή του, όπως και αυτή του κειμένου αρχών, θα απαιτεί την παρουσία τουλάχιστον των 2/3 των μελών».

Οι καταλήψεις και οι άλλοι κοινωνικοί χώροι που αναφέρθηκαν δεν είναι μόνιμες. Ανά πάσα στιγμή μπορεί να κλείσουν και να ανοίξουν νέοι σε άλλο χώρο. Εκτός από τις παραπάνω ομάδες, υπάρχουν και δεκάδες άλλες διάσπαρτες σε όλη την Ελλάδα. Ακόμα υπάρχουν μονοθεματικές συλλογικότητες που προωθούν τον προβληματισμό ή την επίλυση προβλημάτων και διαλύονται μετά την επιτυχία κάποιων διεκδικήσεων ή αποτυχιών. Όλα τα παραπάνω κτίρια στα οποία δραστηριοποιούνται οι αναρχικοί δεν είναι καταλήψεις κάμποσοι χώροι είναι ενοικιαζόμενοι, και μέσα στον αναρχικό χώρο γίνονται συζητήσεις ποια πρακτική πρέπει να ακολουθηθεί.

Τέλος οι χώροι αυτοί συχνά πυκνά δέχονται επιθέσεις από ακροδεξιές και φασιστικές ομάδες, με τις οποίες συγκρούονται.

Σύνθημα τοίχου

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (1990-2000)

Έτος 1990. Η δεκαετία του 1990 ξεκινάει με τον σχηματισμό της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, με πρωθυπουργό τον Κωνσταντίνο Μητσοτάκη και υπουργό παιδείας το Βασίλη Κοντογιαννόπουλο. Κατά τη πτώση των κομμουνιστικών καθεστώτων το 1989 που έπεσαν σαν χάρτινοι πύργοι σχεδόν σε όλον τον κόσμο και η αναρχία μπόρεσε να ανασάνει και να απλωθεί σε όλη την Ελλάδα.

Εμφανίζονται οι «*Απόγονοι των Βανδάλων*». «*Αυτόνομη μητροπολιτική ορδή ατάκτων που έδρασε απολύτως συγκροτημένα και πολύτροπα στα μέσα της δεκαετίας του 1990, διαδίδοντας τον αναρχικό λόγο με έντυπα, αφίσες κ.ά*». (Φούντας 2014: 108).

Ένα μήνα μετά ξεσπάνε μεγάλες κινητοποιήσεις στο χώρο της εκπαίδευσης, το Νοέμβρη του 1990, ενώ πραγματοποιούνται καταλήψεις σε Γυμνάσια και Λύκεια. Οι καταλήψεις εξαπλώνονται με γοργούς ρυθμούς. Παράλληλα καταλαμβάνονται και τα πανεπιστημιακά ιδρύματα σε όλη σχεδόν την Ελλάδα. Στις 13-2-1990 πραγματοποιείται πορεία 15000 μαθητών και σπουδαστών από τα Προπύλαια προς το Υπουργείο Παιδείας. Δημιουργείται μπλοκ Μαθητών. Όλο το μήνα Δεκέμβριο έχουμε καθημερινές συγκεντρώσεις και πορείες μαθητών και σπουδαστών σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Σημαντικό γεγονός είναι η πορεία της 18ης Δεκεμβρίου όταν την πορεία ακολούθησε μπλοκ αναρχικών και αντιεξουσιαστών.[60]

60. Αναρχικοί & Αντιεξουσιαστές. Ο διαχωρισμός είναι πλασματικός. Αναρχικοί είναι τα άτομα που με τη δράση τους αποβλέπουν στην ανατροπή της εκμεταλλευτικής κοινωνίας και το πέρασμα σε μια αυτορυθμιζόμενη, χωρίς

Κατά τη διάρκεια της πορείας γίνονται προσπάθειες από τους κομματικούς μηχανισμούς να αποκοπεί το μπλοκ χωρίς αποτέλεσμα. Το ίδιο απόγευμα πυρπολούνται δυο περιπολικά της αστυνομίας ενώ πραγματοποιούνται και συμπλοκές με τα ΜΑΤ στην πλατεία Κάνιγγος. Το Δεκέμβρη μήνα ύστερα από επίθεση στο σχολείο της Γκράβας, ξυλοκοπείται άγρια ο μαθητής Χριστόπουλος. Τούτο το χρόνο γίνεται το δικαστήριο του αστυφύλακα Μελίστα που πυροβόλησε τον άτυχο αναρχικό Καλτεζά. Στο δικαστήριο βγαίνει αθώος και η αντίδραση των αναρχικών είναι ακαριαία με πορείες διαμαρτυρίας σε όλη τη χώρα από τη σχολική κοινότητα.

Σημαντικό γεγονός αυτού του χρόνου είναι η έκρηξη βόμβας στα χέρια του αγωνιστή Κυριάκου Μαζοκόπου, ο οποίος συλλαμβάνεται τραυματισμένος. Ακολουθεί η σύλληψη των συνεργατών του. Κυκλοφορεί το αναρχικό έντυπο «Πειρατές της Ημισελήνου».

Έτος 1991. Συγκροτήθηκε η *Συνεργασία Αναρχικών Ομάδων και ατόμων για την Κοινωνική Αλληλεγγύη και την Πολύμορφη Δράση*. Σχεδόν 15 χρόνια δραστηριοποιήθηκε η οργάνωση σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας διαδίδοντας τον αναρχικό λόγο. Η ζωή της ήταν 15 χρόνια. Πραγματοποίησε εκδηλώσεις σε όλη την Αθήνα και την επαρχία (Γιάννενα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Βόλο).

Στις 24 Οκτωβρίου προκαλείται πυρκαγιά στο κτίριο της Πρυτανείας στο Πολυτεχνείο που προκλήθηκε από δακρυγόνο των ΜΑΤ. Ακολουθεί άρση του ασύλου και σύσσωμα τα ΜΜΕ λένε πως το έκαψαν αναρχικοί.

Γενάρη του 1991 δολοφονείται ο καθηγητής Ν. Τεμπονέρας σε σχολείο της Πάτρας κατά τη διάρκεια επιχείρησης από ομάδα της ΟΝΝΕΔ Οργάνωσης Νέων Νέας Δημοκρατίας. Το

κράτος. Αντιεξουσιαστές: Αλλιώς οι αντιαυταρχικοί. Μια από τις ταυτότητες των αναρχικών που την υιοθέτησαν τον 19ον αιώνα μετά τη ρήξη τους με τους αυταρχικούς σοσιαλιστές στους κόλπους της Α΄ Διεθνούς. Ο Αναρχικός είναι αντιεξουσιαστής. Ενώ ο Αντιεξουσιαστής πιθανών και να μην είναι αναρχικός γιατί έχει μαρξιστική παράδοση.

ίδιο απόγευμα πραγματοποιείται διαδήλωση από 15.000 χιλιάδες άτομα περίπου. Οι διαδηλωτές κάνουν επίθεση με πέτρες, ξύλα, ρόπαλα και βόμβες μολότοφ εναντίον των δυνάμεων καταστολής. Πυρπολείται ένα περιπολικό και μια κλούβα και καταστρέφεται το αυτοκίνητο του νομάρχη. Οι πορείες και οι συμπλοκές επεκτείνονται και στην Αθήνα. Στις 10 Ιανουαρίου του 1991 πραγματοποιείται συγκέντρωση και πορεία προς τη Βουλή (έχει προηγηθεί η παραίτηση του υπουργού Κοντογιανόπουλου και η αντικατάσταση από τον Σουφλιά). Ο Σουφλιάς ζητά διάλογο από μηδενική βάση. Στήνονται οδοφράγματα και γίνεται γενικά χαμός. Στην πορεία αυτή αρπάζει φωτιά το πολυκατάστημα Κ. Μαρούσης στην οδό Πανεπιστημίου και καίγονται 4 άτομα που βρίσκονται στο εσωτερικό του. Τούτη τη χρονιά στις 17 Νοεμβρίου η αστυνομία πραγματοποιεί εισβολή στα γραφεία της αναρχικής ομάδας «*Ρήγμα*», αποτελούμενη από μαθητές που βρίσκονταν στο Μπραχάμι.

Έτος 1992. Το Γενάρη πραγματοποιείται εκδήλωση στο Βόλο από τη Συνεργασία Αναρχικών Ομάδων για την Κοινωνική Αλληλεγγύη και την Πολύμορφη Δράση σε ένδειξη αλληλεγγύης στους φυλακισμένους αγωνιστές. Από το Μάρτη μέχρι και τον Ιούλιο έχουμε πολλές καταδίκες μαθητών για διάφορα αδικήματα. Το Νοέμβριο πραγματοποιείται επίθεση με βόμβες μολότοφ στο Υπουργείο Εμπορίου και γίνονται μεγάλες συμπλοκές έξω από το Πολυτεχνείο. Πιάνεται ο Γιώργος Μπαλάφας μετά από εφτά χρόνια που τον έψαχναν. Τελικά στο δικαστήριο βγαίνει αθώος.

Έτος 1993. Συγκροτήθηκε η Συντακτική ομάδα «*Ενάντια στη Λήθη*». Διαλύθηκε το 1996, όταν εκπλήρωσε το σκοπό της που ήταν το βιβλίο *Κοινωνικοί Αγώνες στον Ελλαδικό Χώρο.*

Το Γενάρη γίνεται μεγάλη πορεία στο κέντρο της Αθήνας από μαθητές στην οποία συμμετέχουν και αναρχικοί. Όλο το μήνα καθημερινά γίνονται πορείες μαθητών και σπουδαστών στην Αθήνα. Στη Θεσσαλονίκη αρπάζει φωτιά το αυτοκίνητο

του πρύτανη του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Την ευθύνη αναλαμβάνει η αναρχική ομάδα «*Επαναστατική Δράση*». Όλο το Μάρτιο του 1993 έχουμε δίκες και καταδίκες μαθητών από τα δικαστήρια για τις καταλήψεις. Το Μάρτιο δικάζεται και καταδικάζεται και ο Καλαμπόκας ως δολοφόνος του καθηγητή Τεμπονέρα. Το Μάρτιο του 1993 πυρπολείται το υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας στην οδό Σόλωνος. Την ευθύνη αναλαμβάνει η ομάδα «*Λυσσασμένοι Αναρχικοί*».

Έτος 1994. Το Νοέμβρη η αστυνομία κάνει έφοδο στην «*Vila Amalias*» και συλλαμβάνει όσους βρίσκονται μέσα. Άμεση απάντηση από αναρχικές ομάδες, ακολουθούν συγκρούσεις.

Έτος 1995. Συλλαμβάνεται ο αναρχικός Κώστας Καλαρέμας κατηγορούμενος για ληστεία τράπεζας, με βάση την ομολογία ενός καταδότη. Ξεκινούν εκδηλώσεις αλληλεγγύης και πληροφόρησης. Στις 12-11 καταδικάζεται ο Οδυσσέας Καμπούρης σε πέντε χρόνια φυλακή για ληστεία και παράνομη οπλοφορία. Στις 14 Νοεμβρίου γίνεται εξέγερση στις φυλακές Κορυδαλλού. Το 1995 είναι και αυτό γεμάτο από πορείες, διαδηλώσεις, διαμαρτυρίες. Στις 17 Νοεμβρίου, την ημέρα που γιορτάζεται το πολυτεχνείο, μια μεγάλη ομάδα με εκατοντάδες άτομα καταλαμβάνει το ίδρυμα απαιτώντας να βγει από τη φυλακή ο αναρχικός Κώστας Καλαρέμας. Γίνονται μεγάλες φασαρίες με την αστυνομία. Τελικά η αστυνομία μπαίνει μέσα στο κτίριο και συλλαμβάνει περίπου 500 άτομα που οδηγούνται στην ασφάλεια. Την επόμενη περίπου 1000 άτομα ξεκινάνε πορεία συμπαράστασης και οδηγούνται στην αστυνομία ακόμα 137 αγωνιστές. Στη Θεσσαλονίκη καταδικάζονται οι αναρχικοί Πάρης Σοφός, Ηλίας Χατζηλιάδης και Γιάννης Αναγνώστου σε ποινές φυλάκισης. Στις 23 Νοεμβρίου γίνεται στη Θεσσαλονίκη πορεία διαμαρτυρίας από 1000 περίπου αναρχικούς. Αποφυλακίζεται ο Καλαρέμας μετά από μεγάλη απεργία πείνας.

Έτος 1996. Το 1996 φεύγει από τη ζωή ο Χριστόφορος

Μαρίνος, φοιτητής στο Πανεπιστήμιο της Πάτρας (1967-1996). Άρχισε την επαναστατική του πορεία ενάντια στο κεφάλαιο και το κράτος στις αρχές της δεκαετίας του 1980, όταν και εντάχτηκε στην Ένωση Αναρχικών. Το 1987 έχει την πρώτη μάχη του με την αστυνομία, όταν μαζί με τον Κλέαρχο Σμυραναίο και τον Μιχάλη Πρέκα περικυκλώνεται σε διαμέρισμα πολυκατοικίας κατηγορούμενος για κλοπή ασύρματου από κρατικό αυτοκίνητο. Κατά την πολιορκία του διαμερίσματος βγήκε ο Πρέκας να διαπραγματευτεί με τους αστυνομικούς και πέφτει νεκρός από σφαίρες. Οι άλλοι δύο συλλαμβάνονται. Τα επόμενα χρόνια αθωώθηκε γι' αυτή την κατηγορία. Είχε όμως εμπλακεί και σε άλλες επαναστατικές πράξεις, που κατά τους νόμους του κράτους θεωρούνται εγκληματικές. Τον Ιούλιο του 1996 πέθανε μέσα στο πλοίο Πήγασος, γυρίζοντας από τη Σέριφο για τον Πειραιά έχοντας παραβιάσει τον κατ' οίκον περιορισμό που του είχε επιβάλει το δικαστήριο καθώς ήταν υπόδικος για την δολοφονία του ταμία του Γενικού Κρατικού Νοσοκομείου Νίκαιας. Δεν δέχτηκε τις κατηγορίες και είχε κάνει πολυήμερη απεργία πείνας. Κατά την διάρκεια του πλου στην καμπίνα του έκαναν έφοδο οι ειδικές δυνάμεις (ΕΚΑΜ) και βρέθηκε πεθαμένος. Για τις ακριβείς συνθήκες θανάτου του, που δεν διαλευκάνθηκαν ποτέ, διενεργήθηκε προανάκριση από το Λιμεναρχείο Πειραιώς. Κατά την επίσημη εκδοχή αυτοκτόνησε με πυροβόλο όπλο.

Έτος 1997. Το 1997 εμπρηστικός μηχανισμός σκάει έξω από το γραφείο της υπουργού ανάπτυξης Βάσως Παπανδρέου. Την ευθύνη αναλαμβάνει η αναρχική ομάδα «*Αντάρτες Πόλης*». Το 1998 είναι ένα έτος μεστό από επαναστατικές ενέργειες. Στις 25 Γενάρη γίνεται επίθεση στη Θεσσαλονίκη από την ομάδα Komanto Unabomber της «Επαναστατικής Φράξιας για την Ανατροπή» στα γραφεία της πολυεθνικής εταιρίας Hewt Pacart και Interamerican. Το Μάρτη του 1998 εξουδετερώνεται από πυροτεχνουργούς αυτοσχέδιος μηχανισμός που είχε τοποθετηθεί στην Αγροτική Τράπεζα Πολίχνης. Την ευθύνη ανέλαβαν οι «*Μαχητές του Πνεύματος του Κιλε-*

λέρ». Πιάνεται από την αστυνομία ο Δ. Κόκκας με τις κατηγορίες πως επιτέθηκε σε σχολικά αυτοκίνητα και 5 τράπεζες. Το 1999 έχουμε εμπρησμό τεσσάρων αυτοκινήτων της Ρωσίας και της Αλβανίας από το *«Λαϊκό Επαναστατικό Μέτωπο»*. Και τελειώνει η δεκαετία με πυρπόληση στα γραφεία φαρμακευτικής εταιρίας από τα *«αντιεξουσιαστικά ερωτικά κύτταρα»*.

Έτος 1998. Συγκροτείται η μακροβιότερη αναρχική συλλογικότητα με την ονομασία *«Συσπείρωση Αναρχικών»*. Την συγκρότησαν άτομα που έφυγαν από την Ένωση Αναρχικών της Αθήνας. Από τότε και μέχρι σήμερα έχει μια πολύμορφη δράση. Μετέχει σε διαδηλώσεις, εκδίδει αφίσες, εφημερίδες και άλλες ενέργειες άμεσης δράσης.

Έτος 2000. Το σημαντικότερο γεγονός της δεκαετίας είναι ότι κλείνει ο 20ός αιώνας και ο κόσμος μπαίνει στον 21ο. Κάνοντας μια ανασκόπηση του αναρχισμού παγκόσμια από τον $19_{ο}$ μέχρι τον $21_{ο}$ αιώνα βλέπουμε ότι πουθενά στον κόσμο δεν μπόρεσε να επιτύχει το στόχο του, την εγκαθίδρυση μιας ελεύθερης κοινωνίας χωρίς κράτος, κεφάλαιο, και εξουσία.

Από τον αναρχισμό όμως εμπλουτίστηκαν άλλες ιδεολογίες. Τόσο η νέα αριστερά όσο και η νέα δεξιά πήραν πολλά από την φιλοσοφία του λιμπερταριανισμού. Η νέα αριστερά υιοθέτησε ένα μεγάλο φάσμα κοινωνικών κινημάτων την δεκαετία 1960-1970 και η νέα δεξιά υιοθέτησε την ατομική ελευθερία (Heywood, 2007: 377).

ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Ο αναρχισμός στο νησί της Κύπρου εμφανίστηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1980 στην πόλη της Λεμεσού, με την αναρχική ομάδα «*Ανάφεντος*»,[61] η οποία έβγαλε το περιοδικό «Τραίνο» και λειτούργησε το ελεύθερο στέκι *Χρυσαλλίδα*. Η *Ανάφεντος* διασπάστηκε μετά από δέκα χρόνια συνεχούς παρουσίας στα Κυπριακά δρώμενα. Από την διάσπαση προέκυψε ο *Αναρχικός Πυρήνας Κύπρου*. Οι δράσεις των Κυπρίων αναρχικών είναι κυρίως συμπαράσταση στον Παλαιστινιακό λαό. Σημαντικοί αγωνιστές είναι ο Γιώργος Καρακασιάν, ο Σωτήρης Μαραγκός και ο Άρης Μακτίδης που σύρθηκαν στα δικαστήρια για την δράση τους. Σήμερα εκφράζεται από μεμονωμένα άτομα.

61. Ανάφεντος (επιθ), χωρίς αφέντη, αδέσποτος.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΣΤΑΘΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Σημαντικές γιορτές για τους Αναρχικούς είναι οι εξεγέρσεις. Στην Ελλάδα σημαντικές εξεγέρσεις που αποτελούν σταθμούς για το κίνημα είναι η 17η Νοεμβρίου, η επέτειος του Πολυτεχνείου. Ένα γεγονός που συνέβη το 1974 και κράτησε τρία οκτάωρα. Η κατάληψη του Πολυτεχνείου έγινε μετά τη διάλυση διαδήλωσης αντιδικτατορικής συγκέντρωσης, στην οποία μετείχαν αναρχικοί και αριστεριστές, οι οποίοι εν συνεχεία κατέλαβαν το Πολυτεχνείο. Για να έρθουν μετά τα πολιτικά κόμματα και να την καπελώσουν, και είχε σαν αποτέλεσμα την πτώση της δοτής κυβέρνησης του Μαρκεζίνη και κατ'επέκταση του (προέδρου της δημοκρατίας) συνταγματάρχη Παπαδόπουλου, την άνοδο της κυβέρνησης του Ανδρουτσόπουλου πίσω από την οποία κρύβονταν ο ταξίαρχος Ιωαννίδης. Η δεύτερη αυτή κυβέρνηση δεν κράτησε πολύ καθώς έκανε το πραξικόπημα της Κύπρου με αποτέλεσμα να χρεοκοπήσει το πείραμα της δημοκρατικοποίησης των στρατιωτικών και να επανέλθουν στο πολιτικό γίγνεσθαι οι παλιοί πολιτικοί. Η επέτειος του Πολυτεχνείου γιορτάζεται κάθε χρόνο με πορεία προς την Αμερικάνικη Πρεσβεία. Οι αναρχικοί παίρνουν μέρος και προσπαθούν να την μετατρέψουν σε εξέγερση.

Άλλη σημαντική επέτειος είναι τα λεγόμενα Δεκεμβριανά. Με αυτή την ονομασία καταγράφηκε η σημαντικότερη εξέγερση μετά την μεταπολίτευση. Ξέσπασε τα μεσάνυχτα στις 6 Δεκεμβρίου του 2008 με αφορμή την δολοφονία στην περιοχή των Εξαρχείων ενός μαθητή, του Γρηγορόπουλου, και είχε

σαφή αναρχικό χαρακτήρα αφού διαπράχθηκαν επιθέσεις σε αστυνομικά τμήματα, λεηλασίες, εμπρησμοί, συγκρούσεις με την αστυνομία, καταλήψεις σε δημόσιους χώρους σε όλη την Ελλάδα.

Η κυβέρνηση Καραμανλή βρέθηκε σε μεγάλη αμηχανία, αλλά τελικά κατόρθωσε να καταστείλει την εξέγερση. Για τον Αναρχικό χώρο *σηματοδοτεί την ανάγκη περάσματός του σε μια φάση ενηλικίωσης και οριστικού απογαλακτισμού, τόσο των εξεγερσιακών, όσο και των εναλλακτικών τάσεων από τις θεωρητικές και πρακτικές επιρροές της αριστεράς* (Φούντας: 2014: 213-214).

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (2001-2015)

Το σημαντικότερο γεγονός αυτής της δεκαετίας είναι η ένταξη της Ελλάδας στη Νομισματική και Οικονομική Ένωση.

Έτος 2001. Στις 11 Γενάρη οι *«Γιοί της Νύχτας»* έκαναν μια εκτεταμένη παρέμβαση στην πύλη του Πολυτεχνείου, με πανό, αφίσες, προκηρύξεις. Την επομένη μέρα 700 περίπου αναρχικοί - αντιεξουσιαστές ξεκίνησαν πορεία από το Θησείο προς τα Προπύλαια.

Στις 30 Ιανουαρίου πραγματοποιείται η πρώτη συγκέντρωση αλληλεγγύης από 40 αναρχικούς στο λιμάνι του Πειραιά, οι οποίοι φωνάζουν συνθήματα υπέρ μια μεγάλης ομάδας μεταναστών που έφτασε στο λιμάνι των Χανίων και την αποτελούσαν πολλές φυλές: Πακιστανοί, Μπακλατεσιανοί, Σιέρα Λεόνε, Ιράκ, Αφγανιστάν. Οι αναρχικοί περίμεναν το πλοίο με τους μετανάστες αλλά είχαν λάθος πληροφορίες γιατί οι μετανάστες μοιράστηκαν στα αστυνομικά τμήματα Ηρακλείου και Ρέθυμνου. Τελικά αποφασίζετε να κατεβούν στην Κρήτη και να γίνει εκεί συγκέντρωση. Έγινε συγκέντρωση στο Ρέθυμνο, η οποία κατέληξε στο αστυνομικό τμήμα της περιοχής, όπου πετάχτηκαν αβγά και γράψανε συνθήματα στα γραφεία της ναυτικής εταιρίας ANEK LINES *(Εφ. Διαδρομή*, φ.1 2002, σ.6).

Έτος 2002. Στις 10 Φεβρουαρίου κάτοικοι της Ροδόπης και του Έβρου διοργανώνουν 4 συλλαλητήρια σε ένδειξη διαμαρτυρίας για την επένδυση «Μεταλλευτική Θράκης». Οι συγκεντρώσεις πραγματοποιήθηκαν στην πόλη της Κομοτηνής. Στην πορεία που ακολούθησε συμμετείχε μπλοκ αναρχικών από τις πόλεις Καβάλα, Ξάνθη, Θεσσαλονίκη, με πανό που

έγραφε *«κράτος και κεφάλαιο μολύνουν τη ζωή μας»*.

Στις 3 Μαρτίου πραγματοποιείται εκδήλωση για τα γεγονότα της Βαρκελώνης στο κτίριο «Λέλας Καραγιάννη».

Στις 5 Μαρτίου έγινε μεγάλη πορεία αγροτών στην Αθήνα που ξεκίνησε από το Παναθηναϊκό Στάδιο με προορισμό το Μέγαρο Μαξίμου, στο οποίο δεν κατόρθωσε να φτάσει καθώς έπεσαν δακρυγόνα.

Στις 23 Μαρτίου έγινε το Καρναβάλι της Αντίστασης στη Θεσσαλονίκη, όταν ομάδα αναρχικών κορίτσια και αγόρια με τρομπέτες ταμπούρλα και μεταμφιεσμένοι σε κοτόπουλα, αγελάδες, πάπιες, ντομάτες κ.ά κατέλαβαν τα Mcdonalds και μοίρασαν έντυπα, ενώ έπαιξαν ένα θεατρικό έργο.

Στις 26 Μαρτίου γίνεται επίθεση με μολότοφ στο Αστυνομικό Τμήμα Εξαρχείων με αποτέλεσμα να προκληθούν ζημιές σε 3 περιπολικά και 2 μοτοσικλέτες. Μετά γίνεται επίθεση από 20 περίπου άτομα. Την ευθύνη ανέλαβε η οργάνωση *Αναρχικοί Πυρήνες*.

Στις 30 Μαρτίου αυτοκτόνησε στις φυλακές Αυλώνα ο Λαζόπουλος Κωνσταντίνος 20 χρονών από το Μεσολόγγι. Είχε προφυλακιστεί μόλις 4 μέρες για κλοπή. Η σωρός του μεταφέρθηκε στο Μεσολόγγι με έξοδα των φυλακών καθώς οι γονείς του ήταν φτωχοί.

Στις 13 Απριλίου γίνεται συζήτηση στην Αναρχική Αρχειοθήκη στην Αθήνα, με θέμα «Παλαιστινιακό Ζήτημα και Κρατισμός». Στις 16 Απριλίου πραγματοποιείται εκδήλωση και συζήτηση στο χώρο του Θερσίτη στο Ίλιο με θέμα *«Τι σημαίνει αλληλεγγύη*[62] *στους εξεγερμένους Παλαιστίνιους»*.Στο Ηράκλειο Κρήτης γίνεται συζήτηση σχετικά με το Παλαιστινιακό ζήτημα από την Αναρχική Ομάδα «Λύκοι της Ερήμου».

Γίνεται πορεία αλληλεγγύης στη Θεσσαλονίκη στον απεργό πείνας Z.M. Bora από το Κουρδιστάν. Στην πορεία συμμετέχουν περίπου 800 άτομα (αναρχικοί, αντιεξουσιαστές, και

62. Σημ. Αλληλεγγύη: Αλληλοβοήθεια που σφυρηλατεί τους δεσμούς και τους αγώνες των αναρχικών, προτείνεται κυρίως από τους αναρχοκομουνιστές στοχαστές (Κροπότκιν, & Ρεκλί).

μέλη αντιρατσιστικών οργανώσεων). Ο Bora ήταν καταζητούμενος στην Τουρκία λόγω του αδελφού του που ήταν οργανωμένος στο φιλοκουρδικό κόμμα *HADEP* αλλά και για αντιτουρκικές δραστηριότητες.

Το Μάιο, στο ποινικό τμήμα του Αρείου Πάγου συζητήθηκε η αναίρεση που άσκησε ο εισαγγελέας κατά *της* αθωωτικής απόφασης του Μικτού Ορκωτού Εφετείου για τον Κώστα Λεσπέρογλου, που την εποχή αυτή υπηρετεί τη θητεία του.

Τα ξημερώματα της 9ης Μαΐου γίνεται επίθεση στα γραφεία του ΠΑΣΟΚ στα Γιάννενα. Το Σάββατο 11 Μαΐου καίγεται με βόμβες μολότοφ το αυτοκίνητο του Κώστα Παυλίδη υποψηφίου βουλευτή της Χρυσής Αυγής.

Στις 15 Μαΐου πυρπολείται μηχάνημα αυτόματων συναλλαγών στο Γαλάτσι. Την ευθύνη αναλαμβάνει η οργάνωση Ιππότες της καμμένης Τραπέζης.

Στις 13 Ιουνίου γίνεται παρέμβαση αντιπληροφόρησης στην πλατεία Κοραή στην Αθήνα ενάντια στην σύνοδο της Ε.Ε. στη Σεβίλλη. Στις 5 Σεπτεμβρίου του 2002 σκοτώνεται στα Χανιά ο 45χρονος Αλβανός εργάτης Χάτι Ραπίκ από ηλεκτροπληξία κατά τη διάρκεια εργασιών.

Την 27 Ιουνίου πραγματοποιείται πορεία αλληλεγγύης στον Παλαιστινιακό λαό στο κέντρο της Αθήνας. Στην πορεία μετέχουν περίπου 400 άτομα.

Ιδρύεται στην Πάρο στο χωριό Νάουσα το *Ελευθεριακό Ιστορικό Αρχείο*, το οποίο συγκεντρώνει όλο το αρχειακό υλικό που συνδέεται έμμεσα ή άμεσα με τις αναρχικές ιδέες. Έχει ιστοσελίδα στο διαδίκτυο και πλούσια δράση.

Στην Ελλάδα, το 2002, το εθνικό νόμισμα της δραχμής αποτελεί παρελθόν. Νέο νόμισμα το €.

Το χρόνο αυτό γίνεται ένα πείραμα με ένα σίριαλ στην τηλεόραση το Big Brother! Ο λαός το βλέπει σα παιχνίδι και δεν αντιδρά συνηθίζει να τον παρακολουθούν, αρχίζει η κοινωνία του ελέγχου. Σύντομα μπαίνουν και οι πρώτες κάμερες στους δρόμους και δημόσιους χώρους.

15 Ιουνίου πυρπολούνται με αυτοσχέδιο μηχανισμό 3 αυ-

τοκίνητα του ΥΠΕΧΩΔΕ στο Κουκάκι. Την ευθύνη αναλαμβάνει η ομάδα *Εθελοντές της Ολυμπιάδας 2004*.

17 Ιουνίου πραγματοποιείται επίθεση με χειροβομβίδα στο γραφείο του βουλευτή του ΠΑΣΟΚ Παναγιώτη Φασούλα στον Πειραιά. Την ευθύνη αναλαμβάνει η ομάδα *Λαϊκή Αντίσταση*.

Στις 19 Ιουνίου ανατινάχτηκε το υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας στην Νέα Σμύρνη. Την ευθύνη ανέλαβαν τα *Μπάσταρδα παιδιά του Φοίβου* και *της Αθηνάς*.

21 Ιουνίου στο Παγκράτι πυρπολείται αυτοκίνητο της πρεσβείας της Αιγύπτου. Την ευθύνη αναλαμβάνουν *Τα Μπάσταρδα παιδιά του Φοίβου και της Αθηνάς*.

Σάββατο 22 Ιουνίου περίπου 70 αναρχικοί επιτίθενται με βόμβες μολότοφ σε διμοιρία της αστυνομίας που φυλάει την αυστριακή Πρεσβεία της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, καθώς και σε υποκατάστημα της Τράπεζας Πειραιώς. Οι στόχοι βρίσκονταν κοντά στο Πεδίο Άρεως όπου γινόταν συναυλία. Κατά τη διάρκεια της νύχτας πραγματοποιούνται πάνω από 40 προσαγωγές. Τελικά δεν απαγγέλλονται κατηγορίες. Επίσης μπαίνει αυτοσχέδιος εκρηκτικός μηχανισμός στα γραφεία της Ν.Δ. στη Θεσσαλονίκη στην οδό Σπάρτης. Την ευθύνη αναλαμβάνουν τα *Λυσσασμένα αδέλφια του Τζουλιάνο*. Έκρηξη σημειώνεται και στην Αθήνα στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο της Πλατείας Αττικής. Την ευθύνη αναλαμβάνουν η οργάνωση *Φλόγες Συνείδησης*. Τον Σεπτέμβριο γίνεται εξέγερση στις φυλακές Ναυπλίου (Β. Πτέρυγα).

Έτος 2003. Συγκροτείται η *Αντιεξουσιαστική Κίνηση*. Πρωτοεμφανίστηκε το Καλοκαίρι του 2003 σαν Salinika στη Θεσσαλονίκη και δικτυώθηκε σε όλη την Ελλάδα. Στεγάζεται στους ελεύθερους κοινωνικούς χώρους Nosotros Εξάρχεια, Alphaville (Πάτρα), Adelante (Κομοτηνή), Μικρόπολις, Buena Ventura (Θεσσαλονίκη), Κοκκινοσκουφίτσα (Αγρίνιο), Χειρονομία (Γιάννενα). Εκφράζει την αναρχική ιδεολογία με έντυπα, στο διαδίκτυο και μέσω της εφημερίδας *Βαβυλωνία*. Η εφημερίδα διοργανώνει στην Αθήνα κάθε χρόνο Φεστιβάλ.

Τούτη την εποχή πέθανε ο Νταλιάνης Γεώργιος, αναρχικός δικηγόρος, συγγραφέας και μεταφραστής, μετά από χρόνιους εγκλεισμούς σε δημόσια ψυχιατρεία. Άφησε πλούσιο συγγραφικό έργο με αντιεξουσιαστικά θέματα.

Στις 3 Μαρτίου γίνεται κατάληψη στο Τ.Ε.Ι Καβάλας. Την κατάληψη πραγματοποιούν άτομα από τον αντιεξουσιαστικό χώρο.

Στις 30 Απριλίου γίνεται συγκέντρωση 400 ατόμων περίπου στην Πλατεία Ομονοίας, την οποία κάνει η *Συνέλευση Αναρχικών*. Ακολουθεί πορεία.

Στις 2 Μαΐου πραγματοποιείται μεγάλη εκδήλωση στο Αγρίνιο για την εισβολή των Αμερικανών στο Ιράκ. Στον πόλεμο αυτό μετέχει και η Ελλάδα με 2 πολεμικά πλοία.

Στις 9 Μαΐου γίνεται εκδήλωση στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας Θράκης για τον Γιάννη Ταμτάκο. Την εκδήλωση διοργάνωσαν οι *Κύκλοι αντιεξουσίας*.

Στις 10 και 11 Μαΐου γίνεται εκδήλωση στην Κέρκυρα μετά από κάλεσμα της *Πρωτοβουλίας Αναρχικών Κερκύρας* ενάντια στην σύνοδο υπουργών Γεωργίας. Ακολουθεί πορεία όπου μοιράζονται τρικάκια, προκηρύξεις κ.λπ.

Στις 15 Μαΐου πραγματοποιείται στη Νομική Σχολή Αθήνας εκδήλωση από το *Αυτοδιαχειριζόμενο στέκι Νομικής* με θέμα την κατάσταση στην Κούβα.

Κλείνει η εταιρία Palco και το εργοστάσιο μεταφέρεται στη Βουλγαρία. Οι απολυμένοι πραγματοποιούν πορεία διαμαρτυρίας από τα Πετράλωνα μέχρι το υπουργείο εργασίας. Περίπου 200 κάτοικοι κλείνουν την Εθνική Οδό στο ύψος του Ασπροπύργου αντιδρώντας στην κατασκευή (ΧΥΤΑ).

Την Κυριακή 11 Μαΐου γίνονται μεγάλες συμπλοκές οπαδών της ποδοσφαιρικής ομάδας του Παναθηναϊκού και Αστυνομίας (ΜΑΤ). Στις 13 Μαΐου πραγματοποιείται πορεία διαμαρτυρίας από απολυμένους του εργοστασίου *Σίσερ Πάλκο* στα Πετράλωνα.

Ένας 40 χρόνος βρίσκεται απαγχονισμένος στο αστυνομικό τμήμα της Θεσσαλονίκης Τούμπας, όπου τον κρατούσαν

για υπόθεση ναρκωτικών. (*εφ. Διαδρομή* φ.15, σ.11).

Στις 15 Μαΐου πυρπολείται ΑΤΜ της Τράπεζας Alfa Bank στον Περισσό. Την ευθύνη αναλαμβάνουν *Οι Ιππότες της Καμένης Τραπέζης*. Συμβολική κατάληψη για 2 ώρες του Δ.Π.Θ. Ξάνθης σε ένδειξη αλληλεγγύης στην κατάληψη Ματσάγγου. Την κατάληψη έκανε το αυτόνομο στέκι *Κύκνος*.

Τον Ιούνιο γίνεται κατάληψη και στα δύο ρεύματα στα διόδια των Αφιδνών. Οι κάτοικοι δεν θέλουν στα χωριά τους χωματερή. Κάτοικοι του Παλαιόκαστρου μπαίνουν στο δημαρχείο Σκοτούσας Σερρών αντιδρώντας στην κατασκευή στο χωριό τους (ΧΥΤΑ) Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων. Στην Κατασκευή (ΧΥΤΑ) αντιδρούν και οι κάτοικοι των Λιοσίων Αθηνών που καταλαμβάνουν για 1 ώρα την Λεωφόρο Φυλής και αργότερα τη γέφυρα Μάνδρας.

Στις 21 Ιουνίου γίνεται μεγάλο πανηγύρι στη Θεσσαλονίκη καθώς συγκεντρώνονται αναρχικοί και αντιεξουσιαστές από την Ισπανία - Ιταλία - Γαλλία - Κύπρο - Τουρκία - Αυστρία - Αμερική - Μ. Βρετανία - Γερμανία για να αντιταχθούν στη Σύνοδο Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη συνάντηση αυτή γίνανε πολλές εκδηλώσεις. Φτιάχτηκαν εστίες αντιπληροφόρησης, διαμονής και συνελεύσεων (με βάση το Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης). Έγινε μεγάλη προσπάθεια παρέμβασης στον τόπο της συνόδου και συγκρουσιακή πορεία στο στυλ του Μπλάκ Μπλόκ στο κέντρο της Θεσσαλονίκης. Από τα γεγονότα αυτά πιάστηκαν 7 άτομα από την αστυνομία και ακολούθησαν πλήθος διαδηλώσεις συμπαράστασης σε όλη την Ελλάδα.

Στις 19 Ιουνίου έγινε πορεία αλληλεγγύης στους μετανάστες. Η πορεία έγινε από *το Συνδικάτο σαλταδόρων, τους Προβοκάτορες του ήσυχου ύπνου*, και τη *Μηχανή* στη συμβολή Ολυμπιάδος και Κασσάνδρου στη Θεσσαλονίκη.

Επίθεση με γκαζάκια γίνεται στο ΑΤΜ της τράπεζας Alpha Bank στην οδό Αχαρνών 202. Την ευθύνη την αναλαμβάνουν οι *Λυσσασμένοι αναρχικοί*.

25 Ιουλίου πυρπολείται περιπολικό έξω από τα δικαστήρια

της Σχολής Ευελπίδων. Την ευθύνη αναλαμβάνει η *Επαναστατική Μνήμη.*

Σκοτώνονται δύο εργάτες κατά τη διάρκεια εργασιών αποχετεύσεως και οδοποιίας στο Μενίδι. Ο Δημήτριος Κολοβός και ο Βασίλης Ράσας.

Το Νοέμβριο γιορτάζονται τα γεγονότα του Πολυτεχνείου και γίνονται μεγάλες συγκρούσεις αναρχικών και ΜΑΤ στην Αθήνα, στο Ηράκλειο Κρήτης, στην Πάτρα, στην Ηγουμενίτσα, στην Μυτιλήνη, στην Θεσσαλονίκη.

6 Δεκεμβρίου πραγματοποιείται πορεία μαθητών στην Αθήνα. Στις 14 Απριλίου δικάζεται ο αναρχικός Γρηγόρης Θωμόπουλος. Αθωώθηκε από το Μικτό Ορκωτό Κακουργιοδικείο Έδεσσας.

Έτος 2004. Το Ναυτοδικείο Πειραιά καταδικάζει σε ποινή φυλάκισης 3 χρόνων και 4 μηνών για λιποταξία το Γιώργο Μοναστηριώτη, εθελοντή 5ετούς θητείας, ο οποίος αρνήθηκε να συνεχίσει τη θητεία του με τη φρεγάτα «Ναυαρίνο» στην οποία υπηρετούσε στον Περσικό Κόλπο.

Στην Πάτρα, ξεκινούν απεργίες πείνας στις 8 από τις 10 πτέρυγες στις φυλακές Μαλανδρίνου. Ακολουθεί η Λάρισα, το Ναύπλιο, Τρίκαλα κ.ά. Την Τετάρτη 27 Οκτωβρίου γίνεται επίθεση με βόμβα στο αστυνομικό τμήμα Αιγίου. Συλλαμβάνονται 4 άτομα και τους απαγγέλλονται κατηγορίες. Ο ισοβίτης Ευθύμιος Κυριακόπουλος βρίσκεται κρεμασμένος στις τουαλέτες των φυλακών Κέρκυρας. Κυριακή 31 Οκτωβρίου εκρηκτικός μηχανισμός σκάει κάτω από φορτηγό της αντιπροσωπείας Μερσεντές στη Θεσσαλονίκη. Μπαίνουμε στο μήνα Νοέμβριο και αρχίζουν οι καθιερωμένες πορείες για την εξέγερση του Πολυτεχνείου σε όλη την Ελλάδα. Γίνεται επίθεση με γκαζάκια στην Καβάλα, την Τρίτη 30 Νοεμβρίου. Την ευθύνη αναλαμβάνουν οι «*Λυσσασμένοι Λύκοι*». Το μήνα Νοέμβριο κάνει απεργία πείνας ο Α. Γιωτόπουλος που βρίσκεται στις φυλακές για την υπόθεση της 17ης Νοέμβρη. Γίνονται από τους αναρχικούς πολλές συγκεντρώσεις και πορείες για το θέμα αυτό.

Τον Ιανουάριο γίνεται έκρηξη αυτοσχέδιου μηχανισμού σε φορτηγάκι της Ερμής Security στην Τριανδρία Θεσσαλονίκης.

Το Φεβρουάριο οι ελαιοπαραγωγοί κλείνουν το δρόμο Πατρών - Αθηνών και συγκρούονται με την Αστυνομία.

Εμπρησμός στο πολιτικό γραφείο του βουλευτή Θ. Κατσανέβα. Τον Απρίλιο συλλαμβάνονται στη Θεσσαλονίκη οι Αναρχικοί Πολύκαρπος Γεωργιάδης και Γρηγόρης Θωμόπουλος.

Τετάρτη 28 Απριλίου ο Δημήτριος Φουντουκίδης, έγκλειστος στο ψυχιατρείο Άγιος Γεώργιος Θεσσαλονίκης, καίγεται ζωντανός καθώς τον έχουν δέσει χειροπόδαρα στο κρεβάτι του. Σημαντικό γεγονός το 2004 είναι η Ολυμπιάδα που έγινε το μήνα Αύγουστο. Το αναρχικό κίνημα και γενικότερα η Αριστερά στάθηκε από την αρχή αρνητική σε αυτήν τη φιέστα για πολλούς και διάφορους λόγους, με σημαντικότερους τους παρακάτω:

α) ο πρωταθλητισμός απαιτεί ουσίες.

β) Τα μέτρα που λαμβάνονται είναι ιδιαίτερα αυστηρά και φοβίζουν την κοινωνία

γ) Για να γίνουν τα ολυμπιακά έργα καταστρατηγήθηκαν και οι στοιχειώδεις κανόνες ασφαλείας και είχαμε πολλούς θανάτους εργατών. Σαν αντίδραση οι αναρχικοί πραγματοποίησαν μια σειρά δράσεων. Κινητοποιήθηκε ο *Αναρχικός Πυρήνας Ηλιούπολης*. Έγιναν συγκεντρώσεις και διαμαρτυρίες στην περιοχή Φιλοπάππου, που ξεκίνησαν από το 2002 και ολοκληρώθηκαν το 2004.

Πορεία οργανώθηκε από τη *Συνέλευση Αναρχικών Καλαμάτας*. Η πορεία ξεκίνησε από το παλιό εργατικό κέντρο και κατέληξε στο λιμάνι.

Η Πρωτοβουλία Αντιεξουσιαστών Αγρινίου και η Πρωτοβουλία Αντιεξουσιαστών Άρτας, οργάνωσαν εκδήλωση-συζήτηση στο δημοτικό θέατρο Αγρινίου.

Στην Καβάλα στήνεται μικροφωνική και πανό αλληλεγγύης στον προφυλακισμένο αναρχικό Πολύκαρπο Γεωργιάδη.

Δευτέρα 4 Οκτωβρίου πυρπολούνται δυο οχήματα στην περιοχή Πολίχνη στην Θεσσαλονίκη. Την ευθύνη αναλαμβάνει η *Επιτροπή για την Προώθηση της Αδιαλλαξίας.*

Ο Αλβανός κρατούμενος Μιλταντί Γκόγκο, ετών 46, αποδρά από το αστυνομικό τμήμα Βριλησσίων όπου κρατείται.

14 Οκτωβρίου γίνεται στην Αθήνα πορεία αλληλεγγύης στους απεργούς πείνας που βρίσκονται φυλακισμένοι στα «λευκά κελιά» της δημοκρατίας. Στην πορεία συμμετέχουν 1200 περίπου άτομα. Στη Θεσσαλονίκη γίνεται αντίστοιχη εκδήλωση από την *Πρωτοβουλία Ενάντια στην Εξόντωση των Πολιτικών Κρατουμένων.* Αντίστοιχες εκδηλώσεις για το ίδιο ζήτημα γίνονται στην Πάτρα, στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου Αθηνών, στο Αγρίνιο και αλλού. Το μήνα Οκτώβριο και Νοέμβριο γίνονται δεκάδες συγκεντρώσεις και πορείες αλληλεγγύης στους πολιτικούς κρατούμενους της Δημοκρατίας, κυρίως της 17ης Νοέμβρη για τους οποίους έχει αρχίσει η δίκη, στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη,

Ομάδα ατόμων επιτίθεται σε υποκαταστήματα της Εμπορικής Τράπεζας (Σκουφά 66) & Αγροτικής (Ασκληπιού 33) στην περιοχή των Εξαρχείων σε ένδειξη Αλληλεγγύης στους εξεγερμένους των φυλακών. Την Κυριακή 28 Νοεμβρίου γίνεται μεγάλη πορεία μετά από κάλεσμα της *Αντιεξουσιαστικής Κίνησης,* για συμπαράσταση στις εργάτριες του κατειλημμένου εργοστασίου *Τρικολάν* στη Νάουσα.

Την Παρασκευή 10 Δεκεμβρίου γίνεται μεγάλη φοιτητική και μαθητική πορεία στο κέντρο της Αθήνας στην οποία μετέχουν και μπλοκ αναρχικών/αντιεξουσιαστών. Γράφονται συνθήματα όπως: *Μαριάνα Γιαννάκου πέσε στο κενό.* Η Γιαννάκου είναι η υπουργός παιδείας. 63 χρόνος βάζει φωτιά και καίγεται στα Γιαννιτσά. Επρόκειτο να περάσει από επανεξέταση του ΙΚΑ.

Στις 26 Δεκεμβρίου δέχονται επίθεση τα γραφεία του δεξιού κόμματος *ΛΑΟΣ* στην Πεντέλη. Την ευθύνη αναλαμβάνει η *Φράξια Ελευθεριακών Κομμουνιστών.*

Έτος 2005. Πεθαίνει ο *Γιάννης Μπουκετσίδης,* που γεννή-

θηκε στο Σανατόριο της Πεντέλης όπου κρατείται η κομμουνίστρια μάνα του. Εντάχθηκε στην ΚΝΕ στην οποία δεν μακροημέρευσε και σύντομα μεταπήδησε στον ευρύτερο χώρο της αναρχίας. Διώχτηκε και βασανίστηκε από την εξουσία αφού κατηγορήθηκε πως είναι στο ένοπλο αντάρτικο. Τελικά μετά από μεγάλες ταλαιπωρίες άφησε το μάταιο ετούτο κόσμο και σαν διαθήκη ένα πολιτικό μυθιστόρημα με τον τίτλο *Yerebetan*.

Την Τετάρτη 23 Φλεβάρη γίνεται συζήτηση και διοργανώνεται πορεία για την Πρωτομαγιά.

Προβολή ντοκιμαντέρ για τον εγκλεισμό και τις φυλακές μέσα από τη ζωή του Τεμπερεκίδη Θεοχάρη γίνεται στο αυτόνομο στέκι Καβάλας.

Εμπρησμός στην εφορία Χαλανδρίου γίνεται στις 1 Φεβρουαρίου. Την ευθύνη αναλαμβάνει η *Φράξια Ελευθεριακών Κομμουνιστών*.

Στις 7 Φεβρουαρίου ξεκινάει στο Εφετείο η δίκη του ΕΛΑ. Αναρχικοί και αντιεξουσιαστές κάνουν κατάληψη σε χώρο στα ΤΕΙ του Πειραιά.

Εμπρησμός στις εκδόσεις *Γεωργιάδη*. Την ευθύνη αναλαμβάνει η *Φράξια Ελευθεριακών Κομμουνιστών*.

Την Τετάρτη 23 Φεβρουαρίου ανατινάζεται η κεραία κινητής τηλεφωνίας Cosmote & NOKIA. Πυρπολείται αυτοκίνητο στην Κάτω Βούλα. Την ευθύνη αναλαμβάνει η *Επαναστατική Πάλη*.

Στην Αλεξανδρούπολη σκοτώνονται 3 εργάτες σε εργασίες αναπαλαίωσης σπιτιού. Πρόκειται για τους Αθανάσιο Γατίδη, Αγαθάγγελο Γιακωβίδη και Γιάννη Γκαδούλα.

Στις 14 Μαρτίου γίνεται εξέγερση στις φυλακές Χανίων για το θάνατο ενός κρατουμένου.

Στις 15 Μαρτίου πραγματοποιείται συγκέντρωση με μικροφωνική στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου ενάντια «στον εθνικό διάλογο για παιδεία και ασφαλιστικό». Συζήτηση στην Αναρχική Αρχειοθήκη για τα δυο χρόνια από την εισβολή στο ΙΡΑΚ. Τρίτη 22 Μαρτίου παρέμβαση από την συνέλευση

αναρχικών/αντιεξουσιαστών στο σχολικό συγκρότημα της Γκράβας. Οι *«Εν Πλώ»* κάνουν συζήτηση για το θέμα των μεταναστών. Τα τελευταία πέντε χρόνια υπολογίζεται ότι έκλεισαν 3000 επιχειρήσεις στη Β. Ελλάδα και μετανάστευσαν στη Βουλγαρία.

Στις 27 Μαρτίου γίνονται συγκρούσεις μετά από μουσική εκδήλωση στο ΑΠΘ Θεσσαλονίκης.

Σάββατο 9 Ιουλίου νεκρός από ηλεκτροπληξία πέφτει Πολωνός εργάτης στο Παγκράτι.

Στις 27 Νοεμβρίου πυρπολείται αυτοκίνητο της Γεωργιανής πρεσβείας στα Εξάρχεια.

Εμπρησμός σε τράπεζα στον Πειραιά. Την ευθύνη αναλαμβάνει η *Αντικρατική Δικαιοσύνη*. Συγκέντρωση στα δικαστήρια Ευελπιδων για συμπαράσταση στους προφυλακισμένους αγωνιστές Ασπιώτη, Καλαϊτζίδη, Καρασαρίνη.

29 Δεκεμβρίου απεργία πείνας και δίψας ξεκινά ο Παναγιώτης Ασπιώτης κρατούμενος στις δικαστικές φυλακές Άμφισσας, καταγγέλλοντας τις άθλιες συνθήκες κράτησης στη φυλακή.

Έτος 2006. 29 Ιανουαρίου γίνεται εμπρησμός με γκαζάκια στην Eurobank της οδού Φιλολάου στο Παγκράτι. Την ευθύνη αναλαμβάνει η *Επαναστατική Αδιαλλαξία*.

Συλλαμβάνονται δυο άτομα, οι Ν. Κουνταρδάς και Σ. Μαλινδρέτος, οι οποίοι φέρονται ότι συμμετείχαν στην επίθεση εναντίον του Πολυζωγόπουλου. Ο Κουνταρδάς δηλώνει ότι δεν συμμετείχε αλλά διώκεται λόγω της συμμετοχής του στον αντιεξουσιαστικό χώρο.

Στις 28 Απριλίου γίνονται εξεγέρσεις στις φυλακές Τρικάλων με αφορμή τη μεταγωγή 2 κρατουμένων.

30 Απριλίου εκρηκτικός μηχανισμός από γκαζάκια τοποθετείται σε μικρό φορτηγό της αστυνομίας, που είναι σταθμευμένο έξω από το αστυνομικό τμήμα Κολωνού.

Τον Ιούνιο τίθενται σε διαθεσιμότητα από τον υπουργό Δικαιοσύνης Αναστάσιο Παπαληγούρα, ο διευθυντής των φυλακών Κορυδαλλού, ο αρχιφύλακας και ο υπαρχιφύλακας

της πέμπτης πτέρυγας του σωφρονιστικού καταστήματος γιατί απέδρασαν οι κρατούμενοι Β. Παλαιοκώστας και Αλκέτ Ριζάϊ. Ο Βασίλης Παλαιοκώτσας σχεδίασε τη θεαματική απόδραση του αδελφού του Βασίλη και του Αλκέτ Ριζάι από τον Κορυδαλλό με ελικόπτερο, που προσγειώνεται στο προαύλιο των φυλακών. Μετά την πρωτοφανή απόδραση οι διωκτικές αρχές ενέτειναν τις προσπάθειες για τη σύλληψη των δύο αδελφών. Λίγους μήνες αργότερα, το Σεπτέμβριο, ο Νίκος συλλαμβάνεται κοντά στην Αράχωβα έπειτα από καταδίωξη.

Προβολή ταινίας του Andrei Konchalovsky «το τραίνο της μεγάλης φυγής» γίνεται στο κτίριο Λέλας Καραγιάννη 37 στην Αθήνα. Γίνεται προβολή της ταινίας «Αντίο φίλε» για το Χάρη Τεμπερεκίδη στο αναρχικό στέκι *Ναδίρ* (Β΄ φοιτητική Εστία Θεσσαλονίκης).

Παρασκευή 7 Ιουλίου αποφυλακίζεται ο Καρασαρίνης και ο Ασπιώτης. 19 Ιουλίου εμφανίζεται η ομάδα *Επαναστατική Ταξιαρχία* με τοποθέτηση βόμβας.

29 Αυγούστου ομάδα 30 περίπου αναρχικών κάνει παρέμβαση στην Χαλυβουργία Θεσσαλίας καταγγέλλοντας τη δολοφονία σε ώρα εργασίας του 29 χρόνου εργάτη Μελέτη Χατζέλα.

Πέμπτη 7 Σεπτεμβρίου παρέμβαση αναρχικών στο Καστέλλι Κίσσαμου, όπου βρίσκονται 113 μετανάστες.

Σάββατο 16 Σεπτεμβρίου μηχανοκίνητη πορεία αλληλεγγύης στο Λαϊκό Νοσοκομείο, όπου κρατείται ο Παλαιοκώστας, πραγματοποιούν ομάδες αναρχικών και αντιεξουσιαστών. Ομάδα κουκουλοφόρων πυρπολεί 3 τράπεζες στο κέντρο της Αθήνας, σε ένδειξη αλληλεγγύης στον φυλακισμένο αναρχικό Δημητρίου Γιάννη.

Δευτέρα 9 Οκτωβρίου δάσκαλοι και καθηγητές πραγματοποιούν συλλαλητήριο έξω από το υπουργείο, επιχειρώντας να μπούνε μέσα. Έρχονται σε σύγκρουση με την αστυνομία.

Τρίτη 10 Οκτωβρίου πυρπολείται αυτοκίνητο της τουρκικής πρεσβείας.

Στις 11 Οκτωβρίου καίγεται το βιβλιοπωλείο του υποψή-

φιου βουλευτή του ΛΑΟΣ Α. Γεωργιάδη.

Συγκέντρωση, συζήτηση στην πλατεία Βάρναλη στην Δραπετσώνα με θέμα *Αυτοοργανωμένοι Τοπικοί Αγώνες Ενάντια στην Απάτη των Δημοτικών Εκλογών.*

Στις 25 Οκτωβρίου γίνεται πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο στην Αθήνα, όπου σημειώνονται φθορές σε 4 τράπεζες.

Κυριακή 29 Οκτωβρίου γίνεται επίθεση σε υποκατάστημα τραπέζης στα Εξάρχεια. Ο άγνωστος που τηλεφώνησε δικαιολογεί την ενέργεια ως συμπαράσταση για τους Κουνταδρά, Δημητράκη, Καλαϊτζίδη και για όλους τους πολιτικούς κρατούμενους.

10 Νοεμβρίου πυρπολείται αυτοκίνητο της τουρκικής πρεσβείας.

14 Νοεμβρίου γίνεται κατάληψη στο ινστιτούτο εργασίας της ΓΣΕΕ στα Εξάρχεια σε ένδειξη αλληλεγγύης στον Κουνταρδά και Μαλινδρέτο.

Σάββατο 2 Δεκεμβρίου γίνεται πορεία αλληλεγγύης στους μετανάστες.

Δευτέρα 19 Νοέμβρη γίνεται συζήτηση στο Πολυτεχνείο της Αθήνας σχετικά με την κρατική βία και καταστολή.

Κυριακή 20 Δεκέμβρη γίνεται η κηδεία του 35 χρόνου Καρδακάρη Βασίλη που πέθανε στο νοσοκομείο ΕΛΠΙΣ μετά από πυροβολισμούς με αστυνομικούς.

21 Δεκεμβρίου και ημέρα Πέμπτη σκάει βόμβα σε αυτοκίνητο της Εμπορικής Τράπεζας στον Ευαγγελισμό.

Συλλαμβάνεται ο αναρχικός Γιάννης Δημητράκης στην Αθήνα και βγαίνουν εντάλματα σύλληψης για τους Μ. και Σ. Σεϊσίδη και Γ.Τσιρώνη.

Έτος 2007. 17 Ιανουαρίου, εμπρησμός στην ΔΟΥ Τούμπας και σε 2 τράπεζες στην Καλαμαριά. Την ευθύνη αναλαμβάνουν οι *Εξεγερτικές δράσεις* για την αλληλεγγύη στους απεργούς πείνας Ταράσιο Ζαντορόζνι και Γεράσιμο Κυριακόπουλο.

Τετάρτη 31 Γενάρη γίνεται μεγάλο πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο στη Θεσσαλονίκη. Μεταξύ των διαδηλωτών υπάρχει και αναρχικό μπλοκ με πανό αλληλεγγύης στους απερ-

γούς πείνας. Αυτή την εποχή συμπαραστέκονται στους απεργούς πείνας των φυλακών με πορείες και διαδηλώσεις σε πολλές πόλεις όπως Λαμία, Ρέθυμνο, Νάξος, Αθήνα.

Στις 1 Μαρτίου πραγματοποιείται μεγάλο πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο στην Αθήνα. Ακολουθούν συγκρούσεις με την αστυνομία.

Στις 27 Απριλίου γίνεται πορεία στην Αθήνα για να συμπαρασταθούν στους προφυλακισμένους Στεργίου και Behrendt που πιάστηκαν για τη συμμετοχή τους στις φοιτητικές κινητοποιήσεις.

9 Μαΐου, στο αμφιθέατρο της ΕΣΗΕΑ στην Αθήνα πραγματοποιείται εκδήλωση με θέμα *η προστασία των Προσωπικών Δεδομένων στους χώρους Εργασίας*. Γίνεται παρέμβαση αναρχικών με πανό και πετάνε τρικάκια. Στα Γιάννενα πέφτει νεκρός εργάτης χειριστής γερανοφόρου οχήματος. 18 Αυγούστου πέφτει νεκρός στη Θεσσαλονίκη ο Τόνι Όνουα Νιγηριανός μικροπωλητής από τον 1 όροφο καφετερίας στην περιοχή Καλαμαριά.

Το καλοκαίρι καίγεται από άκρη σε άκρη όλη η Ελλάδα. Οι περιοχές που επλήγησαν από την πύρινη λαίλαπα ήταν οι νομοί: Μεσσηνίας, Αρκαδίας, Ηλείας, Αχαΐας, Λακωνίας, Αργολίδας, Κορινθίας, Αττικής, Εύβοιας, Φθιώτιδας. Ο τότε πρωθυπουργός Κώστας Καραμανλής κηρύσσει την χώρα σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και μοιράζει από 3000€ σε κάθε οικογένεια.

Μπαίνουμε στο μήνα Σεπτέμβρη και αρχίζουν οι καταλήψεις σχολείων σε όλη την Ελλάδα. Οι καταλήψεις επεκτείνονται ακόμα και στα δημοτικά.

Πέμπτη 3 Οκτωβρίου 2007. Συνελήφθη ο 23χρονος Νίκος Βούτσης μετά από μια ληστεία. Η ένοπλη ληστεία που οδήγησε στη σύλληψη του Βούτση σημειώθηκε στις 11.45 π.μ. στο υποκατάστημα της Εθνικής Τράπεζας στην οδό Γκύζη 34. Ο Βούτσης μαζί με το συνεργό του μπήκαν στην τράπεζα και με την απειλή όπλων και χειροβομβίδας ακινητοποίησαν όσους ήταν εκεί και άρπαξαν 23000 ευρώ. Ως μέσο διαφυγής

ο 23χρονος χρησιμοποίησε ποδήλατο, το οποίο μάλιστα είχε φορτώσει με σακούλες με ψώνια για να μη κινήσει υποψίες. Περαστικοί ωστόσο που παρατηρούσαν τις κινήσεις τους τον ακολούθησαν και στη διασταύρωση των οδών Μπουκουβάλα και Ραγκαβή ο νεαρός οδηγός φορτηγού κατάφερε να τον ακινητοποιήσει. Στο σημείο έσπευσαν στη συνέχεια ισχυρές δυνάμεις της αστυνομίας που προχώρησαν στη σύλληψη του 23χρονου (*Απογευματινή*, 4 Οκτωβρίου, 2007).

26 Οκτωβρίου και ημέρα Παρασκευή ανατινάζονται 2 αυτοκίνητα της ΔΕΗ. Την ευθύνη αναλαμβάνει η *Αντιεξουσιαστική Ταξιαρχία Συνείδησης*.

Χρεοκοπεί η Lehman Brothers και η χρεοκοπία της απλώνεται σαν αρρώστια σε όλον τον κόσμο. Στις 1 Νοεμβρίου πανεκπαιδευτικά συλλαλητήρια πραγματοποιούνται στις πόλεις Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Γιάννινα, Βόλο.

Το Εφετείο Αθήνας δικάζει την υπόθεση ληστείας σε αποθήκη όπλων στο Μενίδι. Αθωώνεται ο Γ. Τσόλκας ενώ καταδικάζεται ο Σ. Λ. σε 6 χρόνια φυλακή. Μικροφωνική παρέμβαση αλληλεγγύης σε Χ. Κοντορεβυθάκη και Μ. Τσουράπα.

Στις 15-16 Νοεμβρίου πραγματοποιείται από την αναρχική αρχειοθήκη, Αναρχικό Διήμερο στο Πολυτεχνείο. Το διήμερο περιλάμβανε προβολές βίντεο, συζητήσεις, έκθεση φωτογραφίας κ.ά.

Έτος 2008. Γίνεται επίθεση στη νομαρχιακή διεύθυνση της Ν.Δ. στη λεωφόρο Αλεξάνδρας. Την ευθύνη αναλαμβάνει με τηλεφώνημα η ομάδα *6 Δεκέμβρη*.

Γίνεται εμπρησμός σε τράπεζα στη λεωφόρο Πάρνηθας και σε καφετερία Starbucks.

Μουσικοθεατρική παράσταση γίνεται στην κατάληψη Ματσάγγου. Παίζει ο θεατρικός κύκλος Ανάπλους το έργο *Ταξίδι στην ιστορία των υιών της υπακοής*. Πραγματοποιείται μικροφωνική αλληλεγγύη στους μετανάστες, πλανόδιους μικροπωλητές, στην πλατεία Κοτζιά.

3 Ιανουαρίου στην Καβάλα γίνεται εισβολή στο Super Market Μασούτης. Το ίδιο συμβαίνει και στο Super Market

Μαρινόπουλος στην Ξάνθη. Και στις δυο περιπτώσεις γίνεται διανομή σε παρακείμενες λαϊκές αγορές.[63] Παρασκευή 9 Ιανουαρίου σημειώνονται σοβαρά επεισόδια μετά από πορεία στα προπύλαια του Πανεπιστημίου. Τον ίδιο μήνα στη Θεσσαλονίκη προξενούνται καταστροφές και γράφονται συνθήματα στα γραφεία της εταιρίας *Οικομέτ*, εργοδότριας εταιρίας της Κ. Κούνεβα. Η Κωνσταντίνα Κούνεβα γεννήθηκε το 1964 στη Βουλγαρία, στην πόλη Σιλίστρα. Μετανάστευσε στην Ελλάδα το 2001 (για λόγους υγείας του τότε τετράχρονου γιου της). Το 2003 ξεκίνησε να εργάζεται καθαρίστρια στην *Οικομέτ*. Εκεί έγινε συνδικαλίστρια αφού, ο συνδικαλισμός στην Ελλάδα της μεταπολίτευσης είναι μια αργομισθία. Τα μεσάνυχτα στις 22 Δεκεμβρίου 2008 και ενώ επέστρεφε από τη δουλειά της στο σπίτι της δέχτηκε επίθεση από δύο αγνώστους, που την περιέλουσαν με βιτριόλι και την υποχρέωσαν να το καταπιεί, προκαλώντας απώλεια της όρασης από το ένα μάτι και ζημιές σε εσωτερικά όργανα. Μετά το συμβάν πήρε την ιστορία της ο θεατρικός συγγραφέας Μισέλ Φάις και την έκανε θεατρικό μονόλογο. Στην Ελλάδα την υιοθέτησε η αριστερά και την έκανε Ευρωβουλευτίνα. Η υπόθεση του βιτριολιού παραμένει ανεξιχνίαστη παρά τις αντιδράσεις και τις διαδηλώσεις συμπαράστασης που ακολούθησαν. Η Διεθνής Αμνηστία χαρακτήρισε την έρευνα της Ελληνικής Αστυνομίας μη λεπτομερή και μη αντικειμενική. Τον Ιούλιο του 2013 επιβλήθηκε στην *Οικομέτ* από το Μονομελές Πρωτοδικείο Πειραιά καταβολή αποζημίωσης 250.000 ευρώ, καταλογίζοντας τις ευθύνες για την επίθεση, που αναγνωρίστηκε από το δικαστήριο ως εργατικό ατύχημα. Τον Οκτώβριο του 2013 εκδόθηκε η απόφαση του δικαστηρίου. Προσωπικά πιστεύω

63. Σημ. Το ιστορικό Πλαίσιο και οι Πορείες - διαδηλώσεις μπαίνουν σε αυτό το βιβλίο γιατί είναι άμεσα συνδεδεμένες με την ιδεολογία του αναρχισμού και είναι η λεγόμενη Άμεση Δράση ή η προπαγάνδα με τη πράξη. Π.χ η αφαίρεση από καταστήματα διαφόρων αγαθών και η διανομή στους πολίτες είναι μια πράξη με πολιτικό στόχο και σηματοδοτεί την έμπρακτη εναντίωση στη μισθωτή εργασία.

πως ο δράστης δεν θα βρεθεί ποτέ.

Επίσης μεγάλο πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο στην Καμάρα. Συμμετέχουν και αντιεξουσιαστές.

Πέμπτη 29 Ιανουαρίου, γίνεται εμπρησμός σε αντιπροσωπεία αυτοκινήτων στην Ηλιούπολη.

Σάββατο 31 Ιανουαρίου στην Αθήνα γίνεται εμπρησμός σε υποκατάστημα στη διασταύρωση των οδών Κηφισιάς και Πανόρμου στους Αμπελοκήπους. Την ευθύνη αναλαμβάνουν οι *Πύρινες Σκιές*.

Στις 2 Φεβρουαρίου γίνεται μικροφωνική παρέμβαση στην πρυτανεία ΑΠΘ, ενάντια στις απειλές της να εκδιώξει καταληψίες που μπήκαν σε ένα παλιό βαγόνι του ΟΣΕ και θέλουν να το λειτουργήσουν σαν ιντερνετικό σταθμό.

Σκοτώνεται ο 55 χρόνος εργάτης στο εργοστάσιο του Μετρό Θεσσαλονίκης όταν αποκολλιέται βραχίονας και πέφτει επάνω του.

4 Φεβρουαρίου γίνεται στην Κοζάνη επίθεση με 3 μολότοφ σε σταθμευμένο περιπολικό.

4 Φεβρουαρίου επίθεση σε αντιπροσωπεία πολυτελών αυτοκινήτων στη Λ. Πεντέλης στο Χαλάνδρι. Την ευθύνη αναλαμβάνουν οι *αποστάτες του ήσυχου ύπνου*.

Στη Θεσσαλονίκη ομάδα μαθητών κλειδώνει 31 καθηγητές μέσα σε γραφεία λόγω της απόφασής τους να αποβάλλουν 4 μαθητές.

Ομάδα ατόμων επιτίθεται στα γραφεία της εταιρίας *Οικομέτ*, όπου εργαζόταν η Κ.Κούνεβα στον Πειραιά και προξενεί μεγάλες φθορές.

Εκδήλωση - συζήτηση πραγματοποιείται στο Πολυτεχνείο της Αθήνας. Τη διοργανώνει η *Αναρχική Βιβλιοθήκη*. Γίνεται επίσης παρουσίαση του βιβλίου *Οδοφράγματα στις Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις*.

Συναυλία αλληλεγγύης για τους συλληφθέντες της εξέγερσης του Δεκέμβρη, πραγματοποιείται στη *Φάμπρικα Υφανέτ*.

12 Φεβρουαρίου, γίνεται μεγάλη πορεία αλληλεγγύης στη

Θεσσαλονίκη, μετά από κάλεσμα της κατάληψης «Φάμπρικα Υφανέτ» και αυτόνομων αριστερών για τους διωκόμενους του Δεκέμβρη. Ακολουθούν επεισόδια με την αστυνομία.

Στις 5 Μαΐου κηρύχθηκε πανελλαδική απεργία κατά των νέων μέτρων λιτότητας και την εμπλοκή της Ελλάδας στο ΔΝΤ, στην οποία συμμετείχαν όλες οι μεγάλες συνδικαλιστικές οργανώσεις της χώρας και είχε πολύ μεγάλη συμμετοχή με την ΓΣΕΕ να κρίνει, από πλευρά συμμετοχής, την απεργία ως απόλυτα επιτυχημένη. Παράλληλα διοργανώθηκαν πορείες σε όλες τις μεγάλες πόλεις. Η πορεία της Αθήνας ήταν μία από τις μεγαλύτερες που έχει καταγραφεί στην Ελλάδα στην πρόσφατη ιστορία της, με τον αριθμό των διαδηλωτών να εκτιμάται μεταξύ 120000 και 150000.

Μεγάλη διαδήλωση έγινε στη Θεσσαλονίκη, όπου σημειώθηκε ένταση μεταξύ διαδηλωτών και αστυνομίας, ενώ ογκώδεις διαδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν και σε άλλες πόλεις της περιφέρειας, με χιλιάδες κόσμο να διαδηλώνει, ενώ διάφορα επεισόδια διαδραματίστηκαν με αντιεξουσιαστές.

Η πορεία της Αθήνας σημαδεύτηκε από το θάνατο τριών εργαζομένων, της Παρασκευής Ζούλια 35 ετών, της Αγγελικής Παπαθανασοπούλου (εγκύου στον 4ο μήνα) 32 ετών και του Επαμεινώνδα Τσακάλη, 36 ετών. Οι τρεις αυτοί εργαζόμενοι βρήκαν τραγικό θάνατο, όταν τρία άτομα έσπασαν το τζάμι της εισόδου πέταξαν μέσα μία μολότωφ και αμέσως μετά ένα μπουκάλι με βενζίνη μέσα στο κτίριο της τράπεζας Marfin Bank στην οδό Σταδίου, όπου εργάζονταν, με αποτέλεσμα να ξεσπάσει πυρκαγιά. Το απόγευμα ομάδες των ΜΑΤ και Ομάδα Δίας μπήκαν στο Στέκι Μεταναστών, Τσαμαδού 13 στα Εξάρχεια, με αποτέλεσμα να γίνουν υλικές ζημιές αλλά και να τραυματιστούν παρευρισκόμενοι, από τους οποίους η μία κοπέλα, μέλος του Δικτύου, σοβαρά (χωρίς να γίνουν συλλήψεις).

Παρέμβαση αλληλεγγύης στον Μποτζατσή γίνεται στις 19 Μαΐου στη Θεσσαλονίκη.

Εμπρησμός σε 3 αυτοκίνητα του Εφετείου στην οδό Λου-

κάρεως στην Αθήνα. Την ευθύνη αναλαμβάνει το *Κομάντο Χρήστος Τσουτσουβής*.

Στις 25 Μαΐου έγινε επίθεση στην τράπεζα Eurobank. Την ευθύνη αναλαμβάνουν οι *εφιάλτες του κεφαλαιοκρατικού ονείρου*.

Το Σάββατο 31 Μαΐου πραγματοποιήθηκε παρέμβαση ενάντια στην ακρίβεια στο Σούπερ Μάρκετ Σκλαβενίτη στην οδό Χαριλάου Τρικούπη. Απαλλοτριώθηκαν είδη πρώτης ανάγκης και μοιράστηκαν στους περαστικούς.

Την Πέμπτη 4 Σεπτεμβρίου ομάδα ατόμων πραγματοποίησε παρέμβαση σε γνωστή αλυσίδα Super Market στην οδό Μακεδονικής Αμύνης ενάντια στην ακρίβεια. Την ίδια μέρα έγινε στην Αθήνα παρέμβαση σε Super Market στην οδό Λ. Ριανκούρ. Τα τρόφιμα που απαλλοτριώθηκαν μοιράστηκαν στους διερχόμενους.

Σάββατο 13 Σεπτεμβρίου, ομάδα ατόμων επιτίθεται στο αστυνομικό τμήμα της Πλατείας Δημοκρατίας στην οδό Δωδεκανήσου με μολότοφ. Καίγονται δυο περιπολικά.

Σάββατο 27 Σεπτεμβρίου πυρπολούνε αυτοκίνητα που ανήκουν σε στριπτιζάδικο στο κέντρο της Αθήνας. Την ευθύνη αναλαμβάνουν οι *Πυρήνες της Φωτιάς*.

4 Νοεμβρίου εκλέγεται πρόεδρος στις ΗΠΑ ο πρώτος αφροαμερικανός, ο Μπαράκ Ομπάμα.

Η Ελλάδα ενεργοποιεί πακέτο βοήθειας από την Ε.Ε. ύψους 45 δις € με σκοπό την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης. Σύντομα παίρνει και άλλο ένα πακέτο 120 δις € από την Ε.Ε. και το ΔΝΤ για τον τερματισμό της δημοσιονομικής κρίσης στη χώρα.

Πεθαίνει ένας 25χρονος εργάτης στη Θεσσαλονίκη από έκρηξη που σημειώθηκε στη βιομηχανία που βρίσκεται στη ΒΙ.ΠΕ.Θ., στην περιοχή της Σίνδου, ενώ εκτελούσε εργασίες ηλεκτροσυγκόλλησης.

Το Νοέμβριο γιορτάζεται η 35η χρονιά για τη μνήμη του Πολυτεχνείου. Στη Θεσσαλονίκη η κατάληψη «Libertaria» κάνει προβολή για την υπόθεση Μποσταντζή.

Στις 9 Νοεμβρίου γίνεται εμπρηστική επίθεση σε υποκατάστημα της Εμπορικής Τράπεζας στο Ελληνικό. Την ευθύνη αναλαμβάνει η *Επιτροπή Αλληλεγγύης στους Κρατούμενους.*

Σημαντικό γεγονός του 2008 είναι ο θάνατος του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου.[64] Πέθανε στις 6 Δεκεμβρίου 2008. Γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Παλαιό Ψυχικό. Οι γονείς του ήταν ευκατάστατοι. Η μητέρα του έχει κοσμηματοπωλείο στη Βουκουρεστίου, ενώ ο πατέρας του είναι διευθυντής υποκαταστήματος τραπέζης. Δολοφονήθηκε λίγο μετά τις 9 το βράδυ. Προηγήθηκαν μικροεπεισόδια στη διασταύρωση Τρικούπη και Ναυαρίνου, όπου το περιπολικό των δυο αστυνομικών δέχτηκε αντικείμενα από ομάδα νεαρών. Οι δυο αστυνομικοί αφήνουν το αυτοκίνητο έξω από τα γραφεία του ΠΑΣΟΚ που προστατεύονται από διμοιρία και επιστρέφουν πεζοί στο ύψος της οδού Ζωοδόχου Πηγής και Τζαβέλα. Εκεί ανταλλάσσουν βρισιές με παρέες νεαρών που βρίσκονται στο πεζοδρόμιο της οδού Τζαβέλα. Με αφορμή αυτά τα επεισόδια ο ειδικός φρουρός Κορκονέας πυροβολεί τρεις φορές ενώ ο δεύτερος αστυνομικός στέκεται δίπλα κρατώντας το πιστόλι του χωρίς να κάνει χρήση. Μετά τους πυροβολισμούς μαζεύεται κόσμος και όπως είναι αναμμένα τα αίματα ξεκινάνε συγκρούσεις με την αστυνομία, οι οποίες επεκτείνονται σε όλο το ιστορικό κέντρο της Αθήνας και φτάνουν μέχρι το Πολυτεχνείο. Στην διαδρομή τους οι εξεγερμένοι καίνε τράπεζες, καταστήματα, αυτοκίνητα, μέχρι και επιθέσεις σε αστυνομικά τμήματα γίνονται.

Την επομένη, Κυριακή 7 Δεκεμβρίου, περισσότεροι από 10000 διαδηλωτές μαζεύονται στο πεδίο του Άρεως, νεαροί ως επί το πλείστον (μαθητές, φοιτητές, πολιτικοποιημένα άτομα). Μαζί τους και ομάδες αναρχικών και αντιεξουσιαστών, οι οποίοι ετοιμάζονται για τον πόλεμο με την εξουσία ξηλώνοντας πεζοδρόμια και μαζεύοντας κάθε λογής αντικεί-

64. Σημ. Η υπόθεση Γρηγορόπουλου δικάστηκε στα Ελληνικά Δικαστήρια. Και έκλεισε με μεγάλη αποζημίωση στην οικογένεια του Αλεξάνδρου Γρηγορόπουλου.

μενα που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σαν όπλα. Όταν ξεκινάει η πορεία σπάζεται η πρώτη κάμερα και η τζαμαρία τράπεζας στην οδό Πατησίων και πέφτει μετά η πρώτη βόμβα μολότοφ εγκαινιάζοντας τη σύγκρουση. Η πορεία είναι σε μια τεράστια ευθεία στο ύψος της Λεωφόρου Αλεξάνδρας, όπου ομάδα μαχητών κάνει επίθεση σε τρεις αντιπροσωπείες αυτοκινήτων και στις τράπεζες Αγροτική, Εθνική και Millennium. Άλλες ομάδες επιτίθενται σε Surer market και άλλες στα Starbucks και σε βενζινάδικα. Από την άλλη μεριά οι αστυνομικές δυνάμεις ρίχνουν χιλιάδες ποσότητες χημικών αερίων και βρωμάει όλο το λεκανοπέδιο από άκρη σε άκρη. Ομάδες διαδηλωτών αποσπώνται και πηγαίνουν προς τα Εξάρχεια όπου ανάβουν φωτιές. Οι μάχες συνεχίζονται μέχρι τις πρωινές ώρες της Δευτέρας 12 του μηνός. Στο μεταξύ οι φλόγες της εξέγερσης έχουν απλωθεί απ' άκρη σε άκρη σε όλη την Ελλάδα. Κλείνουν όλα τα σχολεία και οι μαθητές της Αττικής ξεκινάνε πορείες που καταλήγουν σε αστυνομικά τμήματα. Στο διάβα τους καταστρέφουν τα πάντα. Το σχολικό τμήμα τη Γκράβας στην άνω Κυψέλη είναι σε αναβρασμό, σε πορεία που πραγματοποιείται προς το Α/Τ Πατησίων, το οποίο πολιορκείτε. Οι αστυνομικοί ανταποδίδουν την επίθεση με χημικά. Στην περιοχή της Βούλας οι μαθητές κατευθύνονται στο Α/Τ της περιοχής. Το πολιορκούν και καίνε ένα περιπολικό. Στον Πειραιά καταστρέφονται 10 αστυνομικά οχήματα. Επίθεση πραγματοποιείται και στο Α/Τ στην Καλλίπολη, στο Τζάνειο Νοσοκομείο, στο δικαστικό μέγαρο Πειραιά. Σημαντικές πορείες γίνονται και στην περιοχή του Αιγάλεω. Εκεί έγινε συγκέντρωση και μετά η πορεία ξεκίνησε από την οδό Θηβών για να καταλήξει στο τοπικό αστυνομικό τμήμα το οποίο πολιορκούν. Τελικά οι απώλειες είναι ένα περιπολικό και τα τζάμια του τμήματος.

Επιθέσεις καταγράφονται και στα αριστοκρατικά βόρεια προάστια. Δεινοπαθούν τα αστυνομικά τμήματα Πεύκης, Χαλανδρίου, Φιλοθέης, Κηφισιάς, Ερυθραίας.

Η μεγάλη μάχη γίνεται στο ιστορικό κέντρο, στην πλατεία

Συντάγματος, μάχη με χημικά και πετροπόλεμο. Ο πετροπόλεμος ήταν ένα από τα αγαπημένα παιχνίδια των παιδιών της ελληνικής επαρχίας την περίοδο της τουρκοκρατίας και ο οποίος κράτησε μέχρι και τη δεκαετία του 1950.

Στην περιοχή της πλατείας Ομόνοιας σπάζονται μια σειρά καταστημάτων ρουχισμού και όπλων. Το πλήθος μπαίνει μέσα και τα κάνει λαμπόγυαλο. Δεν αφήνει τίποτα από το εμπόρευμα καθώς και καταστήματα κινητής τηλεφωνίας. Στην περιοχή του ιστορικού κέντρου καταγράφουν ζημιές το κτίριο της Διπλωματικής Ακαδημίας του υπουργείου Εξωτερικών στην οδό Σκουφά, τα γραφεία της εφημερίδας Απογευματινή, το ξενοδοχείο Τιτάνια, το θέατρο REX και δεκάδες καταστήματα στην οδό Σταδίου, κυρίως κοσμηματοπωλεία, που το εμπόρευμα κάνει φτερά και ντύνεται η φτώχεια το χρυσάφι. Τούτη την ημέρα κάηκαν πολλά καταστήματα και η Αθήνα θύμιζε βομβαρδισμένη πόλη, καθώς η εξέγερση κράτησε μέχρι και τις πρωινές ώρες της Τρίτης 9 Δεκεμβρίου.

Συγκέντρωση και πορεία μαθητών γίνεται στα Προπύλαια του Πανεπιστημίου, όπου σχηματίζεται πορεία προς τη Βουλή. Στη διαδρομή γίνονται μάχες με τα ΜΑΤ με αποτέλεσμα πολλούς τραυματισμούς. Ακόμα σοβαρά επεισόδια έχουμε στην κηδεία του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου στο Παλαιό Φάληρο. Η εξέγερση συνεχίζεται και την Τετάρτη 12 του μηνός. Οι φοιτητές αποφασίζουν καταλήψεις σε πολλές σχολές ενώ ΑΔΕΔΥ και ΓΣΕΕ κάνουν συγκέντρωση στο Σύνταγμα. Ξεσπάνε σοβαρά επεισόδια όταν διαδηλωτές πετούνε στην αστυνομία βόμβες μολότοφ που επεκτείνονται σε όλο το κέντρο των Αθηνών και κρατάνε μέχρι τις πρωινές ώρες τις Πέμπτης 11 Δεκεμβρίου, για να συνεχιστούν με το κάψιμο της Αγροτικής Τράπεζας στην Καλλίπολη, του Πειραιά και της Aspis Bank. Η εξέγερση επεκτείνεται σε όλη την χώρα καθώς πάνω από 400 σχολεία τελούν υπό κατάληψη με τους μαθητές να έχουν προγραμματίσει αποκλεισμούς δρόμων, συγκεντρώσεις και διαδηλώσεις. Την ημέρα αυτή έχουμε επεισόδια στο Α/Τ Ηλιούπολης, όπου καταστρέφεται ένα περιπολικό,

και στα Α/Τα Παλ. Φαλήρου, Γαλατσίου, Χαλανδρίου, Κορυδαλλού, Μελισσίων, Αιγάλεω, Χαλκηδόνας, Βούλας, Βύρωνος, Κολωνού, Γλυφάδας, Περιστερίου, Πεύκης, Κηφισιάς, Ν. Σμύρνης και Πετρούπολης. Σημαντικότερες φασαρίες μεταξύ μαθητών και αστυνομίας ξεσπούν έξω από το Α/Τ Πειραιά που είναι στην Ηρώων Πολυτεχνείου.

Η Παρασκευή της 12ης Δεκεμβρίου έχει να παρουσιάσει και αυτή πλήθος διαδηλώσεων μια και γίνεται πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο. Μετά θα ξεκινήσει πορεία η οποία κατεβαίνει την οδό Πανεπιστημίου και ανεβαίνει την οδό Σταδίου για να πάει στη Βουλή. Στο δρόμο φτάνουν έξω από τα γραφεία του δικηγόρου Κούγια, επί της οδού Σταδίου 33 στο 8ο όροφο, ο οποίος έχει αναλάβει την υπεράσπιση του αστυφύλακα Κορκονέα. Το πλήθος ανεβαίνει στο γραφεία βγάζει έξω τους υπαλλήλους και σπάει μέσα τα πάντα.

Την ημέρα αυτή έχουμε σοβαρά επεισόδια μεταξύ αστυνομίας και διαδηλωτών μαθητών. Για κάμποσες μέρες έχουμε ησυχία για να συνεχιστούν πάλι οι διαδηλώσεις και πορείες στις 13 του Μηνός, ημέρα Σάββατο, μια εβδομάδα μετά το θάνατο του Γρηγορόπουλου, όπου γίνονται σοβαρές φασαρίες στην πλατεία Συντάγματος και στην περιοχή των Εξαρχείων.

Τα επεισόδια και οι πορείες συνεχίζονται και την Κυριακή 14 Δεκεμβρίου. Σημειώνονται πυρπολήσεις τραπεζών όπως: η Αγροτική η City Bank στην περιοχή Καλαμακίου, η Εθνική στη συμβολή των οδό Θουκυδίδου και Επονιτών και το Super Market Σκλαβενίτης. Και ο χορός κρατάει από τις 15 έως 24 Δεκεμβρίου. Μέσα σε τούτες τις μέρες έχουμε επιθέσεις σε τράπεζες, κρατικά κτίρια, Super Market, ενώ βρίσκονται σε κατάληψη 160 σχολές ΑΕΙ και ΤΕΙ. Η Τηλεόραση και τα ραδιόφωνα μεταδίδουν τα γεγονότα της Αθήνας σε όλο τον κόσμο για να έχουν τηλεθέαση.

Και στη Θεσσαλονίκη αρχίζουν πορείες, συγκεντρώσεις και επεισόδια στις 6 Δεκεμβρίου για να τελειώσουν το Σάββατο 20 του μηνός, δηλαδή 14 ολόκληρες μέρες. Μέσα σε αυτό το διάστημα γίνονται επιθέσεις σε τράπεζες, κρατικά κτί-

ρια, χώρους του μετρό, καταστήματα κινητής τηλεφωνίας, αστυνομικά τμήματα, κ.α.

Και σε όλη την υπόλοιπη Ελλάδα παρουσιάζεται το ίδιο σκηνικό: Αίγιο, Αλιβέρι, Αλεξανδρούπολη, Άρτα, Βέροια, Βόλος, Γιάννενα, Γρεβενά, Έδεσσα, Ζάκυνθος, Ηλεία, Ηράκλειο, Ιεράπετρα, Καλαμάτα, Καβάλα, Καστοριά, Κέρκυρα, Κιλκίς, Κοζάνη, Κομοτηνή, Λάρισα, Κεφαλλονιά, Μυτιλήνη, Νάξος, Ναύπακτος, Ναύπλιο, Ξάνθη, Πάτρα, Πτολεμαΐδα, Ρέθυμνο, Ρόδος, Σάμος, Σαντορίνη, Σέρρες, Σπάρτη, Σύρος, Χαλκίδα, Χανιά, Χίος.

Έτος 2009. Ο Φλεβάρης βρίσκει τη χώρα να ταλανίζεται με το σκάνδαλο της Siemens, θέμα που έχει προκαλέσει πολιτική αντιπαράθεση μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης. Ο ανακριτής Ν. Ζαγοριανός, μέσω δικαστικής συνδρομής, ζητά τη δέσμευση των τραπεζικών λογαριασμών που τυχόν διατηρούν και σε τράπεζες του εξωτερικού, τα πρόσωπα που εμπλέκονται στην υπόθεση της Siemens,.

Το Μάρτιο καταλαμβάνεται για μιάμιση ώρα ο σταθμός Αττικής σε ένδειξη αλληλεγγύης στην Κωνσταντίνα Κούνεβα. Μοιράζονται προκηρύξεις.

Το Σάββατο 7 Μαρτίου στην Θεσσαλονίκη γίνεται εμπρησμός σε αυτοκίνητο της ΔΕΗ.

Συγκέντρωση πραγματοποιείται και στο Αιγάλεω, στην πλατεία Εσταυρωμένου, ενάντια στις ρατσιστικές επιθέσεις.

5 Μαρτίου πραγματοποιείται πορεία διαμαρτυρίας για την επίθεση με χειροβομβίδα στο Στέκι Μεταναστών κατά την ώρα εκδήλωσης του Συνδέσμου Αντιρρησιών Συνείδησης στα Εξάρχεια. Ανάλογη εκδήλωση γίνεται και στη Θεσσαλονίκη. Κατά το τέλος της πορείας σημειώνονται επεισόδια με την αστυνομία.

Στις 7 Μαρτίου πραγματοποιείται μεγάλη πορεία στο Πέραμα μετά από κάλεσμα της Συνέλευσης Εξεγερμένων Περάματος.

11 Μαρτίου, πραγματοποιείται συγκέντρωση, μικροφωνική για αλληλεγγύη στους φυλακισμένους του Δεκέμβρη.

Κυριακή 22 Μαρτίου, κρατούμενες στασιάζουν στις γυναικείες φυλακές Θήβας.

23 Μαρτίου στη Λάρισα γίνονται συμπλοκές μεταξύ αντιεξουσιαστών και αστυνομίας μπροστά στα δικαστήρια όπου δικαζόταν ο αναρχικός Β. Πάλλης.

18 Μαρτίου πεθαίνει η Κατερίνα Γκουλιώνη, η οποία είχε πρωτοστατήσει στον αγώνα κατά της κολπικής εξέτασης στις κρατούμενες των φυλακών Κορυδαλλού. Ο θάνατος σημειώθηκε μέσα στο πλοίο κατά τη μεταφορά της στις φυλακές Κρήτης.

20 Μαρτίου γίνεται συζήτηση στην κατάληψη Πατησίων 61 με θέμα *η Κοινωνική δυναμική που απελευθέρωσε η εξέγερση και η πρακτική της κατάληψης μέσα σε αυτή*.

Κυριακή 29 Μαρτίου στο Βόλο, στην κατάληψη Ματσάγγου, γίνεται εκδήλωση για το θέμα της Παλαιστίνης.

Κυριακή 17 Μαΐου, ο Κουντουράδας ξεκινάει απεργία πείνας.

Στις 23 Μαΐου ημέρα Σάββατο πραγματοποιείται στην Αθήνα συγκέντρωση αλληλεγγύης στον Ν. Κουντουράδα.

17 Μαΐου πυρπολούνται στα Χανιά δυο κρατικά αυτοκίνητα. Την ευθύνη αναλαμβάνει η *Έμπρακτη Ανυπακοή*.

22 Μαΐου 2009 πραγματοποιείται εκδήλωση-συζήτηση με τον αγωνιστή Στέργιο Κατσαρό στη Θεσσαλονίκη (Παρουσίαση του βιβλίου *Εγώ ο Προβοκάτορας, ο Τρομοκράτης*).

28 Μαΐου γίνεται πορεία αλληλεγγύης στον Άγιο Παντελεήμονα για συμπαράσταση στους μετανάστες.

Στις 8 Ιουνίου πραγματοποιείται από αναρχικούς και αντιεξουσιαστές συγκέντρωση αλληλεγγύης στον Άγιο Παντελεήμονα για συμπαράσταση στους μετανάστες. Αργότερα γίνονται επεισόδια ανάμεσα στους αναρχικούς και σε επιτροπή κατοίκων και εθνικιστές.

Στις 3 Ιουνίου βρίσκεται κρεμασμένος στις φυλακές Κορυδαλλού ο κρατούμενος Λούσι Ισμέτ.

Στη Θεσσαλονίκη την Πέμπτη 11 Ιουνίου έγινε παρέμβαση με τραπεζάκια και μοιράστηκε έντυπο υλικό από την αναρ-

χική βιβλιοθήκη.

Στις 26 Ιουνίου γίνεται στη Λάρισα πορεία αλληλεγγύης στους μετανάστες. Την εκδήλωση κάνει ο «Ιός».[65]

Το Σάββατο στις 27 Ιουνίου, ομάδα ατόμων πυρπολεί λεωφορείο της ΕΘΕΛ στον Αγ. Δημήτριο.

Τον Αύγουστο στις 27 γίνεται εμπρησμός στα γραφεία της εταιρίας *Αβαξ*. Την ευθύνη αναλαμβάνουν οι *Ρηξιακοί Πυρήνες Δημιουργίας*.

Στην Αθήνα έξω από το Χρηματιστήριο τον μήνα Σεπτέμβριο γίνεται μεγάλη έκρηξη σε παγιδευμένο Βαν. Την ευθύνη αναλαμβάνουν ο *Επαναστατικός Αγώνας*.

Στις 5 Σεπτεμβρίου στη Θεσσαλονίκη γίνεται μεγάλη πορεία, η οποία ακολουθεί τη διαδρομή Αγ. Σοφία-Τσιμισκή-ΧΑΝΘ-Αγγελάκη. Ξαφνικά ξεσπάνε φασαρίες με διαδηλωτές και ΜΑΤ και η περιοχή γεμίζει δακρυγόνα.[66]

Έτος 2010. Παρασκευή 1 Ιανουαρίου πυρπολείται η τράπεζα Citybank στα Χανιά. Την ευθύνη αναλαμβάνει το *Κομάντο για την έμπρακτη αλληλεγγύη*.

Στις 11 Ιανουαρίου βόμβα εκρήγνυται στο υπουργείο Τύπου κοντά στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Την ευθύνη αναλαμβάνει η *Ε.Ο 6 Δεκέμβρη*. Την ίδια μέρα γίνεται εμπρησμός με γκαζάκια στη Γενική Τράπεζα στην οδό Κολοκοτρώνη στην Αθήνα. Την ευθύνη αναλαμβάνουν οι *Επαναστατικές Μονάδες Δράσης Κομάντο Ζυλ Μπονό*.

24 Φεβρουαρίου. Γίνεται μεγάλη συγκέντρωση στο Πεδίο του Άρεως και ξεκινάει μεγάλη πορεία στις 1 το μεσημέρι. Στο χώρο του Αρχαιολογικού Μουσείου βρίσκονται συγκεντρωμένοι οι αναρχικοί μετά από αντίστοιχα καλέσματα. Σχηματίστηκε Μπλοκ από (τη Συσπείρωση Αναρχικών και την Ανοιχτή Συνέλευση Αναρχικών για Ενιαίο Πολυμορφικό Κίνημα). Στο ύψος της Χαλκοκονδύλη και Πατησίων τοποθετήθηκε δι-

65. Σημ. Τα γεγονότα που αναφέρονται είναι τα σημαντικότερα γιατί έχουν γίνει και άλλες δράσεις.

66. Σημ. Τα γεγονότα που αναφέρονται είναι τα σημαντικότερα γιατί έχουν γίνει και άλλες δράσεις.

μοιρία των ΜΑΤ και από τις δυο πλευρές του μπλοκ. Κατά τις 2μ.μ. από ομάδα ατόμων επιχειρήθηκε να παρεμποδιστεί η αριστερή διμοιρία των ΜΑΤ και άρχισε μικροσυμπλοκή. Μετά από λίγο διάστημα ακολούθησε περιορισμένη χρήση δακρυγόνων. Το αναρχικό μπλοκ μπόρεσε να φτάσει στη Λεωφόρο Αμαλίας δια μέσου της οδού Όθωνος. Ακολούθησαν μικρής εκτάσεως επεισόδια.

Επίσης στις 27 Ιανουαρίου έγινε μεγάλη συγκέντρωση και πορεία στη συνοικία του Βύρωνα. Κατά την πορεία έγιναν συγκρούσεις και πιάστηκαν 18 άτομα. Από αυτά στα 11 έγινε σύλληψη.

4 Μαρτίου 2010 ξεκινάει στη Θεσσαλονίκη η λειτουργία του αυτοοργανωμένου εργατικού καφενείου café la rage. Γίνονται στο χώρο αυτό πολλές εκδηλώσεις, ενώ συζητούνται διάφορα θέματα, όπως το νομισματικό σύστημα, ο ρόλος του διεθνούς δανεισμού και η περίπτωση του ελληνικού κράτους. Επίσης προβάλλονται αποσπάσματα από το ντοκιμαντέρ zeitgeist.

Πέμπτη 11 Μαρτίου πραγματοποιούνται απεργιακές συγκεντρώσεις και πορείες στη Θεσσαλονίκη, σε διάφορα σημεία του κέντρου. Μοιράζεται αναρχικό έντυπο υλικό. Στην πορεία που ακολουθεί συμμετέχουν αναρχικοί αντιεξουσιαστές και ανυπότακτοι νεολαίοι. Στόχος γίνονται πολυτελή καταστήματα στα οποία σπάζονται βιτρίνες καθώς και η Αγιορείτικη Εστία. Επίσης προξενούνται φθορές σε ΑΤΜ.

Τον μήνα Απρίλιο γίνεται εμπρησμός σε τράπεζα στα Χανιά. Την ευθύνη αναλαμβάνει η *Διάχυση Αντάρτικης Σκέψης*.

Στο Ηράκλειο Κρήτης, στην πλατεία Λιονταριών, γίνεται επίθεση με μολότοφ σε αστυφύλακες. Ακολουθούν μάχες με δακρυγόνα. Αρχίζουν μάχες μεταξύ αστυνομίας και κατοίκων της Κερατέας που αρνούνται να δεχτούν ΧΥΤΑ στην περιοχή τους. Γίνεται χρήση χημικών.

Ο μήνας Απρίλιος θα μείνει στην Ιστορία, καθώς στις 23/4/2010 από το ακριτικό Καστελόριζο ο πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου ανακοινώνει την προσφυγή της χώρας

στον μηχανισμό διάσωσης Ε.Ε. και ΔΝΤ, παρομοιάζοντας την πορεία που θα ακολουθήσουμε με μία νέα Οδύσσεια για τον Ελληνισμό.

15 Απριλίου και ημέρα Πέμπτη γίνεται συγκέντρωση και πορεία στην Αθήνα για την αποφυλάκιση του Μάριου Ζέρβα που πιάστηκε στα γεγονότα της 11 Μαρτίου.

Τον μήνα Μάιο δίνεται το πρώτο ραντεβού των αγανακτισμένων στην πλατεία Συντάγματος. Ακολουθούν αλλεπάλληλες συγκεντρώσεις σε Αθήνα και σε άλλες πόλεις στην Ελλάδα, με αποκορύφωμα τη μεγάλη συγκέντρωση έξω από τη βουλή στις 5 Ιουνίου, όπου χιλιάδες πολίτες μουντζώνοντας και κρατώντας άδειες κατσαρόλες διαδήλωσαν ενάντια στη μνημονιακή πολιτική της ύφεσης και της λιτότητας. Το κίνημα που άνθισε την άνοιξη μαράθηκε το καλοκαίρι όταν οι «αγανακτισμένοι» πήγαν διακοπές και δεν επέστρεψαν ποτέ στις πλατείες. Για πρώτη φορά στην ιστορία ματαιώθηκε η στρατιωτική παρέλαση για το εορτασμό της 28 Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη εξαιτίας κινητοποιήσεων πολιτών, οι οποίοι διαμαρτύρονταν για τα μέτρα λιτότητας.

Στις 29 Αυγούστου πυρπολούνται διπλωματικά αυτοκίνητα της Ολλανδίας, της Γεωργίας και της Τράπεζας Εμπορίου στην πόλη της Θεσσαλονίκης.

Τον Δεκέμβριο του 2010 πιάστηκε ο Κώστας Σακκάς από την αντιτρομοκρατική υπηρεσία. Παραπέμφθηκε να απολογηθεί στον ανακριτή με τις κατηγορίες της συγκρότησης και συμμετοχής σε τρομοκρατική οργάνωση, άγνωστης ονομασίας, πρόκλησης τρομοκρατικών πράξεων, διακεκριμένης οπλοκατοχής καθώς και προμήθειας και κατοχής εκρηκτικών υλών. Προφυλακίστηκε ενώ αρνήθηκε τις κατηγορίες. Ταλαιπωρήθηκε και τελικά οδηγήθηκε σε απεργία πείνας. Με την υπόθεσή του ασχολήθηκε ο ξένος τύπος και ο δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης. Ο Σακκάς αποφοίτησε από το Πολυκλαδικό Λύκειο Πειραιά και εισήλθε στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Τον Δεκέμβριο του 2010 ξέσπασαν στην Κερατέα ταραχές με αφορμή την δημιουργία ΧΥΤΑ στην περιοχή Οβριόκαστρο. Οι ταραχές ξεκίνησαν στις 11 Δεκεμβρίου του 2010 και συνεχίστηκαν για περισσότερους από τρεις μήνες. Με απόφαση του ειρηνοδικείου Λαυρίου υπήρξε προσωρινή αναστολή των εργασιών στην περιοχή. Παρά την απόφαση για την αναστολή τα ΜΑΤ παρέμειναν στην περιοχή και η ένταση συνεχίστηκε. Τελικά έφυγαν στις 18 Απριλίου μετά από 128 μέρες συνεχούς παρουσίας στην περιοχή και η ένταση εκτονώθηκε.

Έτος 2011. Το σημαντικότερο γεγονός της χρονιάς είναι η κρίση χρέους της χώρας.

Κατάληψη του κτιρίου της Νομικής Σχολής από 300 περίπου μετανάστες που ήρθαν από τα Χανιά Κρήτης και προχώρησαν σε απεργία πείνας. Το αίτημά τους ήταν η νομιμοποίηση τόσο των ιδίων όσο και των άλλων μεταναστών που η κρατική δαγκάνα ταλαιπωρεί και οι καλοί εργοδότες εκμεταλλεύονται. Η συγκέντρωση ταλαίπωρων ανθρώπων στην πύλη του Κολωνακίου συγκλόνισε την αστική τάξη. Αυτοί και δεμένοι έτρεξαν να βρουν λύση. Έγιναν διάφορα επεισόδια και τελικά η κατάσταση εκτονώθηκε και στις 28 Ιανουαρίου οι μετανάστες μεταφέρθηκαν από τη Νομική στο μέγαρο Υπατία όπου και συνέχισαν την απεργία πείνας που είχαν ξεκινήσει. Έπειτα από συμφωνία με την κυβέρνηση για την επίλυση των προβλημάτων τους και την παραλαβή χαρτιών από την αστυνομία, οι μετανάστες έληξαν έπειτα από 44 ημέρες την απεργία πείνας, ενώ στις 14 Μαρτίου επέστρεψαν στην Κρήτη.

ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ κηρύσσουν απεργία για την 23η Φεβρουαρίου και πλήθος κόσμου συρρέει στις προγραμματισμένες διαδηλώσεις στο κέντρο της Αθήνας για να διαμαρτυρηθεί για την οικονομική πολική της κυβέρνησης. Στο τέλος Μαΐου το κίνημα των Αγανακτισμένων παίρνει σάρκα και οστά στην Ελλάδα. Ακολουθώντας το παράδειγμα των Ισπανών, εκατοντάδες Έλληνες δίνουν ραντεβού κινητοποιήσεων σε πλατείες πόλεων σε ολόκληρη τη χώρα. Σημαντικό ρόλο

γι' αυτό το μάζεμα έπαιξε το Facebook και το Twitter. Στην Αθήνα εμφανίστηκαν και κατσαρόλες φέρνοντας στο νου εικόνες από την Αργεντινή.

Στα μέσα Ιουνίου γίνεται γενική απεργία. Ταυτόχρονα η διαδήλωση στο κέντρο της Αθήνας σημαδεύεται από σοβαρά επεισόδια. Οι Αγανακτισμένοι δεν υποχωρούν από το Σύνταγμα, ενώ οι βουλευτές δεν τολμάνε να ξεμυτίσουν και να πλησιάσουν το κτίριο της Βουλής, λόγω περιστατικών προπηλάκισης που έχουν σημειωθεί.

Σε αστυνομικό κλοιό βρίσκεται η Βουλή στις 28 και 29 Ιουνίου λόγω της 48ωρης απεργίας που έχουν εξαγγέλλει ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ και των διαδηλώσεων που έχουν προγραμματιστεί στο κέντρο της Αθήνας, ενόψει της ψήφισης του Μεσοπρόθεσμου στις 29 του μηνός. Γίνονται μεγάλες συγκεντρώσεις και πορείες και η αστυνομία κάνει μεγάλη χρήση χημικών αερίων.

Έτος 2012. Συνδικάτα και κινήσεις πολιτών αντιδρώντας στα νέα μέτρα προκήρυξαν απεργίες και οργάνωσαν συλλαλητήρια. Την Παρασκευή 10 Φεβρουαρίου, ημέρα πανελλαδικής απεργίας, διοργανώθηκε μεγάλο συλλαλητήριο στην πλατεία Συντάγματος, στο οποίο σημειώθηκαν μικροεπεισόδια.

Την Κυριακή 12 Φεβρουαρίου, ημέρα ψήφισης των μέτρων από την Βουλή, διοργανώθηκε συλλαλητήριο στην πλατεία Συντάγματος. Το βράδυ έγιναν μεγάλα επεισόδια με συγκρούσεις μεταξύ αστυνομικών και κουκουλοφόρων. Οι καταστροφές σε κτίρια συνεχίστηκαν και μέχρι τα μεσάνυχτα επεκτάθηκαν σε μεγάλο τμήμα της Αθήνας που εκτεινόταν από την περιοχή της πλατείας Συντάγματος μέχρι την οδό Ακαδημίας και την Χαριλάου Τρικούπη. Από τα εκτεταμένα επεισόδια καταστράφηκαν υποκαταστήματα τραπεζών, εμπορικά καταστήματα και διατηρητέα κτίρια, ανάμεσα τους οι κινηματογράφοι *Αττικό* και *Απόλλων* που βρίσκονταν στην οδό Σταδίου. Από την αστυνομία πιαστήκαν 79 πολίτες. Εκτός από την Αθήνα επεισόδια και πορείες έχουμε στη Θεσσαλονί-

κη, Ηράκλειο Κρήτης, Κέρκυρα και Αγρίνιο.

Στις 17 Φεβρουαρίου ληστές εισβάλλουν στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Ολυμπίας κλέβοντας 50-60 έργα τέχνης.

Τον Απρίλιο στις 5 του μήνα αυτοκτονεί ο 77χρονος συνταξιούχος φαρμακοποιός Δημήτρης Χριστούλας στην πλατεία Συντάγματος στην Αθήνα. Το Σεπτέμβριο έχουμε πανελλαδικές απεργίες, το ίδιο και στις 18 Οκτωβρίου όπου έχασε τη ζωή του ένας διαδηλωτής από ανακοπή καρδιάς. Επίσης το διήμερο 6-7 Νοεμβρίου, έχουμε μεγάλη απεργία. Άλλο γεγονός που συνοδεύτηκε με διαδηλώσεις άλλα και μικροεπεισόδια ήταν η επίσκεψη της καγκελαρίου της Γερμανίας Άγκελα Μέρκελ.

Στις 7 Νοεμβρίου πλήθη λαού πολιορκούν τη Βουλή κατά τη διάρκεια συζήτησης του Μνημονίου.

Στις 8 Νοεμβρίου, με οριακή πλειοψηφία, η Βουλή ψηφίζει τα μέτρα του νέου Μνημονίου. «Υπέρ» ψήφισαν μόνο 153 βουλευτές, 128 ψήφισαν «κατά» και 18 «παρών». Από το ΠΑΣΟΚ διαγράφονται έξι βουλευτές και από τη ΝΔ ένας, επειδή καταψήφισαν τα μέτρα. Ανάμεσα στα μέτρα που θα τεθούν σε εφαρμογή με το νέο μνημόνιο, είναι και η αύξηση του ορίου ηλικίας για συνταξιοδότηση στα 67 έτη, οι περικοπές σε συντάξεις, μισθούς, εφάπαξ και σε όλα τα δώρα αλλά και οι ανατροπές σε φορολογικό σύστημα.

Ένας διαφορετικός τρόπος αντίδρασης στην οικονομική κρίση υπήρξε το αποκαλούμενο κίνημα της πατάτας. Πρόκειται για ένα κίνημα αυτοοργάνωσης των παραγωγών αγροτικών προϊόντων με τους καταναλωτές, με σκοπό την απευθείας διάθεση των αγροτικών προϊόντων στους τελευταίους χωρίς τη μεσολάβηση εμπόρων. Το κίνημα ξεκίνησε από την Κατερίνη και επεκτάθηκε σταδιακά και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας.

Σημαντικά γεγονότα στον κόσμο έχουμε στα Αραβικά κράτη όπου αρχίζει η Αραβική Άνοιξη, που εξελίχθηκε σε σκοτάδι.

Έτος 2013. Ο Φεβρουάριος όμως ξεκίνησε, από την πρώτη

του κιόλας ημέρα, με την είδηση της σύλληψης μελών της τρομοκρατικής οργάνωσης *Πυρήνες της Φωτιάς*. Η σύλληψη έγινε μετά από μαραθώνια καταδίωξη ομάδας κουκουλοφόρων που είχαν προχωρήσει νωρίτερα σε μια εντυπωσιακή, διπλή ληστεία στο υποκατάστημα της Αγροτικής Τράπεζας και σε αυτό του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου στο Βελβεντό Κοζάνης. Τελικά στη δίκη που ακολούθησε αργότερα δεν αποδείχθηκε ότι ήταν τα άτομα που πιάστηκαν ήταν οι οι *Πυρήνες της Φωτιάς* αλλά απλοί ληστές.

Στις 1 Μαΐου ανακοινώνεται η παραχώρηση μετοχικού ποσοστού ύψους 33% και του μάνατζμεντ του ΟΠΑΠ στην κοινοπραξία Emma Delta αντί ποσού άνω των 700 εκατ. ευρώ. Πρόκειται ουσιαστικά για την πρώτη μεγάλη αποκρατικοποίηση που ολοκληρώνεται σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα της κυβέρνησης.

Στις 11 Ιουνίου με απόφαση της κυβέρνησης η δημόσια τηλεόραση, όλα τα κανάλια της και τα ραδιόφωνά της, παύουν να λειτουργούν άμεσα. Παράλληλα το σύνολο του προσωπικού της ΕΡΤ απολύεται. Αμέσως θα ξεκινήσει κατάληψη στο κτίριο της ΕΡΤ από τους εργαζομένους της, η οποία θα τερματιστεί στις 7 Νοεμβρίου μετά από επέμβαση των ΜΑΤ.

Στις 18 Σεπτεμβρίου δολοφονείται στην Αμφιάλη ο Παύλος Φύσσας, από το μέλος της Χρυσής Αυγής Γιώργο Ρουπακιά. Ο 34χρονος Παύλος Φύσσας επέζησε για λίγη ώρα της δολοφονικής επίθεσης και πρόλαβε να υποδείξει το δράστη στους αστυνομικούς. Ο Ρουπακιάς ομολόγησε πως τραυμάτισε το θύμα με μαχαίρι στο στήθος κατά τη διάρκεια συμπλοκής μέσα σε καφετερία. Ο Φύσσας μεταφέρθηκε στο Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο Νίκαιας όπου και κατέληξε.

Στις 28 Σεπτεμβρίου και μετά από συντονισμένη επιχείρηση των αρχών, συλλαμβάνονται και στη συνέχεια φυλακίζονται με την κατηγορία της σύστασης εγκληματικής οργάνωσης, ο αρχηγός της Χρυσής Αυγής Νίκος Μιχαλολιάκος, ο φερόμενος ως υπαρχηγός του Χρήστος Παπάς και ο βουλευτής Γιάννης Λαγός.

Στις 9 Οκτωβρίου ξεκινούν οι κινητοποιήσεις διοικητικών υπαλλήλων και διδακτικού προσωπικού στα ΑΕΙ. Αντιδρούν στη διαθεσιμότητα και στον τελικό περιορισμό των θέσεων του προσωπικού που προωθούν το υπουργείο Παιδείας σε συνδυασμό με το οικονομικό επιτελείο.

Στις 1 Νοεμβρίου σε μια κινηματογραφική εκτέλεση επίθεση δολοφονούνται δύο νεαρά μέλη της Χρυσής Αυγής έξω από τα γραφεία της τοπικής οργάνωσης του κόμματος στο Νέο Ηράκλειο. Τα θύματα είναι ο Γιώργος Φουντούλης και ο Μανώλης Καπελώνης. Στην ίδια επίθεση τραυματίζεται σοβαρά ο Αλέξανδρος Γέροντας. Στις 30 Δεκεμβρίου γίνεται ένοπλη επίθεση Γερμανού πρέσβη Βόλφγκανγκ Ντολτ, χωρίς σοβαρά αποτελέσματα

Στις 16 Νοεμβρίου εμφανίζεται η οργάνωση *Μαχόμενες Επαναστατικές Λαϊκές Ομάδες*, η οποία και αναλαμβάνει την ευθύνη της δολοφονίας των δύο Χρυσαυγιτών. Η προκήρυξη που έστειλαν κάνει λόγο για *πολιτικές εκτελέσεις φασιστών-μελών του νεοναζιστικού κόμματος Χρυσής Αυγής*, προσθέτοντας πως η επίθεση έγινε ως αντίποινα για τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα.

Έτος 2014. Η χρονιά ξεκινάει με την απόδραση του Χριστόδουλου Ξηρού, που είχε πάρει άδεια από τις σωφρονιστικές αρχές. Λίγες ημέρες αργότερα εμφανίζεται με ένα βίντεο, μέσα από το οποίο εξαπολύει απειλές και επιτίθεται στο σύστημα.

Δώδεκα μετανάστες, μεταξύ των οποίων εννέα παιδιά, βρίσκουν τραγικό θάνατο στο Φαρμακονήσι, όταν έπεσαν στη θάλασσα, κατά τη διάρκεια της ρυμούλκησης του αλιευτικού σκάφους, στο οποίο επέβαιναν.

Στις 19 Φεβρουαρίου ξεσπούν νέα επεισόδια μεταξύ αστυνομικών και κατοίκων που αντιδρούν στην εξόρυξη χρυσού στη Χαλκιδική. Τρία άτομα συνελήφθησαν με την κατηγορία ότι απέκλεισαν το δρόμο που οδηγεί στο εργοστάσιο της *Ελληνικός Χρυσός* στις Σκουριές. Αργότερα αφήνονται ελεύθερα και τρεις ημέρες μετά διοργανώνονται νέες συγκεντρώσεις

διαμαρτυρίας.Στις 9 Σεπτεμβρίου ψηφίστηκε μετά από πολλές συζητήσεις και ερωτηματικά το αντιρατσιστικό νομοσχέδιο. Μέχρι την κατάθεσή του στη Βουλή, το νομοσχέδιο δέχτηκε τα «πυρά» και ορισμένων μητροπολιτών. Αντιδράσεις για τις διατυπώσεις του επίσης είχαν εγείρει η Αρμενική Εθνική Επιτροπή Ελλάδας, η Ομοσπονδία Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδος και η Παμποντιακή Ομοσπονδία Ελλάδος.

Τον Απρίλιο γίνεται έκρηξη σε παγιδευμένο αυτοκίνητο στην Αθήνα στην οδό Αμερικής. Στόχος των δραστών το κτίριο της Τράπεζας της Ελλάδος. Συμβολικό χτύπημα, πίσω από το οποίο βρίσκεται ο Νίκος Μαζιώτης, ο οποίος στις 13 Σεπτεμβρίου με κείμενό του αναλαμβάνει την ευθύνη για την επίθεση.

Ο 21χρονος φυλακισμένος Νίκος Ρωμανός, κοινωνικός αγωνιστής κατηγορούμενος για συμμετοχή στη ληστεία στον Βελβεντό Κοζάνης και για συμμετοχή σε τρομοκρατική οργάνωση, με επιστολή του στις 8-11 δήλωσε πως αρχίζει απεργία πείνας. Αιτία το ζήτημα των σπουδών του.

Ξημερώματα της 12ης Δεκεμβρίου, δύο άτομα πυροβόλησαν 54 φορές με δύο καλάσνικοφ την ισραηλινή πρεσβεία στο Νέο Ψυχικό. Πίσω από το τρομοκρατικό χτύπημα, η *Ομάδα Λαϊκών Αγωνιστών*. Από την επίθεση δεν υπήρξαν τραυματίες.

Μία τετραπληγική γυναίκα χάνει τη ζωή της, όταν συνεργείο της ΔΕΗ διακόπτει την παροχή ρεύματος, όπως υποστηρίζουν συγγενείς της. Η είδηση του θανάτου της προκαλεί ερωτηματικά. Η οικογένεια της άτυχης γυναίκας υποβάλλει μήνυση κατά παντός υπευθύνου ζητώντας δικαίωση για το χαμό του αγαπημένου τους προσώπου.

Ξημερώματα 22 Νοεμβρίου 2014 ένας 31χρονος Αλβανός, ο Αρμπέρ Μπάκο, ανοίγει πυρ σε κλαμπ στο Μικρολίμανο την ώρα που θαμώνες διασκέδαζαν στο νυχτερινό μαγαζί. Η επίθεση έμελλε να αφήσει ανεξίτηλα σημάδια σε 15 άτομα, τα οποία τραυματίστηκαν από τους «τυφλούς» πυροβολισμούς.

Μαζί με τις Ευρωεκλογές, οι Έλληνες πολίτες ψήφισαν και

για την τοπική αυτοδιοίκηση. Οι αλλαγές και οι ανατροπές αρκετές μαζί όμως με το υψηλό ποσοστό αποχής. Ο ΣΥΡΙΖΑ αύξησε τα ποσοστά του όμως δεν κατάφερε να κερδίσει τον Δήμο της Αθήνας με τον Γιώργο Καμίνη να επανεκλέγεται για δεύτερη θητεία. Το ίδιο και στη Θεσσαλονίκη όπου ο Γιάννης Μπουτάρης ήταν και πάλι ο νικητής των εκλογών. Η μεγάλη ανατροπή ήρθε στην Περιφέρεια Αττικής όπου η Ρένα Δούρου κατάφερε να εκλεγεί Περιφερειάρχης.

Έτος 2015. Ένα λυβικό πολεμικό αεροσκάφος βομβαρδίζει ένα ελληνικό δεξαμενόπλοιο που ήταν αγκυροβολημένο στην πόλη Ντέρνα με αποτέλεσμα να σκοτωθούν ένας Έλληνας και ένας Ρουμάνος ναύτης. Η ελληνική κυβέρνηση καταδικάζει την προκλητική επίθεση απαιτώντας να διεξαχθεί έρευνα και να τιμωρηθούν οι υπαίτιοι.

3 Ιανουαρίου: Ένα χρόνο μετά την εξαφάνισή του ενώ είχε πάρει άδεια από τις φυλακές, ο Χριστόδουλος Ξηρός συνελήφθη το μεσημέρι του Σαββάτου στην Ανάβυσσο. Οι αστυνομικοί τον οδήγησαν στην Αντιτρομοκρατική Υπηρεσία. Σύμφωνα με πληροφορίες, προ μερικών ημερών κάτοικος της περιοχής είδε τον Χρ. Ξηρό στον δρόμο και επειδή του φάνηκε κάτι ύποπτο κάλεσε την Αστυνομία. Η Αντιτρομοκρατική αφού επεξεργάστηκε τις πληροφορίες και τις θεώρησε αξιόπιστες, σε συνδυασμό με παρακολούθηση κλήσεων άρχισε τις έρευνες στην περιοχή «πόρτα-πόρτα». Οι αστυνομικοί εντόπισαν το σπίτι προ περίπου τριών ημερών αργά το βράδυ και το έθεσαν υπό παρακολούθηση. Το μεσημέρι του Σαββάτου δόθηκε το σήμα και του έστησαν παγίδα. Μόλις τον είδαν έξω από την οικία, όπως ερχόταν με το ποδήλατό του, σκηνοθέτησαν ένα ατύχημα με μοτοσικλετιστή. Μόλις ο αστυνομικός έπεσε, ο Χρ. Ξηρός έσπευσε να δει τι έγινε και τότε έγινε η επέμβαση και τον συνέλαβαν.

Στις 7 Ιανουαρίου αντιφασίστες πραγματοποιούν επίθεση στα κεντρικά γραφεία της φασιστικής οργάνωσης Χρυσής Αυγής στην Αθήνα. Μετά από αρκετή ώρα προσάγονται 37 άτομα που έβγαιναν από το σταθμό του μετρό στα προπύλαια

και έκαναν αφισοκόλληση. Οι συλληφθέντες είναι μέλη του αντιεξουσιαστικού στεκιού Δίστομο. Οι σύντροφοι που είναι μέλη του αντιφασιστικού αντιεξουσιαστικού στεκιού Δίστομο προσάγονται και εν τέλει συλλαμβάνονται ως συμμετέχοντες στην παραπάνω επίθεση, (Εφ. Πύρανθος).

Φεβρουάριος: Εκλέγεται νέος πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, ο Προκόπης Παυλόπουλος με 233 ψήφους έναντι 30 για τον Νίκο Αλιβιζάτο. Παρών ψήφισαν 32 βουλευτές (18 Φεβρουαρίου).

10 Φεβρουαρίου Άφησε την τελευταία του πνοή Αφγανός πρόσφυγας στο νοσοκομείο Σωτηρία, ο οποίος ήταν κρατούμενος στο στρατόπεδο συγκέντρωσης της Αμυγδαλέζας, καθώς βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση από λοίμωξη στο αναπνευστικό.

Στις 11 Φεβρουαρίου μετανάστης από την Υεμένη αυτοκτόνησε στα κρατητήρια της διεύθυνσης αλλοδαπών Θεσσαλονίκης.

Στις 13/ Φεβρουαρίου μετανάστης από το Πακιστάν αυτοκτόνησε στο στρατόπεδο συγκέντρωσης της Αμυγδαλέζας. Και ενώ οι προεκλογικές δεσμεύσεις της αριστερής κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ μιλούσαν για κατάργηση των στρατοπέδων συγκέντρωσης, το επιτελείο της κυβέρνησης μετά από επίσκεψη στο στρατόπεδο συγκέντρωσης της Αμυγδαλέζας, έκανε δηλώσεις αναδίπλωσης των δεσμεύσεών της, μιλώντας για μετονομασία των στρατοπέδων και βελτίωση των συνθηκών κράτησης.

Μάρτιος: Στις 2 Μαρτίου 2015 συλλαμβάνεται η Εύη Σταθήρη σύζυγος του Γεράσιμου Τσάκαλου (καταδικασμένου για συμμετοχή στη Συνομωσία Πυρήνων της Φωτιάς) καθώς και η μητέρα του Αθηνά Τσάκαλου. Η πρώτη κατηγορείται για ένταξη σε εγκληματική οργάνωση και η δεύτερη για υπόθαλψη εγκληματία, μιας και στο σπίτι της στη Σαλαμίνα συνελήφθη η έως τότε καταζητούμενη για το σχέδιο απόδρασης της Συνομωσίας Πυρήνων της Φωτιάς, Αγγελική Σπυροπούλου.

Χωρίστηκε στα δύο ο ΣΥΡΙΖΑ τον Μάρτιο εξαιτίας της

συμφωνίας του Βαρουφάκη, αλλά και του ιδιαίτερου τρόπου που κινιόταν. Το 45% του ΣΥΡΙΖΑ καταψήφισε τη συμφωνία του που δεν ήρθε ποτέ στη Βουλή, με τον Αλέξη Τσίπρα να φοβάται τον Λαφαζάνη που είχε βάλει ήδη στο παιχνίδι την ιστοσελίδα iskra με επιθέσεις κατά του Βαρουφάκη και της κυβέρνησης.

Τρίτη 31/03/2015 στην Θεσσαλονίκη ήταν προγραμματισμένη κεντρική διαδήλωση αλληλεγγύης στον αγώνα των απεργών πείνας που βρίσκονται στα ελληνικά κολαστήρια. Στη διαδήλωση αυτή συμμετείχαν πολλές αναρχικές συλλογικότητες της πόλης. Κατά τη διάρκεια της προσυγκέντρωσης του κόσμου στην Καμάρα η αστυνομία πραγματοποίησε 16 προληπτικές προσαγωγές συντρόφων/ισσών.

Ιούλιος: 5 Ιουλίου: Στις κάλπες προσέρχονται οι Έλληνες ψηφοφόροι για το πρώτο δημοψήφισμα από το 1974 και το μοναδικό που δεν αφορά τη μορφή πολιτεύματος στην ελληνική πολιτική ιστορία.

Οι πολίτες σε συντριπτική πλειοψηφία καταψηφίζουν σε ποσοστό 61,3% την πρόταση συμφωνίας των τριών θεσμών, Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου της 25ης Ιουνίου του 2015. Η συμμετοχή φτάνει το 62,4%

Σεπτέμβριος: Η Εύη Στατήρη ξεκίνησε απεργία πείνας από 14 Σεπτεμβρίου 2015 για να διεκδικήσει την απελευθέρωσή της. Στις 27 Σεπτεμβρίου βρισκόμενη στην 14 ημέρα απεργίας πείνας εισήχθη στο γενικό κρατικό νοσοκομείο Νίκαιας καθώς κρίθηκε αναγκαία η νοσηλεία της.

Μάιος: Πιάστηκαν από την αστυνομία οι «ληστές με τα μαύρα» ή ληστές του Διστόμου. Κατηγορούνται για περισσότερες από 36 απαλλοτριώσεις τραπεζών. Η σημαντικότερη απαλλοτρίωση έγινε στο Δίστομο Βοιωτίας και η διαφυγή με ταχύπλοο σκάφος, γιαυτό ονομάστηκαν και ληστές του Διστόμου. Η ομάδα ήταν ένα μείγμα αναρχικών και ποινικών που απασχόλησε για χρόνια τις διωκτικές αρχές. Σαν μέλη της ομάδας φέρονται πολλά άτομα, τα οποία δεν έχουν συμ-

μετοχή σε όλες τις ενέργειες. Η ομάδα είχε και έναν νεκρό, τον Σπύρο Δραβίλα που αντάλλαξε πυροβολισμούς με τους αστυνομικούς και στη συνέχεια αυτοκτόνησε για να μην πέσει στα χέρια της αστυνομίας.

Σεπτέμβριος: Στις εκλογές τις 20ής Σεπτεμβρίου ο ΣΥΡΙΖΑ κερδίζει ξανά με ποσοστό 35,46% έναντι 28,09% της Νέας Δημοκρατίας. Ο Αλέξης Τσίπρας θα σχηματίσει ξανά κυβέρνηση συνασπισμού με το δεξιό κόμμα των Ανεξάρτητων Ελλήνων, Πάνο Καμμένο.

Οκτώβριος: Η τεράστια ροή προσφύγων στην Ελλάδα προκάλεσε πολιτικές αναταράξεις σε όλη την Ευρώπη. Οι Ευρωπαίοι κατέκριναν την Ελλάδα πως δεν μπορεί να ελέγξει τα σύνορά της και προσπαθούσαν πλαγίως να βάλουν και την Τουρκία στο Αιγαίο. Η Ελλάδα αντιστάθηκε, αλλά προσπάθησε να αποκομίσει δημοσιονομικά οφέλη με αφορμή το προσφυγικό.

16-18 Οκτωβρίου: Έγινε στα Χανιά η Αναρχική Μεσογειακή Συνάντηση σκοπός της «*...η άμεση επικοινωνία και ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών των αναρχικών που ζουν και δρουν γύρω από τη λεκάνη της θάλασσας της Μεσογείου. Το μεταναστευτικό-προσφυγικό ζήτημα, η απειλή του θρησκευτικού φονταμενταλισμού, ο αγώνας για το δημοκρατικό συνομοσπονδισμό στις κουρδικές περιοχές, η οικονομική κρίση, η ανεργία και η φτώχεια, η άνοδος του εθνικισμού στα Βαλκάνια αλλά και γενικότερα, οι πολεμικές συγκρούσεις στην περιοχή της Κριμαίας, οι αγώνες ενάντια στην οικολογική καταστροφή τεράστιων περιοχών, η εμφάνιση αυτοοργανωμένων κοινοτήτων αγώνα, η κρατική καταστολή και ο αγώνας των αναρχικών σε κάθε χώρα είναι ορισμένα ενδεικτικά θέματα που σκοπεύουμε να απασχολήσουν τη Μεσογειακή Αναρχική Συνάντηση. Σε αυτή τη γωνιά του πλανήτη, τα ερωτήματα που τίθενται είναι πολλά και αμείλικτα. Γι' αυτό ακριβώς, εμείς καλούμαστε να διερευνήσουμε τους τρόπους με τους οποίους τα απαντάμε ή οφείλουμε να τα απαντήσουμε. Το βέβαιο είναι πως η βάση των απαντήσεων αυτών δεν μπορεί παρά να έχει ως κύ-*

ρια παράμετρο τη διεθνιστική αλληλεγγύη όσων αγωνίζονται από τα κάτω. Αυτή η αλληλεγγύη πρέπει να εκφραστεί μέσα από την έμπρακτη δημιουργία γεφυρών συνεργασίας και αλληλεγγύης με διεθνιστικό χαρακτήρα, γκρεμίζοντας έτσι κάθε περιορισμό ή τείχος που υψώνεται από την κρατική και καπιταλιστική κυριαρχία, αλλά και τον ολοκληρωτισμό που επιβάλλεται από την επικράτηση του ρατσισμού, του εθνικισμού και του θρησκευτικού φονταμενταλισμού..»

Νοέμβριος 2015. Ο τέως υπουργός Προστασίας του Πολίτη στην κυβέρνηση Τσίπρα Γιάννης Πανούσης καταγγέλλει στο τύπο απειλές κατά της ζωής του από άτομα που σχετίζονται με την τρομοκρατία. Και μπλέκει στην υπόθεση αυτή και στελέχη του κυβερνώντος κόμματος, του ΣΥΡΙΖΑ. *(Εφ. Καθημερινή, 11 Νοεμβρίου2015).*

Αντιεξουσιαστές ματαίωσαν στον Βόλο ομιλία του Άδωνη Γεωργιάδη.

14 Νοεμβρίου: Κατάσταση σοκ προκαλούν έξι συντονισμένα τρομοκρατικά χτυπήματα που έγιναν σε έξι διαφορετικά σημεία στο Παρίσι. Το ISIS ανέλαβε την ευθύνη. Οι Γαλλικές ένοπλες δυνάμεις τέθηκαν σε κατάσταση συναγερμού. Η Γαλλία έκλεισε σύνορα της και το σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης «Vigipirate», τέθηκε σε εφαρμογή. Το χτύπημα αυτό που ήταν το μεγαλύτερο στην Ευρώπη γιατί σκοτώθηκαν 127 άτομα, θα δημιουργήσει εξελίξεις στην Ευρώπη, αλλά και στην Συρία. Ο πρόεδρος της Γαλλίας Φρανσουά Ολάντ, μίλησε για πολεμική ενέργεια.

Ανάρτησαν κείμενο σε ιστότοπο του αντιεξουσιαστικού χώρου μακροσκελές κείμενο οι κρατούμενοι *Ν. Ρωμανός* και *Π. Αργυρίου*, στο οποίοι ζητούν να αξιοποιηθεί *«η εξεργερτική κληρονομιά», του Δεκεμβρίου 2.008, ενόψει της επετείου του Πολυτεχνείου 2.015».* Οι εφημερίδες τους αναφέρουν σαν μέλη της οργάνωσης «Συνωμοσία Πυρήνων της Φωτιάς». *(εφ. Realnews, 15. 2015. σ.44).*

17 Νοεμβρίου: Έγινε η πιο ειρηνική επέτειος του Πολυτεχνείου. Όμως τα επεισόδια δεν έλειψαν, καθώς ομάδες αντιε-

ξουσιαστών συγκρούστηκαν με τα ΜΑΤ στη περιοχή των Εξαρχείων. Η μεγαλύτερη μάχη δόθηκε κυρίως στις οδούς Σολωμού και Στουρνάρι, όπου ομάδες αναρχικών δημιούργησαν πύρινα οδοφράγματα και έριχναν πέτρες και μολότοφ. Τα ΜΑΤ απαντούσαν με χειροβομβίδες κρότου λάμψεως.

Κατά τη πορεία φραστική επίθεση από αντιεξουσιαστές δέχτηκαν τα μέλη της Λαϊκής Ενότητας Παναγιώτης Λαφαζάνης και Δημήτρης Στρατούλης.

Σε μία εκρηκτική συνεδρίαση της Βουλής, οι βουλευτές ψήφισαν υπέρ του Συμφώνου Συμβίωσης και στα ομόφυλα ζευγάρια. Δυστυχώς δεν ασχολήθηκε με την ουσία του θέματος, αλλά με το γεγονός πως οι βουλευτές μετέτρεψαν για άλλη μία φορά τη Βουλή σε πεζοδρόμιο με απίστευτες εκφράσεις. Η κυβέρνηση έχασε ψήφους από τους Ανεξάρτητους Έλληνες και η Νέα Δημοκρατία κατάφερε να τριχοτομηθεί, αφού άλλοι ψήφισαν θετικά, άλλοι αρνητικά κι άλλοι «έλαμψαν» δια της απουσίας τους.

Τα ξημερώματα του Σαββάτου στις 19 Δεκεμβρίου η κατάληψη Terra Incognita που βρίσκεται στο κέντρο της Θεσσαλονίκης δέχτηκε εμπρηστική επίθεση. Η φωτιά κατασβήστηκε άμεσα και δεν προκάλεσε απολύτως καμία ζημιά τόσο στο κτίριο όσο και τριγύρω. Για την ενέργεια αυτή μία μέρα μετά ανέλαβαν ευθύνη οι ανένταχτοι μαίανδροι εθνικιστές (ΑΜΕ) μέσα από ιστοσελίδα τους όπως είχαν αναλάβει και για τον εμπρησμό στην κατάληψη Libertatia πριν από περίπου έναν μήνα.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΡΧΙΑ

Ο πολιτισμός λέγεται και κουλτούρα και είναι το σύνολο των πνευματικών αξιών που δημιουργήθηκαν από την ανθρωπότητα στη διάρκεια της ιστορίας της. Είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο που δείχνει το επίπεδο ανάπτυξης της κοινωνίας στην καθημερινότητα και έχει πολλές έννοιες. Είναι ο πνευματικός πολιτισμός δηλαδή η στάθμη της κοινωνίας στη μόρφωση, στην επιστήμη, στην τέχνη, στη φιλοσοφία στην ηθική κ.λπ. Οι απόψεις για τον πολιτισμό διαφέρουν ανάμεσα στις διαφορετικές φιλοσοφικές σχολές. Οι ιδεαλιστές πιστεύουν πως η ανάπτυξη του πολιτισμού είναι προϊόν της συνείδησης και του πνεύματος και είναι βασισμένος επάνω στις μεγάλες προσωπικότητες της ιστορίας που τον επέβαλαν. Οι υλιστές εστιάζουν κυρίως στον ταξικό του χαρακτήρα και ξεκινά από τη θεμελιώδη αρχή του τρόπου παραγωγής των υλικών αγαθών που σαν άμεσο αποτέλεσμα έχει την μετάβαση από ένα δοσμένο κοινωνικό σχηματισμό του πολιτισμού του σε έναν άλλον ανώτερο κοινωνικό σχηματισμό που δεν εξαρτάται από τη θέληση των ανθρώπων αλλά παρουσιάζεται όταν οι κοινωνικές συνθήκες το επιβάλλουν.

Ο πολιτισμός δεν είναι ίδιος σε όλα τα κράτη. Κατά κανόνα παλιότερα έπαιρνε ένα χαρακτήρα εθνικό και εξελίσσονταν κάτω από εθνικές μορφές. Αυτές οι μορφές ήταν η γλώσσα, η ιδιοσυγκρασία, οι παραδόσεις και η θρησκεία που αποτελεί για μένα βασικό μοχλό του πολιτισμού. Ο Αναρχισμός σαν ένα κίνημα που δεν έχει μια συνεκτική ιδεολογία είναι επόμενο να έχει και διαφορετικές προσεγγίσεις. Οι διάφορες τάσεις του βάζουν διαφορετικές προτεραιότητες στην κατα-

στροφή του. Οι φεμινίστριες εστιάζουν τις ρίζες του στην πατριαρχία, οι εξεγερσιακοί αναρχικοί στην καταστροφή των σύγχρονων θεσμών ελέγχου. Ωστόσο όλες οι τάσεις συγκλίνουν στην επαναφορά της αρχέγονης ζωής, τότε που δεν υπήρχε ο πόλεμος, η υποδούλωση των γυναικών, η τυποποιημένη εργασία, οι θεσμοθετημένες ιεραρχίες: «*Άρα ο πολιτισμός δεν μπορεί να υποστεί κάποια βελτίωση και είναι εχθρός μας*», διατείνεται η σχολή του οικολογικού πρωτογονισμού. Άλλες τάσεις θέλουν να τον βελτιώσουν και το κυριότερο η μεγάλη διαφορά βρίσκεται μεταξύ των ατομιστικών αναρχικών που είναι κοντά στις ιδεαλιστικές προσεγγίσεις και των κολεκτιβιστών που ασπάζονται την υλιστική θεώρηση.

Η σημερινή ελληνική κοινωνία του έτους 2015 είναι πλήρως αλλοτριωμένη από τον αμερικάνικο τρόπο ζωής και την πολυπολιτισμική της κοινωνία. Στην οδό Αχαρνών και τους πέριξ δρόμους τα Lap-top μέσα στα κουρεία, τα ραφτάδικα και τα πάσης φύσεως Ασιατικά και Αραβικά μαγαζιά διαλαλούν, μέσω των ιμάμηδων, σε απευθείας ανταπόκριση από τις χώρες καταγωγής τον δικό τους πολιτισμό. Παραπέρα στο Κολωνάκι, και στα βόρεια προάστια ανθίζει ο Δυτικός πολιτισμός του ορθολογισμού, όπως τον θέλει η Ευρωπαϊκή Ένωση, δηλαδή μια κοινωνία με ανοχή στο διαφορετικό (όλοι ίσοι όλοι διαφορετικοί). Για την περιοχή των Εξαρχείων θα αφήσω να μιλήσουν οι αναρχικές ομάδες τις περιοχής πως βλέπουν την περιοχή τους.

«*Τα Εξάρχεια είναι ένας κοινωνικός τόπος μοναδικός, εμβληματικός και αδιάλειπτα παρών στην κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα του τόπου τα τελευταία 40 χρόνια. Ένας χώρος ζύμωσης του διαφορετικού και πραγμάτωσης ή απώλειας ονείρων. Μια περιοχή που συνεχώς αλλάζει, προκειμένου να αφουγκραστεί το σήμερα και να ψηλαφίσει το αύριο. Η συχνότητα και η ένταση αυτής της αλλαγής είναι σαφώς μεγαλύτερη στην εποχή της κοινωνικής μετάβασης που ζούμε, όπως αυτό φαίνεται μέσα από την αποκαθήλωση μεγάλων αφηγήσεων και θεσφάτων του χθες και την ανάδυση καινούργιων σημασιών*

και νοημάτων. Η διάλυση και η μετάλλαξη παραδοσιακών ομάδων και η εμφάνιση μορφωμάτων με διαφορετικές αφετηρίες και αναφορές από αυτές που έχουμε συνηθίσει στην μεταπολίτευση αποδεικνύουν του λόγου το αληθές. Τα Εξάρχεια γίνονται για μια ακόμη φορά ένα σταυροδρόμι, που με οδηγό το άγνωστο είτε θα εκτοξεύσουν τη φαντασία και τη δημιουργία απ' τα κάτω, κρατώντας ανοιχτή την ερώτηση, είτε θα βυθιστούν στη μαύρη τρύπα της αφάνειας, μίας εποχής που δεν πρόλαβε να συμβαδίσει και να κατανοήσει».

ΚΚΧ Νόστρος-Αντιεξουσιαστική Κίνηση Αθηνών - Στέκι Μεταναστών - Δίκτυο για τα πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα- Λαϊκή Συνέλευση Εξαρχείων- Προσφυγική Κατάληψη Νοταρά 26- Κατάληψη Αραχόβης- Προσφυγική Κατάληψη 5ου Σχολείου- Προσφυγική Κατάληψη Αχαρνών 22.

Στις υπόλοιπες συνοικίες καθώς και στις μικρές ελληνικές πόλεις και χωριά κυριαρχεί η εθνικιστική και χριστιανική πολιτιστική παράδοση των Ρωμιών, διαβρωμένη και παραλλαγμένη από τον αμερικάνικο τρόπο ζωής, και ανακατεμένη πλέον με ένα μεγάλο ποσοστό εθνοτήτων από όλο τον πλανήτη γη, που συμπλήρωσαν το κενό της υπογεννητικότητας.

Μουσική- Θέατρο- Αφίσα- Εφημερίδες

Από τις λεγόμενες καλές τέχνες, αυτές που συνδέθηκαν με την αναρχία είναι το θέατρο, ο κινηματογράφος, η μουσική και σε δεύτερο πλάνο η τέχνη του fanzine η αφίσα και οι εκδόσεις βιβλίων, εφημερίδων και περιοδικών.

Οι αναρχικές ομάδες, καθαρά καλλιτεχνικές στην Ελλάδα, είναι θεατρικές όπως η θεατρική ομάδα Buffonata, οι οποίες μπορεί να είναι αυτόνομες, ή να είναι το πολιτιστικό σκέλος κάποιας συλλογικότητας ή αυτοδιαχειριζόμενου χώρου. Γενικότερα οι αναρχικές ομάδες συνδέθηκαν με τη μουσική με το να διοργανώνουν συναυλίες για συγκεκριμένους σκοπούς, όπως ήταν η συναυλία που έγινε την 29 Μαρτίου 1979 στο Σπόρτιγκ για να συμπαρασταθούν στους φυλακισμένους Φι-

λιππο και Σοφία Κυρίτση. Σε τούτη τη συναυλία τραγούδησαν επώνυμοι καλλιτέχνες και μαζεύτηκαν περίπου 8.000 άτομα. Επίσης 30-10-1982, μετά την καταστολή των καταλήψεων, έγινε στο Σπόρτιγκ μια συναυλία ενάντια στη «Σοσιαλιστική», καταστολή που οργανώθηκε από τους Κατερίνα Γώγου, Γιώργο Γαρμπή, Σπύρο Κωτρότσιο και άλλους συντρόφους υπό την επωνυμία «Επιτροπή Αλληλεγγύης στους Φυλακισμένους». Στην εκδήλωση αυτή συμμετείχαν πάνω από 10.000 άτομα (εντός και εκτός γηπέδου) εν μέσω πρωτοφανούς αστυνομικής κινητοποίησης. Έδωσε δε νέα ορμή στο κίνημα που είχε παραλύσει λόγω της καταστολής των καταλήψεων.

Όμως το μουσικό ρεύμα που δέθηκε με την αναρχία δεν ήταν ελληνικό από τη μεγάλη μουσική ιστορία του τόπου, αλλά αμερικάνικο, γιατί πλέον οι Ρωμιοί και μετά-Ρωμιοί έχουν μεταλλαχθεί πλήρως σε Αμερικάνους, ενώ η Αθήνα έχει μετατραπεί σε Σικάγο.

Έτσι η μουσική ήταν αρχικά η Rock με τους Νικόλα Άσιμο, Παύλο Σιδηρόπουλο που ήταν ιδρυτικό στέλεχος του γκρουπ «*Σπυριδούλα*», και ήταν μια ανάγκη για να εκφραστεί η αναρχία στα πρώτα της βήματα. Μετά κυριάρχησε η punk, ένα μουσικό είδος που γεννήθηκε στις ΗΠΑ την δεκαετία του 1960 και οι ρίζες του βρίσκονται στο garage rock, δηλαδή είναι μια υποκατηγορία του rock και με στίχους που θίγουν κοινωνικά, πολιτικά ή προσωπικά θέματα των καθημερινών ανθρώπων.

Στην Ελλάδα το punk εμφανίστηκε στην Πλάκα το 1979, μετά την ανάπλαση της Πλάκας και το κλείσιμο των μαγαζιών της έφτασε στα Εξάρχεια όπως και όλοι οι εξόριστοι της Πλάκας. Η επιλογή των Εξαρχείων ήταν μια αναγκαστική επιλογή γιατί την εποχή εκείνη η διασκέδαση ήταν μαζεμένη στο κέντρο της Αθήνας, όπου και ζούσαν οι μάζες του λαού.

Μαζί με τα συγκροτήματα ήρθαν και οι οπαδοί, το ντύσιμο που έχει στόχο να προκαλεί την κοινή γνώμη και η παρουσία τους στην περιοχή, έγιναν αφορμή για την εκκίνηση των

Επιχειρήσεων Αρετή, με στόχο την απομάκρυνση όλων αυτών των νέων που αποτελούσαν τα εμφανή συμπτώματα της σύγχρονης κοινωνικής παθογένειας κατά τους συντηρητικούς κύκλους της συνοικίας.

Το punk δεν είναι ένα ομοιογενές μουσικό ρεύμα αλλά χωρίζεται σε:

α) Οi punk: Κύριο θέμα του είναι η ενότητα punk και σκίνχεντ. Επίσης η φτώχεια και το ποδόσφαιρο.

β) Χάος punk: Μιλάει κυρίως για την κατανάλωση αλκοολούχων ποτών (μπύρες συνήθως) και καταστροφές.

γ) Ναζιστική punk: Μερικές φορές συγχέεται με το Oi punk. Οι στίχοι υποστηρίζουν κυρίως τον εθνικοσοσιαλισμό ή τον εθνικισμό. Εναντιώνονται στη μετανάστευση και στο σημερινό σύστημα και υποστηρίζουν την υπεροχή της Άριας φυλής.

δ) Celtic punk: είναι punk σε συνδυασμό με την celtic μουσική.

ε)Τέλος το Άναρχο punk: η θεματολογία του στο στίχο θίγει θέματα, όπως η εξουσία, η ισότητα ανδρών, γυναικών, ο φασισμός, ο ρατσισμός, τα δικαιώματα των ζώων, η αστυνομική βία, η παγκόσμια ειρήνη, η επανάσταση, η σημερινή κοινωνία κ.ά.. Το άναρχο punk, ως η μουσική έκφραση της αναρχίας, θα κάνει το ντεμπούτο του στην ελληνική σκηνή το Φεβρουάριο του 1982. Η μουσική αυτή σαν αγγλοσαξονική δεν τραβάει τις μεγάλες μάζες του λαού που αρέσκεται στο λαϊκό άσμα, είναι δύσκολο τα συγκροτήματα να κάνουν επαγγελματική καριέρα και να βγάλουν εκατομμύρια. Έτσι τα punk συγκροτήματα περιορίζονται στα ελάχιστα για να βιοπορίζονται και να μένει και κάτι για να αυτοχρηματοδοτούν τις μουσικές τους ανησυχίες.

Μια μεγάλη μουσική σκηνή που στέγασε τις ανησυχίες των punk συγκροτημάτων ήταν η κατάληψη Villa Amalias στη οδό Αχαρνών όπου έπαιξαν συγκροτήματα κυρίως hardcore-punk και άλλα με βασικό όρο να μην κυκλοφορούν τη μουσική τους μέσω πολυεθνικών εταιριών. Εκτός από το χώ-

ρο της κατάληψης η μουσική αυτή σκηνή θα δώσει συναυλίες και σε εξωτερικούς χώρους, όπως στις 10-11 Μαΐου του 1991 στο πεδίο του Άρεως από κοινού με άλλες 10 συλλογικότητες. Στη Θεσσαλονίκη τον μήνα Γενάρη του 1989 διαμορφώνεται συναυλιακός χώρος στο κατειλημμένο στέκι της Φιλοσοφικής Σχολής. Η ομάδα αυτή βαφτίζεται *Διοργάνωση των 25* και αργότερα *3Χ4*. Σε τούτο το μεγάλο ημιυπόγειο χώρο κάθε Σαββατοκύριακο γίνεται πανηγύρι, φυσικά με ένα μικρό αντίτιμο. Σημαντικό μουσικό στέκι είναι και ο αγροτικός συνεταιρισμός Πάτρας. Πρόκειται για ένα κατειλημμένο στέκι στο χώρο του Πανεπιστημίου Πάτρας, που έδωσε αρκετές συναυλίες.

Σημαντικό ρόλο στην διάδοση της μουσικής punk έπαιξε και η τέχνη του «fanzine» ή απλά «zine». Η λέξη είναι σύνθετη «fan» οπαδός και «zine», κατάληξη του magazine περιοδικό. Τα πρώτα περιοδικά γεννήθηκαν στην Γαλλία μέσα από τα κινήματα του 1968 σαν αυτόνομα και αυτοσχέδια μουσικά έντυπα που η ύλη τους αποτελείται από πολιτικό-κοινωνικά ζητήματα. Τούτα τα περιοδικά τα φτιάχνει καθένας μόνος του και βασίζονται στην τέχνη του κολάζ και την φωτοτυπία. Είναι μια αντίσταση στην ακριβή αγορά των περιοδικών, αφού προώθησαν την εναλλακτική κουλτούρα. Η διανομή τους γινόταν χέρι με χέρι ή μέσω των στεκιών, ακόμα και με αλληλογραφία. Τα περιοδικά μαζί με τα μουσικά συγκροτήματα υπήρξαν οι πρόδρομοι ώστε να γνωρίσει η ελληνική επαρχία την αναρχία, έστω και στραβά, χωρίς θεωρητικό υπόβαθρο. Τελικά τούτη την τέχνη θα την υποβαθμίσει η τεχνολογία (υπολογιστές και internet). Όμως σε πείσμα των καιρών υπάρχει κόσμος που επιμένει ακόμα να εκδίδει, ως μέσο αυτοέκφρασης, το «fanzine» του.

Αφίσα: Ένα άλλο μέσο για να διαδώσουν οι αναρχικοί τις δράσεις τους είναι η αφίσα. Η αφίσα δεν είναι κάτι το καινούργιο. Χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στη Γαλλία το 1890 και από εκεί διαδόθηκε σε όλη την Ευρώπη. Είναι ένα κομμάτι μεγάλο χαρτί τυπωμένο με κείμενο και φωτογραφίες

που κολλιέται σε τοίχους ή σε άλλη μεγάλη επιφάνεια που να βρίσκεται σε πολυσύχναστο μέρος ώστε να το διαβάσουν οι περαστικοί και να πάρουν το μήνυμα. Η ανάπτυξη της έγχρωμης λιθογραφίας και η χρήση του υπολογιστή έφερε επανάσταση στην αφίσα η οποία μπορεί πλέον να είναι ένα έργο τέχνης. Η αφίσα είναι μια καλλιτεχνική έκφραση του γραφίστα που θα κάνει την ιδέα καθενός έργο τέχνης. Σημαντικές αφίσες με αναρχικό περιεχόμενο τυπώθηκαν στο τυπογραφείο του Λουκά Γιοβάνη που ήταν τυπογράφος, λινοτύπης και εκδότης. Το τυπογραφείο του ήταν ακριβώς στην πλατεία Εξαρχείων, στο υπόγειο της «μπλε πολυκατοικίας». Επίσης ο Γεράσιμος Γεωργιάδης στη Σπυρίδωνος Τρικούπη, στο υπόγειο ενός παλιού διωρόφου κτηρίου που σήμερα δεν υπάρχει πλέον, και οι Σπύρος Γοργογιάννης και Κώστας Φερέτος, το τυπογραφείο των οποίων λειτουργεί ακόμα επί της οδού Δερβενίων 30 και εξακολουθεί να τυπώνει αναρχικές αφίσες και άλλα έντυπα.

Μια τέχνη που απασχολεί την αναρχία σαν πολιτικό σχηματισμό είναι η ζωγραφική επάνω σε πανί (Πανό). Έχω δει πολλά όμορφα πανό με εκπληκτικές ζωγραφιές.

Ο κινηματογράφος έχει σημαντικό μερίδιο στις αναρχικές εκδηλώσεις, καθώς πλήθος ταινίες με αναρχικό σενάριο έχουν γυριστεί και παίζονται, προκαλώντας τροφή για διάφορες συζητήσεις, εκδηλώσεις, που διοργανώνουν οι αναρχικές συλλογικότητες.

Σχετικά με τον έντυπο λόγο στην Ελλάδα έχουν κυκλοφορήσει και κυκλοφορούν εκατοντάδες τίτλοι βιβλίων με αναρχικούς στοχαστές του διεθνούς αναρχικού και αυτόνομου κινήματος. Μπορείς να μελετήσεις τους κλασικούς Μπακούνιν, Κροπότκιν, Προυντόν, Μαλατέστα, Ρόκερ, Μπερνέρι. Τους σύγχρονους Μάρεϊ, Μπούκτσιν, Κόλιν Γουώρντ, Εντουάρτο Κολόμπο. Ακόμα Βόλιν, Μπέρκμαν, Γκόλτμαν. Μεταναρχικούς όπως: Ρίτσαρτ Ντε, Ντείβιτ Γκραίμπερ, Τόμας Ιμπάνιεθ και δεκάδες άλλους. Εφημερίδες δεκάδες. Κάθε ομάδα έχει την εφημερίδα της. Τέλος φυλλάδια και μπροσούρες.

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΑΝΑΡΧΙΑ

Το ποδόσφαιρο είναι ένα καθαρά εγγλέζικο άθλημα που παίχτηκε για πρώτη φορά το 1863. Ήταν μια σκέψη της αγγλικής αριστοκρατίας για να ψυχαγωγηθούν οι εργάτες και τα παιδιά τους, στον ελεύθερο χρόνο τους. Αρχικά το ποδόσφαιρο συμβόλιζε τον τρόπο ζωής της αγγλικής εργατιάς που πέρασε σε όλον τον κόσμο και μάλιστα ευχάριστα χωρίς βία, αλλά με καταμερισμό εργασίας, ομαδικό πνεύμα, ανταγωνισμό, ισότητα ευκαιριών, υποβιβασμό των όσων δεν ανταποκρίνονται στις νόρμες και τέλος αβεβαιότητα αφού ανά πάσα στιγμή τα άτομα που έχαναν την ικανότητα να προσφέρουν τα μέγιστα μπορούσαν να γίνουν αναπληρωματικοί. Με την εξάπλωση της βρετανικής αυτοκρατορίας, στην οποία ο ήλιος δεν έδυε ποτέ, το ποδόσφαιρο το έμαθαν όλες οι χώρες και όχι μόνο εκεί αλλά και στην Ευρώπη, αφού το αγκάλιασε όλη η φτωχολογιά του κόσμου. Με ένα τόπι πάνινο μπορούσες να παίξεις σε μια αλάνα και να εκτονωθείς. Η αγάπη που έδειξαν οι μάζες του λαού για τούτο το άθλημα υποχρέωσε όλες τις πολιτικές ιδεολογίες να ασχοληθούν μαζί του και να το χρησιμοποιήσουν ανάλογα, με το λαό και την κουλτούρα του.

Το δικτατορικό καθεστώς του Μουσολίνι και του Χίτλερ χρησιμοποίησαν γενικότερα τον αθλητισμό αφού ήταν κοντά στη λατρεία της δύναμης και της αρρενωπότητας που εξέθρεψαν. Το παγκόσμιο κύπελο που διοργανώθηκε στην Ιταλία το 1934 αποτέλεσε μια τεράστιων διαστάσεων προπαγάνδα υπέρ του φασισμού. Ο στρατηγός Βακαρό, που ήταν μέλος του φασιστικού κόμματος και διοικούσε την Ιταλική Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου, δήλωνε ότι «*βασικός σκοπός των εκδηλώσεων*

είναι να παρουσιάσουμε στην οικουμένη το φασιστικό ιδανικό του αθλητισμού». Ακόμα μία δικτατορία που χρησιμοποίησε το ποδόσφαιρο για να ξεχάσουν οι μάζες τα βάσανά τους και να χαμογελάσουν ήταν και η δικτατορία του Βιντέλα στην Αργεντινή το 1987.

Και στην Ελλάδα ο δικτάτορας Παπαδόπουλος αξιοποίησε την πορεία του Παναθηναϊκού στο Κύπελο πρωταθλητριών Ευρώπης. Στη Λατινική Αμερική εκτός από τις δικτατορίες το χρησιμοποίησε και η Αριστερά. Στο Μπουένος Άιρες Ιταλοί σοσιαλιστές ίδρυσαν την πασίγνωστη Μπόκα Τζούνιορ. Το ίδιο διάστημα εργάτες που δούλευαν στο σιδηρόδρομο της Αργεντινής ίδρυσαν τη Φεροκαρίλ Οέστε, ενώ Ισπανοί αναρχικοί μετανάστες στην Αργεντινή την Τσακαρίτα το 1910. Η δημοκρατία και ο καπιταλισμός το εμπορευματοποίησαν και το ενσωμάτωσαν στο σύστημα σαν μια σταθερή αξία, μέσα από την οποία συνυπάρχουν ο πλούτος και η φτώχεια, η διασκέδαση μαζί με τη βία. Μετά το 1980 το άθλημα έγινε μια τεράστια επιχείρηση αφού μπαίνει μέσα στα σπίτια από την τηλεόραση και αφήνει μέσα στο σκληρό δίσκο του μυαλού την παγκοσμιοποιημένη πολυεθνική κοινωνία που οικοδομείται, καθώς οι ομάδες είναι πλέον πολυεθνικές και παίζουν μαζί όλα τα χρώματα που συμβάλλουν αρνητικά στο ρατσισμό.

Στην Ελλάδα προκειμένου να αλλάξει το κλίμα της εκμετάλλευσης και της εμπορευματοποίησης και ιδιαιτέρα στη Θεσσαλονίκη, οι αναρχικοί και οι αντιεξουσιαστές έφτιαξαν μια ποδοσφαιρική ομάδα την Προοδευτική Τούμπας, η οποία με το όνομα *«Έκρηξη»* παίζει σήμερα στη Β΄ Ερασιτεχνική Κατηγορία της Θεσσαλονίκης και έχει αποκτήσει ήδη φανατικούς φίλους από όλους τους συλλόγους της πόλης: *«η ομάδα μας βασίζεται στην αυτοοργάνωση, στην αλληλεγγύη, στην συντροφικότητα και έτσι είναι ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ μας να σταθούμε δίπλα στα ίδια μας τα αδέρφια που αγωνιζόμαστε εντός και εκτός γηπέδου για ένα καλύτερο αύριο. Χώροι έκφρασης, πολιτικής τοποθέτησης και δράσης, κοινωνικές και πολιτιστικές εκ-*

δηλώσεις και πολλά ακόμη ήταν αυτά που λάμβαναν χώρο σε αυτά τα κτίρια και αυτό είναι αυτό που φοβίζει όσους μας αναγκάζουν να επιβιώνουμε και όχι να ζούμε».(Εφ. Εθνος 18-10-2015. Ετούτη η ομάδα που λαμπρύνει το ελληνικό ποδόσφαιρο κάνει τη διαφορά, καθώς οι οπαδοί της δεν βρίζουν ούτε φωνάζουν σεξιστικά συνθήματα, αλλά τα συνθήματά τους είναι καθαρά πολιτικά,και κοινωνικά. Ακόμα δεν κάνουν φασαρίες γιατί βλέπουν το άθλημα καθαρά σαν ένα παιχνίδι. Και οι φίλαθλοι, πιστοί στο σύνθημα «*χάσουμε, κερδίσουμε, εμείς θα το γλεντήσουμε*», διασκεδάζουν τον αγώνα. Μετά την Θεσσαλονίκη ήρθε και η σειρά της Αθήνας να ιδρύσει ποδοσφαιρική ομάδα αλλά αυτή παίζει ποδόσφαιρο σάλας είναι μια παραλλαγή του κλασικού ποδοσφαίρου που παίζεται 5 εναντίων 5 σε μικρότερο γήπεδο και κυρίως σε εσωτερικούς χώρους. Η ομάδα αυτή λέγεται «Αδέσποτος». Και ιδρύθηκε από μια παρέα ατόμων με κοινά ιδανικά και γνωρίστηκαν στο Antifa League Athens και αποφάσισαν να δημιουργήσουν μια ομάδα ποδοσφαίρου σάλας (futsal) με την ονομασία «Αδέσποτος». Η ομάδα με έντυπη ανακοίνωση δηλώνει: «*Το όνομά μας δηλώνει την εναντίωση σε οποιονδήποτε αφέντη-δεσπότη θέλει να εξουσιάζει κάθε έκφανση της καθημερινότητάς μας. Αδέσποτοι λοιπόν πορευόμαστε, όχι μόνο στο δρόμο, αλλά αυτή τη φορά και στο παρκέ χωρίς παράγοντες και χορηγούς, και η χρηματοδότηση της ομάδας γίνεται από τις τσέπες μας και τον κόσμο που επιθυμεί να μας στηρίξει. Οι αποφάσεις για τον Αδέσποτο λαμβάνονται συλλογικά και αντί-ιεραρχικά μέσα από συνελεύσεις της ομάδας...*». Και κλείνει την έντυπη ανακοίνωση με τα παρακάτω λόγια. «*...Γουστάρουμε τον αθλητισμό, και ειδικά την μπάλα, και θέλουμε να εφαρμόσουμε και σε αυτό τον χώρο τις αρχές της αυτοοργάνωσης, της ισότητας και της αλληλεγγύης*».

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΑΡΧΙΑ

Όλα άρχισαν με την πτώση των σοσιαλιστικών καθεστώτων στην Ανατολική Ευρώπη το 1989. Η Ελλάδα γοήτευσε εκατοντάδες χιλιάδες μεταναστών από όλο τον κόσμο γιατί ερχόμενοι εδώ πίστευαν ότι θα βρουν την αρχαία Ελλάδα όπως τη μάθανε μέσα από τα σχολεία τους. Σε τούτο το ζήτημα οι αναρχικοί και οι αντιεξουσιαστές από την αρχή τάχτηκαν με την πλευρά των μεταναστών για λόγους ιδεολογικής αρχής. Γιατί βλέπουν το ζήτημα καθαρά ταξικό και τους ενδιαφέρει η ταξική ενότητα των καταπιεσμένων ανεξαρτήτως καταγωγής. Αφού το κράτος συχνά-πυκνά πριμοδοτώντας τον ακροδεξιό λόγο υπονομεύει τις προοπτικές ενότητας των καταπιεσμένων (ντόπιων και μεταναστών).

Την πρωτοχρονιά του 1991 άνοιξαν τα σύνορα Αλβανίας και Ελλάδας. Χιλιάδες πρόσφυγες, ελληνικής και αλβανικής καταγωγής κατέφευγαν στο ελληνικό έδαφος ζητώντας βοήθεια. Οι Έλληνες της Αλβανίας είχαν να αντιμετωπίσουν τη μεγάλη πολιτική και οικονομική αστάθεια που χαρακτηρίζει από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 το αλβανικό κράτος. Η διαφορά του οικονομικού επιπέδου μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας τελικώς αποβαίνει ο καθοριστικός παράγοντας που οδηγεί στην απόφαση για μετανάστευση. Σ' αυτό συντέλεσε καθοριστικά η εξέγερση στον αλβανικό νότο το 1997 που οδήγησε στην κατάρρευση των θεσμών στο αλβανικό κράτος και στην αποδιάρθρωση του κοινωνικού ιστού. Τους ακολούθησαν μετανάστες από όλες τις Βαλκανικές χώρες και από τις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, στις οποία η Ελλάδα άσκουσε γοητεία και έδινε ψωμί.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 οι Αλβανοί είναι 438.036 (Τριανταφυλλίδου, 2010: 177). Η «παράνομη μετανάστευση» δεν είναι κάτι το τυχαίο, αλλά μια επιλογή των κέντρων αποφάσεων του καπιταλισμού, που σκοπό έχει το ξεζούμισμα και τη διαίρεση της εργατικής τάξης, ώστε να είναι περισσότερο υποτακτική και πειθήνια. Αλλά και τη μετατροπή των κρατών σε πολυεθνικά. Τους Αλβανούς ακολουθούνε μετανάστες από όλα τα μέρη του κόσμου χρησιμοποιώντας την Ελλάδα σαν μόνιμη εγκατάσταση ή σαν πέρασμα για να πάνε βορειότερα. Εξαρτάται πως έχουν ιεραρχήσει το όνειρό τους.

Ρουμάνοι. Οι πρώτοι μαζικά Ρουμάνοι μπήκαν την περίοδο 1990-2001 και νομιμοποιήθηκαν με τα Προεδρικά Διατάγματα 358/1997 & 359/1997. Τα άτομα που ήρθαν στην Ελλάδα μετά το 2002 δεν είναι πλέον μετανάστες αλλά τουρίστες, αφού η Ελλάδα έχει καταργήσει την θεώρηση εισόδου και μπορούν να παραμείνουν για διάστημα μέχρι 3 μηνών σαν τουρίστες. Μετά το 2007 η Ρουμανία έγινε πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γεγονός που συνεπάγεται την ελεύθερη κυκλοφορία των Ρουμάνων πολιτών στην Ελλάδα και γενικότερα στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 είναι 22.000 (Τριανταφυλλίδου, 2010: 85).

Βούλγαροι. Η γειτονική Βουλγαρία δελεάστηκε και αυτή από την Ελλάδα και οι Βούλγαροι έφτασαν εδώ σε τέσσερις διαδοχικές φάσεις. Άρχισε στις αρχές της δεκαετίας του 1990 και διακρίνονται σε δυο κατηγορίες: νόμιμους και παράτυπους. Νομιμοποιήθηκαν το 1997 με το προεδρικό διάταγμα 358/197 & 358/1997. Το δεύτερο μεγάλο κύμα αρχίζει το 1997-2000. Τη δεύτερη περίοδο σηματοδοτεί η μεγάλη οικονομική κρίση στη Βουλγαρία και οι περισσότεροι ήρθαν με τουριστική βίζα. Η Τρίτη περίοδος σηματοδοτείται από την υπογραφή της συμφωνίας Schengen με την οποία καταργήθηκε η θεώρηση εισόδου για περίοδο 3 μηνών. Η τέταρτη περίοδος τοποθετείται χρονικά σε δυο γεγονότα: στην ένταξη

της Βουλγαρίας το 2007 στην Ε.Ε. και το 2009 όταν η Ελλάδα ανοίγει την αγορά εργασίας για Βούλγαρους πολίτες. Ο σημαντικότερος λόγος που έρχονται οι Βούλγαροι εδώ είναι η εποχιακή εύρεση εργασίας, αφού οι χώρες συνορεύουν και είναι κατά κανόνα νέοι.

Το μεγαλύτερο ποσοστό εργασίας απορροφά ο κλάδος της οικιακής εργασίας και ο κατασκευαστικός κλάδος. Στη Βουλγαρία και την Ελλάδα οργανώθηκαν δίκτυα αποστολής και υποδοχής, η λεγόμενη «βιομηχανία της μετανάστευσης» που είναι εθνοτικές επιχειρήσεις, που προσφέρουν υπηρεσίες επί πληρωμή. Σε αυτή τη βιομηχανία εμπλέκονται ταξιδιωτικά πρακτορεία, γραφεία ευρέσεως εργασίας, μεταφραστές, μεσιτικά γραφεία κ.ά. Η βιομηχανία υπάρχει και στις άλλες μεταναστευτικές ομάδες και είναι καθαρά εκμεταλλευτική. Μετά το 2007, που η Βουλγαρία μπήκε στην ΕΕ, τα κίνητρα μετανάστευσης είναι διαφορετικά, με έμφαση στην επαγγελματική σταδιοδρομία και στην εκπαίδευση (Τριανταφυλλίδου, 2010: 296). Μεγάλη επίσης είναι και η πολωνική παρουσία στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 είναι 35.104 (Τριανταφυλλίδου 2010:84). Μαζί με τους Βούλγαρους έφτασαν και κάποιες εκατοντάδες από την FYROM με βουλγαρικά διαβατήρια για να δουλέψουνε εδώ.

Πολωνοί. Οι Πολωνοί έφτασαν στην Ελλάδα τη δεκαετία του 1980, ειδικά μετά την επιβολή του στρατιωτικού νόμου το Σεπτέμβριο του 1981. Ήρθαν εδώ και ζήτησαν πολιτικό άσυλο. Ήταν μια δικαιολογία για να ανοίξει η κατάλληλη πόρτα στην αγορά εργασίας. Οι μετανάστες αυτοί δεν ήρθαν από την Πολωνία αλλά από όλες τις χώρες της Ευρώπης, που βρίσκονταν εκείνη την εποχή σαν τουρίστες. Η δεύτερη μεγάλη φυγή προς την Ελλάδα αρχίζει με την πτώση του κομμουνιστικού καθεστώτος. Και η Τρίτη το 1990 λόγω της οικονομικής κρίσης στην Πολωνία. Από τα μέσα του 1995 οι Πολωνοί δεν χρειάζονται βίζα για να μπουν στην Ελλάδα.

Οι Πολωνοί εργαζόμενοι παρουσιάζουν σχετικά υψηλό επίπεδο εξειδίκευσης και εκπαίδευσης. Οι άντρες απασχολού-

νται σε οικοδομικές εργασίες και οι γυναίκες σε οικιακές. Οι Πολωνοί από την πρώτη μέρα που ήρθαν εδώ συγκεντρώθηκαν γύρω από την εκκλησία του Σωτήρα Χριστού που βρίσκεται στον οδό Μιχαήλ Βόδα στην Αθήνα, περιοχή που διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην ατομική προσπάθεια του καθενός να ριζώσει σε τούτο τον τόπο μόνιμα ή προσωρινά. Η διασύνδεση της Εκκλησίας με το πολωνικό κράτος οδήγησε στη δημιουργία σχολείου, παιδικού σταθμού και άλλων υπηρεσιών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 είναι 13000 (Τριανταφυλλίδου, 2010: 86).

Γεωργιανοί και Ουκρανοί. Δυο μεγάλες εθνότητες που έφτασαν στην Ελλάδα είναι οι Γεωργιανοί και οι Ουκρανοί. Είναι συγκεντρωμένοι στην Αττική, Κεντρική Μακεδονία, Πελοπόννησο και Κρήτη. Υπερτερούν οι γυναίκες έναντι των ανδρών. Ήρθαν στην Ελλάδα μετά την πτώση του Κομμουνισμού και συνέβαλαν σημαντικά στο εργατικό δυναμικό της χώρας. Οι Ουκρανοί, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 είναι 135000 (Τριανταφυλλίδου, 2010: 88).

Πακιστανοί. Η μετανάστευση των Πακιστανών μεταναστών ξεκίνησε στην Ελλάδα στις αρχές της δεκαετίας του 1970, όταν η στρατιωτική κυβέρνηση του Παπαδόπουλου έκανε ειδική συμφωνία με την κυβέρνηση του Πακιστάν. Εκείνη η συμφωνία προέβλεπε την εκχώρηση ελληνικής υπηκοότητας και οι απόγονοί τους είναι πλέον καθαροί Έλληνες. Συνεπώς οι Πακιστανοί που πέρασαν τα σύνορα παράτυπα μπορεί να χαρακτηριστούν δεύτερης Γενιάς. Εργάζονται κυρίως στη μεταποίηση, στον τομέα των υπηρεσιών, στο εμπόριο και σαν αγρότες διάσπαρτα σε όλη την Ελλάδα. Στην μεγάλη τους πλειοφηφία είναι Σουνίτες μουσουλμάνοι, ενώ υπάρχει και ένας μικρός αριθμός Σιιτών. Λειτουργούν περίπου 40 άτυπα τζαμιά στην περιοχή της Αττικής. Οι περισσότεροι μιλάνε τη γλώσσα Punjiabi και γνωρίζουν σχετικά και την Urdu που είναι η επίσημη γλώσσα της χώρας τους. Οι Αναρχικοί γνώρισαν τους Πακιστανούς στη Μανωλάδα, όταν πιθανόν τους εξώθησαν σε απεργία ή πήγαν να τους συμπαρασταθούν.

Ήταν στα μέσα του Απρίλη όταν οι εργάτες γης που μάζευαν τη φράουλα στη Μανωλάδα, μια περιοχή του Πύργου Ηλείας αρνήθηκαν να μπουν στα θερμοκήπια και θέλησαν να κάνουν ό,τι έμαθαν από τους ρωμιούς αγρότες. Αντί να μπουν στα θερμοκήπια απέκλεισαν την εθνική οδό κηρύσσοντας γενική απεργία με αίτημα την αύξηση του μεροκάματου. Αυτό εξόργισε τους παραγωγούς και επιστράτευσαν μια άλλη τάξη εργαζομένων τους Αλβανούς. Έτσι άρχισε να πέφτει ξύλο άγριο. Να πώς περιγράφει τη σύρραξη η αυτόνομη ομάδα Μηδέν και Άπειρο: *«Ενημερώναμε τον αλλοδαπούς εργάτες γης, όταν ξαφνικά 60-70 άτομα, στην πλειονότητά τους παραγωγοί φράουλας, μαζί με Αλβανούς συνεργάτες τους, μας επιτέθηκαν και άρχισαν να μας χτυπούνε. Μας πέταξαν κάτω και μας κλωτσούσαν και μας χτυπούσαν παντού. Είναι θαύμα που σήμερα ζούμε. Αποφύγαμε τα χειρότερα, γιατί μπήκαν στη μέση οι αλλοδαποί εργάτες και μας έσωσαν. Κι όλα αυτά μπροστά στα μάτια της αστυνομίας που δεν έκαναν το παραμικρό για να μας προστατεύσει»* (Συλλογική μελέτη, 2009: 77). Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 οι Πακιστανοί υπολογίζονται περίπου σε 50.000 (Τριανταφυλλίδου, 2010: 87).

Μπανγκλατέσιοι. (πρώην ανατολικό Πακιστάν). Είναι συγκεντρωμένοι στην Αθήνα και εργάζονται σε μικροκαταστήματα και εστιατόρια. Λειτουργούν στην περιοχή της Αττικής περίπου 30 άτυπα τζαμιά. Ο πρόεδρός τους Αμπούλ Μπασάρ ήταν μια εποχή υποψήφιος βουλευτής με τον ΣΥΡΙΖΑ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 υπολογίζονται σε 12000 (Τριανταφυλλίδου, 2010: 87).

Αφγανοί. Στην Ελλάδα βρίσκονται όλες οι ράτσες των αφγανών (Ταζίκοι, Παστούν, Αζέροι, Ουζμπέκοι κ.ά). Οι περισσότεροι είναι Σουνίτες αλλά υπάρχουν και κάμποσοι Σιίτες. Εμφανίστηκαν στην Ελλάδα μετά το 2003 και δικαιολογία με τις πολεμικές συγκρούσεις στις χώρες αυτές. Ή πραγματικότητα είναι η ελευθερία. Η Ελευθερία στον έρωτα, στη προσωπική ζωή και δευτερευόντως για τα οικονομικά. Γιαυτό και δεν θα φύγουν ποτέ. Οι λόγοι αυτοί είναι λίγο πολύ οι

ίδιοι και για τους άλλους μουσουλμάνους μετανάστες. Οι Αφγανοί είναι συνδεδεμένοι σφιχτά με το αναρχικό κίνημα καθώς ήταν οι πρωταγωνιστές στα επεισόδια του Αγίου Παντελεήμονα στην Αθήνα. Η ιστορία άρχισε όταν ο Δήμος Αθηναίων παραχώρησε σε μια ομάδα Αφγανών μια μεγάλη και παλιά πολυκατοικία στην περιοχή του Αγίου Παντελεήμονα. Εκεί μαζεύτηκαν πάνω από 500 άτομα. Και όπως οι Ασιάτες έχουν την συνήθεια τα απογεύματα να βγαίνουν στις πλατείες και να λιάζονται γέμιζε η πλατεία με ρακένδυτους Αφγανούς. Η όλη αυτή διαδικασία ενόχλησε τους καταστηματάρχες της περιοχής που είδαν τον τζίρο τους να μειώνεται. Αρχικά μάζεψαν υπογραφές για να τους διώξουν και δεν τα κατάφεραν. Μετά δημιούργησαν ένα σύλλογο και έκαναν μια υποτυπώδη διαδήλωση, η οποία εξελίχθηκε σε αντιπαράθεση με τους Αφγανούς στο πλευρό των οποίων προσέτρεξε η συλλογικότητα που ήταν εκεί κοντά, η Βίλα Αμαλίας. Μετά την εμφάνιση των αναρχικών η αντίπαλη μεριά κάλεσε τη *Χρυσή Αυγή*, μια άγνωστη μέχρι τότε ακροδεξιά ομάδα. Και άρχισε ένα πανηγύρι που τράβηξε περίπου πάνω από δύο χρόνια, με πορείες, ξυλοδαρμούς, μαχαιρώματα και αλλά τέτοια εμφυλιοπολεμικά. Τελικά ο δήμος αναγκάστηκε να αδειάσει την πολυκατοικία, η οποία παραμένει πλέον ακατοίκητη. Σε όλη αυτή την διαμάχη σύμβολο έγινε μια παιδική χαρά την οποία τελικά ο δήμος την έκανε πάρκο, κτίζοντας μια άλλη, από την πίσω πλευρά της πλατείας. Το διά ταύτα από όλη ετούτη την ιστορία είναι:

1) γιγαντώθηκε η *Χρυσή Αυγή* και από οργάνωση έγινε πολιτικό κόμμα με υπολογίσιμη δύναμη στη Βουλή των Ελλήνων

2) Εγκατέλειψαν οι Έλληνες την περιοχή και κυριαρχούν πλέον οι Αλβανοί και οι Άραβες.

Κινέζοι. Είναι εγκατεστημένοι στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη και απλωμένοι σε όλη την ελληνική επαρχία και εργάζονται σαν έμποροι. Μιλάνε την καθιερωμένη μανδαρίνικη εκδοχή της κινέζικης γλώσσας. Οι κινέζικη κομμουνιστική πλουτο-

κρατία αγόρασε το λιμάνι του Πειραιά και οι μεσαίοι πήραν σημαντικό μερίδιο του εμπορίου σχεδόν σε όλες τις πόλεις και τα χωριά. Και οι φτωχοί γυρνάνε με ένα νταβά κρεμασμένο στο λαιμό πουλώντας διάφορα παιχνίδια.

Ρώσοι. Έφτασαν εδώ με την πτώση του Σοσιαλιστικού μοντέλου και δραστηριοποιούνται σε εργατικές δουλειές.

Καζακστάν. Ήρθαν αρκετές φυλές Ουζμπέκοι-Τάταροι-Καζάχοι. Ασχολούνται με εργατικές δουλειές.

Σλοβένιοι. Είναι κάμποσες χιλιάδες και δουλεύουν σε εργατικές δουλειές.

Φιλιππινέζοι. Έφθασαν στην Ελλάδα στο τέλος της δεκαετίας του 1970 και ήταν γυναίκες που ασχολήθηκαν σαν υπηρετικό προσωπικό σε ξενοδοχεία. Τις έφεραν εδώ οι Έλληνες εφοπλιστές. Η καταγωγή τους είναι από τα νησιά Visayas και Mindanao, μιλάνε αγγλικά αλλά γνωρίζουν και την τοπική διάλεκτο Tagalo ή Tagalog. Είναι χριστιανοί καθολικοί. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 είναι 20000 (Τριανταφυλλίδου, 2010: 87).

Βιετναμέζοι. Οι πρώτοι έφτασαν εδώ από το Νότιο Βιετνάμ μετά το 1975, πιθανόν λόγω της εγκαθίδρυσης της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς.

Ινδοί. Βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής (Μαραθώνα, Μέγαρα), στην Αθήνα στους δήμους Ρέντη και Ταύρου και στη Βοιωτία (Θήβα Οινόφυτα).

Στον Πειραιά επίσης πολλοί Ινδοί ασχολούνται με ιχθυοκαλλιέργειες, αγροκτήματα και εστιατόρια. Οι περισσότεροι Ινδοί της Ελλάδας είναι Sikh και μιλάνε τις γλώσσες Hindi και Punjabi. Υπάρχει και μια ομάδα που κατάγονται από τη δυτική Βεγγάλη και συνεννοούνται χωρίς πρόβλημα με τους μετανάστες από το Μπαγκλαντές (ανατολική Βεγγάλη). Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 ανέρχονται σε 15000 (Τριανταφυλλίδου, 2010: 87). 845 εθνότητες και φυλετικές ομάδες απαρτίζουν την Ινδία και τέσσερα στρώματα: Βραχμάνους, Ξαστρίες, Βαϊσιους και Σούδρους.

Ιρανοί. Μένουν στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη και λό-

γω του υψηλού μορφωτικού επιπέδου εργάζονται στην παροχή υπηρεσιών. Είναι περίπου 3-5 χιλιάδες άτομα. Είναι μουσουλμάνοι, Χριστιανοί, ενώ υπάρχουν και πιστοί του Ζωροαστρισμού.

Ιρακινοί. Εργάζονται σε εργατικές δουλειές.

Σύριοι: Εργάζονται σε εργατικές δουλειές. Μεγάλα όμως κύματα που έρχονται σαν πολιτικοί πρόσφυγες λόγω του πολέμου θέλουν να πάνε στη Γερμανία, αρνούμενοι να κάτσουν στην πατρίδα τους και να πολεμήσουν. Μόνο το 2.014 έως 2.015 πέρασαν τα σύνορα της Ελλάδας πάνω από 1.000.000 άνθρωποι. Από το σταθμό Λάρισας με τρένα ανέβηκαν προς τη Θεσσαλονίκη και από εκεί πέρασαν στα Σκόπια. Οι Σκοπιανοί έκλεισαν τα σύνορα πολλοί κατάφεραν να σπάσουν τον κλοιό και συγκρούστηκαν με το Σκοπιανό στρατό. Σημειώνουμε ότι, αν και δεν κινήθηκαν προς τη Βουλγαρία η χώρα έκλεισε τα σύνορα («Εστία», Σάββατο 22-23 Αυγούστου, σ. 4). Και αργότερα σχεδόν όλα τα κράτη της Ευρώπης. Το μεγάλο τους πρόβλημα είναι το Ισλαμικό Κράτος (الدولة الإسلامية, αντ-νταουλάτ αλ-ισλαμίγια), αρχικά γνωστό ως Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ και του Λεβάντε (ο όρος «*Λεβάντε*» αναφέρεται επίσης ως «*Ανατολής*», «*Συρίας*» ή «*Αλ-Σαμ*») είναι ένα στρατιωτικό κράτος που δημιουργήθηκε σε μια έκταση που περιέχει περιοχές της Συρίας και του Ιράκ. Τον Ιούνιο του 2014 ανακήρυξε την ίδρυση χαλιφάτου, με επικεφαλής τον Αμπού Μπακρ αλ Μπαγκντάντι που από την ανακήρυξή του και μετά ονομάζεται «χαλίφης Ιμπραήμ». Βρίσκεται σε συνεχόμενο πόλεμο γιατί θέλει να επεκταθεί και σε περιοχές του Λιβάνου. Η σύνθεση των μελών της προέρχεται από πολλές παραστρατιωτικές οργανώσεις, όπως την Αλ Κάιντα του Ιράκ, το Συμβούλιο της Σούρα των Μουτζαχεντίν και άλλες. Αυτά τα μέλη πρεσβεύουν στην πλειοψηφία τους το Χαριτζιτικό Ισλάμ. Η ιδεολογία του Ισλαμικού Κράτους έλκεται από ένα κλάδο του σύγχρονου Ισλάμ που έχει ως στόχο την επιστροφή στις πρώτες ημέρες του Ισλάμ, απορρίπτοντας τις μεταρρυθμίσεις που έγιναν αργότερα στη θρη-

σκεία, οι οποίες πιστεύει ότι διαφθείρουν το αρχικό πνεύμα του. Ακόμα, περιφρονεί τα προηγούμενα χαλιφάτα και την Οθωμανική Αυτοκρατορία ως παρεκκλίνοντες από αυτό που αποκαλεί καθαρό Ισλάμ και ως εκ τούτου, προσπαθεί να δημιουργήσει δική του ιδεολογία ηθική και κυβερνητικό τρόπο. Από όπου περνάει γκρεμίζει τα πάντα σβήνοντας κάθε ίχνος της ιστορίας. Καταστρέφει αρχαία αγάλματα, ανατινάζει αρχαιολογικούς χώρους, σφάζει κάθε δυτικό που θα συναντήσει στο διάβα του. Τελικά το μεγάλο πρόβλημα με τους μετανάστες από τη Συρία λύθηκε αφού το Ελληνικό Κράτος τους έδωσε σπίτια να στεγαστούν.

Ινδονήσιοι. Είναι κυρίως γυναίκες έμποροι και ασχολούνται με εισαγωγές επίπλων, ή σαν οικιακοί βοηθοί.

Ταϊλανδοί. Είναι γυναίκες που τις παντρεύτηκαν ναυτικοί.

Σρι- Λάνκα. Είναι οι περισσότεροι Tamil με καταγωγή από βόρειες και ανατολικές επαρχίες του νησιού.

Παλαιστίνιοι. Έχουν σημαντική παρουσία στην Ελλάδα. Οι Παλαιστίνιοι συνδέονται με μια υπόθεση που έγινε το 1991 στις 19 Απριλίου, όταν μια ωρολογιακή βόμβα εξεράγη στην είσοδο της πολυκατοικίας επί της οδού Βότση 14 με αποτέλεσμα να στείλει στο θάνατο 7 πολίτες που εργάζονταν σε μια εταιρία ταχυμεταφορών, που είχε τα γραφεία της στο ισόγειο της πολυκατοικίας. Τη βόμβα κρατούσε στα χέρια του ο Παλαιστίνιος Αχμέτ Αλ Χασικέκ που πήγε στον τάφο παίρνοντας και το μυστικό μαζί του. Γιατί ο μηχανισμός δεν προορίζονταν για την ταχυμεταφορική εταιρία, αλλά για το αγγλικό υποπροξενείο της Πάτρας, στο οποίο δεν έφτασε ποτέ για άγνωστους λόγους. Σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση «*ο εκρηκτικός μηχανισμός κατασκευάστηκε από τον Αλ Χασέκ Αχμέντ, ο οποίος βοηθήθηκε σ'αυτό από τους Αλ Μπακαιράτ και Αλ Νουμπάνι Άσαντ, στο δωμάτιο 18 της φοιτητικής εστίας Πατρών*». Εκτός από το θάνατο των 7 ατόμων είχε πολλούς τραυματίες και υλικές ζημιές. Ο παλαιστινιακός λαός είναι ο κατεξοχήν λαός που βοηθήθηκε από το αναρχικό κίνημα

με εκατοντάδες δράσεις, όπως: πορείες, διαδηλώσεις, συζητήσεις, αφίσες. Γενικά έδειξαν και δείχνουν αλληλεγγύη στους εξεγερμένους Παλαιστινίους.

Τούρκοι. Κάθισαν σε τούτο τον τόπο 400 ολόκληρα χρόνια. Έδωσαν και πήραν πολλά. Ξεκίνησαν το 1233 από την Ασία ως Σελτζούκοι και τελικά κυρίεψαν Ασία, Βόρεια Αφρική και ένα μεγάλο μέρος της Ευρώπης. Έφτασαν στον κολοφώνα της δόξας τους επί Σουλεϊμάν του Μεγαλοπρεπούς το 1494-1556. Έκτοτε έχασαν μέρος των κτίσεών τους και περιορίστηκαν στα σημερινά τους σύνορα. Το 1923 η Τουρκία ανακηρύχτηκε Δημοκρατία υπό τον Μουσταφά Κεμάλ από τη Θεσσαλονίκη. Σήμερα έρχονται εδώ μετανάστες να φάνε ένα κομμάτι ψωμί.

Κούδροι. Είναι λαός της Τουρκίας και κατά κανόνα ζητάνε πολιτικό άσυλο. Σημαντικότερος μετανάστης από ετούτη την ταλαιπωρημένη φυλή υπήρξε ο αρχηγός τους Αμπντουλάχ Οτζαλάν ή Οτσαλάν και σπάνια Ότζαλαν ([œdzalan]), λεγόμενος από τους οπαδούς του «Άπο», που η Ελλάδα τον παρέδωσε στους Τούρκους.

Αφρικανοί. Στην Ελλάδα, μετά τη μεταπολίτευση, δραστηριοποιούνται μετανάστες από όλα τα Αραβικά και από όλα τα κράτη της Αφρικής. Σημαντικότερη παρουσία έχουν οι Αιθίοπες, το λίκνο ενός αρχαίου πολιτισμού που υιοθέτησε την Ορθοδοξία από τον 4ο αιώνα. Ακτή του Ελεφαντοστού με τις 60 εθνότητες, με σημαντικότερες τους Μπαουλέ και Αγκρί. Νιγηρία με τις εθνότητες Τουαρέγκ-Φουλανί-Χάουτα-Τζέρμα-Σαγκάι), Γκάμπια Σεραχούλι-Μαντίγκα-Ουόλοφ.Γκάνα με τις εθνότητες (Ασάντι-Φάντι-Μόλε-Νταγκμπάνι-Γκα-Αντάγκμπε). Κένυα με τις εθνότητες Καλεντζίν-Λουό-Λουχία-Κικούγιου. Ακόμα υπάρχουν μαύροι από Ερυθραία, Γουινέα, Κογκό, Λιμπέρια, Σενεγάλη, Σιέρα Λεόνε, Σουδάν, Τανζανία, Μαγαδασκάρη. Τις παραπάνω χώρες τις αναφέρω γιατί έχουν νόμιμα σωματεία. Πιθανόν να υπάρχουν και άλλες μικρότερες κοινότητες, όπως Κογκό, Μπουρούντι (Χούτου-Τούτσι-Τούα).

Σήμερα ζουν στην Ελλάδα και αισθάνονται Έλληνες άνθρωποι από κάθε γωνιά της μαύρης Ηπείρου. Οι μαύροι Αφρικανοί συχνά έπεσαν θύματα του ρατσισμού και στους οποίους συμπαραστάθηκε το αναρχικό κίνημα. Σημαντικότερη ρατσιστική ενέργεια ήταν η υπόθεση του Παντελή Καζάκου που ήταν υπάλληλος της ΕΡΤ. Νεαρός τότε 23 ετών. Το γεγονός αυτό συνέβη το 1999, Τρίτη 19 Οκτωβρίου. Ο ίδιος στην απολογία του απέδωσε την πράξη του στο ότι ήταν χρήστης ναρκωτικών ουσιών και πως η πράξη του ήταν αποτέλεσμα μιας συμπλοκής που είχε μια μέρα πριν με δύο Αλβανούς. Στο δικαστήριο αποδέχτηκε τις κατηγορίες. Μερικά αποσπάσματα από την απολογία του δίνονται παρακάτω: «*Χθες, περί ώρα 17:00, έφυγα από το σπίτι μου και κατέβηκα στην Αθήνα, έχοντας μαζί μου το πιστόλι και με σκοπό, αν βρω κανέναν αλλοδαπό, να τον καθαρίσω. Ενώ έκανα βόλτες γύρω στις 21:00 η ώρα, σε έναν δρόμο πίσω από την πλατεία Κουμουνδούρου είδα έναν μαύρο να περπατάει. Τον πλησίασα από κοντά και τον πυροβόλησα δύο φορές σκοπεύοντας το κεφάλι του. Αυτός έπεσε κάτω και εγώ έφυγα. Ύστερα από λίγο, περπατώντας προς το παλιό Δημαρχείο, συνάντησα έναν άλλον μαύρο που περπατούσε στο δρόμο. Τον πλησίασα και από κοντινή απόσταση τον πυροβόλησα μια φορά στο κεφάλι. Μετά έφυγα και πήγα στα Εξάρχεια. Στην οδό Καλλιδρομίου συνάντησα δύο μαύρους τους πλησίασα από πίσω και τους πυροβόλησα τον έναν τρεις φορές ο οποίος σωριάστηκε κάτω, ενώ ο άλλος άρχισε να τρέχει και να φωνάζει*». Συνολικά εκείνο το βράδυ σκότωσε ένα άτομο και τραυμάτισε 7. Νεκρός είναι ο Κούρδος Χοσεβί, και τραυματίες οι: Γκεόργκι Ουντεσιάνι Γεωργιανός, Τόμμυ Κόρφι από την Γκάνα, Ντάντον Μωχάμετ από το Μπαγκλαντές, Αμπτού Τίμοθι από τη Νιγηρία, Νασάρ Εκμαντί από το Πακιστάν, Χαντέλ Σερίφ Κούρδος, Γιουσέφ Ραούλ Κούρδος, Σαάντ Ελ Κάντυ από την Αίγυπτο.

Αφρικανοί μετανάστες είναι και οι Άραβες, κυρίως οι Αιγύπτιοι. Και τούτη η χώρα έχει πολλές ράτσες που χωρίζονται φυλετικά. Όλες όμως πλέον σήμερα είναι μπολιασμένες με

αραβικό αίμα, αλλά κάμποσες ράτσες που έχουν μπολιαστεί λιγότερο διατηρούν τα χαρακτηριστικά τους όπως οι Νούβιοι, οι Χαμίτες Μπεϊτζά. Πλήθος λοιπόν λαού από τις Αιγυπτιακές φυλές κατέκλυσαν την Ελλάδα να βρουν φαΐ και χρήμα. Οι πρώτοι Αιγύπτιοι έφτασαν στην Ελλάδα το 1950 και ήταν Ισλαμιστές για να αποφύγουν τις διώξεις του Νάσερ. Το επόμενο κύμα ήρθε μετά το 1970. Σήμερα υπολογίζονται στις 40 χιλιάδες και ζούν σε όλη σχεδόν την Ελλάδα. Στη μεγάλη πλειοψηφία είναι μουσουλμάνοι, υπάρχουν όμως και Χριστιανοί κόπτες. Άλλες αραβικές ράτσες που ζούνε στην Ελλάδα και έχουν νόμιμα σωματεία είναι: Λιβυή, Μαρόκο. Κοντά σε αυτούς και Αλγερινοί Βέρβεροι, ελάχιστοι από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Κιρκάσιοι και Άραβες από την Ιορδανία, ελάχιστοι από το Κατάρ και κάμποσες εκατοντάδες Σομαλοί και Σουδανοί μαύροι και Άραβες.

Αμερικάνοι Μετανάστες: Από την αμερικάνικη ήπειρο Βόρεια, Νότια, και Κεντρική δεν είναι μεγάλο το ποσοστό. Με δυσκολία φτάνει τις 50.000 ατόμων Ευρωπαίων και Ινδιάνων, με σημαντικότερους τον Πανάμα και την Κούβα. Κλείνοντας και αυτό το κεφάλαιο και κάνοντας ένα απολογισμό σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η απογραφή του 2011 έβγαλε τους παρακάτω αριθμούς: στην Ελλάδα ζουν 10.815.197 άτομα, από τα οποία 5.302.703 είναι άντρες και 5.512.494 είναι γυναίκες. Μέσα σε αυτόν το αριθμό είναι και μετανάστες που ελληνοποιήθηκαν και πήραν ελληνικό αίμα, δηλαδή ιθαγένεια με το νόμο 3838/24 Μαρτίου 2010. Οι ξένοι είναι 911.929[67] οι νόμιμοι και οι μετανάστες χωρίς χαρτιά άγνωστος αριθμός. Τελικά και από αυτούς πήραν ιθαγένεια όσοι είχαν τα νόμιμα προσόντα που ορίζει ο νόμος 4332, 9 Ιουλίου 2015. Και η Ελλάδα πλέον είναι πολυεθνική έχοντας στην αγκαλιά της τους Μεταρωμιούς σε όλα τα χρώματα[68]. Και κλείνοντας αυτό το κεφάλαιο αναρωτιέμαι: ο ελληνικός

67. Σημ. Οι αριθμοί είναι αυτοί που δίνει το ελληνικό κράτος.

68. Σημ. Η Ελλάδα επιλέχτηκε να γίνει πολυεθνική γιατί ήταν η χώρα δεν γεννάει παιδιά.

λαός είναι ρατσιστής; Υπάρχει σε λιγότερο ποσοστό από τις άλλες Βαλκανικές χώρες όπως έδειξαν οι μετακινήσεις των προσφύγων από τη Συρία το 2015. Το βέβαιο είναι ότι κάθε ρατσιστική τάση τιθασεύεται από το φόβο του νόμου. Όμως αυτό που υπάρχει στην Ελλάδα είναι ο κοινωνικός ρατσισμός. Οι Ρωμιοί είναι από τους μεγαλύτερους κοινωνικούς ρατσιστές σε ολόκληρο τον πλανήτη.

Οι μετανάστες όλων των χρωμάτων που πέρασαν στην Ελλάδα έχουν βοηθηθεί από τις αναρχικές ομάδες τα μάλα, γιατί οι αναρχικοί πιστεύουν σε ένα κόσμο χωρίς σύνορα, χαρτιά, κράτη, πατρίδες, εκμετάλλευση. [69]

Πέρα από τους φτωχούς μετανάστες στην ρημαγμένη Ελλάδα των μνημονίων ήρθαν και πλούσιοι μετανάστες οι οποίοι με γυμνό μάτι δεν φαίνονται γιατί κυκλοφορούν θωρακισμένοι σε αυτοκίνητα ή μένουν στα βόρεια προάστια. Ετούτοι είναι πλέον τα αφεντικά της χώρας οι πλούσιοι Έλληνες όσοι δεν πήραν τις επιχειρήσεις τους να τις πάνε Σκόπια, Βουλγαρία, και Αλβανία τις πούλησαν σε ξένους και μείνανε μόνο οι φίρμες και τα λογότυπα. Η Εθνική κυριαρχία της χώρας είναι ένα παραμύθι τα πάντα είναι πουλημένα. Σε Γερμανούς που αγόρασαν 14 αεροδρόμια, το λιμάνι της Θεσσαλονίκης, ΟΤΕ και ΔΕΗ. Σε Κινέζους που πήραν το λιμάνι του Πειραιά. Σε Γάλλους πουλήθηκαν τα νερά, σε Ιταλούς ο ΟΣΕ και σε Ισραηλινούς κομμάτια σε Κρήτη και Θεσσαλονίκη. Οι Αμερικάνοι ανανέωσαν την σύμβαση για την στρατιωτική βάση της Σούδας

Τέλος μια πανσπερμία από όλον τον κόσμο έχει αγοράσει σπίτια και περιουσίες. Η χώρα όπως την γνώρισα από το 1946 που γεννήθηκα μέχρι που γράφω αυτές τις γραμμές δε υπάρχει.

---

69. Σημ. Τούτη η εισαγωγή αλλοδαπών ήταν μια επιλογή της άρχουσας τάξης για να λύσει το δημογραφικό πρόβλημα που ταλανίζει τη χώρα.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ

Οι πρώτες εκλογές στην Ελλάδα ήταν αποτέλεσμα λαϊκής επανάστασης κατά την οποία ο λαός περικύκλωσε τα ανάκτορα του βασιλιά Όθωνα το 1843 με αίτημα την παραχώρηση συντάγματος. Ο βασιλιάς με βαριά καρδιά και κατόπιν μεγάλων πιέσεων αναγκάστηκε να διορίσει μεταβατική κυβέρνηση με την εντολή να προκηρύξει εκλογές και να συντάξει σύνταγμα. Οι πρώτες αυτές εκλογές διήρκεσαν έξι μήνες, μέσα σε κλίμα φανατισμού, βίας και νοθείας. Διενεργήθηκαν από την κυβέρνηση του Μαυροκορδάτου, ενώ έγιναν με πλειοψηφικό σύστημα της στενής περιφέρειας.

Εκλογικό σύστημα είναι ο τρόπος κατανομής των βουλευτικών εδρών και εκλογής των υποψηφίων στις εκλογές και η οποία ορίζεται με ειδικό νόμο ή κανονισμό. Στην Ελλάδα μέχρι το 2015 έχουν εφαρμοστεί 14 διαφορετικά εκλογικά συστήματα. Τα εκλογικά συστήματα τα καθορίζει η εκάστοτε κυβέρνηση ανάλογα με το συμφέρον της. Στην Ελλάδα τα παλιά χρόνια οι εκλογές ήταν ανδροκρατούμενες. Τις γυναίκες τις είχανε βγάλει έξω από το παιχνίδι γιατί έπρεπε να είναι στην κουζίνα και να φροντίζουν τα παιδιά τους αφού εκείνη την εποχή οι οικογένειες ήταν πολυμελείς. Πρώτη φορά που χρησιμοποιήθηκαν ψηφοδέλτια ήταν στις 17 Νοεμβρίου του 1926 μια ιδέα του Ελευθερίου Βενιζέλου, ο οποίος γύριζε μετά από μια μεγάλη περίοδο εξορίας στο εξωτερικό. Μέχρι τότε ο λαός ψήφιζε με σφαιρίδια λόγω του μεγάλου αναλφαβητισμού.

Ακολουθεί η δικτατορία του Μεταξά, η κατοχή και η Αντί-

σταση. Οι πρώτες εκλογές μετά την κατοχή οδηγούν στον Εμφύλιο Πόλεμο, ο οποίος δεν είχε λόγο να γίνει αφού ο κόσμος είχε μοιραστεί στα δύο μεταξύ Ρωσίας και Αμερικής και εκ των προτέρων ήταν χαμένος από χέρι μιας και η Ρωσία είχε προειδοποιήσει το Κ.Κ.Ε. Ακολουθεί η Συμφωνία της Βάρκιζας, όπου οι ηττημένοι παραδώσανε τα όπλα. Οι εκλογές που θα ακολουθήσουν είναι ένα στημένο παιχνίδι γιατί οι μεγάλες μάζες του λαού ψηφίζουνε με φόβο.

Αυτή την περίοδο αποκτούν εκλογικό δικαίωμα και οι γυναίκες. Η πρώτη συμμετοχή τους είναι στις εκλογές της 19ης Φεβρουαρίου του 1956. Το Δικαίωμα δόθηκε από το 1952 αλλά δεν συμμετείχαν μαζικά. Παρόλα αυτά το 1953 εκλέγεται η πρώτη γυναίκα βουλευτής, η Ελένη Σκούρα με το κόμμα «Ελληνικός Συναγερμός». Το 1958 η Αριστερά με το κόμμα της ΕΔΑ αναδεικνύεται αξιωματική αντιπολίτευση. Με αρχηγό τον Ιωάννη Πασσαλίδη, το αστικό σύστημα φαίνεται να φοβάται γιατί δεν γνωρίζει ακόμα ότι η Αριστερά είναι και αυτή συστημική, όπως αποδείχτηκε επί πρωθυπουργού Τσίπρα. Έτσι τα πνεύματα είναι οξυμμένα και στις εκλογές που ακολουθούν στις 29 Οκτωβρίου 1961 χαρακτηρίζονται ως «εκλογές βίας και νοθείας» λέγανε τότε πως ψήφισαν και τα δέντρα. Νικητής βγήκε ο Κωνσταντίνος Καραμανλής. Ακολουθούν ο Γεώργιος Παπανδρέου, μεγάλος παραμυθατζής, αλλά και «πατέρας της Δημοκρατίας» και ο Κανελλόπουλος, που τον έπιασε ο δικτάτορας Παπαδόπουλος στον ύπνο.

Σειρά παίρνει η στρατιωτική κυβέρνηση και μπαίνει η χώρα στο γύψο για εφτά χρόνια. Μετά τη δικτατορία έχουμε για πρώτη φορά εκλογές που δεν τις χαρακτηρίζει μεγάλος φανατισμός και αιματηρά επεισόδια. Για πρώτη φορά έχουμε κοινοβουλευτική δημοκρατία χωρίς αποκλεισμούς πολιτικών σχηματισμών με πρωτόγνωρη ελευθερία αλλά και πολύ παραμύθι. Ωστόσο άλλα λένε οι πολιτικοί προεκλογικά προκειμένου να πάρουν την καρέκλα της εξουσίας και άλλα κάνουν μετά τις εκλογές.

Οι αναρχικοί αφού απορρίπτουν κάθε εξουσία είναι και

κατά των εκλογών. Στη θέση τους προκρίνουν τους κοινωνικούς και ταξικούς αγώνες, οι οποίες θεωρούν ότι δίνουν συγχωροχάρτι για το παρελθόν των πολιτικών και μια λευκή επιταγή στη νέα κυβέρνηση να διαχειριστεί το μέλλον τους. Μια μεγάλη προσωπικότητα της αναρχίας, η Emma Golgman είπε μια κουβέντα που έμεινε στην ιστορία: *Αν οι εκλογές μπορούσαν να αλλάξουν τον κόσμο, θα ήταν παράνομες.* Διότι η κοινοβουλευτική δημοκρατία είναι ένα επικοινωνιακό παιχνίδι των οικονομικών και πολιτικών ελίτ.

Μεγάλοι αναρχικοί στοχαστές τάχτηκαν κατά της εκλογικής διαδικασίας. Στο πρακτικό όμως πεδίο αρκετοί αναρχικοί πήραν θέσεις σε κοινοβούλια με πρώτο τον πατέρα της αναρχίας Pierre Josef Proudhon. Αυτός θα θητεύσει στο κοινοβούλιο σαν αντιπρόσωπος του διαμερίσματος του Σηκουάνα. Στα χρόνια της επανάστασης στην Ισπανία, χάριν της αντιφασιστικής ενότητας η Εθνική Συνομοσπονδία Εργασίας (CNT), υπό τον Οράθιο Πριέτο αποφάσισε να μετέχει στην κυβέρνηση. Θα ορκιστούν τελικά στην κυβέρνηση του σοσιαλιστή πρωθυπουργού οι: Λάργο Καμπαγιέρο, Χουάν Λόπεθ σαν υπουργός Εμπορίου, Ζουάν Πιέρο σαν υπουργός Βιομηχανίας, Χουάν Γκάρθια σαν υπουργός Δικαιοσύνης και Φεδερίκα Μοσέντι σαν υπουργός Υγείας.

Στην πορεία θα δεχθούν πολλές επικρίσεις από αναρχικές προσωπικότητες, όπως οι Έμα Γκόλτμαν, Καμίλο Μπερνέρι, Σεμπαστιάν Φόρ, Βόλιν, Αντρέ Προυντομό κ.ά, χωρίς φυσικά να τους αποδώσουν ταπεινά κίνητρα. Οι αναρχικοί υπουργοί θα εγκαταλείψουν την κυβέρνηση Καμπαγιέρο το Μάη του 1937. Στην Ελλάδα της μεταπολίτευσης, όπου το κοινοβούλιο υποβαθμίστηκε σε σκουπιδοτενεκέ με την είσοδο τραγουδιστών, δημοσιογράφων, ηθοποιών, επαγγελματιών πολιτικών, τηλεπαρουσιαστών, πανελιστριών, γραφικών τύπων κ.ά. Αυτοί βλέπουν τη βουλευτική έδρα σαν μια επικερδή δουλειά και μάλιστα πολύ καλά αμειβόμενη. Μέσα σε τούτο το υποβαθμισμένο κοινοβούλιο βρέθηκε και ένας που δήλωσε αναρχικός, ο Βασίλης Διαμαντόπουλος βουλευτής Καστοριάς. Τώ-

ρα πώς γίνεται βουλευτές να προσδιορίζονται στον αναρχικό χώρο είναι και αυτό ένα από τα ελληνικά παράδοξα. Την περίοδο των εκλογών οι αναρχικές ομάδες στην Ελλάδα θυμούνται τα λόγια του Μπουεναβεντούρα Ντουρρούτι: *Όποιος ψηφίσει και δεν προετοιμάσει την κοινωνική επανάσταση είναι για εμάς βλαβερός, αλλά το ίδιο βλαβερός είναι και όποιος απέχει από τις εκλογές και δεν προετοιμάσει την κοινωνική επανάσταση*». Γι' αυτό απέχουν από την εκλογική διαδικασία και λειτουργούν με αντιπροπαγάνδα κυρίως με αφισοπόλεμο και μικροφωνικές αμφισβητώντας πέρα από την εκλογική διαδικασία και τις διάφορες «δεσμεύσεις» που αναλαμβάνουν οι εξουσιαστές προεκλογικά. Οι αναρχικοί εκτός από την ψηφοφορία αρνούνται κάθε εκλογική διαδικασία, κάθε τύπου και για κάθε σκοπό. Άμεσο - δημοκρατική ή μη, αυτοοργανωμένη ή όχι. Δηλαδή αρνούνται τις αυτοδιοικητικές εκλογές και θεωρούν κάθε εξουσία σαν μια μεγάλη ρυπογόνο εστία. Επίσης απορρίπτουν όλα τα μοντέλα της «διαχείρισης» της εξουσίας. Το Εθνικό-πατριωτικό και Κεϋνσιανικό του Κωνσταντίνου Καραμανλή, το συναισθηματικό του Αντρέα Παπανδρέου, που σαν δεινός ρήτορας και γνώστης των μυστικών της γιαλατζή, ανατολής πρόβαλε στην πρώτη γραμμή τα ανθρώπινα πάθη και τον αγκάλιασε με αγάπη το πόπολο εγκαινιάζοντας μια περίοδο συνεχούς διακυβέρνησης της χώρας και εγκαθιδρύοντας τον δικομματισμό για πολλά χρόνια. Τον ρεαλισμό του Σημίτη που προβλήθηκε σαν εκσυγχρονισμός όπου αρχίζει και η εποχή της «απόϊδεολογικοποίησης» και ανθεί ο τζόγος πάσης φύσεως από τα χαρτοπαίγνια μέχρι το χρηματιστήριο, που αποδεικνύεται μια μεγάλη φούσκα, που όταν έσκασε ο αέρας παρέσυρε στον όλεθρο πολλά από τα λαϊκά νοικοκυριά. Επίσης το άτολμο του Κώστα Καραμανλή και το παγκοσμιοποιημένο του Γιώργου Παπανδρέου, ο οποίος άρχισε με την περιβόητη φράση «*λεφτά υπάρχουν*» για να διαπιστώσει σύντομα ότι κυβερνούσε έναν διεφθαρμένο λαό. Επίσης πίστευε πως το κράτος τις περασμένες δεκαετίες ήταν ένα καράβι που έπλεε ακυβέρνητο και μάλιστα διαβε-

βαίωσε πως είχε μπάσει «νερά» και ο κίνδυνος της βύθισης ήταν πλησίον, γι' αυτό φώναξε πιλότους να το ρυμουλκήσουν σε απάνεμα νερά. Μάλιστα οι πιλότοι αυτοί σύντομα έγιναν καπετάνιοι αφού φάνηκαν πρόθυμοι να πληρώνουν μισθούς και συντάξεις που οι προηγούμενοι ανάξιοι καπετάνιοι στάθηκαν ανίκανοι να τις καταβάλλουν στο πλήρωμα.

Δ.Ν.Τ και Ε.Ε αναλαμβάνουν τη διακυβέρνηση του ελληνικού πλοίου καθώς δέχτηκαν να αγοράσουν το χρέος του με σκοπό να το μεγαλώσουν για να προστατέψουν τους προηγούμενους δανειστές που ήταν οι μεγάλες τράπεζες με το να κάνουν το χρέος από ιδιωτικό κρατικό ώστε να μην μπορεί ποτέ να σβηστεί και η χώρα να γίνει μια αποικία χρέους. Ένα χρέος το οποίο καλούνται να πληρώσουν οι πολίτες και κυρίως οι συνταξιούχοι και οι χαμηλόμισθοι. Από εδώ και πέρα οι εκλογές είναι μια απάτη αφού ο πολιτικός λόγος απέχει παρασάγγας από την πράξη. Και οι κυβερνήσεις δεν λογοδοτούν πλέον στο λαό αλλά στους δανειστές. Έτσι οι εκλογές είναι γιαλατζή, όπως και οι μεταλλαγμένες μάζες του λαού που ταΐζονται από τα συσσίτια και τη φιλανθρωπία. Και όσο η ψαλίδα μεγαλώνει οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι και πετάνε τα λεφτά για να τα φάνε οι κότες και οι φτωχοί φτωχότεροι αφού τους ξεζουμίζουν οι φόροι που πλέον επιβάλλονται με αριστερό προσωπείο και λόγο.

Ο Τσίπρας είναι ο πρωθυπουργός των δανειστών που πήρε τρεις συνεχόμενες εκλογικές αναμετρήσεις σπάζοντας τον δικομματισμό.

Την πρώτη με την υπόσχεση ότι θα καταργήσει τα μνημόνια και οι δανειστές θα χορεύουν πεντοζάλη. Η δεύτερη με δημοψήφισμα και διφορούμενο πρόσημο, ώστε αποπροσανατολισμένος ο λαός να ψηφίσει τον όλεθρό του. Και στην τρίτη εκλογική αναμέτρηση επιστρατεύτηκε ο φόβος της ολοσχερούς καταστροφής της χώρας. Ουσιαστικά και οι τρεις εκλογικές αναμετρήσεις δεν είχαν ουσία, ήταν ένα θέατρο του παραλόγου αφού όποιος και να έβγαινε δεν είχε άλλη επιλογή εκτός από το ξεζούμισμα των λαϊκών στρωμάτων και τη μετα-

τροπή τους στο άμεσο μέλλον σε σκλάβους. Αφαιρώντας το δικαίωμα στον εαυτό του να δράσει και να διεκδικήσει το δίκιο που του παίρνουν με πρόσχημα το χρέος της χώρας που γι' αυτό πιστεύει ότι δεν ευθύνεται ξεχνώντας πως για όσα τραβάει τα υπέγραψε με την ψήφο του: «...*Μέσα από τις κάθε είδους εκλογές το κράτος ζητά να επιβεβαιώσει την κυριαρχία του και να έχει άλλοθι για τα εγκλήματα που θα συνεχίσει να διαπράττει, είτε μέσω των βουλευτικών, είτε με τους δημοτικούς συμβούλους τους δημάρχους, τους νομάρχες, τους συνδικαλιστές. Κάθε ψήφος όπου και οπότε δίνεται είναι και μια σφραγίδα για την συνέχιση της καταστροφής της ανθρωπότητας, για την ολοκλήρωση της απώλειας του αυτοσεβασμού των ανθρώπων...*». (εφ. Διαδρομή φ.54, 2006, σ.3).

Στις εκλογές του 2015 τα ποσοστά της αποχής ήταν πολύ μεγάλα και διερωτάται κανείς είναι όλοι αυτοί αναρχικοί που δεν ψηφίζουν; Η απάντηση είναι όχι. Όσοι απέχουν από τις εκλογές ελάχιστοι έχουν σχέση με την αναρχία και την ιδεολογία της. Οι περισσότεροι έχουν δεκάδες άλλους λόγους να μην ψηφίσουν. Ενώ όμως οι ντόπιοι απέχουν από τις εκλογές οι μετά - Ρωμιοί [70]και οι αλλοδαποί όταν το κράτος τους δίνει το δικαίωμα να ψηφίσουν και αυτό γίνεται στις δημοτικές εκλογές τρέχουν σαν τρελοί να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα για να διασφαλίσουν τη παραμονή τους στη χώρα και ό,τι απορρέει από αυτήν, ρίχνοντας την ψήφο σε άτομα που είναι φιλικά με αυτούς, αφού η γραμμή που θα πέσει η ψήφος δίνεται από τα σωματεία και τηρείται απαρέγκλιτα, εκτός εξαιρέσεων. Τα ίδια συμβαίνουν και με τις νομιμοποιημένες μειονότητες του ελληνικού χώρου, όπως οι μουσουλμάνοι της Θράκης (Πομάκοι & Τούρκοι), που ψηφίζουν συντεταγμένα και μετά από εντολή του τουρκικού προξενείου. Επίσης στις εκλογές έχει λόγο και η εκκλησία, που μέσω του τοπικού δεσπότη υποστηρίζει κάποιον από τους υποψήφιους της περιοχής. Για όλους τους παραπάνω λόγους, για το λαό

70. Σημ. Μετα-Ρωμιοι: Οι μετανάστες που έγιναν Έλληνες.

που ψηφίζει, οι εκλογές είναι η κορυφαία στιγμή του κοινοβουλευτικού συστήματος που κατακτήθηκε μετά από μεγάλους αγώνες και πολλές φορές μάλιστα αιματηρούς. Και ενώ οι αναρχικοί παλεύουν για ένα μέλλον που θα ανήκει στον άνθρωπο της αλληλεγγύης και της ελευθερίας, ο λαός τρέχει να εξασφαλίσει τα ατομικά και τα συλλογικά συμφέροντα της στιγμής, έστω και σε μορφή ανεκπλήρωτων υποσχέσεων.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Σε τούτο το κεφάλαιο αναφέρω αναρχικούς που ασχολήθηκαν με την έκδοση αναρχικών εφημερίδων και άλλων εντύπων εκτός από βιβλία.

Ας δούμε τους πιο σημαντικούς: Σπύρος Δαπέργολας και Νίκος Γάτσης έβγαζαν την εφημερίδα «*Άλφα*». Ο Δημήτρης Σπυριδωνίδης και Γιώργος Συκιώτης, συντάκτες της εφημερίδας «*Αναρχία*». Μάνος Σουμπασάκης που ήταν υπεύθυνος για το νόμο στην εφημερίδα «*Ανατροπή*». Μάκης Σέρβος που δραστηριοποιήθηκε στην συνοικία του Βύρωνα με το έντυπο «*Αντιπαράθεση*». Γιώργος Κυριακού, εκδότη του ελευθεριακού δελτίου του Γαλατά Τροιζηνίας με την ονομασία «*Γη και Ελευθερία*». Γιάννης Καρύτσας υπεύθυνος του θεωρητικού περιοδικού «*Ελευθεριακή Γη*». Μανώλης Βάγιας ή Μανόλο και Μελίτα Ρώσσιου που έβγαλαν το περιοδικό «*Ανέλιξις*». Γιώργος Χάμπας υπεύθυνος περιοδικού «*Η Αρένα*». Το περιοδικό «*Άναρχος*»,με υπεύθυνο τον Σπύρο Κοτρώτσιο. Βασίλης Καραπλής του δελτίου «*Αναρχικός*», Γιάννης Γαλανόπουλος υπεύθυνος σύνταξης περιοδικού «*Κείμενα*». Φώτης Μπέτας υπεύθυνος κατά το νόμο του περιοδικού «*Κραάκ*» που κυκλοφόρησε στα Γιάννενα. Πάκης Τσίλης από τη Θεσσαλονίκη υπεύθυνος του περιοδικού «*Μαύρο Ρόδο*». Αντρέας Ρουμελιώτης από τη Χαλκίδα, υπεύθυνος του περιοδικού «*Μια Απόπειρα στη Χαλκίδα*». Γιώργος Βασιλάκος και Μαρία Βαρελά που έβγαλαν το περιοδικό «*Να μην αφήσουμε το Άσπρο να Εξορίσει τ' άλλα Χρώματα*». Αργύρης Τσακαλιάς τέως ιερέας πιθανώς αναρχικός, εκδότη του περιοδικού «*Νέοι Δρόμοι*». Μάνος Φαλτάιτς υπεύθυνος του περιοδικού «*Νταϊσμός*». Ο

Κύπριος Σάββας Παύλου που έβγαλε το περιοδικό στην Κύπρο «*Οδοφράγματα-Πορεία*». Απόστολος Αρτινός υπεύθυνος του αναρχοχριστιανικού περιοδικού «*Οράματα Κοινοτισμού*». Κατά κόσμο Παναγιώτης Παπαδόπουλος ή κατά το επαναστατικό Κάϊν που εξέδωσε την εφημερίδα «*Κάϊν, ο εγκληματίας και το ποντίκι του*».Αντρέας Κανελλίδης, κυκλοφόρησε το έντυπο «Ουτοπία». Γιάννης Ανδρουλιδάκης υπεύθυνος κατά το νόμο για την εφημερίδα *Ροσινάντε*. Γιώργος Τσακνίδης και Γιώργος Ζορμπάς που δραστηριοποιήθηκαν στην Κομοτηνή με το περιοδικό «*Σπάρτακος*». Γιώργος Μηλιωρίδης και Γιώργος Ματθαίου υπεύθυνοι κατά το νόμο του περιοδικού «*Στους Δρόμους*». Νίκος Ξυδάκης υπεύθυνος του περιοδικού «*Σύμπτωμα*». Γ. Σαχαρίδης & Κωνσταντίνος Κατσουρός υπεύθυνοι της επιθεώρησης «*Τεκμήρια*». Παναγιώτης Λιόλιος υπεύθυνος της εφημερίδας «*Διαδρομή*». Γιώργος Κυριακού που έβγαλε το περιοδικό «*Το Συσσίτιο*». Ανδρέας Παναγιώτου, δραστηριοποιείται στην Κύπρο με το περιοδικό «*Το Φάσμα του Κοινωνικού Ανταγωνισμού*». Στα Γιάννινα δραστηριοποιήθηκε η Λένα Δημήτρη με το περιοδικό «*Τυφλοπόντικας*». Γιώργος Κώτσου, Γιάννης Γαλανόπουλος, Χρήστος Νάσιος, Φώντας Αναστασίου έβγαζαν το περιοδικό της αυτονομίας «*Convoy*». Στη Θεσσαλονίκη δραστηριοποιήθηκε ο Γιάννης Ρεϊσης ως υπεύθυνος του περιοδικού «*Τετράδια για Προλεταριακή Χρήση*», και «*De Bello Civili*». Χρήστος Λυντέρης & Flesh Machine κυκλοφόρησαν το περιοδικό «*σώμα*». Τέλος η τραβεστί Πάολα κατά κόσμο Παύλος Ρεβενιώτης που έβγαζε το άναρχο-ομοφυλόφιλο περιοδικό «*Κράξιμο*». Και δεκάδες άλλοι που δεν χρειάζεται να μνημονεύσω λόγω χώρου.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Τελειώνοντας το βιβλίο διαπιστώνουμε ότι για πρώτη φορά στην ιστορία του ο αναρχισμός είναι απλωμένος απ'άκρη σ'άκρη σε όλη την Ελλάδα, με κυρίαρχες τάσεις από όλες τις σχολές του, τον αναρχοκομμουνισμό και δευτερευόντως τον αναρχοσυνδικαλισμό, που είναι και αυτός κομμουνιστικής κατεύθυνσης. Η δύναμή του μέσα στην ελληνική κοινωνία είναι αμελητέα με εξαίρεση τμημάτων της νεολαίας. Δευτερευόντως κινούνται οι αναρχικές σχολές που δεν συγκρούονται με τον κυβερνητικό μηχανισμό αλλά δίνουν έμφαση σε δευτερεύουσες πτυχές της εξουσίας, όπως ο σεξισμός, η πατριαρχία, η εκμετάλλευση της φύσης, και των ζώων. Ο Ατομικιστικός αναρχισμός ελάχιστος.

Στο παγκόσμιο γίγνεσθαι υλοποιείται αργά αλλά σταθερά η Παγκοσμιοποίηση, η οποία πολιτιστικά είναι ο αμερικάνικος τρόπος ζωής, δηλαδή η πολυπολιτισμική κοινωνία, με πλήρη όμως έλεγχο και των ποιο κρυφών κυττάρων των ανθρώπων. Στον οικονομικό τομέα η παγκοσμιοποιημένη κοινωνία είναι ένας ακραίος νέοφιλελευθερισμός με πολλά στοιχεία από τον λιμπερταριανισμό και τον αναρχοκαπιταλισμό όπως: υπηρεσίες διαιτησίας, επιλύσεις διαφορών αντί των δικαστηρίων, ιδιωτικές φυλακές και ιδιωτική φύλαξη στις γειτονιές, ελεύθερη λειτουργία της αγοράς και το σημαντικότερο η προσπάθεια επιβολής του «τέλους των ιδεολογιών», και ή δημιουργία κοινωνίας ελέγχου.

Στην Ελλάδα πολλά από τα παραπάνω υλοποιούνται σιγά- σιγά αλλά σταθερά μέσω της φτωχοποίησης που φέρνουν τα μνημόνια. Η κοινωνία αυτή αν επιβληθεί, τα άτομα θα εί-

ναι πλήρως ελεγχόμενοι σκλάβοι μέσω της τεχνολογίας.

Ο αναρχοκομμουνισμός που ανθίζει στην Ελλάδα μπορεί να ανατρέψει την πορεία της παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας και να φτιάξει την κοινωνία των αυταρκών κοινοβίων καθένα από τα οποία θα έχει από κοινού την ιδιοκτησία του πλούτου του και εσωτερικά θα βασίζεται στην Αλληλεγγύη και στην άμεση Δημοκρατία; Μπορεί γιατί «*Νικημένοι είναι μονάχα αυτοί που δεν ελπίζουν να νικήσουν*» (εφ. Διαδρομή, 2002, φ.3, σελ. 1).

Βιβλιογραφία

Αγιάνογλου Π. 1982. *Το πέρασμα από την φεουδαρχία στον καπιταλισμό στην Ελλάδα*, Αθήνα.

Αγριαντώνη Χρ. 1986. *Οι απαρχές της εκβιομηχάνισης στην Ελλάδα του 19ου αιώνα*, Αθήνα: Ιστορικό αρχείο, Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος.

Αλτουσέρ Λ. 1994. *Φιλοσοφικά*. Αθήνα: Πολίτης.

Αρώνη-Τσιχλή, Κ. 1989. *Αγροτικές εξεγέρσεις στην Παλιά Ελλάδα (1833-1881)*, Αθήνα: Παπαζήσης.

Αρσίνοφ Π. *Ιστορία του Μαχνοβίτικου κινήματος 1918-1924*, (μτφρ Σοφία Σαμπάνη), Αθήνα: Ελεύθερος Τύπος.

Αναστασόπουλος Γ. 1947. *Ιστορία της Ελληνικής Βιομηχανίας, 1840-1940*, τόμος Β', Αθήνα: Ελληνική Εκδοτική Εταιρεία.

Αλεξανδρής Α. 1980 «Η ανάπτυξη του εθνικού πνεύματος των Ελλήνων του Πόντου 1918-1922: ελληνική εξωτερική πολιτική και τουρκική αντίδραση», στο: Θ. Βερέμης και Ο.Δημητρακόπουλος (Επιμ), *Μελετήματα γύρω από τον Βενιζέλο και την εποχή του*, Αθήνα: Φιλιππότη.

Αρσένη Κ. 1975. *Μουμπουλίνας 18*, Αθήνα: Θεμέλιον.

Βεργόπουλος Κ. 1978. *Κράτος και οικονομική πολιτική στον 19ο αιώνα*. Αθήνα: Εξάντας.

Βερναρδάκης Α.Ν. 1988. *Ιστορία της νεώτερης και σύγχρονης Ελλάδας. Από την Επανάσταση του 1821 ως το κίνημα του Γουδί (1909)*, Αθήνα: Πατάκης.

Βραχνιάρης Χρ. 1998. *Το ελληνικό εργατικό και το αγροτικό ζήτημα*, Αθήνα: Gutenberg.

Βολφ Ζάιντλ 1981 *Βαυαροί στην Ελλάδα* (Επιμ), Κ . Δεμερτζής Ευρωεκδοτική Αθήνα.

Βεργέτη Μ.Κ 1998. *Ομογενείς από την πρώην Σοβιετική Ένωση 1985-1995*, Θεσσαλονίκη: αφοί Κυριακίδη.

Βεργέτη Μ.Κ. 1999. *Έλληνες Πολιτικοί Πρόσφυγες: από τον εκπατρισμό στην Παλιννόστηση*, Θεσσαλονίκη: Μελέτη.

Γαλανόπουλος Κ. 2007. «Αναρχισμός και αγροτικά κινήματα στην Πελοπόννησο της σταφιδικής κρίσης», περ. *Ευτροπία*, τχ.14, Φλεβάρης 2007, σελ. 35-45.

Γκριτζώνας Κ. 2002. *Πρώιμες μορφές του επαναστατικού κινήματος στην Ελλάδα*. Αθήνα: Φιλίστωρ.

Guérin D. 1973 (3η έκδοση). *Ο Αναρχισμός*, (μτφρ. Μ. Λυκούδης), Αθήνα: Ελεύθερος Τύπος.

Γεωργίου Β. 1986. *Μεγάλοι σταθμοί της Ιστορίας. Κοινωνικοπολιτικό δοκίμιο. Πρόδρομοι και πρωτεργάτες*, Αθήνα: Δίφρος.

Δέμπονος Γ. Α.Δ. 1984. *Ρόκκος Χοϊδάς. Ο επίγονος των Ριζοσπαστών*, Αργοστόλι.

Δημητρίου Μ. 1985. *Το ελληνικό σοσιαλιστικό κίνημα. Από τους Ουτοπιστές στους Marx, Karlιστές*, Αθήνα: Γαβριηλίδης.

Δραγούμης Ν. 1869. *Εγκόλπιον του Εργατικού Λαού ή Συμβουλαί προς τους χειρώνακτας*. Αθήναι.

Δρακούλης Πλ. 1894. *Φως εκ των ένδον, ήτοι στοιχεία της εσωτερικής φιλοσοφίας*, Αθήνα.

Επαναστατικός Αγώνας προκηρύξεις 2003-2008 Αθήνα.

Ζολώτας Ξ. 1926. *Η Ελλάς εις το στάδιον της εκβιομηχανήσεως*, Αθήνα.

Ζύμη Ε. 2002. *Ο Ελληνικός Αποικισμός από το 700 ως το 31 π.Χ.*, στο: Βογιαζιάνος Στ. κ.ά. 1999. *Ελληνισμός της Διασποράς: Ιστορική Αναδρομή. Εννοιολογικές Αποσαφηνίσεις*, Τόμος Α, Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Ζουμπάκη Ι., Ιωάννου Σ., Μαστραπά, Θ. 1999. *Ελληνική Ιστορία: Αρχαίος Ελληνικός Κόσμος*, Τόμος Α, Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Ζαπάντης Δ. Η. 1989. *Ελληνο-σοβιετικές σχέσεις 1917-1941*, (μτφρ. Α.Σ. Βλάχος), Αθήνα: Εστία.

Ηλιού Φ. 1989. *Ιδεολογικές χρήσεις του κοραϊσμού στον 20ο αιώνα*, Αθήνα: Πολίτης.

Insurrezione, 2003. *Ένοπλη πάλη και Επαναστατικό Κίνημα*, (μτφρ. Α. Καλαμάρας), Αθήνα: Ελεύθερος Τύπος.

Tomas Ibazez Ο Αναρχισμός σε κίνηση εκδ. Ευτοπία, Αθήνα 2016.

Κλήμης Γ.Κ. 2007. *Η Ιδέα του Αναρχισμού από την Αρχαιότητα έως Σήμερα*, Αθήνα: Γεωργιάδης.

Κολιόπουλος Ι.Σ. 2001 (8η έκδοση). *Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία 1979 - 1945*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
Κροπότκιν Π.Α. 1984. *Αναρχία*, (μτφρ. Λ. Γούσιος), Θεσσαλονίκη: Κατσάνος.
Κροπότκιν Π.Α.Χ. *Προς τους νέους*, Αθήνα:Δαμιανός.
Κορδάτος Γ. 1973. *Ιστορία του Αγροτικού κινήματος στην Ελλάδα*, Αθήνα: Μπουκουμάνη.
Καλλέργης Λυκ. 2000. *Σταύρος Καλλέργης*, Αθήνα: Προσκήνιο.
Καφαντάρης Χρ. 1996. *Επίγνωσις (1896-1996) και Ιωάννης Γ΄Αρνέλλος*. Αθήναι: Επεγνωσμένου Χριστιανισμού.
Καράμπελας Γ. *Το Ελληνικό Αντάρτικο των Πόλεων 1974-1985*, Αθήνα: Ρόπτρο.
Καλαμαράς Π., Ο Αναρχισμός στην Ελλάδα τον 21ο αιώνα
Εκδ. Ελευθεριακή Κουλτούρα.
Κόντης Α., Φακιολάς Ρ., «Παλιννόστηση και Εγκατάσταση Ομογενών», στο: Βαγαζιανός Στ. κ.ά. 2002. *Ελληνισμός της Διασποράς: Ιστορική Αναδρομή. Εννοιολογικές Αποσαφηνίσεις*, Τόμος Α, Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
Κασιμάτη Κ. (επιμ.), 1998. «Πόντιοι στην Ελλάδα και κοινωνικός αποκλεισμός» *στο: Κοινωνικός αποκλεισμός: ελληνική εμπειρία*, Αθήνα: Gutenberg.
Κάσσης Κ. 2000. *Αντιεξουσιαστές και Ληστές*, Αθήναι: Μάνη.
Κωστής Κ. 1970. *Τα κακομαθημένα παιδιά της ιστορίας. Η διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους 18ος -21ος αιώνας*, Αθήνα: Πόλις.
Κραυγές απ΄τα Κελιά (μπροσούρα)
Μωάμεθ., *Το Κοράνιο* μετ. Μίνας Ζωγράφου Μεραναίου Αθήνα; εκδ. Δαρεμά.
Λεονταρίτης Γ.Β. 1978. *Το ελληνικό σοσιαλιστικό κίνημα κατά τον 1ο παγκόσμιο πόλεμο*, Αθήνα: Εξάντας.
Λουκάτος Σπ., Ρόκκος Δ. 1991. *Χοϊδάς. Ο κήρυκας του ελληνικού σοσιαλισμού*, Αθήνα: Αλκυών.
Μανόλο Α. 2014 (3η έκδοση). *Οι Κοινωνικοί Αγώνες στην Ελλάδα των Αντιεξουσιαστικών Ομάδων κατά την 8ετία του ΠΑΣΟΚ (1981-1989*, Αθήνα: του ιδίου.
Μπριλλάκης Α. 1980. *Το Ελληνικό Κομμουνιστικό Κίνημα*, Αθήνα: Εξάντας.
Μπακούνιν Μ. 1979 (2η έκδοση). *Κρατισμός και Αναρχία*, (επιμ. Ν.

Αλεξίου), (μτφρ. Γ. Γαλανόπουλος), Αθήνα: Ελεύθερος Τύπος.
Μπακούνιν Μ. 2006. *Μιχαήλ Μπακούνιν Φιλοσοφία, Θρησκεία, Ηθική (επιμ. Γ.Κ. Μαξίμοφ), (μετφ. Ζ. Σαρίκας)*, Αθήνα: Πανοπτικόν.
Μηλιός Γ. 1998. *Ο Ελληνικός κοινωνικός σχηματισμός*, Αθήνα: Εξάντας.
Μπελογιάννη Ν. 2010. *Το ξένο κεφάλαιο στην Ελλάδα*, Αθήνα: Άγρα.
Μπεναρόγια Α. 1986. *Η πρώτη σταδιοδρομία του ελληνικού προλεταριάτου*, Αθήνα: Κομμούνα.
Mintz F. 2013. *Αναρχοσυνδικαλισμός & Αυτοδιαχειριση στην Ισπανία*, Αθηνα. Καινά Δαιμόνια.
Μαριγκέλα Κ. 1985. *Εγχειρίδιο του «Αντάρτη Πόλεων», Βιογραφία-Ντοκουμέντα*, Αθήνα: Ideo Tsepi.
Μαστραπάς Α. *Η Πόλη-Κράτος*, στο: Γιανόπουλος Ι., Ζουμπακη Σ., Ζύμη Ε., Ιωάννου Θ., 1999. *Ελληνική Ιστορία: Ο Αρχαίος Ελληνικός Κόσμος*, τόμος Α, Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
Μποσούρα, 2004. *Ενάντια στην Ολυμπιάδα*, Αναρχική Βιβλιοθήκη.
Νούτσος Π. 1974. *Η σοσιαλιστική σκέψη στην Ελλάδα από το 1875 ως το 1974. Οι σοσιαλιστές διανοούμενοι και η πολιτική λειτουργία της πρώιμης κοινωνικής κριτικής (1875-1907)*, τόμος 1, Αθήνα: Γνώση.
Νατσινάς Γ. 1950. *Ανταρτοπόλεμος*,Αθήνα: Γενικόν Επιτελείον Στρατού.
Παπαϊωάνου Π. 1995. *Η Παρισινή Κομμούνα και η Ελλάδα*, Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή.
Ξηρός Σ. 2014. *Πολιτική Ευθύνη*, Αθήνα: Κονιδάρη.
Πουλοπούλου Η.Ε. 1986. *Προβλήματα μετανάστευσης Παλιννόστησης*, Αθήνα: Ινστιτούτο Μελέτης Ελληνικής Οικονομίας, Ελληνική Εταιρία Δημογραφικών Μελετών.
Παπαδάτος Π.Α. 2004 (2η έκδοση). *Η Τρομοκρατία*, Αθήνα: Ηριδανός.
Παπαρρηγόπουλος Δ. 1996. *Σκέψεις ενός ληστού ή η καταδίκη της κοινωνίας*, Αθήνα: Ελεύθερος Τύπος.
Πετρίδης Ν. 1994. *Η λάμψη του Μυκηναϊκού και του Μινωικού Πολιτισμού*, Αθήνα: Ζιώγα.
Πετρόπουλος Ν. 1990. «Παλιννόστηση 1971-1986: πορίσματα της

μικροαπογραφής του 1985-1986 και προτάσεις κυβερνητικής πολιτικής», στο: *Πρόγραμμα ερευνών αποδημίας-παλιννόστησης του ελληνικού πληθυσμού*, Αθήνα: Γενική Γραμματεία Αποδήμου Ελληνισμού.

Παρασκευόπουλος Α. 1998. *Κράτος και Μετανάστευση στην Ελλάδα*, Αθήνα: Πιερίδη.

Proudhon P.Z.Π. *Τι είναι η ιδιοκτησία*, (μτφρ. Ι.Λ. Σκόκο), Αθήναι: Αναγνωστίδης.

Ρόκερ Ρ. 2006 (3η έκδοση). *Αναρχισμός και Αναρχοσυνδικαλισμός*, (μτφρ. Ν.Β. Αλεξίου), Αθήνα: Ελεύθερος Τύπος.

Ροζενταλ-Γιουντίν. 1963. *Μικρό Φιλοσοφικό Λεξικό*, (μτφρ. Π. Στεφάνου), Αθήνα: Αναγνωστίδης.

Λουδοβίκος Ρ. 1976. *Αναμνήσεις και ανακοινώσεις από την Ελλάδα (1832-1833)*, (Μτφρ. Α. Σπήλιου), Αθήνα: Τολίδης.

Σωτηροπούλου Σ. 1861. *Διατριβή περί της εγγείου φορολογίας εν Ελλάδι*. Αθήνα.

Συντακτική Ομάδα, 2008. *Ιστορία των Punk, Hard, Core και άλλων σχημάτων*, Αθήνα: Αναρχική Αρχειοθήκη.

Συλλογική μελέτη, 2011-2013. *Ο επαναστατικός αγώνας απέναντι στο Ειδικό Δικαστήριο*. Αθήνα: Αλληλεγγύη.

Συλλογική μελέτη, 2014. *Το στρατοδικείο του Μιχάλη Τόλη*, Γιάννινα: Ξυπόλυτο Τάγμα.

Συλλογική μελέτη, 1979. *Μέχρι το τέλος*, Αθήνα: Δαίμων του Τυπογραφείου.

Συλλογική μελέτη, 2015. *Ένοπλος αγώνας, Επαναστατικό Κίνημα και Κοινωνική Επανάσταση*, Αθήνα: Βοξ.

Συλλογική μελέτη, 2009. *Σχεδόν Αόρατοι*, Αθήνα: Αυτόνομες Ομάδες.

Στίρνερ Κ. 1990. *Ο μοναδικός και το δικό του*, Αθήνα: Ελεύθερος Τύπος.

Σπυράτου Αγάπη-Βιργινία 2007 *Κατερίνα Γώγου:Έρωτας θανάτου*, Αθήνα: Βιβλιοπέλαγος.

Τζολ Τ. 1975. *Οι αναρχικοί*. Αθήνα: Επίκουρος.

Φρειδερίκος Τ. 1972. *Η Ελλάδα του Καποδίστρια, η παρούσα κατάσταση της Ελλάδος (1828-1833) και τα μέσα για να επιτευχθεί η ανοικοδόμηση της*, (μτφρ. Α. Σπήλιου), Αθήνα: Τολίδης.

Τριανταφυλλίδου Α., Μαρούκης Θ. 2010. *Η μετανάστευση στην Ελλάδα του 21ου αιώνα*, Αθήνα: Κριτική.

Τσαούσης Δ.Γ. 1998. *Πολιτισμός, ελεύθερος χρόνος και κοινωνικός αποκλεισμός: η ελληνική εμπειρία*, Αθήνα: Gutenberg.
Φάμπρι Λ. 2005 (2η έκδοση). *Αστικές Επιδράσεις στον Αναρχισμό*, (μτφρ. Ομάδα Αναρχοκομμουνιστών – Κοινοτιστών Νέας Σμύρνης), Αθήνα: Ελεύθερος Τύπος.
Φίλιας Β. 1991. *Κοινωνία και εξουσία στην Ελλάδα. Νόθα αστικοποίηση, 1800-1864*, Αθήνα: Gutenberg.
Φούντας Γ. 2014. *Αναρχικό λεξικό*, τόμοι Α και Β, Αθήνα: Ομάδα Συναδέλφων.
Φωτόπουλος Ι. 1986. *Τα Γιάννινα*, Αθήνα.
Χαρμπιλας Χ. 2014. *Οι αναρχικοί της Πάτρας και του Πύργου*, Πάτρα: Opportuna.
Heywood A. 2007. *Πολιτικές Ιδεολογίες*, (επιμ. Ν. Μαραντζίδης), (μτφρ. Χ. Κουτρής), Αθήνα: Επίκεντρο.
Χαριτάκης Γ. 1927. *Ελληνική βιομηχανία*, Αθήνα.
Χριστογιανόπουλος Α. 1896. *Επιστημονική παραφροσύνη, ήτοι Κεραυνοβολισμός της εσωτερικής φιλοσοφίας της υπό Πλάτωνος Δρακούλη*, Πάτρα.
Χρηστάκης Λ. 2008. *Δεν υπάρχουν τα Εξάρχεια*, Αθήνα: Τυφλόμυγα.
Χασιώτης Ι.Κ. 1993. *Επισκόπηση της Ιστορίας της Νεοελληνικής Διασποράς*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
Ψυρούκης Ν. 1993. *Νεοελληνική εξωτερική πολιτική. Ιστορική επισκόπηση*, Αθήνα.
Ciaude M., Schanapp A.G., 1996. *Επίτομη Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας* (2000-31πΧ.), Αθήνα: Παπαδήμα.
Ulrich W. 1976 (9η έκδοση). *Αρχαία Ελληνική Ιστορία*, Αθήνα: Παπαζήση.

Εφημερίδες - Περιοδικά - Ιστοσελίδες

Διαδρομή Ελευθερίας, φύλα 1-75 2002-2008 Αθήνα.
Απατρίς, φύλο 21, Απρίλης 2013, Κρήτη.
Νέον Φως, 1.1.1898, φ.5, σ.2-3
Άλφα, 1Απριλίου 1995, φ.3, σ.2
Ελευθεροτυπία, Ένθετο Αφιέρωμα, 21/8/1999, σ.17.
Εστία, Σάββατο 22-23 Αυγούστου, σ. 4.

Η Ντάμκα, τ.3, Απρίλιος, σ.4.
Μετρό, Ειδική έκδοση, τεύχη 1-38.
Διακήρυξη της Ένωσης Αναρχικών Αγρινίου, σ.2
Νέα, 15.9.2005. και *Χρονικά*, σελ. 8, Φεβρουάριος 2010.
Άννα Φραγκουδάκη, «Με λοστούς και τσεκούρια», *Τα Νέα*, 18.7.2009.
Κεσίδης Θ. «Η εδαφική διάταξη των Ελλήνων της ΕΣΣΔ», *Νέοι Καιροί*, τευχ. 3, Μάρτιος, 1989.
http://www.okde.org/ keimena/nk 27063.htm
Ibanez T. «Σχετικά με τον νέο-αναρχισμό», *Ευτοπία, Γενάρης*, 2010.
Άναρχος «Επιστολή Γκίκα» 1986

Έργα του ιδίου

- ✓ *Κατά Φαρισαίων*, Ποίηση, 1975,
- ✓ *Στο Άλφα του Κενταύρου*, Διηγήματα,
- ✓ *Ωδή σε κοσμικούς ερημίτες*, Ποίηση,
- ✓ *Άγιο Όρος*, Ταξιδιωτικός Οδηγός,
- ✓ *Κύκλοι με κέντρο το Μηδέν*, Μυθιστόρημα,
- ✓ *Πορτρέτα Ομονοιακών Αγίων*, Ποιητικό φυλλάδιο
- ✓ *Αλή πασάς ο Αρβανίτης ηγεμόνας ιστορική μελέτη*
- ✓ *Το Κουπί*, Ποιητικό φυλλάδιο,
- ✓ *Κύκλοι*, Ποιητικό φυλλάδιο
- ✓ *Δύο Θεατρικά*, Θέατρο
- ✓ *Πενιές*, Ποίηση
- ✓ *Εργάτες στο χρόνο*, Ποίηση, 2009
- ✓ *Ανάρχιος ο Αεριοβόλος*, Θεατρικό
- ✓ *Μικρές πολιτικο-κοινωνικές ιστορίες*, Διηγήματα
- ✓ *Τα Ρεμαλια της Σαμοθράκης*, Νουβέλα

2018 ΕΚΔΟΣΗ 2η ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ

Η λέξη «αναρχία» («anarchy») στα Ελληνικά σημαίνει «χωρίς εξουσία» και για πρώτη φορά ιστορικά γίνεται αναφορά στο έργο Επτά επί Θήβαι (467 π.Χ.) του Αισχύλου. Με βάση το έργο αυτό οι αρχαίοι Έλληνες είχαν προτείνει ένα νέο τρόπο ζωής προσαρμοσμένο όχι με τους γραπτούς νόμους του κράτους, αλλά με τους φυσικούς κανόνες που κάθε άνθρωπος κατέχει δικαιωματικά από τη γέννησή του (Κλήμης, 2007: 20). Για τους περισσότερους Έλληνες που ζούνε στα χωριά, η λέξη αναρχία εκφράζει την ακαταστασία. Οι αναρχικοί είναι πολίτες συνειδητοποιημένοι και προερχόμενοι από κάθε κοινωνική τάξη και κακώς ταυτίζονται μόνο με την αλητεία του κοινωνικού περιθωρίου, λόγω πολιτικής προπαγάνδας των εξουσιαστών και των Μ.Μ.Ε παγκοσμίως

ISBN 978-618-5214-05-0
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΝΕΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΒΙΒΛΙΟ 050
ΙΣΗΓΟΡΙΑ